

VĚSTNÍK

NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU
2024

OBSAH**Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI**

1.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2023 (IV) (23/05, 23/08, 23/09, 23/10, 23/13, 23/26, 23/27, 23/29)	3
2.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2024 (I) (24/04, 24/06, 24/07, 24/12)	7

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

22/06	Peněžní prostředky vynakládané na projekty a aktivity k zajištění modernizace veřejné správy	11
22/27	Peněžní prostředky státu určené na podporu bydlení	39
23/01	Peněžní prostředky státu určené na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací	69
23/02	Peněžní prostředky státního rozpočtu určené na opatření v oblasti cestovního ruchu	85
23/03	Peněžní prostředky státního rozpočtu vynaložené Ministerstvem obrany na radiační, chemickou a biologickou ochranu	107
23/06	Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané na opatření <i>Programu rozvoje venkova na období 2014–2020</i>	131

ČÁST A

PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

1. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2023 (IV)

Číslo kontrolní akce: 23/09

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu určené na vybraná opatření proti daňovým únikům

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 04/2024
(původní údaj: 02/2024).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/I/2024 na svém I. jednání 15. 1. 2024.

Číslo kontrolní akce: 23/26

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu určené na opravy a údržbu silnic I. třídy

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

- *vypouští se:*
Ředitelství silnic a dálnic ČR, Praha;
- *doplňuje se:*
Ředitelství silnic a dálnic s. p., Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/I/2024 na svém I. jednání 15. 1. 2024.

Číslo kontrolní akce: 23/29

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na podporu sociálního začleňování

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

Květná Zahrada, z.ú., Květná;
město Vrbno pod Pradědem;
NOS VADUM sociální družstvo, Havlíčkův Brod;
Charita Most;
statutární město Brno.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/I/2024 na svém I. jednání 15. 1. 2024.

Číslo kontrolní akce: 23/08

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu vynaložené Ministerstvem obrany na ženijní vojsko Armády České republiky

Změna v položce:

Časový plán:

– předložení KZ ke schválení: 03/2024
(původní údaj: 01/2024).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/II/2024 na svém II. jednání 19. 2. 2024.

Číslo kontrolní akce: 23/05

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané na systém základních registrů a vybrané informační systémy, které získávají, shromažďují a poskytují údaje na základě zvláštních předpisů

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 04/2024
(původní údaj: 02/2024).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/III/2024 na svém III. jednání 4. 3. 2024.

Číslo kontrolní akce: 23/10

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu vynakládané Ministerstvem vnitra na pořizování, skladování a vyřazování výstroje Policie ČR

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 04/2024
(původní údaj: 01/2024)

Kontrolní závěr vypracovává:

Ing. Michal Šmucr
(původní údaj: Ing. Roman Procházka).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/III/2024 na svém III. jednání 4. 3. 2024.

Číslo kontrolní akce: 23/13

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na rozvoj nákladní kombinované dopravy

Změna v položce:

Kontrolní závěr vypracovává:

Ing. Pavel Hrnčíř
(původní údaj: Ing. Roman Procházka).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/III/2024 na svém III. jednání 4. 3. 2024.

Číslo kontrolní akce: 23/27

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu určené na přípravu a zajištění předsednictví České republiky v Radě EU v roce 2022

Změna v položce:

Kontrolní závěr vypracovává:

Ing. Radek Rychnovský
(původní údaj: Ing. Roman Procházka).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/III/2024 na svém III. jednání 4. 3. 2024.

2. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2024 (I)

Číslo kontrolní akce: 24/04

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynaložené Ministerstvem vnitra na projekt *Elektronická sbírka zákonů a mezinárodních smluv (e-Sbírka) a elektronická tvorba právních předpisů (e-Legislativa)*

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

Ministerstvo pro místní rozvoj

Časový plán:

- zahájení kontrolní akce: 03/2024
(původní údaj: 02/2024);
- předložení KZ ke schválení: 01/2025
(původní údaj: 11/2024).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/I/2024 na svém I. jednání 15. 1. 2024.

Číslo kontrolní akce: 24/07

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané na vznik a rozvoj digitálních technických map včetně souvisejících informačních systémů

Změna v položce:

Kontrolní závěr vypracovává:

Ing. Josef Kubíček
(původní údaj: Ing. Roman Procházka).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/III/2024 na svém III. jednání 4. 3. 2024.

Číslo kontrolní akce: 24/12

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynaložené Ministerstvem obrany na výcviková zařízení Armády České republiky

Změna v položce:

Kontrolní závěr vypracovává:

RNDr. Petr Neuvirt
(původní údaj: Ing. Roman Procházka).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/III/2024 na svém III. jednání 4. 3. 2024.

Číslo kontrolní akce: 24/06

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky *Modernizačního fondu* určené na podporu obnovitelných zdrojů energie

Změna v položce:

Časový plán:

- zahájení kontrolní akce: 04/2024
(původní údaj: 03/2024);
- předložení KZ ke schválení: 02/2025
(původní údaj: 01/2025).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/IV/2024 na svém IV. jednání 18. 3. 2024.

Číslo kontrolní akce: 24/07

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané na vznik a rozvoj digitálních technických map včetně souvisejících informačních systémů

Změna v položce:

Časový plán:

- zahájení kontrolní akce: 05/2024
(původní údaj: 04/2024);
- předložení KZ ke schválení: 03/2025
(původní údaj: 02/2025).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/IV/2024 na svém IV. jednání 18. 3. 2024.

ČÁST B

KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/06

Peněžní prostředky vynakládané na projekty a aktivity k zajištění modernizace veřejné správy

Kontrolní akce (dále také „KA“) byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/06. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Petr Neuvirt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky na projekty a aktivity, které mají zajistit modernizaci veřejné správy, vynakládány účelně a efektivně.

Kontrolovaná osoba: Ministerstvo vnitra (dále také „MV“).

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v období od října 2022 do července 2023.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2014 až 2023, v případě věcných souvislostí i období předcházející. Výstupy projektu *Využívání prvků procesního řízení a zavedení standardů pro výkon prioritních agend veřejné správy* (dále také „PMA 3“) byly kontrolovány k datu 31. 3. 2023.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. jednání, které se konalo dne 11. prosince 2023,

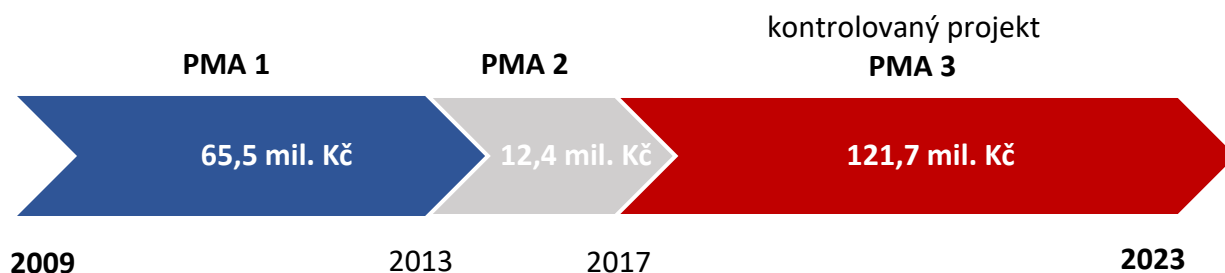
schválilo usnesením č. 4/XVIII/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

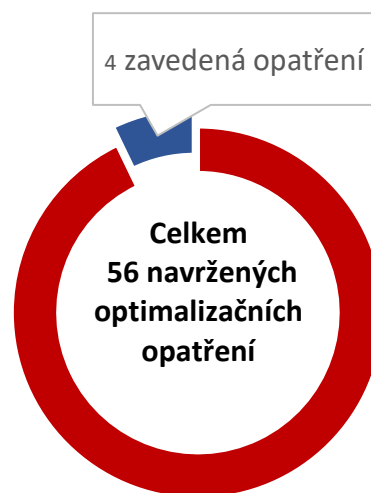
Projekty a aktivity MV k zajištění modernizace veřejné správy

Peněžní prostředky vynaložené MV na modernizaci veřejné správy
v rámci projektů procesního modelování agend (PMA)

200 mil. Kč

MV v rámci projektu PMA 3 navrhlo optimalizační opatření, jejichž realizace měla občanovi zjednodušit řešení jeho životních událostí. Ani po 6 letech trvání projektu nebyla většina navržených opatření zavedena do praxe.

Ukázka nezavedených opatření a dopad na občana:

Občanský průkaz stále obsahuje údaj o trvalém pobytu, což přináší v případě jeho změny povinnost občana požádat o výměnu občanského průkazu.

Zbrojní oprávnění má nadále podobu pouze fyzického dokladu, s čímž je spojeno riziko jeho padělání či ztráty a nutnosti žádat o výměnu dokladu před skončením jeho platnosti.

Občan nemůže v případě odcizení či ztráty zneplatnit občanský průkaz, cestovní doklad nebo řidičský průkaz po přihlášení na *Portál občana* a vyřešit související úkony online.

Rodič nadále musí oznámit narození dítěte zdravotní pojišťovně, ačkoli matriky zadávají údaje do informačního systému a tím do centrálního registru pojištěnců.

Interaktivní zobrazení údajů obsažených v tomto kontrolním závěru lze najít na adrese:

<https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=13562>

I. Shrnutí a vyhodnocení

I.1 NKÚ zkontroloval, zda byly peněžní prostředky na projekty a aktivity, které měly v kontrolovaném období zajistit modernizaci veřejné správy, vynakládány Ministerstvem vnitra účelně a efektivně. Současně se NKÚ zaměřil na kontrolu optimalizace systému financování výkonu státní správy v přenesené působnosti a snižování regulatorní zátěže.

I.2 Vláda České republiky (dále také „ČR“) schválila *Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020* (dále také „Strategický rámec“). V této strategii byly popsány problémy veřejné správy a stanoveny cíle pro její modernizaci (viz kap. II.4 a příloha č. 1). K modernizaci veřejné správy měl zásadním způsobem přispět projekt PMA 3, na nějž MV v letech 2017–2023¹ vynaložilo 121,7 mil. Kč. Záměrem MV bylo reagovat na jím identifikované problémy popsané ve Strategickém rámci a dosáhnout optimalizace vybraných agend² ve smyslu zrychlení, zjednodušení a zpřehlednění jejich výkonu, včetně snížení administrativních nároků a zkvalitnění služeb pro občany.

I.3 NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky vynaložené na zásadní projekt modernizace veřejné správy PMA 3 jako neúčelné³. MV nemodernizovalo veřejnou správu tak, jak stanovil Strategický rámec. Výstupy projektu nevedly k zrychlení, zjednodušení a zpřehlednění výkonu agend ani k snížení administrativní zátěže občanů při kontaktu s úřady. Současně nedošlo k zamýšlenému snížení nákladů na výkon agend.

I.4 MV v průběhu projektu PMA 3 rezignovalo na optimalizaci celých agend. Místo zjednodušení agend se zaměřilo na řešení životních událostí občanů při kontaktu s úřady. MV například vytvářelo návody, jak má občan při řešení životní události postupovat. Ty však pouze popisují stávající stav. Do praxe prosadilo MV pouze 4 z celkem 56 předložených návrhů optimalizačních opatření pro řešení životních událostí občanů, což NKÚ vyhodnotil jako neefektivní použití peněžních prostředků až do výše 35 mil. Kč. Přínos projektu PMA 3 pro občany i úřady byl tak podle zjištění NKÚ i v této oblasti minimální.

I.5 Nehospodárně vynaložilo MV peněžní prostředky až do výše 7 mil. Kč na vytvoření tzv. kompetenčních modelů úředníků. Ty definují požadavky na jejich odbornost, znalosti a dovednosti. Podle zjištění NKÚ byly téměř totožné modely veřejně dostupné ještě před zahájením samotného projektu a MV je tak pouze převzalo.

I.6 Výše uvedené vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

- a) Jedním z hlavních cílů Strategického rámce byla modernizace veřejné správy prostřednictvím procesního modelování agend, tj. popis jednotlivých úkonů a jejich následné zjednodušení s cílem snížit náklady a administrativní zátěž pro občany i úřady. Procesy vybraných agend mělo MV zmapovat, optimalizovat a standardizovat tak, aby byl zaručen jejich jednotný výkon v rámci příslušných úřadů na všech úrovních státní správy

¹ Projekt reg. č.: CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0004225 *Využívání prvků procesního řízení a zavedení standardů pro výkon prioritních agend veřejné správy*. Projekt PMA 3 přímo navazoval na projekty PMA 1 a PMA 2, které MV realizovalo v obdobích 2009–2014 a 2013–2015 a vynaložilo na ně celkem 77,9 mil. Kč.

² Agenda je definována v § 2 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech; jedná se o ucelenou oblast působení orgánu veřejné moci a ucelenou oblast působení soukromoprávního uživatele údajů (například agenda občanských průkazů, agenda matrik, evidence řidičů atd.)

³ MV neprovedlo celkovou optimalizaci vybraných agend vykonávaných úřady ani nesjednotilo jejich postupy v rámci těchto agend.

- i samosprávy, viz odst. II.6. NKÚ zjistil, že MV v rozporu s cíli projektu i Strategického rámce nevytvořilo požadované výstupy. Konkrétně v projektu:
- nevytvořilo pro vybrané agendy procesní modely, které by popsaly aktuální úřední postupy a následně definovaly optimální postup úřadů, jak vykonávat svěřené agendy, viz odst. IV.10;
  - nenavrholo optimalizační opatření, která by vedla k zefektivnění či zlevnění výkonu celých vybraných agend, viz odst. IV.12;
  - pro vybrané agendy nezpracovalo standardy, které měly být základem pro to, aby příslušné ústřední správní úřady navrhly takové změny právních předpisů, které by zajistily stejné postupy úřadů vůči občanům, viz odst. IV.11.
- b)** MV také nevytvořilo tzv. nákladové modely agend, které měly být podkladem pro změnu systému financování výkonu státní správy v přenesené působnosti, tak, aby byl zohledněn konkrétní výkon úřadů. Stát tak stále nemá celkový přehled o tom, kolik skutečně stojí výkon agend státní správy v přenesené působnosti a zda je efektivní. Například v roce 2023 stát na tyto příspěvky obcím vynaloží 10,78 mld. Kč, viz odst. II.18. Výkonové platby (příspěvek za realizovaný úkon) přitom tvoří 13,7 % z celkového objemu vyplacených příspěvků ze státního rozpočtu. Zbývající část příspěvků je rozdělována způsobem, který nezohledňuje skutečný výkon, viz odst. IV.31 až IV.33.
- c)** MV nesplnilo dílčí cíle projektu PMA 3 č. 4, 5, 6 a 9 (viz odst. IV.13), a tedy ani hlavní cíl projektu PMA 3, kterým bylo *„vytvoření reálného přehledu o způsobu výkonu agend a nákladech na tento výkon, optimalizace procesního řízení výkonu agend, zlevnění a zefektivnění řízení nákladů na výkon agend ve veřejné správě“*. Nedosáhlo tak očekávaného přínosu procesního modelování (viz odst. II.9) a nesplnilo specifický cíl 1.1 Strategického rámce, neboť jeho splnění bylo plně závislé na výsledcích projektu PMA 3. V důsledku toho MV nesplnilo ani příslušný specifický cíl operačního programu *Zaměstnanost 2014–2020*, ze kterého byl projekt financován. Podmínky financování projektu PMA 3 z operačního programu *Zaměstnanost 2014–2020* byly nicméně tak obecné, resp. nekonkrétní, že MV mohlo projekt realizovat, aniž by naplňovalo jeho cíle, viz odst. IV.16.
- d)** MV v roce 2019 za souhlasu vlády ČR i řídicího orgánu OPZ zásadním způsobem změnilo klíčové aktivity projektu PMA 3, přestože se cíle projektu ani Strategického rámce nezměnily. Důvodem byla skutečnost, že MV v průběhu realizace projektu PMA 3 rezignovalo na snahu procesně optimalizovat a standardizovat celé agendy. V procesu schvalování těchto změn se přitom MV dopustilo několika pochybení, viz odst. IV.6 až IV.8.
- e)** MV zaměřilo projekt PMA 3 nově na řešení životních událostí občanů. V projektu PMA 3 tak např. vytvářelo návody, jak má klient veřejné správy postupovat neoptimalizovanou agendou při řešení své životní události. Takzvané „průvodce životní událostí“ zveřejněné na *Portálu veřejné správy* (portal.gov.cz) jsou však pouhým popisem stávajícího stavu. Výstupy projektu nevedly k zrychlení nebo zjednodušení výkonu agend ani k snížení administrativní náročnosti při vyřizování úředních záležitostí. Za dobu šesti let trvání projektu PMA 3 zveřejnilo MV na portálu celkem 9 těchto on-line průvodců, viz odst. IV.11.
- f)** MV vynaložilo neefektivně peněžní prostředky až do výše 35 mil. Kč určené na tvorbu optimalizačních opatření, která měla občanům zjednodušit řešení jejich životních

událostí, viz podrobně odst. IV.24 až IV.29. Během šest let trvajícího projektu PMA 3 se však podařilo do praxe zavést pouze 4 z 56 předložených návrhů MV. Prosazování změn negativně ovlivnila skutečnost, že se Ministerstvu vnitra nepodařilo do pracovních týmů projektu PMA 3 aktivně zapojit zástupce ústředních správních úřadů odpovědných za jednotlivé agendy, což bylo jedním z předpokladů úspěšné realizace projektu. Návrhy však MV nedokázalo prosadit ani ve vlastním resortu. MV řadu problémů a nedostatků, které ztěžují občanům řešení jejich životních situací, sice konkrétně identifikovalo, ale nevyřešilo; např.:

– **Úhrada správních poplatků** se týká řešení řady životních událostí. MV v souvislosti s nimi zdůrazňovalo významnost centrální platební brány pro veřejnou správu. Platební brána měla občanům umožnit úhradu správních poplatků jednoduše on-line platbou namísto např. nákupu papírových kolkových známek. Na zavedení platební brány pracoval tým MV v projektu PMA 3 od roku 2018, platební bránu se však do roku 2023 nepodařilo zavést a klienti veřejné správy nadále nemají možnost on-line plateb správních poplatků, viz odst. IV.20.

– Komplikace občanům působí např. **povinnost měnit si občanský průkaz** při každé změně trvalého pobytu, neboť tato položka je povinnou součástí dokladu. Samo MV v projektu PMA 3 navrhlo informaci o trvalém pobytu z občanského průkazu odstranit, čímž by odpadla nejen nutnost výměny dokladu v případě stěhování, ale snížily by se i náklady na výrobu nových dokladů. Do roku 2023 se však Ministerstvu vnitra nepodařilo tuto změnu zavést do praxe, přestože se jedná o životní událost řešenou v rámci agendy MV, viz příklad č. 1, odst. IV.27.

– MV dále vyhodnotilo, že **vydání úmrtního listu** často prodlužuje nečitelnost nebo nekompletnost listu o prohlídce zemřelého. Lékaři do něj totiž údaje často zaznamenávají ručně. Údaje musí následně ověřit a zpracovat příslušné matriky, což může prodloužit vydání úmrtního listu z několika hodin až na několik týdnů. Občan tak nadále musí úřady informovat v některých případech o úmrtí svého blízkého, někdy i pod hrozbou pokuty (viz příklad č. 3, odst. IV.37), přestože stát má tuto informaci již k dispozici, pouze ji nedokáže zpracovat v přiměřeném čase a následně sdílet v rámci příslušných úřadů.

- g)** MV vynaložilo nevhodně peněžní prostředky na minimálně 13 z 15 kompetenčních modelů úředníků vytvořených v projektu PMA 3. MV těmito modely chtělo nově specifikovat role/činnosti úředníků v agendách a požadavky na jejich odbornost, znalosti a dovednosti. NKÚ zjistil, že informace, které obsahovaly modely vytvořené Ministerstvem vnitra, byly veřejně dostupné v obsáhlejší podobě ještě před samotným zahájením projektu, a to na webu *Národní soustava povolání*, spravovaném Ministerstvem práce a sociálních věcí. Pouhé převzetí informací z již jinde vypracovaných modelů vyhodnotil NKÚ jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně až do výše 7 mil. Kč, což je částka, která byla v rámci rozpočtu projektu vyčleněna na tvorbu kompetenčních modelů. Více viz odst. IV.21 a IV.22.

- h)** NKÚ na základě výsledků kontrolovaného projektu PMA 3 a vybraných aktivit konstatuje, že přetrvává řada nedostatků ve výkonu agend veřejné správy, zejména nejednotnost při výkonu stejných činností na jednotlivých úřadech, neznalost procesů ve veřejné správě a především značná regulatorní zátěž klientů veřejné správy při kontaktu s úřady v souvislosti s řešením jejich životních událostí, viz odst. IV.30.

I.7 Nejvyšší kontrolní úřad na základě výše uvedených výsledků kontroly doporučuje MV:

- a)** v rámci jím plněné koordinační úlohy v oblasti organizace a výkonu veřejné správy přistupovat ke konkrétním návrhům optimalizačních opatření ve výkonu agend veřejné správy vždy v součinnosti se subjekty (orgány veřejné moci), které se přímo podílejí na výkonu agendy;
- b)** zpracovávat návrhy optimalizačních opatření v podobě, která má na zřeteli snížení administrativní zátěže občanů a současně respektuje hledisko efektivnosti a účelnosti vynaložených peněžních prostředků na zabezpečení výkonu agendy;
- c)** posílit adresnost rozdělování příspěvku ve vazbě na měřitelný výkon u agend v přenesené působnosti. K tomu by MV mělo vytvořit podmínky spočívající zejména v efektivním sběru relevantních dat o využití příspěvku na přenesený výkon státní správy v území.

II. Informace o kontrolované oblasti

Kompetence Ministerstva vnitra

II.1 MV je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, mimo jiné pro oblast matrik, občanských průkazů a evidence obyvatel. Od roku 2006 plní koordinační úlohu v oblasti organizace a výkonu veřejné správy. Z pozice ústředního orgánu se podílí na reformě veřejné správy, která započala koncem 90. let a měla být završena modernizací veřejné správy.

II.2 MV navrhuje metodiku (postup) pro stanovení výše příspěvku poskytovaného obcím a krajům na výkon státní správy v přenesené působnosti, kdy obce a kraje plní úkoly zadané státem a vykonávají svěřené činnosti týkající se například matrik, agendy občanských a řidičských průkazů či oblasti opatrovnictví. MV je rovněž odpovědné za přípravu podkladů pro tu část státního rozpočtu, která se týká příspěvku obcím, krajům a hl. městu Praze⁴.

Strategický rámec rozvoje veřejné správy

II.3 *Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020* je základní strategický dokument, který stanovil směr dalšího rozvoje veřejné správy v daném období. Účelem Strategického rámce bylo nastavit další směřování rozvoje a investic do vybraných oblastí veřejné správy v programovém období 2014–2020 a zajistit plnění předběžných podmínek stanovených Evropskou komisí jako podmínky pro umožnění čerpání evropských strukturálních a investičních fondů.

II.4 Neznalost procesů, jimiž je výkon konkrétních agend realizován, označilo MV ve Strategickém rámci za jeden ze systémových nedostatků ústřední státní správy. Tento stav vede k situaci, že úřady v rámci jedné agendy volí často odlišné postupy, přičemž tato nejednotnost komplikuje řešení úředních záležitostí i občanům. MV si ve strategickém cíli

⁴ Příspěvek vyplácený hlavnímu městu Praze a krajům nebyl předmětem kontroly.

1 *Modernizace veřejné správy* Strategického rámce dalo za úkol tyto procesy zmapovat, optimalizovat (zjednodušit) a standardizovat, tj. sjednotit jejich průběh. V rámci podrobnějšího specifického cíle 1.1 *Využívání prvků procesního řízení a zavedení standardů vybraných agend Strategického rámce* mělo MV vytvořit procesní modely celých prioritních agend veřejné správy, doporučit gestorům agend optimalizační opatření a stanovit po konzultaci s nimi ideální průběh (standard) těchto agend. Prostředkem k dosažení těchto cílů byl projekt PMA 3.

II.5 Strategický rámec byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 27. srpna 2014 č. 680, *ke Strategickému rámci rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020 a o zřízení Rady vlády pro veřejnou správu* (dále také „usnesení vlády 680/2014“). Strategický rámec prošel čtyřmi aktualizacemi, které však nijak neměnily jeho cíle.

Tabulka č. 1: Přehled usnesení vlády ČR ke Strategickému rámci

Název dokumentu	Usnesení schválená vládou ČR
Implementační plány <i>Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020</i> Příloha č. 2: <i>Změna Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020</i>	Usnesení vlády ČR ze dne 14. ledna 2015 č. 21
Doplnění a aktualizace implementačních plánů <i>Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020</i>	Usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 654
Aktualizace <i>Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020</i>	Usnesení vlády ČR ze dne 5. prosince 2016 č. 1088
Technická revize implementačních plánů <i>Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020</i>	Usnesení vlády ČR ze dne 18. září 2017 č. 658

Zdroj: portál informačního systému ODok Úřadu vlády ČR.

II.6 Strategický rámec stanovil:

- Procesní modelování představuje vytvoření přehledného a úplného popisu výkonu agend prostřednictvím procesních modelů. Toto zmapování procesu je předpokladem pro zrychlení, zjednodušení a zpřehlednění výkonu agend, včetně snížení administrativních nároků na jejich výkon. Procesní modelování má vést ke zkvalitnění služeb směrem ke klientům a k vyčíslení reálných úspor.
- K vytvořeným modelům agend budou navrhována optimalizační opatření, která budou promítnuta do tvorby závazného standardu agendy/činnosti.
- Standardy agend, resp. standardy výkonů konkrétních činností realizovaných úřady v rámci dané agendy jsou dalším krokem modernizace veřejné správy. Stát, resp. jednotlivé úřady mají poskytovat občanovi stejnou veřejnou službu ve srovnatelné kvalitě, ve srovnatelném čase a za obdobných, ne-li shodných podmínek bez vazby na to, kde a kým je veřejná služba zabezpečována. Stanovené standardy měly být základem pro novou konstrukci financování výkonu státní správy.

Procesní modelování agend a standardy agend

II.7 MV realizovalo od roku 2009 do roku 2015 (v rámci programového období 2007–2013) v souvislosti s procesním modelováním agend celkem čtyři projekty financované z operačního

programu *Lidské zdroje a zaměstnanost*. Kromě projektů PMA 1⁵ a PMA 2⁶ uskutečnilo MV projekt *Optimalizace životních situací ve vztahu k Registru práv a povinností* (reg. číslo CZ.1.04/4.1.00/D9.00002) a projekt *Pilotní ověření standardizace – Agenda 121*. Celkové proplacené náklady těchto čtyř projektů činily 88,485 mil. Kč.

II.8 Projekt PMA 1, který měl naplnit strategii *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby* (strategie realizace Smart Administration v období 2007–2015), byl předmětem dřívější kontrolní akce NKÚ č. 14/15⁷. NKÚ tehdy zjistil, že MV nedosáhlo stanoveného účelu projektu PMA 1. V rámci realizace projektu nezajistilo MV splnění cílů projektu v podobě efektivního, standardizovaného a transparentního řízení výkonu agend a veřejné správy jako celku. Optimalizace agend na základě modelování tak zůstala úkolem pro Strategický rámec, tedy pro období 2014–2020.

Očekávané přínosy procesního modelování agend

II.9 V předkládací zprávě k usnesení vlády ČR ze dne 14. července 2014 č. 585⁸ Ministerstvo vnitra vyčíslilo očekávaný přínos na úrovni úspor plynoucích z procesního modelování agend na příkladu agendy živnostenského podnikání:

„S jistotou mírou zjednodušení lze tedy říci, že každá vložená koruna do této agendy na ústřední úrovni státní správy ušetří při výkonu této agendy na všech úrovních veřejné správy 91 Kč. Uvedená čísla jsou příkladem jednoho optimalizačního opatření.“

Projekt PMA 3

II.10 Projekt PMA 3 pro plnění cílů Strategického rámce a operačního programu *Zaměstnanost 2014–2020* (dále také „OPZ“) zahájilo MV (odbor eGovernmentu) dne 1. 3. 2017. Realizace projektu měla být ukončena 31. 10. 2021, byla ale následně prodloužena až do 30. 6. 2023. MV realizovalo projekt do 31. 3. 2023, poté jeho realizaci převzala Digitální a informační agentura⁹ (dále také „DIA“). Podpora zahrnuje prostředky Evropského sociálního fondu¹⁰ (80,863 %) a prostředky státního rozpočtu (19,137 %).

II.11 Hlavním cílem projektu PMA 3 zahájeného 1. 3. 2017 bylo podle žádosti o podporu *„Vytvoření reálného přehledu o způsobu výkonu agend a nákladech na tento výkon, optimalizace procesního řízení výkonu agend, zlevnění a zefektivnění řízení nákladů na výkon agend ve veřejné správě.“* Hlavního cíle chtělo MV dosáhnout prostřednictvím deseti dílčích cílů, viz příloha č. 2. V rámci projektu mělo dojít především k rozpracování postupů mapování

⁵ Projekt *Procesní modelování agend veřejné správy*, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/38.00003, (tzv. projekt PMA 1) realizovalo MV od 15. 9. 2009 do 15. 3. 2014. Celkové náklady dosáhly 65 458 385 Kč.

⁶ Projekt *Podpora tvorby standardů pro výkon agend veřejné správy*, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/A3.00002, (tzv. projekt PMA 2) realizovalo MV od 1. 12. 2013 do 30. 6. 2015. Celkové náklady činily 12 400 782 Kč.

⁷ KA č. 14/15 – *Peněžní prostředky vynakládané na projekty a opatření k podpoře a dosažení efektivní veřejné správy včetně realizace úspor výdajů.*

⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 14. července 2014 č. 585, *k postupu při procesním modelování agend a tvorby standardů agend veřejné správy pro jednotný a finančně měřitelný výkon veřejné správy.*

⁹ V souladu se zákonem č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, MV požádalo, aby byl projekt PMA 3 od 1. 4. 2023 dále veden a realizován DIA. Řídicí orgán převod projektu schválil.

¹⁰ Jedná se o prostředky ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z Národního fondu (§ 44 odst. 2 písm. e) rozpočtových pravidel).

60 prioritizovaných agend na ústředních správních úřadech s cílem připravit 20 standardů agend. Vazby mezi výstupy projektu PMA 3 a cíli Strategického rámce, OPZ a projektu PMA 3 jsou znázorněny v příloze č. 1.

II.12 Cílovou skupinu projektu PMA 3 tvořily podle *žádosti o podporu* správní úřady, organizační složky státu a organizace a organizační složky zřizované/řízené těmito úřady, které jsou garanty prioritních agend dle usnesení vlády ze dne 13. července 2015 č. 565¹¹. Přednostní modelování a standardizaci uložilo toto usnesení šestnácti úřadům.

Změna projektu PMA 3

II.13 MV předložilo vládě *Souhrnný materiál o dalším postupu v procesním modelování do roku 2021*, ve kterém informovalo o změně zaměření projektu PMA 3 a jeho klíčových aktivit. Tento materiál schválila vláda ČR svým usnesením ze dne 21. ledna 2019 č. 52, *o dalším postupu v projektu Využívání prvků procesního řízení a zavedení standardů pro výkon prioritních agend veřejné správy* (dále také „usnesení vlády 52/2019“).

II.14 V návaznosti na schválené usnesení vlády 52/2019 předložilo MV dne 30. 5. 2019 řídicímu orgánu *žádost o změnu č. 9 projektu PMA 3*. Klíčové aktivity projektu PMA 3, které měly vést k naplnění cílů projektu, MV změnilo. Řídicí orgán žádost MV o změnu projektu PMA 3 schválil a vydal „*rozhodnutí č. 1 o změně Podmínek použití podpory z Operačního programu Zaměstnanost*“, čímž došlo ke změně právního aktu s datem účinnosti od 1. července 2019.

Předání projektu mezi MV a DIA

II.15 V souvislosti se vznikem Digitální a informační agentury a v souladu se zákonem č. 12/2020 Sb. předložilo MV 9. března 2023 řídicímu orgánu žádost o převedení projektu PMA 3 na DIA. Tuto žádost řídicí orgán OPZ schválil a projekt k 1. dubnu 2023 převedl tři měsíce před jeho ukončením na DIA. V rámci převedení projektu uzavřelo MV s DIA *dohodu o přechodu práv a povinností k projektu*, která obsahuje shodné a taxativně vyjmenované cíle projektu PMA 3 uvedené v *žádosti o podporu*.

Financování z operačního programu Zaměstnanost 2014–2020

II.16 Projekt PMA 3 byl financován z OPZ (z prioritní osy 4 *Efektivní veřejná správa*), a to na základě „*výzvy pro projekty podporující implementaci Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020*“ (výzva č. 019 vyhlášená 31. 8. 2015). Projekt PMA 3 měl naplnit mj. specifický cíl OPZ 4.1.1 *Optimalizovat procesy a postupy ve veřejné správě zejména prostřednictvím posílení strategického řízení organizací, zvýšení kvality jejich fungování a snížení administrativní zátěže*, který měl vazbu na strategický cíl 1 *Modernizace veřejné správy* (viz příloha č. 1) a jeho specifické cíle 1.1 a 1.2.

II.17 V rámci implementace specifického cíle OPZ 4.1.1 měla ČR dosáhnout specifických výsledků, kdy mj. v oblasti kvality fungování institucí veřejné správy měly být sestaveny procesní modely u cca 60 nejnákladnějších agend veřejné správy a standardizováno cca třicet občanů nejvíce využívaných agend. OPZ počítal rovněž s využitím alokovaných peněžních prostředků k nastavení financování přeneseného výkonu působnosti státu dle výkonového modelu (u definovaných agend).

¹¹ Usnesení vlády ČR ze dne 13. července 2015 č. 565, *k prioritizaci agend a k dalšímu postupu procesního modelování a standardizaci agend veřejné správy*.

Financování výkonu přenesené působnosti státní správy

II.18 Na výdaje spojené s výkonem státní správy poskytuje stát obcím a krajům příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti. Příspěvek je určen na částečnou úhradu výdajů, které územním samosprávám vznikají při výkonu státní správy. Výdaji se rozumí zejména mzdové náklady a provozní výdaje vázané na zaměstnance vykonávající státní správu. Příspěvek na výkon přenesené působnosti státní správy obcím není skutečným mandatorním výdajem. Proto nejsou určena žádná kritéria pro stanovení jeho celkové výše. Stanovenou celkovou výší příspěvku přerozděluje MV mezi jednotlivé obce. Celková výše těchto příspěvků vyplacených obcím v letech 2015–2023 činila 82 214 627 300 Kč.

II.19 Na úpravu a optimalizaci systému financování přeneseného výkonu státní správy byl zaměřen specifický cíl 2.4 Strategického rámce. Podle MV byly hlavními problémy v oblasti financování systému přeneseného výkonu státní správy:

- neefektivní způsob rozdělování finančních prostředků na zajištění výkonu státní správy;
- absence zpětné vazby o tom, kolik výkon státní správy v přenesené působnosti skutečně stojí a zda je efektivní;
- obtížná kvantifikace jednotlivých změn ve výkonu přenesené působnosti u jednotlivých kategorií obcí.

II.20 MV ve Strategickém rámci uvedlo, že stát neví, v jaké míře a na jaké účely a agendy jsou poskytované finanční prostředky v rámci příspěvku konkrétně vynakládány a zda jsou územními samosprávami vynakládány účelně a efektivně. Nový způsob financování řešený ve specifickém cíli 2.4 měl proto úzce navazovat na výstupy specifického cíle 1.1 Strategického rámce, resp. výstupy projektu PMA 3. MV předpokládalo, že výkon přenesené působnosti státní správy bude stát územním samosprávám proplácet na základě skutečně vykonaných činností a podle nákladového modelu stanoveného na základě standardu každé agendy.

Snižování regulatorní zátěže

II.21 Regulatorní zátěž definovaná MV ve Strategickém rámci je zátěž, kterou veřejná správa klade na podnikatele, občany, neziskové organizace a další subjekty, ale i sama na sebe. Ve Strategickém rámci MV uvedlo, že chybí standardizace procesů u nejčastějších životních situací, což vede k prodlužování doby vyřízení žádosti a regulatornímu zatěžování samotného procesu ať už ve vztahu k občanům, podnikatelskému sektoru, či uvnitř samotné veřejné správy. Prostřednictvím specifického cíle 1.2 *Snižování regulatorní zátěže* Strategického rámce chtělo MV snížit časovou a finanční zátěž dotčených subjektů při kontaktu s veřejnou správou i v jejím rámci, a tím rovněž zvýšit kvalitu fungování veřejné správy v ČR i její přínos k vyšší konkurenceschopnosti ČR.

III. Rozsah kontroly

III.1 Předmětem kontrolní akce byly peněžní prostředky vynakládané na projekty a aktivity¹² k zajištění modernizace veřejné správy. Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky vynakládány účelně a efektivně. Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2014 do roku 2023, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

¹² Aktivity kontrolované mimo projekt PMA 3 zahrnovaly především doplňující podkladové analýzy vytvořené v oblasti úpravy systému financování a snižování regulatorní zátěže.

III.2 Strategický rámec zahrnuje celkem čtyři strategické cíle, které jsou dále rozpracovány do 14 specifických cílů. Kontrola NKÚ se zaměřila na prověření peněžních prostředků vynaložených na plnění strategického cíle 1, konkrétně na plnění specifického cíle 1.1 *Využívání prvků procesního řízení a zavedení standardů vybraných agend*, pro jehož splnění mělo MV vytvořit procesní modely vybraných agend, závazné standardy vybraných agend a návrhy optimalizačních opatření. Kontrolován byl i specifický cíl 1.2 *Snižování regulatorní zátěže*. NKÚ prověřil i peněžní prostředky vynakládané na plnění strategického cíle 2, konkrétně na jeho specifický cíl 2.4 *Úprava a optimalizace systému financování přeneseného výkonu státní správy*.

III.3 NKÚ v návaznosti na výše uvedené specifické cíle Strategického rámce podrobil kontrole peněžní prostředky v celkové výši 121 674 432,55 Kč vynaložené MV v projektu PMA 3, jehož výstupy a výsledky měly zásadně přispět k plnění tří výše uvedených specifických cílů, přičemž specifický cíl 1.1 Strategického rámce byl na výstupech projektu plně závislý.

III.4 Projekt PMA 3 realizovalo MV prostřednictvím 13 klíčových aktivit, jejichž uskutečněním mělo naplnit 10 vytyčených dílčích cílů projektu. NKÚ zkontroloval výstupy¹³ realizované MV v klíčových aktivitách projektu č. 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10 a 13, které byly zásadní nejen pro vlastní cíle projektu, ale také pro plnění specifických cílů 1.1 a 2.4 Strategického rámce i specifického cíle 4.1.1 OPZ (viz příloha č. 1). V rámci těchto aktivit mělo MV vytvářet procesní modely agend, navrhnout jejich optimalizaci, stanovit závazné standardy agend či vytvořit kompetenční role úředníků. Zbývající klíčové aktivity projektu č. 1, 4, 11 a 12 zahrnovaly administraci projektu, softwarovou podporu, realizaci školení a marketingové aktivity.

III.5 Při posuzování účelnosti vycházel NKÚ z definice uvedené v ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., podle které je účelné takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů. Za kritérium pro posuzování účelnosti tedy NKÚ stanovil cíle definované v žádosti o podporu projektu PMA 3.

III.6 Rovněž při posuzování efektivnosti vynaložených peněžních prostředků v případě tvorby a zavádění optimalizačních opatření do praxe a při vyhodnocování aktivit vedoucích ke snížení regulatorní zátěže vycházel NKÚ z definice uvedené v ustanovení § 2 písm. n) zákona č. 320/2001 Sb., podle které je efektivní takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění. Dále využil jako kritéria kontroly příklady dobré praxe, viz odst. IV.29 a IV.36.

III.7 NKÚ prověřil i aktivity, které byly realizovány v rámci projektu PMA 3 z iniciativy MV a byly uskutečňovány mimo závazné indikátory projektu. Jednalo se mj. o přípravu platební brány a její plánovanou implementaci v prostředí veřejné správy a o testování použitelnosti a uživatelské přívětivosti *Portálu veřejné správy* pro externí subjekty.

III.8 NKÚ dále prověřoval účelnost a efektivnost prostředků vynakládaných MV na úpravu systému financování přeneseného výkonu státní správy podle cílů stanovených ve specifickém cíli 2.4 Strategického rámce. Na úrovni systému byly prověřovány aktivity vedoucí k úpravě příspěvků, které jsou vypláceny obcím na přenesený výkon státní správy. Aktivity vedoucí k úpravě příspěvků vyplácených hlavnímu městu Praze a krajům nebyly předmětem kontroly.

¹³ V rámci závazného indikátoru 8 05 00 *Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)*.

Dopady úprav, jež provedlo MV v systému financování přeneseného výkonu státní správy, zjišťoval NKÚ na vzorku tří agend, a to u agendy matrik, občanských průkazů a v oblasti opatrovnictví.

III.9 NKÚ kontroloval rovněž účelnost a efektivnost peněžních prostředků, které MV v rámci plnění specifického cíle 1.2 Strategického rámce vynakládalo na snížení regulační zátěže subjektů přicházejících do kontaktu s veřejnou správou.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

IV.1 Ministerstvo vnitra realizovalo od roku 2009 do roku 2015 v programovém období 2007–2013 na podporu procesního modelování agend celkem čtyři projekty (projekt PMA 1 – 65,5 mil. Kč, PMA 2 – 12,4 mil. Kč, *Optimalizace životních situací ve vztahu k Registru práv a povinností* – 3 mil. Kč a *Pilotní ověření standardizace – Agenda 121: Živnostenské podnikání* – 7,6 mil. Kč) s celkovými náklady 88,5 mil. Kč. Třetí etapu procesního modelování agend zahájilo projektem PMA 3, ten byl realizován od 1. 3. 2017 a MV na něj do 31. 3. 2023 vynaložilo celkem 121,7 mil. Kč.

IV.2 Cíle projektu PMA 3 nastavilo MV v přímé vazbě a v rámcovém souladu s cíli Strategického rámce, konkrétně s jeho specifickými cíli 1.1, 1.2 a 2.4, a tedy v souladu s usnesením vlády 680/2014, kterým byl Strategický rámec schválen. Nastavení projektu PMA 3, který měl především optimalizovat vnitřní procesy a výkon veřejné správy, bylo rovněž v souladu s programovým dokumentem OPZ, jeho specifickými cíli 4.1.1¹⁴ a 4.1.2¹⁵ i parametry výzvy č. 19, prostřednictvím které byl projekt financován.

Ministerstvu vnitra se v průběhu 14 let a po vynaložení téměř 200 mil. Kč¹⁶ nepodařilo dokončit optimalizaci vnitřních procesů a agend úřadů prostřednictvím procesního modelování agend.

IV.3 MV zahájilo projekt PMA 3 se zkušenostmi z předchozích dvou projektů PMA a na základě těchto zkušeností vyčíslilo i jeho očekávaný přínos na úrovni úspor, viz odst. II.9. Navzdory tomu v roce 2019, necelé dva roky po zahájení projektu PMA 3, opustilo ambici tvořit kompletní procesní standardy výkonu agend, což odůvodnilo tím, že dokončení komplexního přehledu fungování veřejné správy by spotřebovalo příliš mnoho zdrojů. Efektivnější podle MV mělo být „*optimalizovat vybrané části veřejné správy kousek po kousku a zejména vyvinout co nejvyšší možné úsilí, aby bylo dosaženo reálné změny v praxi.*“

IV.4 MV se rozhodlo změnit část klíčových aktivit projektu PMA 3, přičemž ale upravenými výstupy následně již nemohlo naplnit cíle projektu (a návazně ani Strategického rámce), které se po celou dobu trvání projektu nezměnily. Projekt, který měl optimalizovat procesy uvnitř ústředních správních úřadů a výkon jimi vykonávaných agend, zaměřilo MV na řešení životních událostí občanů. MV tak upustilo od pojetí procesního modelování agend zahájeného již v roce

¹⁴ Specifický cíl 4.1.1 *Optimalizovat procesy a postupy ve veřejné správě zejména prostřednictvím posílení strategického řízení organizací, zvýšení kvality jejich fungování a snížení administrativní zátěže.*

¹⁵ Specifický cíl 4.1.2 *Profesionalizovat veřejnou správu zejména prostřednictvím zvyšování znalostí a dovedností jejich pracovníků, rozvoje politik a strategií v oblasti lidských zdrojů a implementace služebního zákona.*

¹⁶ Jedná se o součet částek vynaložených na projekt PMA 3 (121,7 mil. Kč) a projekty PMA 1 a PMA 2 realizované v obdobích 2009–2014 a 2013–2015 (77,9 mil. Kč).

2009 a realizovaného prostřednictvím předchozích projektů PMA 1 a PMA 2. Optimalizaci vnitřních procesů a agend úřadů tak MV v plánovaném rozsahu neprovedlo.

Změnu aktivit projektu PMA 3 schválila vláda i řídicí orgán, MV v procesu schvalování těchto změn vícekrát pochybilo.

IV.5 V souvislosti s navrhovanými změnami systému procesního modelování a úpravou aktivit projektu PMA 3 zjistil NKÚ několik pochybení MV, která měla ve svém důsledku významný dopad na strategická rozhodnutí či vynakládání peněžních prostředků, viz odst. IV.6 až IV.8.

IV.6 MV podle zjištění NKÚ pochybilo, když předložilo vládě ČR ke schválení *Souhrnný materiál o dalším postupu v procesním modelování do roku 2021*. Tento dokument popisoval záměr MV upustit od modelování celých agend, modelovat jen jejich vybrané části a místo optimalizace procesů uvnitř úřadů a agend optimalizovat především řešení životních událostí občanů. Materiál byl posléze schválen usnesením vlády 52/2019. V materiálu Ministerstvo vnitra informovalo, že cíle projektu PMA 3 jsou čtyři:

- „optimalizace řešení životních situací,
- elektronizace vybraných služeb veřejné správy,
- tvorba popisů, návodů a průvodců na PVS, PO a do aplikace Co dělat, když...,
- rozvoj RPP.“

Ve skutečnosti měl však projekt PMA 3 (tehdy již realizovaný) odlišné cíle, tedy hlavní cíl a deset dílčích cílů (viz příloha č. 2), které byly zaměřeny na procesní modelování, optimalizaci a standardizaci celých agend veřejné správy.

IV.7 Přestože materiál MV schválený usnesením vlády 52/2019 předpokládal zásadní změnu aktivit projektu PMA 3, a tedy i nemožnost naplnit tímto pozměněným projektem příslušné cíle Strategického rámce, MV o těchto souvislostech vládu v materiálu neinformovalo. Do návrhu usnesení nevedlo skutečnost, že předložený materiál je v rozporu s dřívějšími usneseními vlády týkajícími se procesního modelování agend a především s usnesením vlády 680/2014, kterým vláda schválila Strategický rámec. MV tak nepostupovalo v souladu s ustanovením odst. 6 čl. IV usnesení vlády ČR ze dne 16. září 1998 č. 610, o *Jednácím řádu vlády*, podle kterého musí předkladatel materiálu pro jednání schůze vlády dbát, aby navržené usnesení nebylo v rozporu s jiným, dříve vládou přijatým usnesením. Vláda tedy předchozí usnesení týkající se Strategického rámce nezrušila ani nezměnila a cíle Strategického rámce tak zůstaly v platnosti.

IV.8 O projektových změnách uvedených v materiálu, který byl přílohou usnesení vlády 52/2019, informovalo MV i řídicí orgán OPZ. Dne 30. 5. 2019 mu předložilo *žádost o změnu č. 9 projektu PMA 3*, ve které zásadním způsobem měnilo klíčové aktivity projektu. Plnění nových aktivit již nemohlo dosáhnout cílů projektu, které měly rovněž přímou vazbu na plnění cílů Strategického rámce a OPZ. Ve zdůvodnění změny č. 9 pro řídicí orgán Ministerstvo vnitra uvedlo, že vybrané obsahové části budou šetrně doplněny tak, aby byl stále naplňován účel projektu. Ten byl však definován obecně a nebyl podmíněn splněním cílů definovaných v *žádosti o podporu*, viz odst. IV.16.

IV.9 MV dále pochybilo při snaze změnit relevantní indikátory specifického cíle 1.1 Strategického rámce. Podle implementačního plánu¹⁷ strategického cíle 1 Strategického rámce je úprava cílových hodnot indikátorů podstatnou změnou, která vyžaduje schválení vládou. Podle zjištění NKÚ Ministerstvo vnitra vládě tuto změnu ke schválení v průběhu kontrolovaného období nepředložilo.

Smyslem modernizace veřejné správy byla systémová úprava procesů celých agend, MV se rozhodlo optimalizovat jen jejich vybrané části.

IV.10 MV podle zjištění NKÚ v klíčové aktivitě č. 5 projektu PMA 3 kvůli změně projektu nevytvořilo plánovaných 60 procesních modelů prioritních agend. Místo nich vytvořilo 63 procesních modelů pouze částí agend. V projektu PMA 3 tak MV procesně nezmapovalo ani jednu kompletní agendu veřejné správy.

IV.11 MV dále nevytvořilo 20 závazných standardů výkonu agendy, které chtělo původně využít k optimálnímu nastavení výkonu konkrétních procesů zpracované agendy. Místo závazného standardu průběhu agendy vytvářelo MV v klíčové aktivitě č. 8 projektu tzv. „standardsy životní události“. Devět z těchto 11 vytvořených standardů životních událostí zveřejnilo MV na *Portálu veřejné správy* (portal.gov.cz) ve formě on-line „průvodců životními událostmi“. Průvodce obsahují výčet povinností občanů a doporučení vztažených k předmětné životní situaci. Dle MV zprostředkovávají informace pro typické případy cca 80 % cílové skupiny. Pro získání kompletních informací odkazuje MV občany nadále na weby příslušných úřadů.

IV.12 MV nenavrholo ani optimalizační opatření pro (celé) prioritní agendy veřejné správy. Místo nich v rámci klíčových aktivit č. 5 a 7 vytvářelo návrhy optimalizačních opatření k řešení životních událostí občanů (podrobně viz odst. IV.24 až IV.29).

IV.13 Nevytvořením výše uvedených výstupů nesplnilo MV čtyři dílčí cíle projektu:

- **Dílčí cíl č. 4:** *Vznik 60 procesních modelů prioritních agend veřejné správy stanovených usnesením vlády ze dne 13. července 2015 č. 565 a to na úrovni TO-BE, včetně stanovení návrhů optimalizačních opatření, přičemž každá z agend je v jinak pokročilém stavu rozpracování z projektů PMA 1 a PMA 2 (na výsledky z těchto projektů bude v PMA 3 navázáno).* Tento dílčí cíl měl být realizován klíčovou aktivitou projektu č. 5 a podpořen klíčovými aktivitami č. 3, 4 a 7. Nesplněním tohoto cíle nebyly splněny aktivity 2.b, 2.c a 2.d¹⁸ specifického cíle 1.1 Strategického rámce.
- **Dílčí cíl č. 5:** *Příprava na aplikaci standardů prioritních agend, včetně stanovení návrhů výkonového financování.* Tento dílčí cíl měl být realizován klíčovou aktivitou projektu č. 8 a podpořen klíčovými aktivitami č. 3, 4 a 5.
- **Dílčí cíl č. 6:** *Vytvoření podmínek pro modernizaci a optimalizaci výkonu agend veřejné správy prostřednictvím využití prvků procesního řízení.* Tento dílčí cíl měl být realizován klíčovou aktivitou projektu č. 2 a podpořen klíčovými aktivitami č. 7 a 10.
- **Dílčí cíl č. 9:** *Vytvoření standardů vybraných agend a jejich pilotní komparace s reálným výkonem daných agend v praxi, kde počet agend je určený kvalifikovaným odhadem na základě zkušeností z předchozích projektů tak, aby bylo reálné naplnit indikátor výstupy v požadované kvalitě.* Tento dílčí cíl měl být naplněn klíčovou aktivitou projektu č. 8

¹⁷ Viz část 5. „Postupy řízení a organizační struktura“ a část 7. „Postupy monitorování a hodnocení implementace“ Implementačního plánu pro strategický cíl 1: Modernizace veřejné správy.

¹⁸ Číslování aktivit odpovídá číslování použitému v evaluačních zprávách ke Strategickému rámci.

a podpořen klíčovými aktivitami č. 3, 4 a 10. Nesplněním tohoto cíle nebyly splněny aktivity 3.a, 3.b a 3.c¹⁸ specifického cíle 1.1 Strategického rámce.

IV.14 Přestože MV převedlo projekt PMA 3 k 1. 4. 2023 na DIA, je podle NKÚ nereálné, aby tato agentura příslušné cíle projektu za pouhé tři měsíce (tedy do 30. 6. 2023) splnila. MV k 31. 3. 2023 předložilo řídicímu orgánu OPZ většinu výstupů, na kterých pracovalo od roku 2017, přičemž náklady na jejich realizaci dosáhly k tomuto datu 121,7 mil. Kč. MV tedy vyčerpalo téměř 92 % ze 132,4 mil. Kč schváleného rozpočtu projektu.

IV.15 S ohledem na neplnění příslušných dílčích cílů projektu PMA 3 k 31. 3. 2023 NKÚ vyhodnotil, že MV nesplnilo ani hlavní cíl projektu. Dílčí ani hlavní cíle projektu se na rozdíl od klíčových aktivit podle zjištění NKÚ nezměnily po celou dobu realizace projektu. Tuto skutečnost ostatně potvrdilo samo MV při převedení projektu PMA 3 na Digitální a informační agenturu ke dni 1. 4. 2023 v dokumentu *Dohoda o přechodu práv a povinností k projektu*. Beze změny zůstal rovněž strategický cíl 1 *Modernizace veřejné správy* Strategického rámce a jeho specifické cíle 1.1, 1.2, 2.4 a rovněž specifický cíl OPZ 4.1.1. Splnění cílů projektu přitom bylo zásadní pro řešení nedostatků veřejné správy definovaných ve Strategickém rámci, proto NKÚ tyto cíle zvolil jako kritérium pro hodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků. Nedostatky veřejné správy, které tyto cíle měly vyřešit, zůstaly podle zjištění NKÚ aktuální po celé kontrolované období (viz např. odst. IV.30).

IV.16 Formálně však MV postupovalo v souladu s podmínkami použití podpory, protože cíle projektu byly stanoveny v *žádosti o podporu*, nikoli v následně uzavřeném a pro MV závazném právním aktu. V *Podmínkách použití podpory* byl sice stanoven účel projektu, ten však nebyl spojen s dosažením konkrétních cílů, ale vymezen obecně jako: „*vytvoření podmínek pro zavádění prvků procesního řízení ve veřejné správě a implementaci standardů pro výkon prioritních agend za účelem zvýšení efektivity jejich správy, včetně snížení nákladů a optimalizace výkonu*“.

Místo k zefektivnění vnitřních procesů ústředních správních úřadů využívalo MV peněžní prostředky na aktivity eGovernmentu.

IV.17 V roce 2018 uzavřelo MV v rámci projektu PMA 3 podle ustanovení § 11 (vertikální spolupráce) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, rámcovou dohodu a navazující dílčí smlouvy na dodávku externích konzultačních služeb, které chtělo původně využít při tvorbě kompetenčních modelů úředníků a pro podporu ústředních správních úřadů při zavádění standardů agend.

IV.18 Podle zjištění NKÚ uhradilo MV za externí dodávky služeb do 31. 3. 2023 celkem 24 808 456,38 Kč s DPH. Vynaložené peněžní prostředky však MV nevyužilo k dosažení cílů projektu. Podle zjištění NKÚ využilo MV většinu peněžních prostředků pro zcela jiné potřeby, především z oblasti eGovernmentu. Pro tyto nové aktivity nebyly v *Podmínkách použití podpory* stanoveny indikátory ani požadované výstupy, a proto nelze vyhodnotit jejich přínos v rámci projektu. Z prostředků vynaložených na celkem 165 různých pracovních činnostech směřovala největší část na testování publikace dat na *Portálu veřejné správy* a *Portálu občana* (minimálně 1 250 535 Kč s DPH).

IV.19 K dalším aktivitám realizovaným po změnách projektu a bez přímé vazby na závazné indikátory projektu patřily mj. návrhy spojené s rozšířením funkcionalit agendového

informačního systému *Registr práv a povinností*, úložištěm otevřeného kódu „GitLab“ a modernizací portálu *CzechPOINT*. Projektový tým PMA 3 spolupracoval také na rozvoji a úpravách *Portálu veřejné správy*, *Portálu občana* a věnoval se i přípravě platební brány na *Portálu občana*.

IV.20 Přípravné práce k implementaci platební brány zahájilo MV již v prosinci roku 2018. Do 31. 3. 2023 však MV centrální platební bránu, která by mj. umožňovala občanům úhradu různých poplatků na *Portálu občana*, provozovaném MV, nezprovoznilo a na portálu informuje, že projekt platební brány byl pozastaven.

Peněžní prostředky na tzv. kompetenční modely úředníků vynaložilo MV nevhodně. MV vynakládalo peněžní prostředky na výstupy, které téměř doslovně převzalo z veřejné databáze.

IV.21 Pouze formálně splnilo MV dílčí cíl projektu č. 8, v jehož rámci mělo vytvořit 15 kompetenčních modelů úředníků a stanovit jimi požadavky na odbornost, znalosti a dovednosti vybraných úředníků vykonávajících agendu veřejné správy. K 31. 3. 2023 předložilo všech 15 kompetenčních modelů a dosáhlo tak závazného indikátoru. Podrobnou kontrolou 15 předložených modelů však NKÚ zjistil, že informace obsažené v modelech byly zveřejněny v profilech povolání na webu *Národní soustava povolání*¹⁹ již před 31. 3. 2017, tedy v době zahajování projektu PMA 3. Informace tak MV pouze převzalo z již existujících profilů povolání. Obsahovou shodu jednoho z 15 modelů (finanční manažer) vytvořených v rámci projektu PMA 3 a profilu zveřejněného na webu *Národní soustava povolání* (finanční analytik)²⁰ dokládá tabulka č. 2.

IV.22 Peněžní prostředky na vytvoření kompetenčních modelů úředníků v projektu PMA 3 tak vynaložilo MV podle zjištění NKÚ nevhodně, čímž porušilo zásadu přiměřenosti stanovenou pro způsobilé výdaje v části 6 *Specifické části pravidel pro žadatele a příjemce v rámci OPZ pro projekty se skutečně vzniklými výdaji a případně také s nepřímými náklady*. Ministerstvo vnitra se tím dopustilo jednání nasvědčujícího porušení rozpočtové kázně až do výše 7 066 007 Kč vyčleněných v rozpočtu projektu na tyto modely.

Tabulka č. 2: Srovnání obsahu informací v *Národní soustavě povolání* a v kompetenčním modelu vytvořeném v projektu PMA 3

Profil povolání „finanční analytik“	Kompetenční model „finanční manažer“
<i>zpracovaný a veřejně dostupný v Národní soustavě povolání od 31. 3. 2017</i>	<i>vytvořený Ministerstvem vnitra v rámci projektu PMA 3 (stav k 31. 3. 2023)</i>
Charakteristika pozice:	Charakteristika pozice:
Finanční analytik zpracovává finanční analýzy, spolupracuje na přípravě plánů a prognóz finančního vývoje, hodnotí efektivnost a návratnost investic, identifikuje příležitosti a rizika a zpracovává finanční reporty.	Finanční manažer zpracovává finanční analýzy, spolupracuje na přípravě plánů a prognóz finančního vývoje, hodnotí efektivnost a návratnost investic, identifikuje příležitosti a rizika a zpracovává finanční reporty.
Pracovní činnosti:	Pracovní činnosti:
<ul style="list-style-type: none"> – Příprava podkladů a zpracování finančních analýz a prognóz. – Sledování a vyhodnocování finančního vývoje organizace. 	<ul style="list-style-type: none"> – Příprava podkladů a zpracování finančních analýz a prognóz. – Sledování a vyhodnocování finančního vývoje organizace.

¹⁹ *Národní soustavu povolání* zabezpečuje Ministerstvo práce a sociálních věcí.

²⁰ Dostupné ke dni 17. 10. 2023 na <https://nsp.cz/jednotka-prace/financni-analytik>.

Profil povolání „finanční analytik“	Kompetenční model „finanční manažer“
<ul style="list-style-type: none"> – Kontrola a analýza nákladů organizace. – Hodnocení efektivnosti a návratnosti investic. – Posuzování finančních rizik a příležitostí. – Tvorba a kontrola finančních plánů. – Sestavování kalkulací produktů a služeb. – Provádění finančního oceňování. – Poskytování expertních konzultací. – Vypracování pravidelných reportů a hlášení pro management organizace. – Příprava statistik a prezentací. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kontrola a analýza nákladů organizace. – Hodnocení efektivnosti a návratnosti investic. – Posuzování finančních rizik a příležitostí. – Tvorba a kontrola finančních plánů. – Sestavování kalkulací produktů a služeb. – Provádění finančního oceňování. – Poskytování expertních konzultací. – Vypracování pravidelných reportů a hlášení pro management organizace. – Příprava statistik a prezentací.

Zdroj: Národní soustava povolání a výstupy projektu PMA 3.

IV.23 V rámci OPZ byly Ministerstvu vnitra propláceny mzdové prostředky. Skutečné náklady v detailu dílčích aktivit či realizovaných výstupů Ministerstvo vnitra nesledovalo a tento postup nebyl vyžadován ani *Podmínkami použití podpory*. Náklady vynaložené na jednotlivé aktivity, resp. výstupy se tak mohly lišit od plánovaného rozpočtu. Vzhledem k těmto skutečnostem NKÚ v případě kontroly hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti vynakládání peněžních prostředků v rámci projektu PMA 3 vycházel z částek na jednotlivé aktivity stanovených v rozpočtu projektu.

Po změně aktivit projektu PMA 3 se MV snažilo usnadnit řešení životních událostí občanů. Dílčí návrhy se však Ministerstvu vnitra nedařilo prosadit, a to ani ve vlastním resortu. Přínos byl minimální nejen pro úřady, ale i pro občany.

IV.24 MV v projektu PMA 3 po změně jeho aktivit místo optimalizace výkonu jednotlivých agend a úřadů vytvářelo optimalizační opatření, která měla usnadnit kontakt občanů s úřady a řešení jejich životních událostí. MV provádělo kvalitativní výzkumy mezi občany a úředníky, kterých se účastnily v průměru jednotky respondentů. Na základě těchto průzkumů pak MV vytvářelo návrhy (doporučení), jak řešení životních událostí optimalizovat.

IV.25 Výstupy, které MV v rámci projektu PMA 3 navrhlo pro optimalizaci řešení životních událostí, měly podobu doporučení gestorům příslušných agend, viz obrázek č. 1 zachycující návrh jednoho optimalizačního opatření v oblasti pěstounské péče.

Obrázek č. 1: Návrh optimalizačního opatření „pěstounské tlačítko“

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PMA³

Optimalizační opatření k ŽU Pěstounská péče „Pěstounské tlačítko“

Nastínění problému

Odměna pěstouna je příjmem ze závislé činnosti a pěstouni mohou být v podstatě považováni za zaměstnance Úřadu práce ČR (nejsou typickými žadateli o sociální podporu). Problematika pěstounské péče je navíc velmi složitá jak z pohledu úřadu, tak často z hlediska lidského. Komunikace s úředníkem, který je odborníkem na danou problematiku a v průběhu řešení životní události se pěstounovi nemění, může zefektivnit, urychlit a zpříjemnit jednání na úřadech. Zároveň by byla pro pěstouny výraznou pomocí možnost objednat se na schůzku v konkrétní den a čas.

Návrh řešení

Na některých pobočkách Úřadu práce ČR již takzvané pěstounské tlačítko funguje a odezva pěstounů na jeho fungování je pozitivní. Zavedením pěstounského tlačítka na co nejširší okruh poboček Úřadu práce ČR by se výše popsané problémy daly vyřešit/zmírnit. Základním předpokladem je zavedení vyvolávacích systémů na jednotlivá pracoviště.

Online objednání na pobočky Úřadu práce ČR nenabízí pro jednotlivá pracoviště stejné možnosti a oblast „Dávky pěstounské péče“ mnohdy není v nabídce.

Zdroj: výstup projektu PMA 3 předložený Ministerstvem vnitra.

Navržené opatření „pěstounské tlačítko“ nebylo podle zjištění NKÚ do praxe zavedeno. MV tento výsledek zdůvodnilo tím, že úřady práce neprovedly interní šetření za účelem zefektivnění poradenství občanům při specifických případech, jako je například pěstounství.

IV.26 Kontrolou bylo zjištěno, že MV plnilo hodnotu závazného indikátoru projektu tím, že předložilo návrhy 56 konkrétních optimalizačních opatření. Do praxe však podle zjištění NKÚ příslušní gestoři agend zavedli k 31. 3. 2023, tedy po šesti letech trvání projektu PMA 3, jen čtyři níže uvedené návrhy MV:

- Opatření „*důvod nepřechýlení ženského příjmení*“, které spočívalo v novele zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách. Ženy si tak od roku 2022 mohou bez omezení zvolit, zda chtějí oficiálně používat své příjmení v přechýlené či nepřechýlené podobě. Do té doby tak mohly učinit pouze ve čtyřech pevně vymezených situacích.
- Opatření „*průvodce vyplněním formulářů Úřadu práce a napojení na NIA*“, kdy MV navrhovalo, aby formuláře Úřadu práce byly převedeny do elektronické podoby.
- Dvě opatření v podobě průvodců životními událostmi („ztráta dokladů“ a „úmrtí“).

S ohledem na uvedená zjištění vyhodnotil NKÚ mzdové náklady související s přípravou optimalizačních opatření projektu PMA 3 jako neefektivní vynaložení peněžních prostředků až do výše celkového rozpočtu předmětných klíčových aktivit projektu č. 5 a č. 7 v hodnotě 35 327 114 Kč.

IV.27 Neúspěch při zavádění optimalizačních opatření do praxe vysvětlilo MV tím, že gestoři agend neprovedli návrhy změn, které jim MV předložilo, přičemž realizaci opatření nelze podle MV řešit bez spolupráce s gestorem jednotlivých opatření. Optimalizační opatření se však nedařilo Ministerstvu vnitra prosadit ani ve vlastním resortu, viz příklad č. 1.

Příklad č. 1

A. Do praxe se Ministerstvu vnitra nepodařilo zavést mj. návrh na odstranění údaje o místě trvalého pobytu z občanského průkazu, což by znamenalo, že by občané nemuseli měnit občanský průkaz v případě stěhování. Ve zdůvodnění, proč se nepodařilo návrh prosadit, MV uvedlo, že gestorem agendy je jiný odbor MV než odbor eGovernmentu, který návrh v rámci projektu PMA 3 vypracoval: „... *neumíme zdůvodnit, proč byla povinnost zachování údaje o místě trvalého pobytu zachována.*“

B. MV rovněž vypracovalo a předložilo v rámci výstupů projektu PMA 3 návrh na optimalizační opatření „*jasná dokladová pravidla u domácích porodů*“. Ve zdůvodnění, proč se tento návrh nepodařilo zavést do praxe, MV uvedlo, že po vypracování návrhu následovala konzultace s příslušným oddělením matrik a ověřování (rovněž MV), po které MV od realizace upustilo, neboť: „... *jsme došli k závěru, že z širšího pohledu by přísnější výčet dokladů k prokázání domácích porodů mohl zkomplikovat situaci pro všechny, kteří nerodí v porodnici například proto, že do porodnice nestihli dojet.*“

IV.28 NKÚ vyhodnotil, že zapojení gestorů agend, resp. zástupců jednotlivých ústředních správních úřadů / samospráv do projektu PMA 3 neproběhlo podle předpokladů projektu. V rozpočtu projektu plánovalo MV zapojení 30 zástupců úřadů formou dohod o provedení práce, na což vyčlenilo 12 850 000 Kč. Ve skutečnosti se však tímto způsobem zapojili pouze dva externisté, přičemž odměny jim uhrazené činily za dobu trvání projektu 129 800 Kč.

IV.29 Nezapojení zástupců úřadů do projektových týmů mělo podle NKÚ nepříznivý vliv na kvalitu návrhů optimalizačních opatření i na ochotu úřadů zavést je do praxe. V této souvislosti NKÚ uvádí jako příklad dobré praxe přístup úřadů (gestorů agend) ve Velké Británii, kde se občané, úřady a další subjekty zapojují do návrhů řešení životních situací a jejich změn přímo z vlastní iniciativy gestora agendy, a to formou otevřených on-line konzultací. Výsledky těchto konzultací, kterých se účastní tisíce respondentů, pak příslušný úřad sám vyhodnotí, zpracuje a zavede do praxe. Od počátku je tak zajištěna vůle gestora k prosazení změny.

IV.30 Projekt PMA 3 tak kvůli změně svého zaměření, resp. aktivit, nevyřešil podle zjištění NKÚ některé hlavní problémy veřejné správy uvedené ve Strategickém rámci, zejména neznalost procesů, jimiž je realizován výkon konkrétních agend v konkrétním orgánu státní správy, a nejednotnost při výkonu stejných agend a činností na různých úrovních a na jednotlivých úřadech, viz příklad č. 2.

Příklad č. 2

V jedné z výzkumných zpráv vytvořených v rámci projektu PMA 3 popisuje MV problémy, které v oblasti pěstounské péče způsobuje nejednotnost procesů v různých úřadech a krajích. Na jejich rozdílnost si podle MV shodně stěžovali všichni respondenti. „*Nejednotnost se týká například procesu zprostředkování, kdy jsou na žadatele v různých krajích kladeny různě přísné požadavky (v některých případech jsou žadatelé dokonce od pěstounství např. orgány sociálně-právní ochrany dětí záměrně odrazováni), nebo povinného vstupního vzdělávání, které nemá dle vyjádření respondentů žádnou jednotnou*“

strukturu ani základ a přípravy tak mnohdy neposkytují potřebné a užitečné informace, které pěstouni potřebují ke správnému výkonu jejich činnosti.

(...)

Problematika nejednotnosti a obrovských mezikrajových rozdílů v přístupu k pěstounské péči se dále objevuje i v dalších tématech a službách veřejné správy spojených s pěstounskou péčí.

(...)

Nejednotné postupy zmínili respondenti také v souvislosti s činností Úřadů práce ČR (hodnocení případů hodných zvláštního zřetele, vyžadování nestandardních dokumentů a rozdílné postupy v souvislosti s prohlášením poplatníka daně z příjmů FO ze závislé činnosti atd.) a jednotlivých soudů, které o pěstounské péči rozhodují...“

MV v projektu PMA 3 nevytvořilo nákladové modely agend. Stát tedy stále nezná reálné náklady na zajištění výkonu agend státní správy v přenesené působnosti, a neví tak, zda vynakládá peněžní prostředky efektivně.

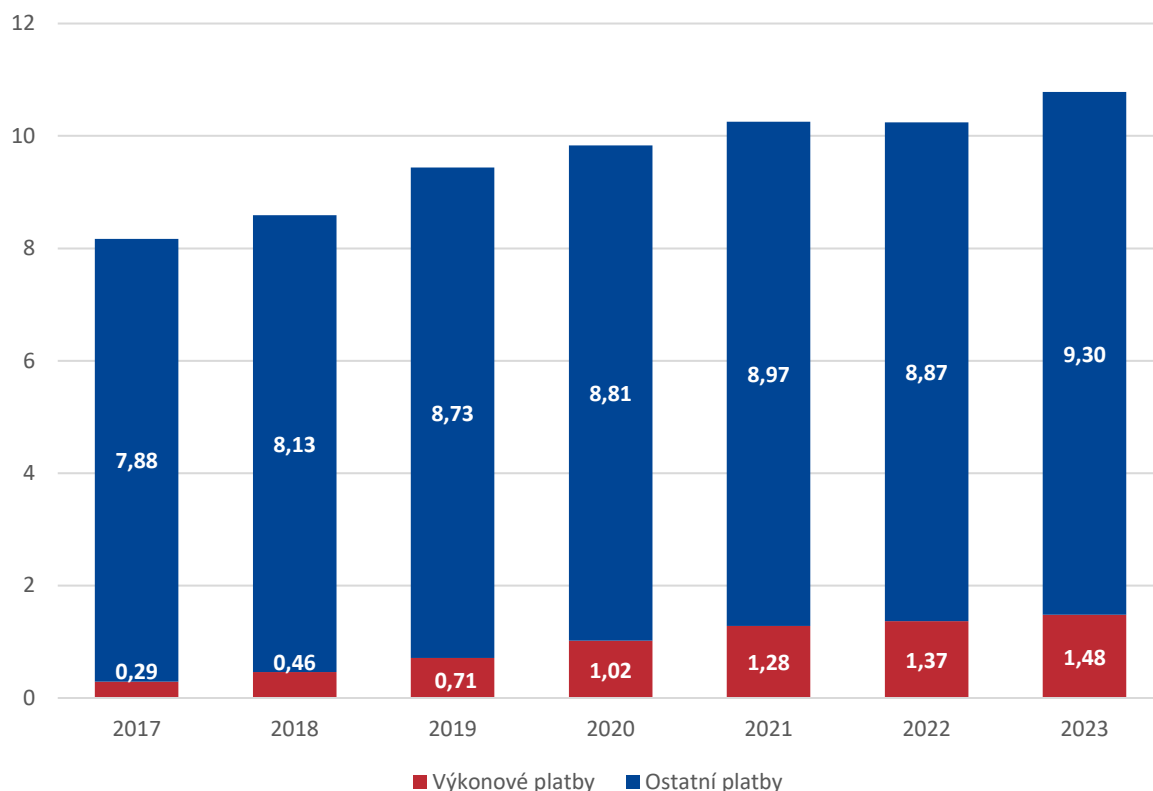
IV.31 MV nezajistilo, aby byl výkon státní správy v přenesené působnosti financován tak, jak zamýšlelo ve specifickém cíli 2.4 Strategického rámce, tedy na základě skutečně vykonaných činností a podle nákladového modelu stanoveného na základě standardu každé agendy.

IV.32 MV má omezené možnosti pro sledování a následné vyhodnocování skutečného výkonu a nákladů a inkasovaných poplatků v rámci přenesené působnosti státní správy u jednotlivých obcí a dopadů provedených změn. Obce samy rozhodují o své vnitřní organizaci a nemají zákonnou povinnost odděleně sledovat a vykazovat výkon přenesené působnosti státní správy ani náklady a příjmy s ním spojené. K měření výkonu a nákladů veřejné správy proto plánovalo MV využít výstupy projektu PMA 3, konkrétně standardy agend a následně vytvořené nákladové modely agend. Tyto výstupy však MV nevytvořilo (kvůli změně aktivit projektu v polovině roku 2019). Stát tak nadále nezná reálné náklady na zajištění výkonu agend, resp. v jaké míře a na jaké činnosti jsou finanční prostředky poskytnuté v rámci příspěvku konkrétně vynakládány.

IV.33 Podle dokumentu *Validace a varianty možných úprav systému financování přeneseného výkonu státní správy včetně příslušných podkladových analýz (zaměřených zejména na náklady, přínosy a dopady)* bylo pro jistý druh výkonového financování vhodných 17 agend veřejné správy. Z toho 8 agend bylo navrženo pro čistě výkonové financování, kdy by stát proplácel skutečně provedené úkony vykonané v rámci těchto agend. Dalších 9 agend bylo navrženo na financování dle počtu adekvátních úvazků, což lze považovat za jistý druh adresného (výkonového) financování. Výkonové financování státní správy v přenesené působnosti obcí zavedlo MV do roku 2023 u těchto sedmi agend: veřejné opatrovnictví (2017); obecní živnostenský úřad – jednotná kontaktní místa (2018) a avízo živnostenskému úřadu (2021); občanské průkazy – zpracování žádosti o občanský průkaz (2018) a aktivace el. čipu občanského průkazu (2021); územní plánování (2019); částečně matriční úřady (2020); řidičské průkazy (2020); zkušební komisaři (2022). V roce 2023 činil podíl výkonových plateb na celkovém vyplaceném příspěvku na přenesený výkon státní správy obcím 13,73 %.

Graf č. 1: Vývoj podílu výkonových plateb (příspěvek za úkon) na celkovém příspěvku obcím na přenesený výkon státní správy (v mld. Kč)

Zdroj: data MV o příspěvcích obcím (bez hl. m. Prahy) na přenesený výkon státní správy v letech 2015–2023.

IV.34 NKÚ z výše uvedených důvodů vyhodnotil, že MV nevyřešilo jeden z problémů financování výkonu státní správy v přenesené působnosti, a to problém, který byl popsán v kapitole 4 Strategického rámce těmito slovy: „*Stát tedy neví, v jaké míře a na jaké účely a agendy jsou poskytnuté finanční prostředky v rámci příspěvku konkrétně vynakládány a zda jsou poskytované finanční prostředky vynakládány územními samosprávami účelně a efektivně.*“

IV.35 MV sice od roku 2014 učinilo systém financování výkonu státní správy v přenesené působnosti adresnější a transparentnější, přesto jej nelze považovat za plně efektivní. Ve Strategickém rámci si MV stanovilo za cíl optimalizovat celý systém financování přeneseného výkonu státní správy, neboť většina peněžních prostředků je stále rozdělována způsobem, který nezohledňuje, kolik výkon státní správy v přenesené působnosti skutečně stojí. V roce 2023 má stát vyplatit obcím za zajištění přeneseného výkonu státní správy celkovou částku 10,78 mld. Kč. Výše výkonových plateb z této částky představuje 1,48 mld. Kč.

MV nesleduje, jak se mu daří snižovat administrativní zátěž. Občané stále musí úřadům oznamovat informace, které má stát již k dispozici.

IV.36 V případě specifického cíle 1.2 *Snižování regulatorní zátěže* Strategického rámce Ministerstvo vnitra nepostupovalo v souladu s *Metodikou přípravy veřejných strategií*, neboť u indikátorů dopadu 1.2.6 *Snížení administrativní zátěže občanů* a 1.2.7 *Snížení administrativní*

zátěže veřejné správy nenastavilo výchozí ani cílové hodnoty²¹, s jejichž pomocí by mohlo průběžně sledovat a vyhodnocovat dopady aktivit určených ke snižování administrativní zátěže. MV plánovalo nastavit cílové hodnoty těchto indikátorů zpětně s odůvodněním, že pro stanovení konkrétních hodnot nemělo při tvorbě implementačního plánu specifického cíle 1.2 dostatek relevantních dat. V této souvislosti NKÚ uvádí jako příklad dobré praxe postup Ministerstva průmyslu a obchodu, které u srovnatelného indikátoru 1.2.8. *Snížení administrativní zátěže podnikatelů* stanovilo jako měrnou jednotku nikoli „počet“, ale procentuální snížení administrativní zátěže, což umožňuje vyhodnotit úspěch při snižování této zátěže i v případě, kdy počet zatěžujících povinností bude zjištěn až dodatečně.

IV.37 Ministerstvu vnitra se nedařilo prosadit dílčí návrhy optimalizačních opatření, která měla občanům usnadnit kontakt s úřady, viz odst. IV.25 a IV.26. Snižování administrativní zátěže občanů a odstranění „iritujících povinností“ tak zůstává úkolem MV pro další období. Občané jsou nadále nuceni poskytovat úřadům data, která má stát již k dispozici²². Jedním z těchto konkrétních problémů je například přetrvávající povinnost občanů popsaná v příkladu č. 3.

Příklad č. 3

Standardy životních událostí, které MV v rámci projektu PMA 3 zpracovalo, jsou shrnujícím popisem stávajícího stavu životních událostí, kterými občan běžně během života prochází, a to z pohledu jeho práv a povinností. Standardy nepředstavují optimalizovaný, tj. zlepšený stav životní události z pohledu činností, které musí občan řešící příslušnou životní situaci vykonat.

S tímto souvisí např. problematika ohlášení úmrtí osoby na Úřad práce ČR. Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, má osoba blízká, pokud poskytovala oprávněné osobě pomoc, povinnost oznámit úmrtí oprávněné osoby příslušné krajské pobočce Úřadu práce ČR, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne úmrtí oprávněné osoby. V případě neohlášení může Úřad práce ČR vyměřit dotčenému pokutu až do 20 000 Kč. Stát přitom má tuto informaci k dispozici prostřednictvím matrik, které obdrží list o prohlídce zemřelého, pouze ji nedokáže zpracovat v přiměřeném čase a následně sdílet v rámci příslušných úřadů.

Povinnost občana uvedená v příkladu č. 3 zůstává i po realizaci projektu PMA 3 zachována.

IV.38 MV se přitom snaží do běžné praxe veřejné správy zavést zásadu „only once“ (pouze jednou), kdy tzv. „obíhají data, nikoli lidé“, kterou si stanovilo jako dílčí cíl v *Informační koncepci České republiky*. Koncepci schválila vláda ČR svým usnesením ze dne 3. října 2018 č. 629, k programu „Digitální Česko“ a návrhu změn Statutu Rady vlády pro informační společnost.

IV.39 Dopad aktivit MV, které měly vést k optimalizaci systému financování výkonu státní správy v přenesené působnosti, prověřoval NKÚ na vzorku agend: matriční agenda, veřejné opatrovnictví a občanské průkazy.

²¹ Měrná jednotka „počet zjednodušených procesů (životních situací)/předpisů“ a „počet odstraněných iritujících povinností“.

²² Postup při úmrtí upravují § 83–86 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

Systém financování agendy matrik učinilo MV adresnější, stále však existuje prostor pro jeho další optimalizaci

IV.40 MV od roku 2018 připravilo celkem tři návrhy na změnu financování matriční agendy. V roce 2018 počítalo MV s optimalizací matriční sítě, kdy mělo zaniknout 445 menších matričních úřadů a zbývající měly být financovány na základě skutečného výkonu. Další návrh spočíval v zavedení čistě výkonového financování, bez optimalizace sítě úřadů.²³ Ani jeden z těchto návrhů však nebyl z důvodu politických rozhodnutí a nesouhlasu územních samospráv přijat. MV v roce 2020 zavedlo kompromisní variantu spočívající v kombinaci paušálního a výkonového financování. Rozdělení příspěvku na výkon matriční agendy mezi jednotlivé obce se tak, i přes stále existující prostor pro optimalizaci sítě matrik a úspory (viz další odstavec), stalo spravedlivější a lépe odpovídá reálným výkonům v agendě.

IV.41 Více než 80 % výkonu matriční agendy zajišťují matriční úřady obcí s rozšířenou působností. Obce I. typu²⁴ zajišťují jen 11 % výkonu, vyplaceno jim však bylo 29 % z celkového objemu příspěvku na přenesený výkon této agendy. Vzhledem k uvedeným skutečnostem a hustotě matriční sítě byl dle NKÚ záměr MV snížit počet matričních úřadů a výkon matriční agendy převést na obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem, a tím celou síť optimalizovat, logickým řešením, které odpovídalo relevantnímu specifickému cíli Strategického rámce.

Výkon v oblasti veřejného opatrovnictví komplikuje gesční neukotvení

IV.42 Paušální částka vyplácená za jednoho opatrovance v roce 2023 činí 30 500 Kč, přičemž celkový příspěvek představoval v roce 2023 přibližně 402 mil. Kč. Při zvýšení této paušální platby v roce 2021 využilo MV výsledky dotazníkového šetření, které podle zjištění NKÚ nepředstavuje dostatečný zdroj informací o oblasti veřejného opatrovnictví. Celkové výsledky šetření Ministerstvo vnitra v rozporu s *Metodikou optimalizace sběru dat* váhově neupravilo tak, aby dané kategorie měly stejnou váhu jako ve výběrovém souboru. V této souvislosti NKÚ upozorňuje na skutečnost, že oblast veřejného opatrovnictví je gesčně neukotvená, což působí problémy při výkonu předmětných činností. Na tento fakt Ministerstvo vnitra opakovaně v meziresortní komunikaci upozorňovalo a žádalo legislativní úpravu.

Agenda občanských průkazů je financována na základě skutečného výkonu

IV.43 Pro agendu občanských průkazů bylo na základě návrhu MV zavedeno výkonové financování od roku 2018. V roce 2023 činil tento příspěvek 141 Kč za jednu přijatou žádost o vydání občanského průkazu. MV podle zjištění NKÚ stanovilo standard části agendy, který určil, jak dlouho by měl uvedený výkon trvat (15 minut na agendu spojenou s žádostí občana o vydání občanského průkazu a pět minut na výdej nového občanského průkazu). MV se též zabývalo nákladovým modelem, popsalo, z jakých úkonů se agenda skládá a jaké služby jsou veřejnosti v této agendě nabízeny. V případě této části agendy tak MV splnilo požadavek Strategického rámce, který ve specifickém cíli 2.4 stanoví, že výkon státní správy v přenesené působnosti by měl stát územním samosprávám proplácet na základě skutečně vykonaných činností a podle nákladového modelu stanoveného na základě standardu každé agendy.

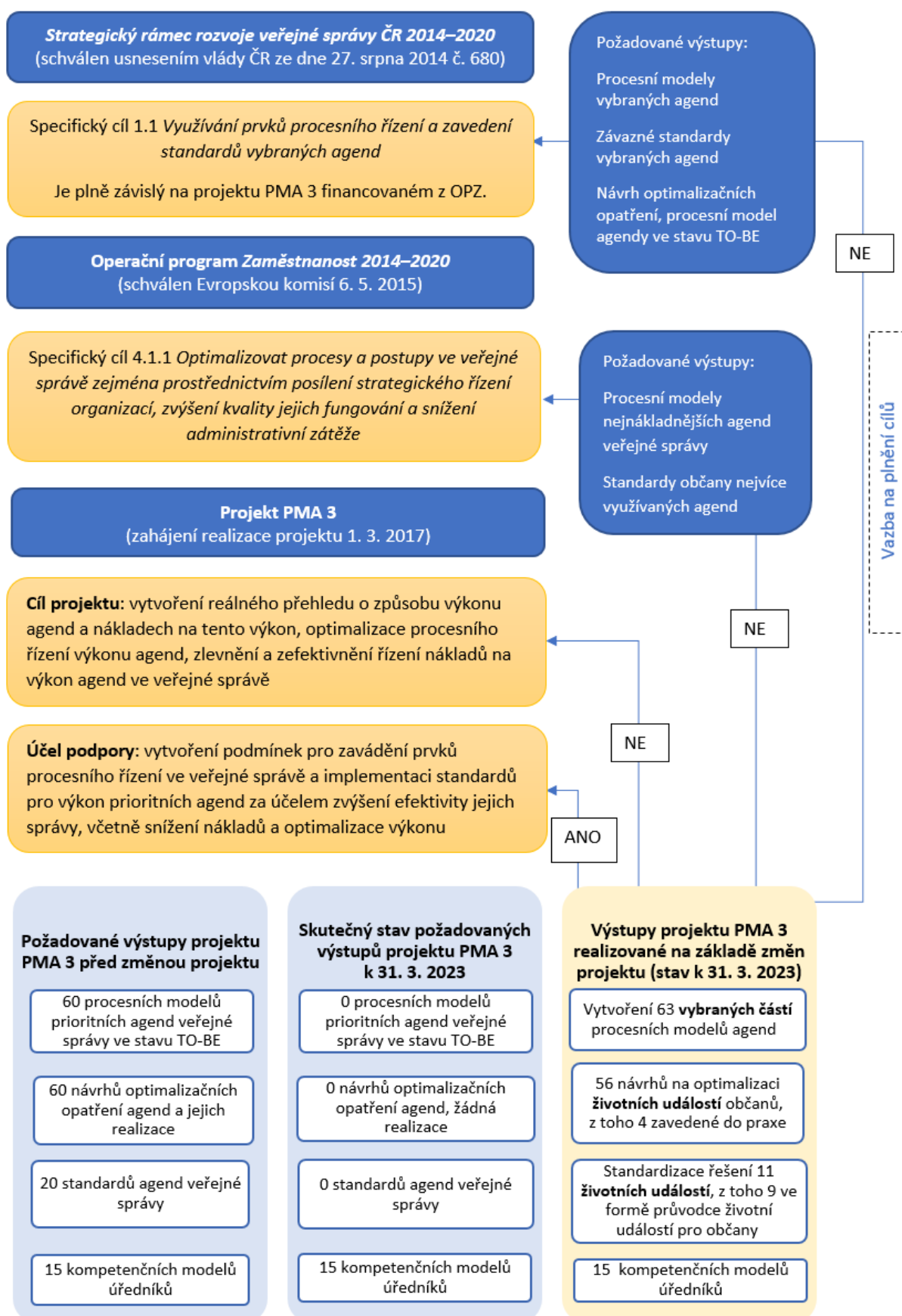
²³ V případě, že by Ministerstvo vnitra zavedlo jeden z těchto dvou návrhů, vynaložená částka by byla podle výpočtů NKÚ (založených na datech MV) v obou případech v období 2020–2023 o cca 560 mil. Kč nižší.

²⁴ Obce I. typu vedou evidenci obyvatel, zajišťují v obci volby, zabezpečují ochranu veřejného pořádku atd.

Seznam zkratk a pojmů

ČR	Česká republika
DIA	Digitální a informační agentura
DPH	daň z přidané hodnoty
KA	kontrolní akce
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
MV	Ministerstvo vnitra
PMA	procesní modelování agend
PMA 1	projekt <i>Procesní modelování agend veřejné správy</i> , reg. č. CZ.1.04/4.1.00/38.00003
PMA 2	projekt <i>Podpora tvorby standardů pro výkon agend veřejné správy</i> , reg. č. CZ.1.04/4.1.00/A3.00002
PMA 3	projekt <i>Využívání prvků procesního řízení a zavedení standardů pro výkon prioritních agend veřejné správy</i> , reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0004225
<i>Podmínky použití podpory</i>	<i>Podmínky použití podpory z Operačního programu Zaměstnanost</i>
OPZ	operační program <i>Zaměstnanost 2014–2020</i>
rozpočtová pravidla	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
Strategický rámec	<i>Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020</i>
TO-BE	model budoucího stavu (v rámci procesního modelování agend veřejné správy)
usnesení vlády 52/2019	usnesení vlády ČR ze dne 21. ledna 2019 č. 52, <i>o dalším postupu v projektu Využívání prvků procesního řízení a zavedení standardů pro výkon prioritních agend veřejné správy</i>
usnesení vlády 680/2014	usnesení vlády ČR ze dne 27. srpna 2014 č. 680, <i>ke Strategickému rámci rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020 a o zřízení Rady vlády pro veřejnou správu</i>

Schéma vazeb cílů Strategického rámce, OPZ a projektu PMA 3 na výstupy projektu PMA 3

Hlavní cíl a dílčí cíle projektu PMA 3

Hlavní cíl projektu PMA 3	
Vytvoření reálného přehledu o způsobu výkonu agend a nákladech na tento výkon, optimalizace procesního řízení výkonu agend, zlevnění a zefektivnění řízení nákladů na výkon agend ve veřejné správě	
Dílčí cíle projektu PMA 3	
Dílčí cíl č.	Znění
1	Podpora úřadů při vytváření kompetenčních základů procesního modelování pro přípravu na zavedení standardů agend na ústředních správních úřadech (ÚSÚ)
2	Aktualizace a aplikace jednotné metodiky procesního modelování agend s využitím souvisejícího softwarového nástroje, včetně přípravy na zavedení standardů výkonového financování
3	Vyškolení zástupců ústředních správních úřadů a dalších zaměstnanců ve veřejné správě v oblasti zavádění prvků procesního řízení
4	Vznik 60 procesních modelů prioritních agend veřejné správy stanovených usnesením vlády ze dne 13. července 2015 č. 565, a to na úrovni TO-BE, včetně stanovení návrhů optimalizačních opatření, přičemž každá z agend je v jinak pokročilém stavu rozpracování z projektů PMA 1 a PMA 2 (na výsledky z těchto projektů bude v PMA 3 navázáno)
5	Příprava na aplikaci standardů prioritních agend, včetně stanovení návrhů výkonového financování
6	Vytvoření podmínek pro modernizaci a optimalizaci výkonu agend veřejné správy prostřednictvím využití prvků procesního řízení
7	Zpřesnění způsobu a redefinice obsahu ohlašování agend veřejné správy v Registru práv a povinností
8	Vznik 15 kompetenčních modelů úředníků pro stanovení procesních rolí úředníků v agendách a požadavků na jejich odbornost, znalosti a dovednosti
9	Vytvoření standardů vybraných agend a jejich pilotní komparace s reálným výkonem daných agend v praxi, kde počet agend je určený kvalifikovaným odhadem na základě zkušeností z předchozích projektů tak, aby bylo reálné naplnit indikátor výstupy v požadované kvalitě
10	Zpracování sebeevaluační studie

Zdroj: žádost o podporu projektu PMA 3.

Klíčové aktivity k naplnění cílů projektu PMA 3

Klíčová aktivita č.	Název klíčové aktivity před změnou č. 9 projektu PMA 3	Název klíčové aktivity po změně č. 9 projektu PMA 3	Plánovaný rozpočet* (v Kč)
01	Řízení a administrace projektu	Řízení a administrace projektu	14 428 195
02	Vyhodnocení a konsolidace dosavadních výstupů procesního modelování agend	Vyhodnocení a konsolidace dosavadních výstupů procesního modelování agend	7 419 635
03	Věcné a administrativní zajištění dodávky podpůrných analytických, výzkumných a modelovacích prací	Věcné a administrativní zajištění dodávky podpůrných analytických, výzkumných a modelovacích prací	21 105 431
04	Podpůrný softwarový nástroj	Podpůrný softwarový nástroj	1 105 431
05	Tvorba finálních procesních modelů agend	Tvorba finálních procesních modelů vybraných částí agend	28 723 907
06	Tvorba kompetenčních modelů úředníků vykonávajících agendy veřejné správy	Tvorba kompetenčních modelů úředníků vykonávajících agendy veřejné správy	7 066 007
07	Realizace optimalizačních opatření	Realizace optimalizačních opatření	6 603 207
08	Výběr agend k zafixování podle standardu a vytvoření standardu agendy	Vytvoření standardu k řešení životní události	18 528 807

Klíčová aktivita č.	Název klíčové aktivity před změnou č. 9 projektu PMA 3	Název klíčové aktivity po změně č. 9 projektu PMA 3	Plánovaný rozpočet* (v Kč)
09	Vytvoření předpokladů pro další využití výstupů projektu pro implementaci dalších cílů Strategického rámce	Vytvoření předpokladů pro další využití výstupů projektu pro implementaci dalších cílů Strategického rámce	8 022 207
10	Legislativní a systémová implementace výstupů projektu	Legislativní a systémová implementace výstupů projektu	7 044 307
11	Realizace školení	Realizace školení	7 543 849
12	Marketing a PR aktivity	Marketing a PR aktivity	4 428 359
13	Sebeevaluace	Sebeevaluace	390 000

Zdroj: žádost o podporu projektu PMA 3, žádost o změnu č. 9 projektu PMA 3.

* Rozpočtované částky na jednotlivé aktivity nebyly změnou č. 9 dotčeny.

Pozn.: Rozdíly v klíčových aktivitách po změně č. 9 jsou zvýrazněny tučným písmem.

Výstupy projektu PMA 3 vytvářené v klíčových aktivitách po změně projektu

Klíčová aktivita č.	Výstupy plánované před změnou č. 9 projektu PMA 3	Výstupy po změně č. 9 projektu PMA 3
01	<ul style="list-style-type: none"> – standardní projektová dokumentace – zprávy a reporty – vytvoření kompletního realizačního týmu 	<ul style="list-style-type: none"> – standardní projektová dokumentace – zprávy a reporty – vytvoření kompletního realizačního týmu
02	<ul style="list-style-type: none"> – plán využití výstupů předchozích projektů – konsolidované výstupy připravené pro další použití – aktualizovaná a rozšířená metodika procesního modelování a standardizace výkonu agend veřejné správy 	<ul style="list-style-type: none"> – plán využití výstupů předchozích projektů – konsolidované výstupy připravené pro další použití – aktualizovaná a rozšířená metodika procesního modelování
03	<ul style="list-style-type: none"> – smlouva na služby s vítězným dodavatelem po celé trvání projektu 	<ul style="list-style-type: none"> – smlouva na služby s vítězným dodavatelem
04	<ul style="list-style-type: none"> – licence k využívání podpůrných softwarových nástrojů – pořízené datové celky 	<ul style="list-style-type: none"> – licence k využívání podpůrných softwarových nástrojů – pořízené datové celky
05	<ul style="list-style-type: none"> – procesní modely vybraných agend – návrhy optimalizačních opatření vybraných agend – podklady pro standardy vybraných agend včetně ustavení institucionálních vazeb pro aplikaci procesních a nákladových standardů – návrh na aktualizaci metodiky ohlašování agend v Registru práv a povinností – aktualizované ohlášení agend v Registru práv a povinností 	<ul style="list-style-type: none"> – procesní modely vybraných částí agend – návrhy optimalizačních opatření vybraných agend (životních událostí) – podklady pro standardy vybraných částí agend včetně ustavení institucionálních vazeb pro optimalizaci výkonu veřejné správy – aktualizované ohlášení agend v Registru práv a povinností
06	<ul style="list-style-type: none"> – zpracované kompetenční modely úředníků vykonávajících činnosti v rámci agend 	<ul style="list-style-type: none"> – zpracované kompetenční modely úředníků vykonávajících činnosti v rámci agend
07	<ul style="list-style-type: none"> – návrh a realizace všech nutných kroků, které povedou k optimalizovanému výkonu agendy 	<ul style="list-style-type: none"> – návrh a realizace všech nutných kroků, které povedou k optimalizovanému výkonu veřejné správy (poskytované služby veřejné správy, agendy)

Klíčová aktivita č.	Výstupy plánované před změnou č. 9 projektu PMA 3	Výstupy po změně č. 9 projektu PMA 3
08	<ul style="list-style-type: none"> – analýza agend vhodných ke standardizaci – návrh agend, které jsou vhodné k vytvoření standardu agendy – vytvoření standardu agend a pilotní ověření vykonávání agendy podle standardu 	<ul style="list-style-type: none"> – analýza částí agend vhodných ke standardizaci řešení životních událostí – vytvoření standardu řešení vybraných životních událostí – pilotní ověření vykonávání interaktivních (online) průvodců řešení vybraných životních událostí
09	<ul style="list-style-type: none"> – produkty projektu transformované pro účely řízení kvality a řízení financování výkonu přenesené působnosti státní správy 	<ul style="list-style-type: none"> – produkty projektu transformované pro účely rozvoje zejména českého eGovernmentu
10	<ul style="list-style-type: none"> – metodika zapojení procesního řízení do legislativního procesu – legislativní návrh, který učiní výkon agendy podle standardu závazným 	<ul style="list-style-type: none"> – návrhy legislativních změn v rámci jednotlivých optimalizačních opatření vzešlých z analýz vybraných životních událostí, případně jen vybraných služeb veřejné správy
11	<ul style="list-style-type: none"> – je plánována účast 75 osob, přičemž kvalifikace v oblasti procesního modelování agend dosáhne 60 z nich 	<ul style="list-style-type: none"> – je plánována účast 75 osob, přičemž kvalifikace v oblasti optimalizace a elektronizace služeb veřejné správy dosáhne 60 z nich
12	<ul style="list-style-type: none"> – propagační materiály – webové stránky – strategie řízení vztahů se zástupci veřejné správy a s veřejností 	<ul style="list-style-type: none"> – propagační materiály – webové stránky – strategie řízení vztahů se zástupci veřejné správy a s veřejností – newsletter
13	<ul style="list-style-type: none"> – Sebeevaluační studie zohledňující 5U kritéria 	<ul style="list-style-type: none"> – Sebeevaluační studie zohledňující 5U kritéria

Zdroj: žádost o podporu projektu PMA 3, žádost o změnu č. 9 projektu PMA 3.

Pozn.: Rozdíly ve výstupech po změně č. 9 jsou zvýrazněny tučným písmem.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/27

Peněžní prostředky státu určené na podporu bydlení

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/27. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu určené na podporu bydlení poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od listopadu 2022 do června 2023.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2016 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále též „MMR“);

Státní fond podpory investic, Praha (dále též „SFPI“);

vybraní příjemci podpory: REGOS M, spol. s r.o., Ostrava; obec Branka u Opavy; statutární město Ostrava, městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz; město Frýdlant; město Harrachov; Suprost s.r.o., Nové Město pod Smrkem; Společenství vlastníků Nisa – Jáchymovská 240, 241, 242, Liberec; statutární město Brno; Bytové družstvo DRUŽBA, Ústí nad Labem; HANNAinvest s.r.o., Praha; KALISAX s.r.o., Svitavy; obec Opočnice; US Rival s.r.o., Dubňany; město Příbram; město Svitavy; obec Skuhrov nad Bělou; obec Lichkov; obec Albrechtice nad Vltavou; obec Branice; město Uničov; město Horažďovice; SENIOR PARK HOUSE a.s., Praha; Spa Living s.r.o., Praha; PANTHA REI s.r.o., Chýnov.

Kolegium NKÚ na svém XVII. jednání, které se konalo dne 27. listopadu 2023,

schválilo usnesením č. 8/XVII/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Podpora bydlení v resortu Ministerstva pro místní rozvoj

4 480 139¹

Počet obydlených bytů v ČR podle
Sčítání lidu, domů a bytů 2021

234 538

Počet všech dokončených bytů v ČR
v období 2016–2022

1 894²

Počet dokončených sociálních bytů
v období 2016–2021 podpořených
z dotačního programu MMR
Podpora bydlení, resp. podprogramu
Podporované byty

226³

Počet dokončených sociálních
a dostupných bytů v období 2019–2022
podpořených z dotačně-úvěrového
programu SFPI
Výstavba pro obce

15 % je očekávané naplnění cílového indikátoru programu *Výstavba pro obce*,
tzn. že program místo 2 375 zajistí a zlepší bydlení pouze 356 domácnostem.

MMR nestanovilo monitorovací indikátory a časové termíny pro žádný z cílů *Koncepce bydlení ČR do roku 2020* a *Koncepce bydlení České republiky 2021+*, a to ani v těchto dvou koncepcích, ani v návazných dokumentech.

Z údajů Českého statistického úřadu, Ministerstva pro místní rozvoj a Státního fondu podpory investic vyplývá, že role výstavby podpořených bytů ve vztahu k celkovému objemu dokončených bytů a k počtu obydlených bytů je marginální. Situaci na trhu bydlení výstavba podpořených bytů není schopna zásadně ovlivnit.

¹ Dle metodických vysvětlivek Českého statistického úřadu jde o byty ve vlastních domech, osobním vlastnictvím, byty družstevní, nájemní/pronajaté a jiné.

² Ke dni ukončení kontroly NKÚ nemělo MMR údaje za rok 2022 k dispozici.

³ Program byl zahájen až v roce 2019.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu určených na podporu bydlení poskytovaných prostřednictvím MMR a SFPI. V rámci podpory bydlení poskytlo MMR v období 2016–2021 dotační podporu 1 199 projektům v celkové výši 2,8 mld. Kč a SFPI poskytl dotační a úvěrovou podporu 3 338 projektům v celkové výši 11,1 mld. Kč.

NKÚ zjišťoval, zda peněžní prostředky státu určené na podporu bydlení jsou poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Dále prověřoval řídicí a kontrolní činnost MMR a SFPI jako správců programů. Dodržování pravidel a dosažení cílů ověřil na vzorku 25 projektů.

Hlavní problémy bytové politiky, zejména dostupnost a kvalita bytového fondu, dlouhodobě přetrvávají a dosavadní plnění cílů strategických materiálů⁴ k jejich odstranění nevedlo. Objem peněžních prostředků, který stát vkládá do řešení problematiky bydlení, sice dosahuje téměř 3 mld. Kč/rok, ale vliv na trh bydlení je marginální. Bez většího společného a dobře koordinovaného úsilí státu a aktivního zapojení územních samosprávných celků nemůže dojít k výraznějšímu posunu v oblasti bydlení.

Na základě kontroly provedené u MMR, SFPI a vybraných příjemců dotací NKÚ konstatuje:

MMR nedisponuje funkční datovou základnou pro oblast řízení bytové politiky státu, zahrnující údaje o početnosti cílových skupin a souhrnné údaje o velikosti a kvalitě bytového fondu, zvláště bytového fondu využívaného k sociálnímu bydlení. Proto NKÚ považuje za důležité, aby MMR ve své působnosti analyzovalo potřebnost dotační a úvěrové podpory a ta byla zaměřena na konkrétní cílové skupiny.

Neexistuje systémové řešení problematiky podpory bydlení vč. jeho zákonné úpravy, na což NKÚ upozorňoval již od roku 2016⁵.

Přetrvává problém kompetenční meziresortní roztržičnosti provázené nedostatečným prosazováním koordinační role MMR. Příkladem může být obdobné zaměření dotačních titulů různých poskytovatelů na stejnou cílovou skupinu, což ve svém důsledku způsobuje zvýšené výdaje na správu peněžních prostředků určených na podporu bydlení.

MMR nestanovilo monitorovací indikátory pro naplňování strategických cílů bytové politiky státu. Dosažení cílů tak není možné měřit z kvantitativního ani časového hlediska. Z téhož důvodu nelze zjistit míru přispění dotační a úvěrové podpory k naplňování nastavených cílů.

⁴ *Koncepce bydlení ČR do roku 2020*, schválená usnesením vlády ČR ze dne 13. července 2011 č. 524, o *Koncepci bydlení České republiky do roku 2020*; *Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidovaná)*, schválená usnesením vlády ČR ze dne 27. července 2016 č. 673, o *Koncepci bydlení České republiky do roku 2020 (revidované)*, a *Koncepce bydlení České republiky 2021+*, schválená usnesením vlády ČR ze dne 12. dubna 2021 č. 358, o *Koncepci bydlení České republiky 2021+*.

⁵ Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 15/18 – *Peněžní prostředky určené na podporu bydlení* s cílem prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na podporu bydlení. Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2016 *Věstníku NKÚ*.

MMR při nastavení podmínek podpory zpracovalo analýzu potřeb pouze u části podprogramů, nemá nástroje pro analýzu rizik a nevede záznamy o všech operacích.

SFPI v kontrolovaném období nevyhodnocoval finanční, právní ani jiná rizika.

Na kontrolním vzorku projektů NKÚ prověřil vynakládání peněžních prostředků z dotační a úvěrové podpory a zjistil, že peněžní prostředky byly čerpány většinou účelně a hospodárně⁶. V některých případech však příjemci podpory postupovali v rozporu s právními předpisy.

Podmínky pro poskytování úvěrové podpory v programu *Nájemní byty* spravovaném SFPI vyvolávají u některých realizovaných projektů další finanční nároky na státní rozpočet ve formě vzniku nároku na příspěvek na bydlení, resp. doplatek na bydlení⁷. Podle podmínek programu není prioritou ochrana osob z cílové skupiny, ale návratnost peněžních prostředků. U podpořených bytů není výše nájemného limitována. Ke zvýšení výnosnosti projektu pro příjemce podpory tak dochází za cenu vynaložení dalších peněžních prostředků státu.

Výše uvedené vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

1. Plnění cílů bytové politiky státu

MMR jako gestor bytové politiky státu koordinovalo spolupráci s dalšími resorty a subjekty, a to zejména v oblasti legislativně právní a analytické. Nebylo úspěšné v řešení základních a dlouhodobě se opakujících problémů:

- 1.1 Neexistují komplexní informace z oblasti politiky bydlení vč. sběru, výzkumu a vyhodnocování dat z jiných resortů, institucí a nestátních neziskových organizací. U projektů z programu *Podpora bydlení* spravovaného MMR a projektů z programů *Výstavba pro obce* a *Nájemní byty* spravovaných SFPI poskytovatelé nedisponují přehledem o skutečné obsazenosti sociálních a nájemních bytů. Absenci průběžného monitoringu a vyhodnocování obsazenosti bytů osobami/domácnostmi z cílových skupin považuje NKÚ za zásadní nedostatek.
- 1.2 V oblasti podpory bydlení stále chybí odpovídající legislativní úprava. Za dobu neexistence zákonné úpravy narostl počet domácností s nárokem na příspěvek na bydlení v souvislosti s postupnou deregulací nájemného a zněkolikanásobil se i počet příjemců doplateků na bydlení v jiných prostorech, než jsou byty (např. na ubytovnách). MMR a Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“) zpracovaly v roce 2023 návrh zákona o podpoře v bydlení a předpokládají jeho přijetí v roce 2024, s účinností od druhé poloviny roku 2025.
- 1.3 MMR opatření v oblasti bydlení nedostatečně koordinovalo. Na stejnou skupinu tak byly zacíleny obdobné intervence. Například podpora snížení energetické náročnosti budov byla zacílena na majitele budov určených k bydlení, částečně se však překrývala

⁶ Celkové hodnocení vč. použitých kritérií je uvedeno v přílohách č. 1 a 2 tohoto kontrolního závěru.

⁷ Příspěvek na bydlení je dávka státní sociální podpory, kterou upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Doplatek na bydlení je dávka pomoci v hmotné nouzi, kterou upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

s jinými programy⁸, což ve svém důsledku způsobilo zvýšené výdaje na správu dotačních prostředků

- 1.4 Při kontrole 25 projektů u 24 příjemců podpory vyhodnotil NKÚ zjištěné nedostatky z hlediska účelnosti a hospodárnosti. Dodržování lhůt při obsazování, resp. opakovaném obsazování podpořených bytů neodpovídalo v některých případech podmínkám pro poskytnutí podpory. Dále byly zjištěny některé nedostatky, které však neměly vliv na účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků.

2. Monitorování a vyhodnocování plnění cílů bytové politiky státu

2.1 *Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidovaná)* (dále též „*Koncepce 2020 (revidovaná)*“) obdobně jako navazující *Koncepce bydlení České republiky 2021+* pro žádný ze strategických cílů nestanovila měřitelné cílové hodnoty. Jednotlivé priority navazující na strategické cíle obsahují konkrétní a časově ohraničené úkoly. Pro tyto úkoly, prostřednictvím kterých mají být strategické cíle plněny, ale MMR nestanovilo monitorovací indikátory. Nelze tak posoudit a vyhodnotit, zda splnění úkolů přispělo k dosažení strategických cílů a jakou měrou tyto cíle přispěly k naplňování bytové politiky státu. Monitorovací indikátory nejsou nastaveny ani v návazných dokumentech, s výjimkou projektů investiční podpory. S kritériem úspěšnosti bytové politiky státu, tj. souhrnným vyjádřením jejích konkrétních účinků, se MMR potýká dlouhodobě⁹.

2.2 Kontrolou programové dokumentace programu *Podpora bydlení NKÚ* zjistil, že MMR nestanovilo pro jednotlivé podprogramy měřitelné a termínované cíle. Z tohoto důvodu není možné vyhodnotit dosažení stanovených cílů. Kontrolou programové dokumentace vybraných programů SFPI¹⁰ bylo zjištěno, že pro tyto programy nenastavil SFPI konkrétní a měřitelné cíle a ty nebyly nastaveny ani v další, navazující dokumentaci.

2.3 Programy *Regenerace sídlišť*, *Nájemní byty* a *Panel 2013+* jsou financovány z rozpočtu SFPI a jejich implementace se neřídí rozpočtovými pravidly¹¹, neboť na financování těchto programů neposkytl MMR peněžní prostředky ze své rozpočtové kapitoly. Z té je financován pouze program *Výstavba pro obce*. Ze stejného důvodu MMR nemá, v návaznosti na rozpočtová pravidla¹², povinnost kontrolovat způsob hospodaření a nakládání s výdaji SFPI na tyto programy. MMR u programů spravovaných SFPI nesleduje indikátory výsledku¹³ prováděných aktivit. Nemá nastaveny

⁸ *Nová zelená úsporám* – program spadá pod správu Ministerstva životního prostředí (dále též „MŽP“); *Zateplování* – program je financován z *Integrovaného regionálního operačního programu* (dále též „IROP“) a spravuje ho MMR; *Panel 2013+* je program spravovaný Státním fondem podpory investic.

⁹ V *Koncepci 2020 (revidované)* je na str. 36 mj. uvedeno: „... cíle a priority *Koncepce bydlení do roku 2020* se nepodařilo naplnit ani přes splnění stanovených úkolů. Jejich řešení se tak stává součástí nově navrhovaných priorit a úkolů“.

¹⁰ *Výstavba pro obce* (dotace), *Regenerace sídlišť* (dotace), *Nájemní byty* (úvěry) a *Panel 2013+* (úvěry).

¹¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹² Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

¹³ Indikátorem výsledku je například počet bytů obsazených cílovou skupinou.

a nevyhodnocuje ani indikátory dopadu, tj. přínosy programů SFPI přesahující okamžité účinky na cílovou skupinu¹⁴.

NKÚ konstatuje, že úprava kontrolních pravomocí MMR vůči hospodaření SFPI v zákoně o SFPI¹⁵ není dostatečná.¹⁶

3. Nastavování podmínek podpory a vyhlásování výzev

- 3.1 MMR analyzovalo potřeby příjemců podpory pouze v omezeném rozsahu. Definování cílových skupin a určení jejich velikosti se neopíralo o relevantní data z důvodu neexistence funkční datové základny.
- 3.2 MMR u svých programů nastavilo některé podmínky pro poskytnutí a použití podpory nejednoznačně. V případě jednoho projektu poskytlo příjemci dotaci v rozporu s podmínkami podprogramu.
- 3.3 MMR nestanovilo povinnost a postupy pro zpracování analýz potřeb potenciálních příjemců vyhlásovovaných programů. Analýzu aktuálního stavu monitorovacích indikátorů na úrovni programu jako vstupní veličiny pro hodnocení potřeb potenciálních příjemců v dané věcné oblasti zpracovalo jen u části podprogramů programu *Podpora bydlení*.
- 3.4 Nastavené podmínky programu *Nájemní byty*, spravovaného SFPI, neomezovaly výši nájemného. Umožňovaly tak pronajímatelům (příjemcům podpory) ve smlouvách o nájmu podpořených bytů nastavit nájemné vyšší, než bylo v místě a čase obvyklé. NKÚ konstatuje, že účel projektu podle nastavených podmínek byl sice dosažen, avšak takto nastavené podmínky zakládají u osob s nižšími příjmy další finanční nároky na státní rozpočet, a to ve formě nároku na příspěvek na bydlení, popř. doplatek na bydlení.

4. Nastavení a funkčnost kontrolního systému

- 4.1 MMR neprovádí při poskytování podpor v oblasti bytové politiky identifikaci rizikových oblastí, přestože organizačním útvarům MMR vykonávajícím veřejnosprávní kontroly je uložena povinnost zpracovávat analýzy rizik¹⁷.
- 4.2 MMR rovněž nezajistilo, aby o všech operacích a kontrolách byl proveden záznam a vedena příslušná dokumentace, přestože to ukládá zákon o finanční kontrole¹⁸.

¹⁴ Indikátorem dopadu je například zvýšení obecné míry dostupnosti pro cílovou skupinu.

¹⁵ Zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu podpory investic.

¹⁶ Za příklad dobré praxe považuje NKÚ například právní úpravu kontrolních pravomocí Ministerstva zemědělství vůči Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (dále též „SZIF“) uvedenou v ustanovení § 9a písm. e), f) zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), kde je stanoveno, že v rámci postupů podle zákona o finanční kontrole ve veřejné správě náleží Ministerstvu zemědělství pravomoc kontrolovat u SZIF způsob jeho hospodaření a nakládání s prostředky veřejné finanční podpory a dále kontrolovat vnitřní řídicí a kontrolní systém SZIF.

¹⁷ Podle článku 3 odst. 2 přílohy rozhodnutí ministryně č. 20/2021 *Postup při kontrolní činnosti* platí: „... Organizační útvary MMR vykonávající kontroly zejména: a) zpracovávají vlastní analýzy rizik v případech, kdy se nejedná o kontroly v přenesené působnosti v gesci Ministerstva vnitra.“

¹⁸ Ustanovení § 25 odst. 1 a 2 písm. c) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

4.3 SFPI nevyhodnocoval v kontrolovaném období 2016–2022 provozní, finanční, právní ani jiná rizika z hlediska účinnosti přijatých opatření.

II. Informace o kontrolované oblasti

1. Kontrolované osoby

MMR je podle kompetenčního zákona¹⁹ ústředním orgánem státní správy mj. ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a nebytových prostor. Pečuje o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky (dále též „ČR“), připravuje návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jeho působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu mu vláda uložila; dbá o zachovávání zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě. MMR spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování politiky bydlení a koordinuje činnost ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování politiky bydlení, včetně koordinace financování této činnosti, pokud tyto prostředky přímo nespravuje.

SFPI²⁰ je státním fondem zřízeným zákonem²¹ a spadá do působnosti MMR. Jeho účelem a veřejným posláním je mj. podporovat bydlení v souladu s veřejným zájmem a koncepcemi, strategickými dokumenty, programy a jinými dokumenty schválenými vládou ČR. Je právnickou osobou a poskytuje dotační, úvěrovou, popř. kombinovanou podporu (dotace i úvěr v rámci jednoho programu) sociálního, nájemního i vlastnického bydlení. Tuto podporu poskytuje na základě příslušného nařízení vlády²², které stanoví podmínky použití finančních prostředků na určený účel.

Příjemci podpory poskytnuté ve formě dotace nebo úvěru jsou z řad obcí, měst, statutárních měst, příp. jejich městských obvodů, a právnických osob. Podrobný seznam příjemců vybraných ke kontrole je uveden v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

2. Strategické dokumenty

MMR se při naplňování své role koordinátora bytové politiky státu v kontrolovaném období opíralo o *Koncepci 2020 (revidovanou)* a *Koncepci bydlení České republiky 2021+* (dále též „*Koncepce 2021+*“), které splňují charakteristiky strategického materiálu – koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek. Formou usnesení vlády jsou tyto koncepce schvalovány a stávají se tak závaznými pro ostatní resorty.

¹⁹ Ustanovení § 14 a § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Na základě zákona č. 113/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje bydlení a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, došlo k 1. 6. 2020 mj. i k přejmenování Státního fondu rozvoje bydlení na Státní fond podpory investic.

²¹ Zákon č. 211/2000 Sb.

²² Ustanovení § 9 zákona č. 211/2000 Sb.

3. Předchozí kontroly oblasti bytové politiky státu

Nejvyšší kontrolní úřad navázal na své dříve provedené kontrolní akce (dále též „KA“) realizované v letech 2016–2022.²³

4. Informace o klíčových dokumentech upravujících kontrolovanou oblast

Dotační a úvěrové programy MMR a SFPI jsou mimo jiné²⁴ zaměřeny i na investiční podporu pořízení sociálních a nájemních bytů. MMR jako gestor a MPSV jako spolugestor zpracovaly v roce 2023 návrh zákona o podpoře bydlení, jehož přijetí předpokládají v roce 2024 s účinností od druhé poloviny roku 2025.

Poskytování podpor spravovaných MMR je upraveno vnitřním předpisem²⁵. Dotační a úvěrové programy spravované SFPI se řídí příslušnými nařízeními vlády²⁶.

Součástí právního prostředí, která může výrazně ovlivnit oblast bydlení, jsou i závazky plynoucí z práva Evropské unie (dále též „EU“). Jedná se například o základní pravidla pro veřejnou podporu, jež jsou obsažena ve *Smlouvě o fungování EU*²⁷.

²³ KA č. 15/18 – *Peněžní prostředky určené na podporu bydlení* s cílem prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na podporu bydlení. Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2016 *Věstníku NKÚ*. KA č. 17/02 – *Podpora sociálního bydlení jako součást politiky sociálního začleňování* s cílem prověřit, zda vybrané intervence v oblasti sociálního bydlení přispěly k efektivnímu řešení příčin sociálního vyloučení nebo ohrožení sociálním vyloučením. Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2018 *Věstníku NKÚ*.

KA č. 20/19 – *Opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů podporovaná z Integrovaného regionálního operačního programu a z programu Nová zelená úsporám* s cílem prověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají peněžní prostředky určené na snížení energetické náročnosti bytových domů účelně, efektivně a v souladu s právními předpisy. Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2021 *Věstníku NKÚ*.

KA č. 21/08 – *Peněžní prostředky vynakládané na podporu sociálního bydlení z Integrovaného regionálního operačního programu* s cílem prověřit, zda podpora v oblasti sociálního bydlení z *Integrovaného regionálního operačního programu* byla nastavena a realizována tak, aby přispěla k zajištění přiměřené dostupnosti bydlení v segmentu sociálního bydlení. Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2022 *Věstníku NKÚ*.

²⁴ Přehled všech programů MMR a SFPI je uveden v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

²⁵ Rozhodnutím ministryně č. 63/2018 *Zásady poskytování dotací z kapitoly 317 Ministerstvo pro místní rozvoj*, které navazuje na dříve vydané a tímto rozhodnutím zrušené rozhodnutí ministra č. 155/2014 ze dne 8. září 2014 – metodické pokyny pro financování programů v působnosti MMR od 1. 1. 2014 – verze I, rozhodnutí ministryně č. 94/2015 ze dne 25. června 2015, o formální a věcné úpravě řídicích dokumentů a jejich schvalování v oblasti programového financování.

²⁶ Kontrolované programy se řídily těmito nařízeními vlády:
nařízení vlády č. 284/2011 Sb., o podmínkách poskytnutí a použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěru na podporu výstavby nájemních bytů na území České republiky;
nařízení vlády č. 2/2021 Sb., o podmínkách použití peněžních prostředků Státního fondu podpory investic formou úvěru na podporu výstavby nájemních bytů na území České republiky (program *Nájemní byty*);
nařízení vlády č. 112/2019 Sb., o podmínkách použití finančních prostředků Státního fondu podpory investic na pořízení sociálních a dostupných bytů a sociálních, smíšených a dostupných domů (program *Výstavba pro obce*);
nařízení vlády č. 390/2017 Sb., o použití peněžních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení na regeneraci veřejných prostranství na sídlištích (program *Regenerace sídlišť*);
nařízení vlády č. 468/2012 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěrů poskytnutých právníkům a fyzickým osobám na opravy a modernizace domů (program *Panel 2013+*).

²⁷ V článcích 107 až 109 *Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění)*.

5. **Informace o charakteru a cílech kontrolovaných programů** jsou uvedeny v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

6. Vybrané statistické údaje o bydlení v ČR

Pro naplnění v *Koncepci 2020, Koncepci 2020 (revidované)* i v *Koncepci 2021+* uvedeného cíle „zvýšení dostupnosti bydlení“ byla realizována řada opatření, např. daňové zvýhodnění hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření, státní příspěvek na stavební spoření (poskytovaný Ministerstvem financí), sociální transfery v podobě příspěvků na bydlení a doplatků na bydlení (poskytuje MPSV), dotační a úvěrová podpora zejména nájemního bydlení (poskytují MMR a SFPI), dotace na podporu snížení energetické náročnosti budov (poskytují MŽP/SFŽP). Za období let 2016–2021 bylo na bydlení vynaloženo ze státního rozpočtu celkem 107,17 mld. Kč. Podrobnější data jsou uvedena v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Přehled výdajů státu v oblasti bydlení v období 2016–2021 (v mil. Kč)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem 2016–2021	Podíl na celkových výdajích
MMR	374,94	422,00	321,44	382,44	518,07	260,46	2 279,35	2,13 %
SFPI	1 262,74	1 082,40	1 106,62	1 532,99	1 593,30	2 961,15	9 539,20	8,90 %
MF	4 353,80	4 033,12	3 995,10	4 056,71	4 195,30	4 304,00	24 938,03	23,27 %
MPSV	12 440,80	10 396,10	9 901,00	8 975,31	8 863,00	8 658,30	59 234,51	55,27 %
MV	9,59	3,52	1,58	0,88	1,80	1,80	19,17	0,02 %
MŽP/SFŽP	1 187,69	1 635,68	1 627,65	1 835,36	2 267,80	2 604,30	11 158,48	10,41 %
Celkem skutečnost	19 629,56	17 572,82	16 953,39	16 783,69	17 439,27	18 790,01	107 168,74	100,00 %

Zdroj: Vybrané údaje o bydlení za rok 2021 (vydalo MMR v roce 2022). Data za rok 2022 nebyla ke dni ukončení kontroly dostupná.

V období 2016–2021 bylo z podpor poskytnutých z národních zdrojů a v rámci IROP pořízeno celkem 4 663 bytů. Ve stejném období bylo v ČR dokončeno celkem 195 140 bytů. Podrobnější přehled dokončených bytů je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Byty pořízené v rámci poskytnutých podpor MMR, SFPI a IROP v období 2016–2021

Poskytovatel podpory	Počet bytů
MMR – národní dotace	1 894
SFPI	557
<i>Celkem národní zdroje</i>	<i>2 451</i>
MMR – peněžní prostředky EU (IROP)	2 212
Byty dokončené za finanční podpory resortu MMR	4 663
Dokončené byty v ČR celkem	195 140

Zdroj: Český statistický úřad; Vybrané údaje o bydlení za rok 2021 (MMR 2022); vlastní zpracování NKÚ.

Nařízením vlády²⁸ došlo s účinností od 1. října 2022 k navýšení normativních nákladů spojených s bydlením, a tak příspěvek na bydlení může čerpat výrazně širší okruh domácností (v první polovině roku 2023 bylo měsíčně vyplaceno průměrně 240 tisíc příspěvků v průměrné výši 5 670 Kč, což oproti roku 2022 představuje nárůst počtu průměrně měsíčně vyplacených příspěvků o 43 % a jejich výše o 35 %)²⁹. Příspěvek na bydlení je dávka státní sociální podpory a doplatek na bydlení je dávka pomoci v hmotné nouzi. Podle šetření Českého statistického úřadu bylo v roce 2022 v ČR celkem 4 490 188 domácností, z nichž 240 tis. byl v následujícím období vyplacen příspěvek na bydlení ze státního rozpočtu. To představuje podíl 5,3 % z celkového počtu domácností. Podrobnější údaje jsou uvedeny v tabulkách č. 3 a 4.

Tabulka č. 3: Vyplacené dávky na bydlení (v mil. Kč)

Typ dávky	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Příspěvek na bydlení	9 261	8 622	7 689	7 082	6 952	6 617	8 516
Doplatek na bydlení	2 917	2 423	1 894	1 606	1 628	1 765	1 839
Celkem	12 178	11 045	9 583	8 688	8 580	8 382	10 355

Zdroj: Český statistický úřad, MPSV.

Tabulka č. 4: Dávky na bydlení meziročně (červenec 2022–2023)

Typ dávky	Počet vyplacených dávek (v tis.)		Vyplaceno v měsíci (v mil. Kč)		Vyplaceno od počátku roku (v mil. Kč)		Meziroční index (v %)
	červenec 2022	červenec 2023	červenec 2022	červenec 2023	červenec 2022	červenec 2023	
Příspěvek na bydlení	177,2	255,9	732,1	1 579,1	4 559,4	9 758,0	214,0
Doplatek na bydlení	31,6	23,7	135,7	128,0	1 029,5	1 023,6	99,4
Celkem	208,8	279,6	867,8	1 707,1	5 588,9	10 781,6	192,9

Zdroj: Informace o vyplacených dávkách v rezortu MPSV ČR v červenci 2023 (MPSV 2023).

7. Mezinárodní srovnání³⁰

V zemích EU vzrostly v letech 2015–2022 ceny rezidenčních nemovitostí cca o 48 % a ceny nájemného cca o 24 %. Ve stejném období v ČR vzrostly ceny rezidenčních nemovitostí cca o 115 % a ceny nájemného cca o 26 %³¹. Celkové náklady na bydlení (zahrnující kromě nájemného i náklady na vodu, elektřinu a otop) vzrostly v ČR téměř o 40 %³².

Podle studie *The state of housing in Europe 2023*³³ růst cen stavebních materiálů a prací doprovázený zvýšenými finančními náklady³⁴ znamenal snížení nabídky dostupného a sociálního bydlení. Ve stejné době obyvatelé EU čelili nárůstu životních nákladů v důsledku

²⁸ Nařízení vlády č. 289/2022 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro období do 31. prosince 2022 zvyšují částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení a mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ *Makroekonomická predikce České republiky – srpen 2023* (MF 2023).

³⁰ Vybraná data o bydlení v zemích EU jsou uvedena v přílohách č. 4–6 tohoto kontrolního závěru.

³¹ Eurostat: House Price Index (HPI), Harmonized Index of Consumer Prices (HICP) – actual rentals for housing.

³² Český statistický úřad: index spotřebitelských cen k prosinci 2022.

³³ *The state of housing in Europe 2023*; uveřejněno 20. června 2023 ve *Future of the EU & Housing*, Housing Europe – European Federation of Public, Cooperative & Social Housing, zdrojová data Eurostat.

³⁴ Stavební náklady rezidenční výstavby mezi lety 2011–2020 vzrostly v průměru v celé EU o 13 %, za roky 2021–2022 o dalších 20 %. V ČR ceny stavebních prací ke konci roku 2022 proti roku 2015 vzrostly o 40,7 % a ceny materiálových vstupů stavební výroby pro bytové budovy se zvýšily o 58,7 %.

zvyšující se inflace, což nejvíce postihovalo lidi bydlící v sociálních bytech. Současně počet žadatelů o sociální byty napříč Evropou roste.

Finanční dostupnost bydlení současně negativně ovlivňuje i zvyšování úrokových sazeb investičních a hypotečních úvěrů a bez nových finančních nástrojů lze očekávat i snížení objemu výstavby.

Poskytovatelé sociálního bydlení v některých státech EU³⁵ musí respektovat maximální přípustné ceny nové výstavby a renovací stanovené zákonem nebo dotačními programy.

Tabulka č. 5: Procentuální podíl sociálních (nájemních) bytů na celkovém bytovém fondu ve vybraných zemích EU

	ČR	Rakousko	Německo	Francie	Belgie	Itálie	Nizozemsko	Slovinsko
Bytový fond v tis. ks	5 340	3 988	43 100	37 400	5 382	25 690	8 046	699
Podíl sociálních bytů	X	24 %	4 %	17 %	6 %	3,5 %	29 %	5 %

Zdroj: *The State of Housing in Europe 2023*; údaje za ČR zdroj neuvádí.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu určené na podporu bydlení byly poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

NKÚ posuzoval, jak *Koncepce 2020*, *Koncepce 2020 (revidovaná)* a *Koncepce 2021+* a z nich vycházející dotační a úvěrové podpory přispěly k plnění dvou strategických cílů uvedených v těchto koncepcích, tj. zvýšení dostupnosti bydlení a zvýšení kvality bydlení. Kontrolní akce byla zaměřena na plnění cílů a úkolů strategických materiálů pro oblast bytové politiky státu a na dotační a úvěrovou podporu bydlení poskytovanou prostřednictvím programů MMR a SFPI z národních zdrojů v rámci plnění strategického cíle 3.1 *Zajištění přiměřené dostupnosti ve všech formách bydlení* – priorita č. 2 dle *Koncepce 2020 (revidované)*, resp. cíle 3.3.1 *Dostupné kvalitní bydlení* – opatření č. 4 *Zvýšení nabídky nájemních bytů a zvýšení jejich kvality* dle *Koncepce 2021+*.

Za tím účelem NKÚ prověřil činnost MMR při naplňování strategických cílů těchto koncepcí a zároveň činnost MMR a SFPI při výběru a hodnocení projektových žádostí, při kontrole realizace projektů, monitorování průběžných výsledků a při závěrečném vyhodnocování. U vybraných 24 příjemců podpory pak NKÚ ověřil použití poskytnutých peněžních prostředků z hlediska účelnosti, hospodárnosti a souladu s právními předpisy.

Předmětem kontroly u MMR byly prostředky poskytnuté na oblast bydlení z podprogramů *Regenerace sídlišť*, *Bytové domy bez bariér*, *Podporované byty*, *Technická infrastruktura*, *Výstavba bytů v oblastech se strategickou průmyslovou zónou* (dále též „SPZ“) a *Výstavba technické infrastruktury v oblastech se SPZ*. U pěti vybraných projektů z podprogramu *Technická infrastruktura* byl prověřován proces administrace žádostí o dotaci, u 14 vybraných projektů z ostatních podprogramů bylo zkontrolováno použití poskytnutých prostředků u příjemců. Pro účely kontroly oblasti hodnocení a výběru projektů doplnili kontrolující NKÚ základní kontrolní vzorek o šest projektů vyřazených z financování.

Kontrola NKÚ u SFPI se zaměřila na prostředky programů *Výstavba pro obce*, *Regenerace sídlišť*, *Nájemní byty* a *Panel 2013+*. U dotačně úvěrových programů (možnost kombinované

³⁵ Např. v Rakousku, Dánsku, Finsku.

podpory) *Výstavba pro obce a Regenerace sídlišť* byly ke kontrole NKÚ vybrány jen dotační projekty, neboť o úvěrovou podporu z těchto programů projevovali příjemci (obce) malý zájem, protože podmínkou pro získání úvěru bylo současné čerpání dotace z příslušného programu. U projektů z programu *Panel 2013+* byly kontrolovány podmínky poskytování a administrace úvěrové podpory, u ostatních projektů vybraných ke kontrole bylo zkontrolováno použití poskytnutých prostředků u příjemců podpory. Hodnocení a výběr projektů ověřili kontrolující NKÚ na vzorku 14 projektů (11 úspěšných, 3 neúspěšné) v rámci vybraných programů *Výstavba pro obce, Regenerace sídlišť a Nájemní byty*.

Kontrolovaný objem činil celkem 402 269 627 Kč (tj. 7,5 % ze skutečně vyplacené a vyčerpané podpory z kontrolovaných programů v období 2016–2022), z toho kontrolovaný objem prověřený na úrovni poskytovatelů podpory činil 139 887 963 Kč a kontrolovaný objem prověřený u schválených realizovaných projektů u příjemců činil 262 381 664 Kč.³⁶

Jako metoda výběru vzorku byl zvolen kvótní výběr, kdy kvóty představují předem specifikované skupiny, tj. žádosti o podporu vztahující se ke konkrétní oblasti intervence (program, podprogram, dotační titul). Přitom byla zajištěna shoda výběrového souboru se základním souborem z hlediska vybraných identifikačních znaků a zároveň shoda v rozdělení ostatních specifických znaků. Tím bylo zajištěno přiměřené zastoupení všech programů ve vzorku projektů.

Pojmy účelnost a hospodárnost jsou vymezeny v zákoně o finanční kontrole³⁷. K vyhodnocení účelnosti, hospodárnosti a souladu s právními předpisy vytvořil NKÚ stupnici hodnocení kontrolovaných projektů. Kompletní hodnocení projektů je uvedeno v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru. Kritéria hodnocení jsou uvedena v příloze č. 2.

NKÚ provedl hodnocení prostředků vynaložených na jednotlivé projekty v kontextu účelnosti a hospodárnosti z hlediska výstupů (modernizace sídlišť, pořízení sociálních nebo nájemních a upravitelných bytů, pořízení výtahů, zainvestování pozemků pro následnou bytovou výstavbu), výsledků (zlepšení prostředí sídlišť, zajištění bydlení cílovou skupinou, bezbariérový přístup k bydlení, nárůst trvale žijících obyvatel obcí v okolí strategické průmyslové zóny) a přínosů (dlouhodobější benefity pro dosažitelnost a kvalitu bydlení).

U příjemců ověřil NKÚ rovněž dodržení podmínek poskytnuté podpory stanovených v rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále též „RoPD“), resp. smlouvě o úvěru.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Plnění cílů bytové politiky státu

MMR v průběhu let 2011–2021 zpracovalo tři strategické materiály: *Koncepci bydlení ČR do roku 2020 z roku 2011*, *Koncepci bydlení České republiky do roku 2020 (revidovanou)* z roku 2016 a *Koncepci bydlení České republiky 2021+* z roku 2021. Z porovnání údajů uvedených

³⁶ Kontrolovaný objem u MMR činil 129 906 571 Kč (u schválených realizovaných projektů kontrolovaných u příjemců činil kontrolovaný objem 88 246 571 Kč) a u SFPI 272 363 056 Kč (u schválených realizovaných projektů kontrolovaných u příjemců činil 174 135 093 Kč).

³⁷ Ustanovení § 2 zákona č. 320/2001 Sb.

v těchto materiálech vyplývá, že v oblasti bydlení dlouhodobě přetrvávají stejné nebo obdobné problémy, a to i v oblastech, které může stát přímo ovlivnit. Některé problémy navíc přibývají – viz tabulka č. 6.

Tabulka č. 6: Dlouhodobé problémy v oblasti bydlení a bytové politiky dle jednotlivých koncepcí

2011	2016	2021
Zanedbanost bytového fondu	V porovnání se zeměmi EU má ČR spíše starší bytový fond	Pomalá obměna bytového fondu
Energetická náročnost bytového fondu	Růst cen energií, tepla a vody	Vysoká energetická náročnost stávajícího bytového fondu
Vysoké zatížení některých domácností výdaji na bydlení	Mírný růst podílu výdajů domácností na bydlení na čistých měsíčních příjmech domácností	Nevhodné nastavení parametrů systému sociálních dávek na bydlení; široké nastavení cílové skupiny sociálního bydlení jinými resorty
Nižší dostupnost některých forem bydlení	Zhoršení finanční dostupnosti bydlení pro velkou část domácností	Chybějící segment sociálního bydlení pro osoby postižené tržním selháním v oblasti bydlení; nízká finanční dostupnost bydlení
Omezené finanční zdroje na provádění bytové politiky	Omezené veřejné prostředky	Podfinancování podpory bydlení (dotační i úvěrové)
Kompetenční roztříštěnost a nízká stabilita nástrojů bytové politiky	Kompetenční meziresortní roztříštěnost provázená nedostatečným prosazováním koordinační role MMR	Kompetenční meziresortní roztříštěnost provázená nedostatečným prosazováním koordinační role MMR, překračování kompetencí jiných resortů
Nedostatečné zdroje aktuálních dat	Nedostatečné hodnocení vynakládání prostředků na podporu bydlení v důsledku chybějících informací a monitorování	Nedostatečný sběr dat, chybějící výzkum a informace
Nedostatečná legislativa	Časté legislativní změny	Nedostatečné legislativní vymezení kompetencí státu, krajů a obcí v oblasti bydlení vč. sociálního, kde je silná neprovázanost kompetencí
Kvalita výstavby	Snižování investičního dluhu a kvalita vnějšího prostředí	Nedostatky ve stavební a technologické oblasti výstavby; růst nákladů na výstavbu v důsledku změn podmínek ve stavebnictví
		Nízká míra výstavby bytových domů v aglomeracích
		Řídnoucí hustota osídlení
		Nájemní bydlení není stabilní dlouhodobou alternativou vlastnického bydlení v atraktivních regionech
		Prohlubování regionální diferenciace ekonomického postavení domácností
		Ekonomický vývoj ovlivněný pandemií covidu-19

Zdroj: vlastní zpracování NKÚ na základě vyhodnocení *Koncepce bydlení ČR do roku 2020* (z roku 2011), *Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidované)* z roku 2016 a *Koncepce bydlení České republiky 2021+* (z roku 2021).

- 1.1 Vznik databáze údajů o podporách poskytnutých MMR a SFPI z pozice MMR představuje pouze formální splnění úkolu³⁸. Datová základna je nedostatečná a za sledované období nejsou spolehlivá data k dispozici. Stále chybějí komplexní informace z oblasti politiky bydlení včetně sběru, výzkumu a vyhodnocování dat z jiných resortů, institucí a nestátních neziskových organizací.³⁹ V kontrolovaném období se MMR potýkalo s nedostatkem dat a informací a jejich spolehlivostí. Databáze vytvořená MMR jako opatření k nápravě nedostatků z kontrolní akce NKÚ č. 15/18 zahrnovala jen několik projektů, které ke dni jejího vzniku měly ukončenou realizaci. Její využitelnost pro korekce a případnou aktualizaci programů byla nízká. Příjemci měli povinnost vyplňovat údaje do této databáze stanovenou v rozhodnutích o poskytnutí dotace vydávaných až od roku 2019. Dokončení relevantní databáze a její využívání předpokládá MMR v roce 2024. Poskytnuté podpory sice přispěly ke zvýšení obecné dostupnosti bydlení, ale bez přehledu o skutečné obsazenosti sociálních a nájemních bytů nelze ověřit, do jaké míry byla cílová skupina podpořena.
- 1.2 V oblasti podpory bydlení stále chybí odpovídající legislativní úprava. Odpovědnost za zpracování legislativních návrhů se přesouvala mezi MPSV a MMR. Za dobu neexistence zákonné úpravy narostl počet domácností s nárokem na příspěvek na bydlení v souvislosti s postupnou deregulací nájemného a zněkolikanásobil se i počet příjemců doplatků na bydlení v jiných prostorech, než jsou byty (např. na ubytovnách). MMR a MPSV zpracovaly v roce 2023 návrh zákona o podpoře v bydlení a předpokládají jeho přijetí v roce 2024, s účinností od druhé poloviny roku 2025.
- 1.3 MMR nedostatečně koordinovalo opatření směřující do oblasti bydlení. Některá opatření zaměřená na zvýšení kvality bydlení byla zacílena na stejnou cílovou skupinu. Programy mají různé podmínky a potenciální příjemci si volí taková opatření, která jsou pro ně nejvhodnější. Absorpční kapacita⁴⁰ se tak tříští mezi jednotlivé programy. Např. zájem o program *Panel 2013+*⁴¹ financovaný ze SFPI byl v roce 2020 velmi negativně ovlivněn vznikem programu *Zateplování*⁴², který byl zacílen na stejnou cílovou skupinu (tj. majitele bytových domů, kteří je chtějí zejména energeticky modernizovat). O podporu z programu *Panel 2013+* tak nadále žádali pouze ti majitelé bytových domů, kteří chtěli provést stavební úpravy, jež podmínky programu *Zateplování* neumožňovaly, např. výstavbu nového výtahu.

---

³⁸ Úkol 2.4 *Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidované)*.

³⁹ Nedostatek ucelených údajů o všech bytech využívaných k sociálnímu bydlení konstatoval NKÚ i v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 21/08 – *Peněžní prostředky vynakládané na podporu sociálního bydlení z Integrovaného regionálního operačního programu*.

⁴⁰ Míra schopnosti programu nebo potenciálních žadatelů o podporu využít prostředky poskytované z národních zdrojů ke zvýšení kvality bydlení.

⁴¹ Podporuje komplexní opravy a modernizace, které vedou k prodloužení životnosti domu.

⁴² Program *Zateplování* je financován z IROP a je zaměřen na podporu energetické modernizace bytových domů prostřednictvím stavebních úprav, jejichž realizace zajistí snížení energetické náročnosti budov nejméně o 20 % oproti stavu před rekonstrukcí.

- 1.4 U příjemců podpory v rámci 24 projektů⁴³ NKÚ vyhodnotil účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků podle čtyřstupňové škály (detaily hodnocení jednotlivých projektů jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru).

Použití peněžních prostředků bylo vyhodnoceno:

- u 17 projektů jako účelné;
- u sedmi projektů účelné s mírnými nedostatky;
- u 16 projektů jako hospodárné;
- u tří projektů hospodárné s mírnými nedostatky;
- u jednoho projektu omezeně hospodárné;
- u čtyř projektů nebyla hospodárnost posuzována⁴⁴.

Dále NKÚ ověřil u příjemců i dodržení podmínek poskytnuté podpory stanovených v rozhodnutích o poskytnutí dotace, resp. smlouvách o úvěru. Nejčastějším porušením podmínek příjemci bylo nedodržení stanovené lhůty při obsazování bytů.

Obsazenost pořízených sociálních bytů v souladu se stanovenými podmínkami⁴⁵ se u 15 kontrolovaných projektů pohybovala od 81 % (u jednoho projektu) až po 100 % (u šesti projektů), obsazenost cílovou skupinou⁴⁶ se pohybovala od 55 % do 100 %. Mezi ostatní pochybení patřilo uveřejnění dodatku ke smlouvě o dílo v registru smluv bez uveřejnění původní smlouvy, uzavření nájemní smlouvy na dva roky místo jednoho nebo nepojištění rozestavěné stavby po celou dobu výstavby. Tato pochybení neměla vliv na užití podpory z hlediska účelnosti a hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků.

Příklad č. 1

Např. jeden příjemce podpory z podprogramu „Podporované byty“ financoval z projektu výstavbu celkem 21 bytů. Přitom jeden z těchto bytů od konce roku 2019 do srpna 2023 (tj. do doby ukončení kontroly NKÚ) vůbec neobsadil.

2. Monitorování a vyhodnocování

2.1 Strategické cíle *Koncepce 2020 (revidované)* jsou:

- zajištění přiměřené dostupnosti ve všech formách bydlení;
- vytvoření stabilního prostředí v oblasti financí, legislativy a institucí pro všechny účastníky trhu s bydlením;
- snižování investičního dluhu v bydlení včetně zvyšování kvality vnějšího prostředí rezidenčních oblastí.

Při kontrole plnění úkolů stanovených ve strategických dokumentech posuzoval NKÚ *Koncepci 2020 (revidovanou)* a navazující programy *Podpora bydlení* a *Podpora bydlení v oblastech se SPZ*. NKÚ zjistil, že pro cíle těchto strategických dokumentů

⁴³ Jeden projekt z původně vybraného vzorku nebyl k datu provedení kontroly NKÚ dokončen, a nemohl být tedy vyhodnocen.

⁴⁴ Vyhodnocení hospodárnosti nebylo provedeno u čtyř projektů z úvěrových programů z důvodu specifik vyplývajících z poskytnutí finančních prostředků státu formou úvěru. Smluvní vztah nezakládá riziko nadbytečných výdajů nad rámec stanovený smlouvou.

⁴⁵ Podle stanovených podmínek bylo možné v případě, že není dostatek zájemců z cílové skupiny, obsadit pořízené sociální byty i osobami mimo cílovou skupinu.

⁴⁶ Do cílové skupiny patří např. osoby s limitovanými příjmy, omezené zdravotně, nad 65 let, osoby do 30 let.

nestanovilo MMR měřitelné monitorovací indikátory, s jejichž pomocí by bylo možné průběžně vyhodnocovat věcný pokrok a úroveň zlepšení, které měly konkrétní úkoly a opatření při plnění strategických cílů v určeném termínu přinést. Výjimkou byly podprogramy *Výstavba bytů v oblastech se SPZ* a *Výstavba technické infrastruktury v oblastech se SPZ*. U těchto dvou podprogramů byl stanoven monitorovací indikátor „*přírůstek obyvatel s trvalým bydlištěm*“ s cílovou hodnotou 1 200 osob. Monitorovací indikátory nejsou nastaveny ani v návazných dokumentech, s výjimkou projektů investiční podpory. S kritériem úspěšnosti bytové politiky státu, tj. souhrnným vyjádřením jejich konkrétních účinků, se MMR potýká dlouhodobě.⁴⁷

NKÚ dále konstatuje, že obdobně jako v předchozí *Koncepci 2020 (revidované)* ani v *Koncepci 2021+* Ministerstvo pro místní rozvoj pro žádný ze strategických cílů nenastavilo cílové hodnoty ani časový termín pro jejich splnění. Nelze tak posoudit a vyhodnotit, zda a jakou měrou splnění úkolů přispělo k dosažení cílů.⁴⁸

- 2.2 Pokud jde o dotační a úvěrovou podporu, MMR monitoruje finanční a věcné ukazatele programů (počty podaných žádostí o podporu a jejich finanční hodnotu) spravovaných MMR a SFPI a zveřejňuje je v každoročně vydávané publikaci *Vybrané údaje o bydlení*. MMR v programu *Podpora bydlení* stanovilo cíle pro jednotlivé podprogramy jako konkrétní, relevantní a dosažitelné, nikoli však měřitelné a termínované.⁴⁹ Není tak možné vyhodnotit dosažení stanovených cílů.

U programu *Výstavba pro obce*, financovaného z rozpočtové kapitoly MMR a spravovaného SFPI, neuvádělo MMR vyhodnocení míry plnění monitorovacího indikátoru zachycujícího na úrovni programu účelnost vynakládaných prostředků⁵⁰. Míra plnění programového indikátoru nebyla uvedena ani ve výročních zprávách SFPI. Vlastním výpočtem⁵¹ NKÚ zjistil, že míra plnění tohoto programového indikátoru představovala k 31. 12. 2022 cca 9,52 % cílové hodnoty. Vzhledem ke skutečnosti, že příjem žádostí byl ukončen k 31. 3. 2023, NKÚ konstatuje, že plnění uvedeného indikátoru je nepřiměřeně nízké.

⁴⁷ V *Koncepci 2020 (revidované)* je na str. 36 mj. uvedeno: „... cíle a priority koncepce bydlení do roku 2020 se nepodařilo naplnit ani přes splnění stanovených úkolů. Jejich řešení se tak stává součástí nově navrhovaných priorit a úkolů.“

⁴⁸ Vláda ČR svým usnesením ze dne 2. května 2013 č. 318, *k Metodice přípravy veřejných strategií*, mj. uložila členům vlády při přípravě strategických dokumentů vycházet z *Metodiky přípravy veřejných strategií*. Tato metodika v kapitole 3.5.4.1 v kroku 1: *Definování indikátorů pro sledování jednotlivých cílů* stanoví: „Indikátory musí být definovány pro všechny stanovené cíle, a to na všech úrovních hierarchie cílů. V případě, že by některý z cílů nebyl pokryt nějakým indikátorem, nebylo by možné sledovat pokrok plnění daného cíle ani vyhodnotit jeho naplnění po skončení implementace strategie. Podobně jako samotné cíle by i indikátory měly být SMART.“

⁴⁹ Příkladem měřitelných cílů může být u podprogramu *Regenerace sídlišť* počet realizovaných projektů, plocha regenerovaného území a přírůstek obyvatelstva; u podprogramu *Podporované byty* počet projektů výstavby, počet nově vzniklých podpořených bytů a index vývoje počtu domácností v nově vzniklých bytech.

⁵⁰ Dokumentace programu *Výstavba pro obce* uvádí v bodě 6 mezi sledovanými ukazateli, že „... program zajistí a zlepší bydlení nejméně 2 375 domácnostem, tj. cca 7 tis. osobám (indikátor).“

⁵¹ Program má zajistit a zlepšit bydlení nejméně 2 375 domácnostem, k 31. 12. 2022 bylo z programu podpořeno 226 bytů; počítá se s jedním bytem pro jednu domácnost.

Podmínky ostatních kontrolovaných programů⁵² SFPI neobsahují konkrétní měřitelné cíle, ale pouze obecné cíle těchto programů. SFPI tudíž nemůže vyhodnocovat přínosy poskytnuté podpory, neboť k jednotlivým programům sleduje pouze data statistické povahy, jež vypovídají o počtu schválených žádostí o podporu, počtu uzavřených smluv a objemu smluvně vázaných peněžních prostředků.

NKÚ dále konstatuje, že na úrovni projektů jsou u programů SFPI nastaveny měřitelné a termínované cíle (např. kolik bytů má být z poskytnuté dotace či úvěru pořízeno, jaká plocha sídliště má být regenerována, kolik bude pořízeno výtahů či bezbariérových vstupů do domů).

MMR ani SFPI nemají nastaven systém pro sledování účinků/dopadů/přínosů poskytnuté podpory a nesledují dopad na cílové skupiny, pro které je státní podpora bydlení určena, tedy zda z pohledu cílových skupin došlo ke zvýšení dostupnosti bydlení. Na chybějící ukazatele pro hodnocení cílů a dopadů podpor v oblasti bytové politiky upozornil NKÚ již v roce 2016⁵³, kdy byla kontrolována i *Koncepce bydlení ČR do roku 2020*.

SFPI nesleduje obsazenost sociálních a nájemních bytů (byty pro osoby s nízkými příjmy / způsobilé domácnosti), které byly dotačně nebo úvěrově podpořeny z vybraných programů. Nemůže tudíž posoudit a vyhodnotit, do jaké míry poskytnuté peněžní prostředky podpořily vymezené cílové skupiny. SFPI dle svého vyjádření plánuje sledovat údaje o obsazenosti bytů v budoucnosti, ale data nebudou muset být vyplňována zpětně k dříve podpořeným bytům.

- 2.3 SFPI je právnickou osobou v působnosti MMR⁵⁴ a dle kompetenčního zákona⁵⁵ je MMR povinno zkoumat společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzovat dosahované výsledky a činit opatření k řešení aktuálních otázek. Všechny programy SFPI jsou financovány z rozpočtu SFPI, který schvaluje vláda ČR a Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. V kontrolovaném období SFPI hospodařil výhradně⁵⁶ s majetkem ve vlastnictví státu podle zákona o majetku ČR⁵⁷. U kontrolovaných programů, které nejsou financovány z rozpočtu MMR, nestanovil SFPI konkrétní a měřitelné cíle. K jednotlivým programům sleduje pouze data statistické povahy, nevyhodnocuje přínosy poskytnuté podpory a nesleduje obsazenost sociálních bytů, které byly dotačně nebo úvěrově podpořeny.

NKÚ konstatuje, že MMR nemůže postupovat podle rozpočtových pravidel⁵⁸ a hodnotit účelnost, hospodárnost a efektivnost použití peněžních prostředků

⁵² *Nájemní byty, Regenerace sídlišť a Panel 2013+.*

⁵³ Kontrolní akce NKÚ č. 15/18 – *Peněžní prostředky určené na podporu bydlení*. Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2016 *Věstníku NKÚ*.

⁵⁴ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 211/2000 Sb.

⁵⁵ Ustanovení § 22 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb.

⁵⁶ SFPI dle svého sdělení v odpovědi na žádost o doklady a informace č. 09 ze dne 25. 4. 2023, čj. 266/23/SEMP_SFPI dosud nehospodařil s jinými než státními prostředky.

⁵⁷ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

u těch programů SFPI⁵⁹, které nefinancovalo ze své rozpočtové kapitoly. U programů financovaných pouze z rozpočtu SFPI není MMR oprávněno provádět ani veřejnosprávní kontroly těchto programů.

MMR nemá směrem k SFPI stanoveny jiné indikátory než objem vynaložených finančních prostředků a počet opravených nebo nově dokončených bytů. MMR nesleduje u programů SFPI indikátory výsledku (například počet bytů obsazených cílovou skupinou). Nemá nastaveny a nevyhodnocuje indikátory dopadu, tj. přínosy programů SFPI přesahující okamžité účinky na cílovou skupinu (například zvýšení obecné míry dostupnosti bydlení pro cílovou skupinu).

3. Nastavování podmínek podpory

- 3.1 MMR analyzovalo potřeby příjemců podpory pouze v omezeném rozsahu, neprovádělo výkon veřejné správy z tohoto hlediska účelně dle zákona o finanční kontrole⁶⁰. V době schvalování kontrolovaných programů nestanovilo postupy pro hodnocení potřeb potenciálních příjemců a nestanovilo ani kritéria pro účelný výkon veřejné správy podle téhož zákona⁶¹. Definování cílových skupin a určení jejich velikosti se neopíralo o prověřená data z důvodu neexistence funkční datové základny⁶².
- 3.2 NKÚ zjistil, že MMR nastavilo některé podmínky pro poskytnutí a použití podpory nejednoznačně. Např.:
- V dokumentaci programu *Podpora bydlení v oblastech se SPZ* uvádí MMR indikátor „přírůstek obyvatel s trvalým bydlištěm“, který má zohledňovat přírůstek obyvatel v bytech postavených s využitím dotace z tohoto programu. V dokumentech určených pro příjemce však není uvedena informace o významu indikátoru. Podle sdělení MMR dodržení indikátoru není nijak sledováno a nedodržení hodnot není ze strany MMR sankcionováno. Tento indikátor je však uveden v RoPD jako závazný a jeho nedodržením příjemce porušuje podmínky poskytnutí dotace.
  - MMR nemělo u podprogramu *Výstavba bytů v oblastech se SPZ* jednotný a srozumitelný výklad podmínek podprogramu, zejména uplatnění podmínky pro povinnost připravit jeden byt jako upravitelný (bezbariérový)⁶³. NKÚ zjistil, že jednomu příjemci byla poskytnuta dotace na čtyři byty, z nichž ani jeden nebyl upravitelný⁶⁴. Příjemce v rámci podání žádosti nenabyl jistoty, zda pro

⁵⁹ *Nájemní byty, Regenerace sídlišť a Panel 2013+*, podmínky těchto programů byly stanoveny v nařízeních vlády: č. 284/2011 Sb., č. 2/2021 Sb., č. 390/2017 Sb. a č. 468/2012 Sb.

⁶⁰ Ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb.

⁶¹ Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb.

⁶² NKÚ upozorňuje na existenci dokumentu *Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2021*, který byl zpracován (převážně) spolkem Platforma pro sociální bydlení, z.s. V této zprávě se uvádí, že v bytové nouzi se nachází 35 až 62 tisíc domácností, v nichž vyrůstá 20 až 51 tisíc dětí do 18 let; dalších 130 až 190 tisíc domácností s přibližně 100 tisíci dětmi je ohroženo ztrátou bydlení; dalších přibližně 300 až 350 tisíc domácností trpí nadměrnými náklady na bydlení (vynakládá na bydlení více než 40 % svých příjmů). Celkem čelí jednomu ze tří výše uvedených problémů v oblasti bydlení přibližně půl milionu českých domácností (necelý milion lidí).

⁶³ „Z každých započatých 5 nájemních bytů musí být minimálně jeden byt upravitelný“. Upravitelný byt je takový, který může bez dalších stavebních úprav sloužit osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

⁶⁴ Umístění a konstrukce plánovaných čtyř bytů v budově neumožňovala ani jeden z nich pořídit jako upravitelný.

získání podpory musí postavit pět bytů (z toho jeden upravitelný), nebo zda se podmínka povinnosti připravit jeden byt jako upravitelný vztahuje až na pátý byt. Z tohoto důvodu předložil žadatel projektovou dokumentaci k výstavbě pátého bytu, který by upravitelný byl. MMR tuto změnu nepožadovalo a vydalo RoPD na čtyři byty. V průběhu kontrolní akce podalo MMR Nejvyššímu kontrolnímu úřadu vysvětlení, že i v případě pořízení pouze čtyř bytů měl být jeden byt upravitelný. Podporu tak MMR nemělo poskytnout pro nesplnění podmínek podprogramu *Výstavba bytů v oblastech se SPZ*.

- 3.3 MMR u programů, které samo spravuje, provedlo analýzu potřeb potenciálních příjemců podpory pouze v omezeném rozsahu. Při stanovení podmínek programu *Podpora bydlení* na období 2016–2023 vycházelo z předchozího programu *Podpora rozvoje bydlení*, avšak nemělo k dispozici analýzu, ze které by vyplynuly důvody pro zachování podmínek pro cílové skupiny. Při přípravě programů neprovedlo u tří ze sedmi kontrolovaných podprogramů analýzu potřeb příjemců vůbec. MMR stanovilo povinnost hodnotit schvalované programy z hlediska potřeb potenciálních příjemců až v roce 2018.

U programů spravovaných SFPI (*Výstavba pro obce, Nájemní byty, Regenerace sídlišť a Panel 2013+*) nastavilo MMR podmínky podpor, jejichž parametry byly stanoveny v příslušných nařízeních vlády. MMR zpracovalo analýzu potřebnosti, která byla povinnou součástí „závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace“ a byla uvedena také v „odůvodnění“ k danému nařízení vlády, podle kterého je podpora poskytována.

- 3.4 Účelem programu *Nájemní byty* je podpora výstavby nájemních bytů a domů pro vymezenou skupinu obyvatel (senioři starší 65 let, zdravotně či příjmově vymezené osoby, zletilé osoby do 30 let a osoby, jejichž obydlí zničila živelní pohroma). Podle podmínek pro poskytnutí úvěru u smluv o úvěru uzavíraných v programu *Nájemní byty* byl příjemce podpory v první nájemní smlouvě zavázán, s ohledem na danou lokalitu, k dodržení určité maximální výše nájemného. U dalších nájemních smluv mohl příjemce stanovit nájemné ve výši, která mohla i značně přesahovat výši nájemného z původní smlouvy. Tím se stává toto bydlení pro zamýšlenou cílovou skupinu finančně nedostupné, resp. vyvolává u nájemce z cílové skupiny potřebu žádat o příspěvek na bydlení až do maximálně možné výše. U úvěrů poskytnutých od 15. ledna 2021 podle nařízení vlády⁶⁵ již není příjemce touto podmínkou vázán ani u prvních nájemních smluv.

Příklad č. 2

U jednoho projektu financovaného z programu Nájemní byty byla ve smlouvě o úvěru s příjemcem podpory sjednána u první nájemní smlouvy výše nájemného 135 Kč/m², kterou příjemce při uzavírání nájemních smluv s nájemci dodržel. V dalších, navazujících smlouvách příjemce úvěru výrazně zvýšil nájemné až na 569 Kč/m². Příjemce na internetových stránkách nabízejících ubytování v zařízení pořízeném z poskytnutého úvěru uvádí, že nájemci mohou po posouzení své situace čerpat příspěvek na bydlení a že někteří stávající nájemci pobírají příspěvek na bydlení až 10 tis. Kč. Výše nájemného pro jednotlivce je od 19 tis. Kč a nezahrnuje např. náklady na energie, odpady nebo případné asistenční služby.

⁶⁵ Nařízení vlády č. 2/2021 Sb.

NKÚ konstatuje, že účel projektu podle nastavených podmínek byl dosažen, avšak takto nastavené podmínky zakládají další finanční nároky na státní rozpočet ve formě vzniku nároku na příspěvek na bydlení, popř. i doplatek na bydlení.

4. Nastavení a funkčnost kontrolního systému

- 4.1 NKÚ zjistil, že MMR neprovádí pro oblast bytové politiky státu analýzu rizik. MMR tak nevyhovělo požadavku na plnění jednoho z hlavních cílů finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole⁶⁶; přitom organizační útvary MMR vykonávající veřejnosprávní kontroly mají povinnost analýzu rizik⁶⁷ provádět. Identifikace a vyhodnocování rizik je zásadní pro nastavení podmínek programů a podprogramů.
- 4.2 MMR nevytvořilo závazné postupy pro uchování auditní stopy po vydání RoPD, mj. o kontrole výdajů vyplývajících ze smluv uzavřených s příjemcem na základě provedeného zadávacího řízení, splnění účelu dotace, dodržení maximálních limitů a požadovaného podílu vlastních zdrojů, dodržení termínů stanovených v RoPD, případně dalších podmínek v RoPD uvedených. NKÚ na vzorku kontrolovaných projektů zjistil, že auditní stopa o výše uvedených krocích byla uchovávána na nezávazných kontrolních listech, a to jen do roku 2019. Později nebyly ani nezávazné kontrolní listy do spisové dokumentace přikládány.
- 4.3 NKÚ zjistil, že SFPI v kontrolovaném období nevyhodnocoval analýzy rizik z hlediska účinnosti přijatých opatření a nevyužíval je při řízení dotačních a úvěrových programů. V analýzách rizik byla rizika popisována ve všech letech totožně, stejná byla i doporučení k jejich eliminaci. V katalozích rizik byla opakovaně jako rizika se střední nebo vysokou hladinou významnosti identifikována např. rizika nedostatečné kontroly žadatelů/příjemců nebo nedostatečného výkonu řídicí kontroly.

NKÚ na kontrolním vzorku podpořených projektů rovněž ověřil, že kontroly nejsou prováděny s takovou četností, která byla nastavena jako mechanismus ke zmírnění nebo eliminaci identifikovaných rizik.

---

⁶⁶ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 320/2001 Sb.

⁶⁷ Podle článku 3 odst. 2 přílohy rozhodnutí ministryně č. 20/2021 *Postup při kontrolní činnosti* platí: „... Organizační útvary MMR vykonávající kontroly zejména: a) zpracovávají vlastní analýzy rizik v případech, kdy se nejedná o kontroly v přenesené působnosti v gesci Ministerstva vnitra.“

Seznam použitých zkratk:

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
KA	Kontrolní akce
Kompetenční zákon	Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
<i>Koncepce 2020</i>	<i>Koncepce bydlení ČR do roku 2020</i>
<i>Koncepce 2020 (revidovaná)</i>	<i>Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidovaná)</i>
<i>Koncepce 2021+</i>	<i>Koncepce bydlení České republiky 2021+</i>
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
RoPD	Rozhodnutí o poskytnutí dotace
Rozpočtová pravidla	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
SFPI	Státní fond podpory investic
SPZ	Strategická průmyslová zóna
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
Zákon o finanční kontrole	Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)
Zákon o majetku ČR	Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
Zákon o SFPI	Zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu podpory investic
Zákon o SZIF	Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu)
ZZVZ	Zákon o zadávání veřejných zakázek (zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek)

Přehled a hodnocení kontrolovaných projektů

Číslo projektu/ smlouvy (SFPI)	Název a stručný popis projektu	Příjemce	Výše dotace/ úvěru v Kč	Hodnocení	
				Účelnost	Hospodárnost
117D062000038	RS-Frýdlant, sídliště U Nemocnice – 1. etapa. <i>Regenerace sídlišť</i>	Město Frýdlant	4 000 000	1	1
117D062000003	RPS-Brno-Bohunice, X. etapa. <i>Regenerace sídlišť</i>	Statutární město Brno	3 154 000	1	1
117D066000409	Bezbariéry – Jáchymovská 240–242, Liberec. Tři výtahy v bytovém domě. <i>Bytové domy bez bariér</i>	Společenství vlastníků Nisa- Jáchymovská 240, 241, 242	2 400 000	1	1
117D066000510	Bezbariéry – Ústí nad Labem, Karla IV. 33, 35, 37, 39. Výtahy ve 4 vchodech bytového domu. <i>Bytové domy bez bariér</i>	Bytové družstvo Družba	3 224 427	1	1
117D064000021	B. j. 10 PB-VB Nové Město pod Smrkem č. p. 804. <i>Podporované byty – vstupní byty</i>	Suprost s.r.o.	5 400 000	1	3
117D064000078	B. j. 10 PB-VB Ústí nad Labem – Krásné Březno. <i>Podporované byty – vstupní byty</i>	HANNAinvest s.r.o.	5 216 600	2	1
117D064000081	B. j. 6 PB-VB Koclířov. <i>Podporované byty – vstupní byty</i>	Kalisax s.r.o.	3 300 000	2	1
117D064000096	B. j. 21 PB-PČB Harrachov. <i>Podporované byty – pečovatelské byty</i>	Město Harrachov	12 600 000	2	2
117D064000152	B. j. 10 PB-PČB Opočnice. <i>Podporované byty – pečovatelské byty</i>	Obec Opočnice	6 000 000	1	1
117D064000140	B. j. 11 PB-PČB Dubňany. <i>Podporované byty – pečovatelské byty</i>	US Rival s.r.o.	6 600 000	1	1
117D064000045	B. j. 23 PB-KODUS Příbram. <i>Podporované byty – komunitní dům seniorů</i>	Město Příbram	12 607 895	1	1
117D064000171	B. j. 15 PB-KoDuS Svitavy. <i>Podporované byty – komunitní dům seniorů</i>	Město Svitavy	9 000 000	2	1
117D161000006	4 BJ – Brocná, Skuhrov nad Bělou. <i>Výstavba bytů v oblastech se SPZ</i>	Skuhrov nad Bělou	8 468 924	2	2
117D162000001	6P – Březina, Skuhrov nad Bělou. <i>Výstavba technické infrastruktury v oblastech se SPZ (zainvestované pozemky)</i>	Skuhrov nad Bělou	6 274 725	1	2
1128110023	Sociální bydlení Havlíčkova čp. 1 v Brance u Opavy. <i>Výstavba pro obce (dotace) – sociální dům s 12 nájemními byty</i>	Obec Branka u Opavy	15 114 206	2	1

VĚSTNÍK NKÚ, KONTROLNÍ ZÁVĚRY

Číslo projektu/ smlouvy (SFPI)	Název a stručný popis projektu	Příjemce	Výše dotace/ úvěru v Kč	Hodnocení	
				Účelnost	Hospodárnost
1128110006	Sociální byty v obci Lichkov. Půdní vestavbou vznikly dva sociální byty. <i>Výstavba pro obce (dotace)</i>	Obec Lichkov	3 112 770	1	1
1128110001	Dostupné a sociální bydlení Údraž. Dotace poskytnuta na stavební úpravy dvou sociálních bytů. <i>Výstavba pro obce (dotace)</i>	Albrechtice nad Vltavou	3 607 457	1	1
1128110007	Sociální byty Branice. Pořízení šesti sociálních bytů. <i>Výstavba pro obce (dotace)</i>	Obec Branice	7 998 173	x	x
28431064	Polyfunkční dům, Čujkovova 30, Ostrava-Zábřeh. Stavebními úpravami vznikl nájemní bytový dům s 60 byty. <i>Nájemní byty (úvěr)</i>	REGOS M, spol. s r.o.	40 039 000	1	x
28421075	SENIOR PARK Hlušovice – výstavba bytového domu se 40 nájemními byty. <i>Nájemní byty (úvěr)</i>	SENIOR PARK HOUSE a.s.	52 000 000	1	x
28431087	Výstavba 19 bytů v bytovém domě na pozemku parc. č. 577/4 v obci Chýnov. <i>Nájemní byty (úvěr)</i>	PANTHA REI s.r.o.	10 918 524	2	x
28431050	Bytový dům s nájemními byty pro seniory – Slatinice. Výstavba bytového domu s 33 nájemními byty. <i>Nájemní byty (úvěr)</i>	Spa Living s.r.o.	24 560 794	1	x
3908110005	RS – Ostrava, Fifejdy II–XIII. etapa. <i>Regenerace sídliště (dotace)</i>	Statutární město Ostrava, městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz	5 719 921	1	1
3908110070	Regenerace veřejného prostranství sídliště v Uničově mezi ulicemi Dukelská, Litovelská, Pionýrů – 3. etapa. <i>Regenerace sídliště (dotace)</i>	Město Uničov	5 810 146	1	1
3908110045	Revitalizace sídliště Šumavská, Pod Vodojemem, Horažďovice – II. etapa. <i>Regenerace sídliště (dotace)</i>	Město Horažďovice	5 254 102	1	1

Zdroj: informační systém Ministerstva pro místní rozvoj DIS ZAD; vlastní zpracování NKÚ.

Pozn.: U projektů podpořených z programu *Nájemní byty* nebyla vyhodnocována hospodárnost z důvodu specifik vyplývajících z poskytnutí finančních prostředků státu formou úvěru, zejména z důvodu podmínky plného navrácení poskytnutých úvěrových prostředků. Financování projektu je ve výsledku zajišťováno vlastními prostředky příjemce.

U příjemce obec Branice nebyla posuzována účelnost ani hospodárnost, protože projekt nebyl dokončen (stavba byla pozastavena).

Kritéria hodnocení účelnosti a hospodárnosti výdajů vynaložených na podporu bydlení u kontrolovaných projektů

1. Vyhodnocení účelnosti

Stupeň účelnosti vynaložených prostředků	Definice stupně účelnosti
1. Vynaložené prostředky jsou účelné	<p>Projekt byl řádně realizován a jeho realizací bylo dosaženo stanovených výstupů a cílů nebo existuje předpoklad, že je naplní. Cíle/výstupy (nejen parametry akce) jsou specifické a měřitelné a jejich plnění je možno ověřit, efekty jsou dlouhodobě udržitelné.</p> <p>Byly naplněny cíle dle harmonogramu projektu a lze konstatovat očekávaný přínos projektu pro cílovou skupinu a pro plnění obecných cílů příslušných podprogramů. Očekávaný přínos je možné pozorovat i po skončení realizace projektu.</p> <p>Pozn.: Standardně se jedná o 100% splnění podmínek stanovených v příslušných podprogramech a doložení veškerých dokladů požadovaných poskytovatelem.</p>
2. Vynaložené prostředky jsou účelné s mírnými nedostatky	<p>Projekt podporuje správné cílové skupiny a vede (nebo má předpoklad vést) k plnění cílů podprogramu.</p> <p>Kontrolou byly zjištěny některé nepodstatné odchylky od dodržování podmínek stanovených v podprogramech, nedoložení některých požadovaných dokladů nebo odchylky od harmonogramu.</p> <p>Např.: Podpořené byty jsou převážně využívány cílovou skupinou, ale příjemce nezajistil jejich plnou obsazenost (např. krátké překročení lhůty pro opětovné obsazení bytu).</p>
3. Vynaložené prostředky jsou účelné pouze omezeně	<p>Některé z předpokladů účelnosti (viz stupeň 1.) jsou významně zpochybněny.</p> <p>Kontrolou byly zjištěny některé podstatné nedostatky, např. nedodržování podmínek stanovených v podprogramech, nedoložení některých požadovaných dokladů nebo nedodržování harmonogramu.</p>
4. Vynaložené prostředky nejsou účelné	<p>Předpoklady účelnosti (viz stupeň 1.) jsou zásadně zpochybněny některými zjištěnými nedostatky; projekt např. nemá reálné cíle či parametry a není možné prokázat jejich splnění.</p>

2. Vyhodnocení hospodárnosti

Stupeň hospodárnosti vynaložených prostředků	Definice stupně hospodárnosti
<p style="text-align: center;">1. Vynaložené prostředky jsou hospodárné</p>	<p>Zadávací řízení byla realizována v souladu se ZZVZ, případně metodickým pokynem pro výběr dodavatele, nebo se zadavatelé dopustili pouze procesních chyb, které neměly vliv na hospodárnost (např. nedodrželi některé lhůty). Financování akce proběhlo dle RoPD a podmínek příslušných podprogramů.</p>
<p style="text-align: center;">2. Vynaložené prostředky jsou hospodárné s mírnými nedostatky</p>	<p>V zadávacím řízení nebo v oblasti financování akce byly zjištěny drobné procesní chyby, které neměly vliv na cenu projektu nebo na splnění podmínek dotace.</p>
<p style="text-align: center;">3. Vynaložené prostředky jsou hospodárné pouze omezeně nebo existuje riziko pro hospodárnost vynaložených prostředků</p>	<p>Kontrolující zjistili nedostatek, který měl pravděpodobně vliv na výběr nejvhodnější nabídky, např. diskriminační zadávací kritéria nebo příliš podrobné nastavení technických parametrů. Existuje tak riziko, že prostředky nebyly vynaloženy hospodárně.</p> <p>Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů, avšak tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně neřídil, což mělo dopad např. na užitné vlastnosti díla nebo mohlo způsobit vyšší provozní náklady.</p>
<p style="text-align: center;">4. Vynaložené prostředky nejsou hospodárné</p>	<p>Dodavatelé díla nebyli vybráni v souladu se ZZVZ nebo metodickým pokynem pro výběr dodavatele, akce byla realizována v rozporu s podmínkami a cíli programu.</p> <p>Příjemce nevytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů, což mělo například za následek, že nemohlo být po významnou dobu poskytováno bydlení cílové skupině nebo byly prokazatelně zvýšeny provozní náklady. Ve financování akce byly zjištěny významné nedostatky.</p>

Charakter a cíle kontrolovaných programů

1. Programy spravované MMR

Dotační program **Podpora bydlení** zahrnoval:

- podprogram *Regenerace sídlišť*, jehož cílem bylo poskytování dotací obcím na regeneraci veřejného prostranství sídliště o celkovém počtu nejméně 150 bytů;
- podprogram *Bytové domy bez bariér*, jehož cílem bylo zkvalitnění bytového fondu odstraněním bariér při vstupu do domu a do výtahu a výstavbou výtahů v domech, které jím nebyly vybaveny a u kterých byly k tomu stavebně technické předpoklady;
- podprogram *Podporované byty*, jehož cílem byl vznik podporovaných bytů na území České republiky sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace (věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života);
- podprogram *Technická infrastruktura*, jehož cílem bylo rozšířit nabídku zainvestovaných pozemků pro následnou výstavbu bytových domů nebo rodinných domů.

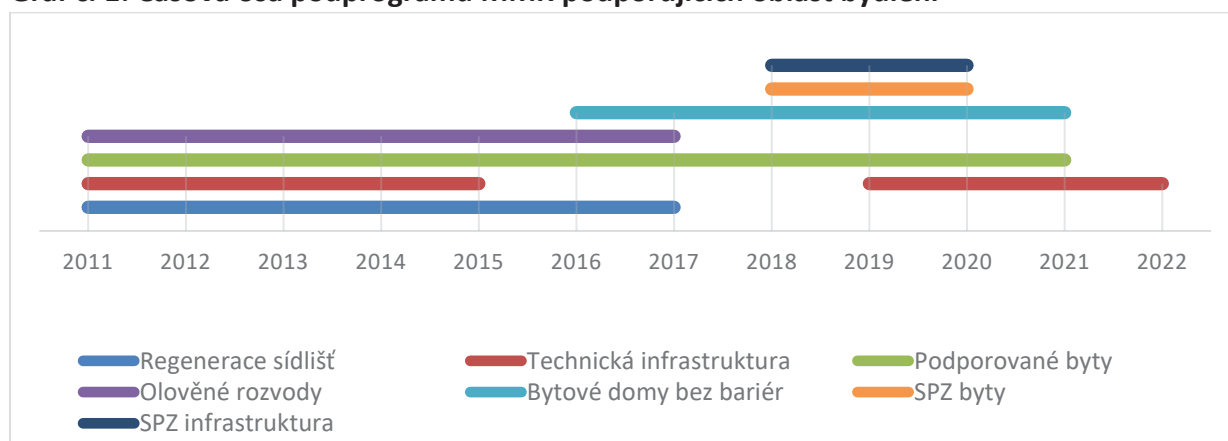
Dotační program **Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou** zahrnoval:

- podprogram *Výstavba bytů v oblastech se strategickou průmyslovou zónou*, jehož cílem bylo podpořit rozvoj nájemního bydlení v území dotčeném působením velkého investora s rychle rostoucí nabídkou pracovních příležitostí;
- podprogram *Výstavba technické infrastruktury v oblastech se strategickou průmyslovou zónou*, jehož cílem bylo podpořit nabídku zainvestovaných pozemků pro následnou bytovou výstavbu v území dotčeném působením velkého investora. Jedná se o území, kde dochází k disproporcii mezi rychle rostoucí nabídkou pracovních příležitostí a nízkou nabídkou trvalého bydlení.

Program **Výstavba sociálního a dostupného bydlení** sloužil k zajištění převodu potřebných finančních prostředků ze státního rozpočtu Státnímu fondu podpory investic na financování pořízení sociálních a dostupných bytů a sociálních, smíšených a dostupných domů obcemi a dobrovolnými svazky obcí (program *Výstavba pro obce*).

Programy *Živel* a *Ukrajina – rozšíření ubytovacích kapacit* a podprogram *Olověné rozvody* z programu *Podpora bydlení* nebyly v rámci této kontrolní akce u MMR prověřovány.

Graf č. 1: Časová osa podprogramů MMR podporujících oblast bydlení

Zdroj: MMR, přehled výzev; vlastní zpracování NKÚ.

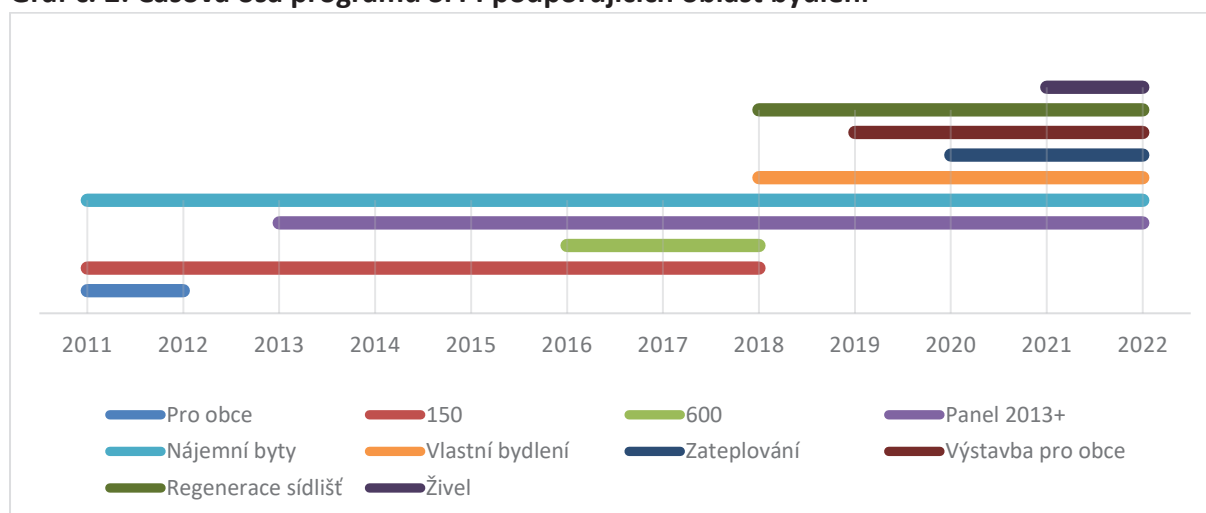
2. Programy spravované SFPI

- program **Výstavba pro obce**, který nabízel dotace na pořízení sociálních bytů a úvěry na pořízení dostupných bytů;
- program **Nájemní byty**, který nabízel úvěry a dotace na financování výstavby nájemního bydlení;
- program **Regenerace sídlišť**, dotačně úvěrový program na regeneraci veřejných prostranství na sídlištích;
- program **Panel 2013+**, úvěrový program na revitalizaci bytového fondu bez ohledu na technologii výstavby.

Ostatní programy SFPI z oblasti podpory bydlení (*Živel, Zateplování, Vlastní bydlení, Program pro mladé, Program 150, Program 300 a Program 600*) nebyly v rámci této kontrolní akce prověřovány.

SFPI v březnu 2023 ukončil příjem žádostí v programu *Výstavba pro obce*, který jako jediný poskytoval podpory na koupi a výstavbu sociálních bytů v obcích. Ke konci srpna 2023 MMR ani SFPI nepřijímaly žádosti o podporu v žádném programu pro pořízení bydlení financovaném z národních zdrojů. MMR vyhlásilo dotační tituly na pořízení sociálního bydlení naposledy v roce 2021. V programech SFPI kontrolovaných NKÚ *Výstavba pro obce* a *Nájemní byty* byl ukončen příjem žádostí 31. 3. 2023, resp. 30. 4. 2023. V dubnu 2023 vyhlásil SFPI nový program *Nájemní bydlení*⁶⁸ a příjem žádostí byl z důvodu vyčerpání alokace ukončen k 31. 8. 2023. V rámci plánované reformy *Bydlení pro život* počítá MMR v příštích letech s investicemi ve výši více než 20 mld. Kč formou návratných finančních nástrojů. Z toho by měly být 2 mld. Kč ze státního rozpočtu, 8 mld. Kč z *Národního plánu obnovy* a více než 10 mld. Kč by měly činit potenciální investice ze soukromých a dalších zdrojů.

Graf č. 2: Časová osa programů SFPI podporujících oblast bydlení

Zdroj: nařízení vlády přijatá k jednotlivým programům.

⁶⁸ Program se řídí nařízením vlády č. 107/2023 Sb., o podmínkách použití peněžních prostředků Státního fondu podpory investic formou úvěru nebo dotace na financování výstavby nájemního bydlení.

Index cen bytových nemovitostí v EU – House Price Index (2015 = 100 %)

Země	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
EU-27	104,31	109,24	114,66	120,20	126,86	137,53	148,10
Belgie	102,64	106,37	109,42	113,78	118,60	127,06	134,19
Bulharsko	107,02	116,30	123,96	131,42	137,41	149,33	169,92
Česká republika	107,20	119,70	130,00	141,90	153,90	184,20	215,30
Dánsko	105,22	110,00	114,81	117,51	123,48	137,98	137,33
Německo	107,50	114,10	121,70	128,70	138,70	154,70	162,90
Estonsko	104,75	110,51	117,07	125,27	132,79	152,78	186,76
Irsko	107,46	119,14	131,33	134,41	134,82	145,98	163,96
Španělsko	104,62	111,10	118,58	124,71	127,50	132,19	141,98
Francie	101,04	104,24	107,29	110,86	116,62	123,98	131,82
Chorvatsko	100,89	104,75	111,14	121,10	130,38	139,91	160,69
Itálie	100,30	99,20	98,60	98,50	100,40	103,00	106,90
Kypr	100,27	102,52	104,32	108,20	107,98	104,33	107,71
Lotyšsko	108,49	118,01	129,30	140,88	145,77	161,65	184,01
Litva	105,40	114,80	123,18	131,61	141,18	163,84	195,05
Lucembursko	106,01	111,96	119,86	131,99	151,12	172,15	188,60
Maďarsko	113,38	127,24	145,50	170,17	178,58	208,04	254,35
Malta	105,45	111,03	117,45	124,65	128,86	135,44	144,45
Nizozemsko	105,02	112,93	123,61	132,62	142,75	164,21	186,29
Rakousko	108,53	114,26	119,64	126,60	136,31	153,26	170,77
Polsko	101,86	105,78	112,74	122,52	135,36	147,77	165,21
Portugalsko	107,12	117,02	129,03	141,88	154,33	168,84	190,17
Rumunsko	105,95	112,36	118,62	122,69	128,44	134,09	143,70
Slovinsko	103,25	111,79	121,55	129,69	135,66	151,32	173,65
Slovensko	106,70	112,99	121,32	132,39	145,06	154,33	175,47
Finsko	101,29	102,39	103,34	103,77	105,60	110,45	111,75
Švédsko	108,24	115,43	114,35	117,19	122,11	134,46	139,25

Zdroj: Eurostat; vlastní zpracování NKÚ.

Index cen nájemného, rok 2015 = 100 %

Země	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
EU-27	101,63	102,90	104,17	105,83	107,16	108,51	111,29
Belgie	101,25	102,42	103,36	104,63	108,37	110,80	116,31
Bulharsko	100,99	102,05	104,54	107,59	110,06	112,62	121,24
Česká republika	101,80	104,30	107,80	111,80	114,00	118,50	125,50
Dánsko	101,50	103,10	104,30	105,20	106,20	107,60	110,60
Německo	102,00	103,60	105,20	106,80	108,20	109,60	111,70
Estonsko	108,73	114,98	123,50	132,29	123,85	138,05	158,32
Irsko	112,50	119,30	126,70	132,40	129,40	139,40	152,60
Řecko	97,39	92,16	92,16	92,16	92,16	92,60	95,99
Španělsko	99,93	100,80	102,32	103,79	104,66	105,23	107,26
Francie	100,42	100,64	99,89	100,95	101,19	101,95	103,12
Chorvatsko	98,76	99,55	103,46	108,06	107,84	110,09	114,92
Itálie	100,30	100,60	101,10	101,40	101,40	101,60	103,70
Kypr	99,66	100,66	103,93	107,21	109,63	112,65	115,99
Lotyšsko	97,80	97,91	104,73	106,57	104,14	107,31	105,17
Litva	110,57	113,06	121,55	127,53	130,95	138,61	164,62
Lucembursko	101,33	102,65	103,89	105,32	106,22	107,94	110,07
Maďarsko	105,79	110,42	116,95	129,25	129,51	136,23	155,93
Malta	104,62	105,03	108,01	115,38	116,34	115,51	125,23
Nizozemsko	103,11	104,74	107,19	109,91	113,14	113,99	117,36
Rakousko	105,06	109,36	113,07	116,00	122,44	120,04	126,48
Polsko	101,90	105,70	110,20	116,00	120,60	128,20	151,70
Portugalsko	102,50	103,14	105,98	109,54	111,65	113,83	117,59
Rumunsko	101,12	103,89	106,57	108,62	111,34	114,78	123,23
Slovinsko	103,33	110,20	117,38	118,04	113,18	133,57	150,21
Slovensko	100,28	100,67	100,97	101,63	103,57	104,61	110,88
Finsko	103,16	105,17	107,16	109,34	110,32	110,87	112,62
Švédsko	101,04	101,90	103,06	105,07	107,04	108,52	110,36

Zdroj: Eurostat; vlastní zpracování NKÚ.

Podíl domácností v EU ohrožených chudobou v důsledku vysokého podílu nákladů na bydlení⁶⁹ na celkových příjmech těchto domácností

Země	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
EU-27	38,7	37,5	36,1	35,4	31,5	34,6	34,2
Belgie	38,7	35,5	36,5	32,6	34,0	33,3	31,7
Bulharsko	55,3	50,1	50,6	48,1	41,7	37,2	50,1
Česká republika	45,4	44,2	41,9	37,9	38,9	38,7	36,3
Dánsko	74,2	75,4	69,7	74,1	70,2	72,1	70,7
Estonsko	19,3	18,4	16,1	16,2	16,9	18,7	17,1
Finsko	19,5	18,2	18,1	18,2	17,4	17,8	20,4
Francie	22,3	20,2	20,3	22,8	24,6	–	25,2
Chorvatsko	29,4	26,2	24,4	23,3	20,5	21,5	19,4
Irsko	18,6	19,9	14,6	19,2	19,3	8,8	17,4
Itálie	35,8	32,9	32,9	34,8	28,6	28,6	24,0
Kypr	12,6	10,3	6,6	10,3	7,5	9,3	10,9
Litva	29,6	26,8	22,3	19,8	11,6	12,9	14,2
Lotyšsko	25,2	25,6	23,0	19,4	17,4	17,4	20,4
Lucembursko	29,7	31,8	40,5	37,7	34,3	16,8	36,0
Maďarsko	32,9	49,4	46,4	22,4	20,5	12,8	34,2
Malta	5,7	5,6	5,6	9,2	9,8	12,2	12,1
Německo	50,3	48,5	49,5	48,3	39,4	41,7	41,4
Nizozemsko	42,9	40,9	40,6	39,6	33,3	46,7	72,9
Polsko	29,6	30,4	28,1	26,3	23,5	27,9	28,9
Portugalsko	29,1	26,0	22,3	22,8	17,3	24,0	19,4
Rakousko	38,8	40,3	36,5	40,8	37,1	31,1	38,8
Rumunsko	38,8	36,3	33,3	29,7	24,0	26,1	26,3
Řecko	91,9	89,7	90,7	88,2	83,4	76,7	84,5
Slovensko	35,6	38,9	24,4	26,8	22,5	32,4	13,9
Slovinsko	28,3	26,7	24,0	21,9	23,1	20,9	23,1
Španělsko	36,4	36,5	32,9	31,8	30,6	36,2	35,8
Švédsko	38,7	38,8	37,0	41,2	38,1	40,6	42,8

Zdroj: Eurostat, EU-SILC survey.

⁶⁹ Jedná se o % populace, která žije v domácnostech vydávajících za celkové náklady na bydlení více než 40 % svých disponibilních příjmů.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

23/01

Peněžní prostředky státu určené na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2023 pod číslem 23/01. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda došlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací a zda peněžní prostředky státu určené na odstraňování těchto zátěží jsou vynakládány hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo financí (dále také „MF“),

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“).

Kontrolováno bylo období od roku 2018 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v době od ledna do července 2023.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 13. listopadu 2023,

schválilo usnesením č. 5/XVI/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Odstraňování starých ekologických zátěží

Staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací představují závažné škody na životním prostředí způsobené v minulosti zejména průmyslovou výrobou. Nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami docházelo dlouhodobě k jejich pronikání do horninového prostředí, podzemních a povrchových vod, zemin a do stavebních konstrukcí v areálech bývalých státních podniků. Nevyřešené staré ekologické zátěže stále představují rizika pro přírodu a zdraví obyvatel a jejich odstraňování je nákladné.

66,2 mld. Kč

peněžní prostředky státu
uhrazené k 30. dubnu 2023
na odstranění starých
ekologických zátěží

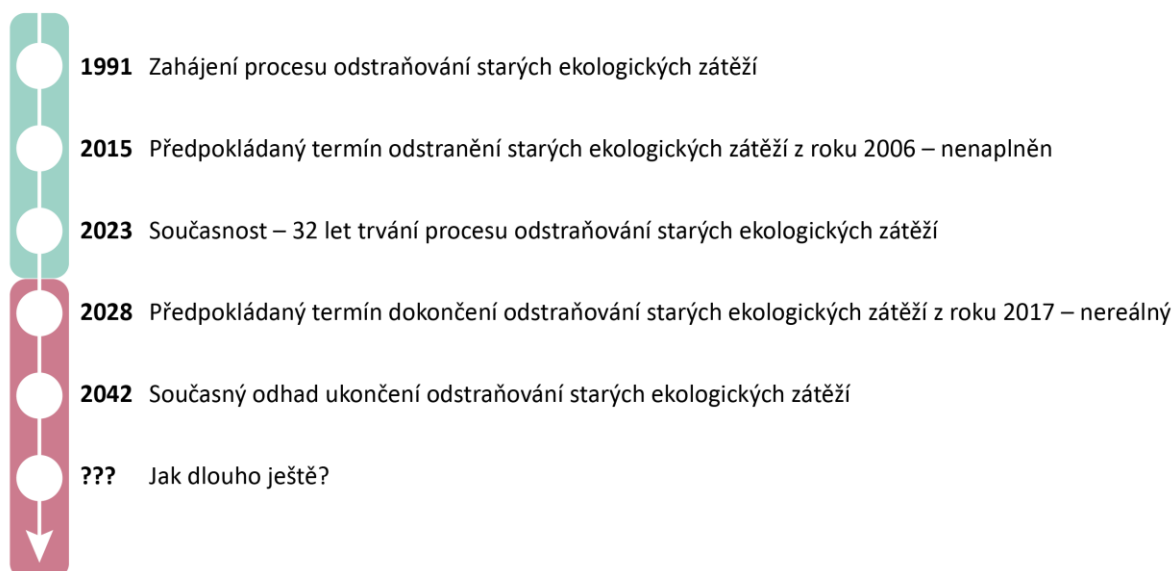
32 let

trvání procesu
odstraňování starých
ekologických zátěží

37 %

ekologických smluv
s neukončenými ekologickými
závazky státu
k 30. dubnu 2023

V letech 2018 až 2022 nedošlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu vynakládaných na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací. Cílem kontroly bylo prověřit, zda došlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací (dále také „SEZ“) a zda peněžní prostředky státu určené na odstraňování těchto zátěží byly vynakládány hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací probíhá již 32 let a stát na ně vynaložil 66,2 mld. Kč. K urychlení odstraňování SEZ nedošlo; v době kontroly stále nebylo ukončeno 37 % ekologických smluv, přitom NKÚ v minulosti opakovaně upozorňoval na skutečnost, že proces odstraňování SEZ je pomalý a málo účinný. Ministerstvo financí nepřijalo ani do doby ukončení kontroly NKÚ účinná opatření k urychlení odstraňování SEZ a podle předpokladu MF bude tento proces probíhat nejméně dalších 20 let. Důsledkem pomalého odstraňování SEZ je růst výdajů státu na jejich odstranění. Odstraňování SEZ prodražuje povinné ochranné sanační čerpání¹, které k samotnému odstranění staré ekologické zátěže nevede. V lokalitách, kde není ukončena sanace, přetrvává riziko šíření kontaminace, a to opětovně i do území, jejichž sanaci stát již uhradil. NKÚ nezjistil porušení právních předpisů.

Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujícího:

1. Odstraňování starých ekologických zátěží MF neurychlilo

Proces odstranění SEZ byl zahájen v roce 1991. V roce 2006 předpokládalo MF odstranění SEZ do roku 2015. Následně MF ve strategickém dokumentu schváleném vládou v roce 2017² svůj odhad revidovalo na rok 2028 za předpokladu urychlení procesu odstraňování SEZ. MF přijalo opatření, která však k zamýšlenému urychlení nevedla. Po 32 letech odstraňování SEZ zůstává stále 37 % ekologických smluv neukončených³. Z 504 lokalit evidovaných pod neukončenými ekologickými smlouvami nezahájilo MF sanaci u 25 % z nich. V případě, že MF nepřijme účinná opatření k urychlení odstraňování SEZ, potrvá jejich odstraňování nejméně dalších 20 let⁴, tj. nejméně do roku 2042.

2. Dlouhý proces odstraňování SEZ má dopad na růst výdajů státu

Pomalé tempo odstraňování SEZ prodlužuje dobu potřebnou k odstranění zbylých ekologických zátěží. V dosud nesanovaných lokalitách existuje riziko šíření kontaminace s důsledkem rozsáhlejšího a finančně nákladnějšího zásahu. V kontrolovaném období hradilo MF v devíti lokalitách ochranné sanační čerpání, které trvalo více než 10 let, v jednom případě dokonce 25 let. Na dalších 10 lokalitách bylo ochranné sanační čerpání zahájeno. Jedná se

¹ Ochranné sanační čerpání je nápravné opatření uložené Českou inspekcí životního prostředí za účelem zabránění šíření kontaminace podzemními vodami mimo kontaminované území do doby odstranění zdroje kontaminace. Má povahu dočasného řešení.

² Usnesení vlády České republiky ze dne 4. září 2017 č. 610, *ke Koncepti stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*.

³ Ekologické smlouvy, u nichž k datu 30. dubna 2023 nedošlo k ukončení ekologických závazků státu, tj. ekologická smlouva byla účinná.

⁴ NKÚ vychází z písemného sdělení MF, ve kterém odhadlo dobu potřebnou k dokončení procesu zadávání veřejných zakázek a časovou náročnost sanací.

přítom o provizorní opatření, které odstranění SEZ neřeší. Od ledna 2018 do dubna 2023 MF vynaložilo na ochranné sanační čerpání celkem 130,7 mil. Kč.

3. NKÚ upozorňuje na riziko nedokončení sanací z důvodu vyčerpání státem poskytnuté garance s důsledkem nehospodárnosti dosud vynaložených peněžních prostředků státu

Podle stavu k dubnu 2023 nepostačovala u 15 ekologických smluv v 16 lokalitách výše garance na pokrytí výdajů potřebných na odstranění SEZ. V 15 případech byly z důvodu nedostatečné garance sanační práce zastaveny, jen v jednom případě hradil pokračování sanace lokality sám nabyvatel. Za odstranění SEZ sice odpovídá nabyvatel privatizovaného majetku, ale podle platné legislativy u ekologických smluv ukončených z důvodu nedostatečné garance nemůže stát dokončení sanace po nabyvateli vymáhat. V případě zastavených sanací hrozí riziko opětovné kontaminace již sanovaných území a tím i nehospodárnost peněžních prostředků již státem vynaložených na sanaci.

4. MF využilo disponibilní peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace pouze ze 35 %, v budoucnu hrozí riziko jejich nedostatku

Disponibilní prostředky zvláštních účtů privatizace byly v kontrolovaném období pro odstraňování SEZ i pro zamýšlené urychlení procesu dostatečné. MF vynakládalo v průměru pouze 35 % zamýšlených výdajů, které měly k urychlení vést. NKÚ ale poukazuje na riziko nedostatku disponibilních prostředků zvláštních účtů privatizace⁵ v budoucnu z důvodu nestabilních a kolísavých zdrojů příjmů a každoročního převádění peněžních prostředků z těchto účtů do státního rozpočtu.

5. Garance státu vyplývající z ekologických smluv nevyjadřují reálnou výši peněžních prostředků potřebných na odstranění zbylých SEZ, MF nedisponuje jejím aktuálním odhadem

Na odstranění SEZ bylo vynaloženo od roku 1991 celkem 66,2 mld. Kč. Výše garancí státu, o kterých MF pravidelně informuje vládu, nevyjadřuje reálnou potřebu peněžních prostředků na odstranění SEZ. Počátkem roku 2023 MF odhadovalo, že na odstranění zbylých SEZ bude potřeba vynaložit dalších 25 až 30 mld. Kč, ale do odhadu nezahrnulo DPH. MF vycházelo z více než 10 let starých odhadů, přičemž ceny stavebních prací se ke konci roku 2022 navýšily oproti roku 2015 o 40,7 %⁶, v polovině roku 2023 pak byly vyšší o 43,7 %⁷.

---

⁵ Zvláštní účty vedené Ministerstvem financí dle ustanovení § 4 zákona č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku).

⁶ Indexy cen stavebních prací a děl za 4. čtvrtletí 2022 dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-4-ctvrtleti-2022>, viz stručný komentář a tabulka č. 3.

⁷ Indexy cen stavebních prací a děl za 2. čtvrtletí 2023 dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-2-ctvrtleti-2023>, viz stručný komentář a tabulka č. 3.

II. Informace o kontrolované oblasti

Starými ekologickými zátěžemi vzniklými před privatizací se rozumí škody na životním prostředí způsobené činnostmi bývalých státních podniků v období před jejich privatizací. Při privatizaci přešly na nabyvatele privatizovaného majetku a případně později na jejich právní nástupce (dále jen „nabyvatelé“) spolu s vlastnickým právem rovněž ekologické závazky spojené s odstraněním SEZ. Stát nabyvatelům takto zatíženého majetku s ohledem na nejasný rozsah SEZ neposkytl žádné slevy z kupní ceny nebo jiné formy zvýhodnění, ale převzal odpovědnost za odstranění ekologických zátěží na privatizovaném majetku. Příslušnými usneseními vlády byla každému z nabyvatelů schválena tzv. **garance**, tj. státem garantovaná maximální částka, do jejíž výše se stát zavázal hradit účelně vynaložené náklady na splnění ekologických závazků vzniklých před privatizací. Garanci stanovovala vláda maximálně do výše kupní ceny privatizovaného majetku, případně do výše základního jmění společnosti. S nabyvateli privatizovaného majetku následně uzavíral Fond národního majetku České republiky (po jeho zrušení pak MF) smlouvy o vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací, tzv. **ekologické smlouvy**.

Výdaje na odstraňování SEZ hradí MF z peněžních prostředků zvláštních účtů, na kterých jsou soustředěny peněžní prostředky z výnosu prodeje privatizovaného majetku⁸ a ze zisku z účastí státu v obchodních společnostech (dále jen „**zvláštní účty privatizace**“). Peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace jsou mimorozpočtovými prostředky, které jsou podřízeny souhrnnému účtu státní pokladny a nakládání s nimi se řídí zákonem č. 178/2005 Sb.⁹. V souvislosti s odstraňováním SEZ hradí MF ze zvláštních účtů privatizace zejména náklady na realizaci nápravných opatření, na průzkumy, na zpracování analýz rizik a jejich aktualizací, na zpracování studií proveditelnosti a projektových dokumentací a náklady na supervizní činnost.

Za odstranění SEZ a splnění limitů v oblasti životního prostředí odpovídá nabyvatel. Tomu je rozhodnutím příslušného orgánu státní správy uložena povinnost odstranit závadný stav a je stanoven rozsah nápravných opatření, cílové limity znečištění a lhůty k plnění nápravných opatření. Správní rozhodnutí k nápravě ekologických závazků zpravidla vydává Česká inspekce životního prostředí (dále také „ČIŽP“)¹⁰, s výjimkou např. SEZ laguny Ostramo, kdy stanoví nápravná opatření MŽP. Rozhodnutí příslušného správního orgánu je podmínkou pro úhradu nákladů na odstranění SEZ. **Nápravným opatřením** se rozumí jakékoliv opatření vedoucí k eliminaci či snížení rizik plynoucích z kontaminace pro zdraví obyvatel a/nebo pro životní prostředí. Mezi nápravná opatření patří např. sanace a ochranné sanační čerpání. Nápravná opatření jsou realizována na základě zpracovaného realizačního projektu.

Ministerstvo financí převzalo k 1. lednu 2006 majetek a závazky zrušeného Fondu národního majetku včetně agendy odstraňování SEZ. Ministerstvo financí je zadavatelem veřejných zakázek na realizaci opatření k odstranění SEZ, uzavírá příslušné smlouvy s vybranými dodavateli, ve spolupráci s MŽP stanovuje prioritní akce určené k zadávání veřejných zakázek na následující rok a aktualizuje jejich střednědobý výhled. MF zajišťuje průběžnou kontrolu sanačních prací zejména prostřednictvím supervize. Je správcem zvláštních účtů privatizace.

⁸ Jedná se o výnosy z tzv. velké privatizace, tj. privatizace majetku státu v režimu zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.

⁹ Zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku).

¹⁰ Česká inspekce životního prostředí je orgánem státní správy, který je podřízen MŽP, je organizační složkou státu. Působnost inspekce v jednotlivých složkách životního prostředí stanoví příslušné zákony.

Ministerstvo životního prostředí jakožto orgán vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí je v procesu odstraňování SEZ odborným garantem vydávajícím závazná stanoviska k jednotlivým procesním krokům. Priority odstraňování SEZ má posuzovat z hlediska environmentální naléhavosti. MŽP zabezpečuje a řídí jednotný informační systém o životním prostředí, v jehož rámci jsou mj. evidovány i SEZ. Zástupci MŽP se účastní zadávacích řízení, oponentních řízení a provádí kontrolu průběhu procesu odstraňování SEZ.

Proces odstraňování SEZ není upraven žádným právním předpisem. Zásady a postupy tohoto procesu byly v kontrolovaném období vymezeny vládou schválenými *zásadami vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací*¹¹ (dále jen „Zásady“) a *směrnici MF a MŽP pro přípravu a realizaci zakázek řešících ekologické závazky vzniklé při privatizaci č. 4/2017*. Proces odstraňování SEZ na lokalitě probíhá v několika fázích. Zahájení sanačních prací předchází zpracování analýzy rizik (resp. její aktualizace), ve které jsou na základě průzkumu vyhodnocena zdravotní a ekologická rizika a navrženy cílové parametry nápravných opatření. Analýza rizik dotčené lokality je podkladem pro vydání správního rozhodnutí. V případě starých ekologických zátěží velkého rozsahu nebo v případě problematických způsobů sanace, bývá za účelem výběru optimální varianty zpracována studie proveditelnosti. Následuje předsanační doprůzkum a zpracování projektové dokumentace sanace. Cílem sanace je dosáhnout cílových limitů kontaminantů a věcných cílů stanovených ve vydaném správním rozhodnutí. Kontrola dosažení závazných limitů ukazatelů kontaminantů a jejich udržitelnosti po stanovenou dobu od ukončení sanačního zásahu je předmětem postsanačního monitoringu.

Proces odstraňování SEZ probíhá od roku 1991. K uzavírání ekologických smluv docházelo postupně až do roku 2011. K 30. dubnu 2023 evidovalo MF celkem 327 smluv s celkovými ekologickými závazky státu ve formě garancí ve výši 175,7 mld. Kč.

Od roku 1991 do konce dubna 2023 bylo na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací vynaloženo z výnosu prodeje privatizovaného majetku a ze zisku z účastí státu v obchodních společnostech celkem 66,2 mld. Kč, z toho v kontrolovaném období od ledna 2018 do dubna 2023 celkem 4,6 mld. Kč.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontroly bylo prověřit, zda došlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací a zda peněžní prostředky státu určené na odstraňování těchto zátěží byly vynakládány hospodárně a v souladu s právními předpisy.

U MF byla kontrole podrobena účinnost opatření přijatých k urychlení odstranění SEZ, zajištění peněžních prostředků na jejich odstraňování, postup při stanovování priorit pro zadávání veřejných zakázek, postup při řešení navyšování garancí, zajištění kontroly odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací. Kontrole byl dále podroben soulad postupu MF dle Zásad a hospodárnost výdajů vynakládaných na odstraňování SEZ, a to jak na úrovni systému, tak u vzorku dvou lokalit vybraných ke kontrole – laguny Ostramo a Koksovna Jan Šverma. **U MŽP** bylo kontrole podrobena vedení evidence SEZ, zajištění inventarizace

¹¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 10. ledna 2001 č. 51 + P, o *Zásadách vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací*, a usnesení vlády České republiky ze dne 30. července 2019 č. 556, k *návrhu na změnu některých usnesení vlády*.

kontaminovaných míst, postup MŽP při stanovování priorit pro zadávání veřejných zakázek na jejich odstraňování, kontrolní činnost MŽP u téhož vzorku dvou lokalit SEZ. NKÚ v rámci kontrolní akce č. 23/01 prověřil účinnost přijatých opatření ke zjištěním z **kontrolní akce č. 17/04**¹².

Za **hospodárné** považuje NKÚ použití peněžních prostředků zvláštních účtů privatizace k zajištění odstranění SEZ s co nejnižším vynaložením peněžních prostředků a směřující k dosažení stanovených limitů kontaminantů.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2018 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující do doby ukončení kontroly.

Kontrolovaný objem na úrovni systému činil 4 577 mil. Kč, přičemž byl stanoven jako úhrn výdajů vynaložených ze zvláštních účtů privatizace na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací v období od ledna 2018 do dubna 2023. Kontrolovaný objem kontrolovaného vzorku dvou lokalit SEZ činil 990 mil. Kč a byl stanoven jako úhrn výdajů vynaložených v období od ledna 2018 do dubna 2023 ze zvláštních účtů privatizace na realizaci nápravných opatření v obou lokalitách vč. výdajů na supervizi prováděných prací, výdajů na ochranné sanační čerpání v lokalitě Koksovna Jan Šverma a výdajů vynaložených na předprojektovou přípravu sanace nesaturované zóny v lokalitě laguny Ostramo.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Odstraňování starých ekologických zátěží MF neurychlilo

Proces odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací probíhá od roku 1991, tj. 32 let. Na jejich odstranění stát ke dni 30. dubna 2023 již vynaložil 66,2 mld. Kč. V roce 2006 předpokládalo MF odstranění veškerých SEZ do roku 2015¹³. Následně v roce 2017 MF ve strategickém dokumentu *Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*¹⁴ svůj odhad revidovalo a dobu potřebnou k dokončení odstranění SEZ odhadlo na 10 let od roku 2018, a to za předpokladu urychlení procesu v závislosti na předpokládané výši proinvestovaných peněžních prostředků v následujících letech. K naplnění záměru urychlení procesu a odstranění SEZ do roku 2028 MF navrhlo od roku 2018 navýšit výdaje na jejich odstraňování na 2,5 mld. Kč ročně, po ukončení programu *Revitalizace*¹⁵ pak navýšit výdaje na

¹² Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací*.

¹³ Materiál čj. 863/06 ze dne 7. června 2006 předložený MF v návaznosti na usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 2006 č. 182, kterým vláda vzala na vědomí kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 05/11 a uložila ministru financí zpracovat a předložit vládě podložený odhad, o kolik bude v rámci sanace SEZ čerpáno méně finančních prostředků, než jsou smluvní garance související s privatizací a dále předpokládaný harmonogram vynakládání těchto finančních prostředků.

¹⁴ Dokument byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 4. září 2017 č. 610, *ke Koncepci stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*.

¹⁵ V rámci programu *Revitalizace* je řešena náprava ekologických škod způsobených těžbou nerostů a revitalizace dotčených území na základě příslušných usnesení vlády. Zdrojem financování jsou rovněž peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace. Agendu tohoto programu zajišťuje MF.

4,5 mld. Kč ročně. Počátkem května 2023 MF odhadovalo, že k dokončení odstraňování SEZ bude potřeba zadat dalších 176 veřejných zakázek v otevřeném řízení a 733 veřejných zakázek malého rozsahu. Dobu potřebnou k dokončení procesu zadávání veřejných zakázek odhadlo MF na 14 až 18 let. Rovněž samotná realizace sanačních prací je časově náročná a pohybuje se v řádu několika let. Záměr urychlit odstraňování SEZ se MF v letech 2018 až 2022 nepodařilo naplnit a k odstranění zbývajících SEZ do roku 2028 nedojde. V případě, že MF nepřijme účinná opatření k urychlení procesu odstraňování SEZ, potrvá odstraňování nejméně dalších 20 let, tj. nejméně do roku 2042.

Na pomalé tempo odstraňování SEZ v důsledku dočasného pozastavení či omezení zadávání veřejných zakázek upozorňoval NKÚ v minulosti opakovaně¹⁶, naposledy v roce 2017, kdy NKÚ konstatoval, že proces likvidace SEZ byl pomalý a neúčinný. K tomuto zjištění uložila vláda realizovat opatření k odstranění nedostatků uvedených v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 17/04¹⁷, a to zajistit plynulé zadávání veřejných zakázek. MF v kontrolovaném období plynulost tohoto procesu zajistilo. Zahajovalo každoročně v průměru 16 zadávacích řízení, což představovalo oproti období 2011 až 2016 nárůst počtu zadávacích řízení o 60 %. V letech 2018 až 2022 MF zadávalo veřejné zakázky v hodnotě 0,4 až 1,3 mld. Kč bez DPH ročně, což však nebylo dostačující k tomu, aby to vedlo k zamýšlenému urychlení procesu odstraňování SEZ. K urychlení nevedlo ani opatření přijatá k zajištění dostatku peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace. Personální kapacitu příslušné agendy MF neposílilo, přestože nedostatečnou personální kapacitu považovalo v předchozím kontrolovaném období za limitující faktor urychlení procesu. MF neučinilo ani kroky, které by vedly ke snížení časové a administrativní náročnosti procesu.

Přijatá opatření nevedla k zamýšlenému urychlení procesu odstraňování SEZ, předpokládaného termínu odstranění zbývajících SEZ do roku 2028 nebude dosaženo. NKÚ tak hodnotí opatření přijatá Ministerstvem financí k urychlení procesu jako neúčinná.

Počet uzavřených ekologických smluv činil k 30. dubnu 2023 celkem 327 s celkovými ekologickými závazky státu ve formě garancí ve výši 175,7 mld. Kč.

Tabulka č. 1: Stav smluvních závazků ke dni 30. dubna 2023

Ekologické smlouvy	Počet	Podíl na celkovém počtu smluv	Garance (v mld. Kč)	Čerpáno (v mld. Kč)
Uzavřené smlouvy celkem	327	---	175,7	66,2
- z toho: ukončené smlouvy	207	63 %	41,2	24,2
- z toho: neukončené smlouvy	120	37 %	134,5	42,0

Zdroj: data MF.

Po 32 letech likvidace zůstávalo ze 327 uzavřených ekologických smluv 120 neukončeno (tj. 37 %). V nich bylo stále vázáno 92,5 mld. Kč, což představovalo nečerpanou část garance těchto smluv ke dni 30. dubna 2023. V některých případech MF pod ekologickou smlouvou

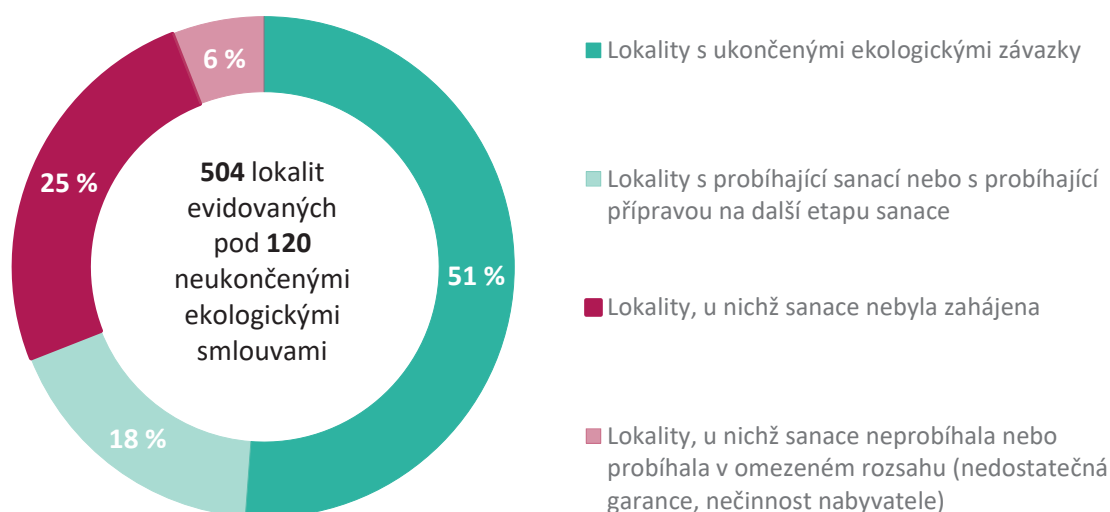
¹⁶ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 05/11 – *Finanční prostředky poskytované z Fondu národního majetku České republiky k odstranění starých ekologických zátěží*; kontrolní závěr z kontrolní akce č. 09/18 – *Peněžní prostředky určené na odstraňování starých ekologických zátěží*; kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací*.

¹⁷ Stanovisko Ministerstva financí a Ministerstva životního prostředí ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací*, které vzala vláda na vědomí usnesením ze dne 19. června 2018 č. 384 a uložila ministryni financí a ministru životního prostředí realizovat opatření obsažená v tomto stanovisku.

evidovalo více než jednu lokalitu. **Celkem tak MF k 30. dubnu 2023 evidovalo pod neukončenými ekologickými smlouvami 504 lokalit, v tom:**

- u 258 lokalit byly ekologické závazky ukončeny, tj. na příslušné lokalitě byla naplněna nápravná opatření uložená příslušným správním rozhodnutím, případně na lokalitě nebyla prokázána potřeba sanace;
- na 90 lokalitách probíhala sanace nebo příprava další etapy sanace;
- na 30 lokalitách sanace neprobíhala nebo byla realizována jen v omezeném rozsahu z důvodu nedostatečné garance nebo nečinnosti nabyvatele;
- na 126 lokalitách (tj. na 25 % z celkového počtu 504 lokalit) nebyla sanace zahájena, přičemž u některých z nich MF ani po 32 letech nevědělo, zda jejich sanace bude nutná. Z tohoto počtu bude dle vyjádření MF sanace finančně, technicky a časově náročná u 21 lokalit, přičemž projektová příprava byla k 30. dubnu 2023 zahájena pouze u šesti z nich.

Graf č. 1: Stav odstraňování SEZ na lokalitách evidovaných pod neukončenými ekologickými smlouvami uvedený v procentech

Zdroj: data MF, vypracoval NKÚ.

Včasné zahájení předprojektové a projektové přípravy finančně, technicky a časově náročných sanací je nezbytné k tomu, aby nedocházelo k dalšímu prodlužování procesu odstraňování SEZ jako celku. Řešení problematiky starých ekologických zátěží v lokalitách s technicky a finančně náročnou sanací může trvat až 20, případně i více let, což dokládají níže uvedené příklady již zahájených sanací v lokalitách laguny Ostramo a Koksovna Jan Šverma.

Příklad č. 1

SEZ laguny Ostramo byla skládkou nebezpečných odpadů z rafinérské výroby a z regenerace upotřebených mazacích olejů (dále jen „kaly“). Ekologická smlouva č. 0193/97/01 byla uzavřena mezi Fondem národního majetku a státním podnikem DIAMO v roce **1997**. Řešení problematiky kalů (tj. jejich odtěžba z prostor lagun Ostramo a likvidace) bylo zahájeno v srpnu roku 2004 a trvalo 18 let do konce roku 2022. Navazující sanace kontaminovaných zemín,

navážek a horninového prostředí v bezprostřední blízkosti lagun nebyla do doby ukončení kontroly NKÚ zahájena a nacházela se čtvrtým rokem v přípravné fázi. Závazný pevný termín pro ukončení sanace lagun Ostramo nebyl Stanoviskem MŽP z roku 2018¹⁸ stanoven. Dle pracovní verze harmonogramu z dubna 2023 **má dojít k ukončení této fáze sanace až v roce 2032, tj. po 35 letech od uzavření ekologické smlouvy.** Dle stanoviska MŽP z roku 2018 bude dále realizována rekultivace sanovaného území a na základě výsledku vyhodnocení zbytkových rizik pro podzemní vody případně sanace podzemních vod. **Konečný termín ukončení sanace MF neznalo.**

Příklad č. 2

SEZ v lokalitě Koksovna Jan Šverma byla způsobena dlouhodobým provozem koksárenských technologií. Je jednou z lokalit uvedených v ekologické smlouvě č. 0131/96/01 uzavřené mezi Fondem národního majetku a nabyvatelem v roce **1996**. K ukončení provozu koksovny došlo v roce 2010, následně MF zajistilo realizaci činností předprojektové přípravy. Na základě výsledku této fáze stanovila ČIŽP v roce 2013 správním rozhodnutím nápravná opatření a cílové hodnoty kontaminantů. Závazný pevný termín pro ukončení sanace lokality nebyl správním rozhodnutím stanoven. Od zahájení přípravy podkladů zadávacího řízení na výběr dodavatele projektové dokumentace sanačního zásahu v listopadu 2014, přes samotné zpracování projektové dokumentace a její schválení účastníky procesu (MF, MŽP, ČIŽP, supervizor, nabyvatel) až po uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem sanačních prací v říjnu 2020 uplynulo šest let. V době kontroly NKÚ probíhala I. etapa sanace (odstranění kontaminovaných stavebních konstrukcí vč. následného doprůzkumu), jejíž časový průběh má činit čtyři roky. Bude následovat II. etapa sanace zahrnující sanaci zemin a podzemních vod s odhadovanou časovou náročností 4,5 roku a rozhodnutí o nutnosti III. etapy. **Konečný termín ukončení sanace MF neznalo.**

2. Dlouhý proces odstraňování SEZ má dopad na růst výdajů státu

Pomalé tempo odstraňování SEZ prodlužuje dobu potřebnou k odstranění zbylých ekologických zátěží. V době kontroly NKÚ stále existovaly lokality, u nichž MF sanaci nezačalo. V této souvislosti NKÚ upozorňuje na existenci rizika šíření kontaminace v dosud nesanovaných lokalitách s důsledkem rozsáhlejšího sanačního zásahu a tím i dalších nároků na výdaje státu.

Pomalé tempo odstraňování navyšuje rovněž výdaje na odstraňování SEZ o výdaje na ochranné sanační čerpání, které brání šíření kontaminace podzemními vodami a je uloženo rozhodnutím ČIŽP. Stav udržuje nebo ho jen mírně zlepšuje, ke snížení kontaminace na úroveň stanovených limitů vede až sanační zásah. V období od ledna 2018 do dubna 2023 bylo nově zahájeno ochranné sanační čerpání na 10 lokalitách, na kterých v minulosti nebylo realizováno. Na dalších devíti lokalitách¹⁹ probíhalo ochranné sanační čerpání dlouhodobě (více než 10 let, v jednom případě 25 let – viz příklad č. 3), z toho na čtyřech z nich byla sanace do konce dubna 2023 zahájena. Na pěti z nich pak sanace zahájena nebyla, a to vlivem objektivních příčin, např. probíhající projektová příprava, zahájení sanace neumožnil vlastník

¹⁸ Stanovisko Ministerstva životního prostředí k realizaci nápravných opatření vedoucích k odstranění staré ekologické zátěže „Laguny Ostramo“ v Ostravě – Mariánských Horách ze dne 10. dubna 2018.

¹⁹ V roce 2018 se jednalo o devět lokalit s dlouhodobým ochranným sanačním čerpáním, na které bylo vynaloženo 11,5 mil. Kč, v roce 2022 jejich počet poklesl na sedm s úhrnnou výší výdajů 8,6 mil. Kč.

nemovitosti nacházející se na kontaminovaném území. Na ochranné sanační čerpání MF v období od ledna 2018 do dubna 2023 vynaložilo **130,7 mil. Kč**. V roce 2018 činily výdaje na ochranné sanační čerpání 11,8 mil. Kč. V roce 2022 se výdaje oproti roku 2018 téměř ztrojnásobily, když dosáhly 32,0 mil. Kč.

Příklad č. 3

ČiŽP uložila provádět ochranné sanační čerpání na lokalitě Koksovna Jan Šverma v roce 1997. V době kontroly realizace probíhala nepřetržitě již 25 let. Za tuto dobu dosáhly výdaje na ochranné sanační čerpání úhrnné výše 187,3 mil. Kč (stav k 30. dubnu 2023). MF v roce 2019 vysoutěžilo nového dodavatele ochranného sanačního čerpání. To vedlo ke snížení výdajů na cca poloviční úroveň oproti výši výdajů hrazených MF na základě předchozí smlouvy uzavřené mezi nabyvatelem a dodavatelem. Celkové výdaje však budou i nadále narůstat, neboť ochranné sanační čerpání v této lokalitě bude probíhat až do doby zahájení sanace vod v rámci II. etapy sanace. V dubnu roku 2023 probíhala na lokalitě I. etapa sanace (podrobnosti viz příklad č. 2).

Dlouhý proces odstraňování SEZ, riziko šíření kontaminace a ochranné sanační čerpání mají dopad na růst výdajů státu.

3. NKÚ upozorňuje na riziko nedokončení sanací z důvodu vyčerpání státem poskytnuté garance s důsledkem nehospodárnosti dosud vynaložených peněžních prostředků státu

U některých ekologických smluv se ukázalo, že náklady na odstranění SEZ poskytnutou garanci nebo její zůstatek převýšily a nelze za ni sanaci zahájit nebo dokončit. Již v roce 2017 NKÚ upozornil na skutečnost, že dokončení sanace příslušných SEZ s vyčerpanou garancí nebylo do doby ukončení kontroly dořešeno²⁰. V roce 2017 se jednalo o 12 ekologických smluv s nedostatečnou garancí, v dubnu roku 2023 již o 15 ekologických smluv s 16 dotčenými lokalitami. V tomto počtu nebyla zahrnuta lokalita laguny Ostramo, u které variantní odhady nákladů na dokončení sanace z roku 2016 překračovaly disponibilní garanci o 0,5 až 1,4 mld. Kč. V budoucnu může dle MF obdobná situace nastat u dalších až 13 ekologických smluv, a to v závislosti např. na výši nákladů na dokončení sanace jiné lokality/lokalit evidované/evidovaných pod danou ekologickou smlouvou a na vyčíslení nákladů na základě zpracované projektové dokumentace. NKÚ poukazuje na riziko dalšího nárůstu počtu ekologických smluv s nedostatečnou garancí, a tedy i riziko nárůstu počtu lokalit, u nichž dokončení sanace může být pozastaveno.

Smluvní podmínky ekologických smluv stanoví, že pokud náklady na odstranění SEZ převýší poskytnutou garanci, hradí rozdíl nabyvatel. U některých nabyvatelů však pokračování sanace z vlastních peněžních zdrojů může být problematické nebo nemožné, což dokládá příklad č. 4.

Příklad č. 4

Ekologickou smlouvu č. 9003/95/01 uzavřel Fond národního majetku s nabyvatelem v roce 1995 s výší garance 69,422 mil. Kč. Navýšení garance na základě rozhodnutí vlády v roce 1999 do výše 351 mil. Kč však nepostačovalo na dokončení sanace lokality. Náklady na dokončení sanace byly na základě projektu zpracovaného v roce 2013 vyčísleny na dalších 235 mil. Kč včetně DPH. Žádost nabyvatele o navýšení garance na 586 mil. Kč včetně DPH vláda v roce

²⁰ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací.*

2015 na základě nedoporučujícího stanoviska MF zamítla. Garance této ekologické smlouvy byla již v době kontroly NKÚ zcela vyčerpána. **Sanační práce byly zastaveny a nepokračují ani z vlastních peněžních prostředků nabyvatele.** Dle údajů ve zveřejněných v účetních závěrkách za roky 2017 až 2021 dosahoval nabyvatel hospodářského výsledku po zdanění řádově v jednotkách milionů korun.

V době kontroly NKÚ pokračoval dle informací MF v sanaci z vlastních zdrojů jeden nabyvatel. Podporu na sanaci lokality zatížené SEZ mohli získat pouze jejich následní vlastníci, kteří dosud neuzavřeli ekologickou smlouvu s MF, a to z OPŽP 2014–2020²¹ a OPŽP2021–2027²². Z peněžních prostředků OPŽP 2014–2020 poskytlo MŽP podporu na odstranění SEZ v jednom případě, a to v lokalitě, kde garance v minulosti nepostačovala k jejímu odstranění. Příjemcem byl nový vlastník této lokality.

Za odstranění SEZ a splnění limitů v oblasti životního prostředí odpovídají nabyvatelé, kterým byla uložena nápravná opatření. ČIŽP s účinností od 1. února 2021 na základě novelizace zákona č. 254/2001 Sb.²³ nemůže v případě neplnění uložených nápravných opatření zahájit, nařídit nebo provést výkon rozhodnutí. NKÚ upozorňuje, že v situaci, kdy dojde k ukončení ekologické smlouvy z důvodu nedostatečné garance a nabyvatel nebude pokračovat v realizaci nápravných opatření, bude vymáhání plnění nápravných opatření ze strany ČIŽP vůči nabyvateli nemožné. Za odstranění SEZ sice odpovídá nabyvatel privatizovaného majetku, ale podle platné legislativy u ekologických smluv ukončených z důvodu nedostatečné garance nemůže stát dokončení sanace po nabyvateli vymáhat.

Na 15 lokalitách z důvodu nedostatečné garance sanační práce v kontrolovaném období nepokračovaly nebo pokračovaly jen v omezeném rozsahu, případně nebyly zahájeny, neboť projektem kalkulované náklady převyšovaly garanci. Pouze v jednom případě hradil pokračování sanačních prací nabyvatel. V 15 lokalitách tak ekologická a zdravotní rizika přetrvávají.

Hrozí riziko opětovné kontaminace již částečně sanovaných lokalit, možné částečné nebo úplné znehodnocení provedených sanačních prací s negativním dopadem na hospodárnost vynaložených peněžních prostředků státu.

4. MF využilo disponibilní peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace pouze ze 35 %, v budoucnu hrozí riziko jejich nedostatku

NKÚ v roce 2017 upozornil, že nebyl dlouhodobě zajištěn dostatečný zdroj peněžních prostředků pro odstraňování SEZ. Na základě usnesení vlády ČR ze dne 4. září 2017 č. 610 a novelizací zákona č. 178/2005 Sb. v roce 2018²⁴ došlo mj. k ukončení financování některých výdajů²⁵, které zvláštní účet přetěžovaly a ohrožovaly plnění ekologických závazků státu. Disponibilní peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace dostačovaly v kontrolovaném

²¹ Operační program *Životní prostředí 2014–2020*.

²² Operační program *Životní prostředí 2021–2027*.

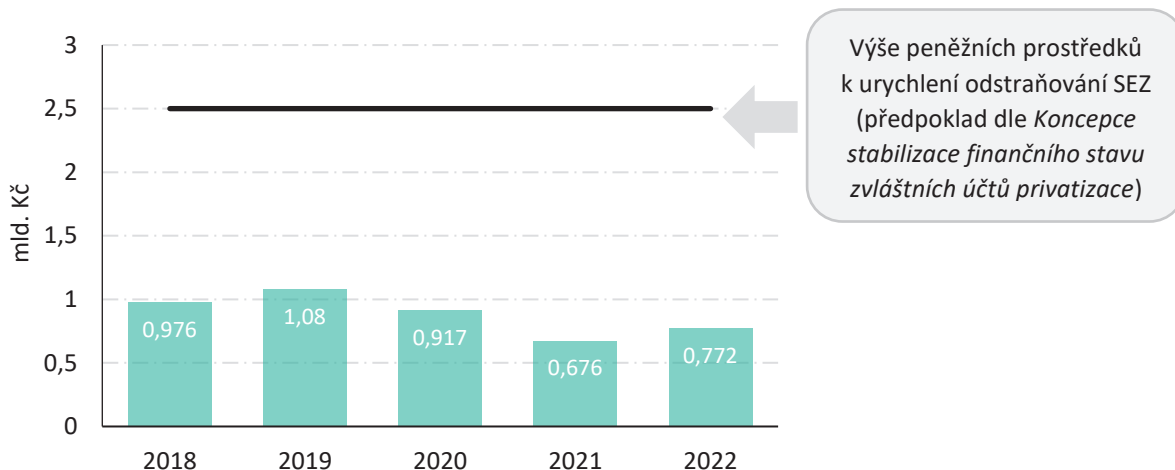
²³ Zákon č. 544/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

²⁴ Zákon č. 308/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku), ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony.

²⁵ Převod peněžních prostředků do státního rozpočtu na úhradu schodku systému důchodového pojištění, výdaje na podporu průmyslových zón a kulturních zařízení.

období k pokrytí výdajů státu na odstraňování SEZ a rovněž byly k dispozici v dostatečné výši pro urychlení odstraňování SEZ. Tím byl vytvořen finanční předpoklad pro urychlení odstraňování SEZ, který však v kontrolovaném období nebyl využit. Výdaje vynaložené na odstranění SEZ byly v letech 2018 až 2022 výrazně nižší než částka 2,5 mld. Kč (viz graf č. 2), která dle předpokladu uvedeného Ministerstvem financí v *Koncepci stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace* měla k urychlení vést. Výše výdajů se pohybovala v průměru na úrovni pouze 35 % tohoto předpokladu (viz tabulka č. 2).

Graf č. 2: Výše výdajů na odstraňování SEZ vzhledem k předpokládané výši peněžních prostředků k urychlení procesu

Zdroj: data MF, vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 2: Podíl výdajů na odstraňování SEZ k předpokladu dle *Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2018 – 2022
Výše peněžních prostředků k urychlení odstraňování SEZ – předpoklad dle <i>Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace</i> (v mil. Kč)	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	12 500
Výše výdajů na odstraňování SEZ (v mil. Kč)	976	1 080	917	676	772	4 421
Podíl	39 %	43 %	37 %	27 %	31 %	35 %

Zdroj: pravidelná pololetní informace a od roku 2019 pravidelná roční informace pro členy vlády České republiky o stavu smluvního zabezpečení a čerpání privatizačních prostředků Ministerstva financí k řešení ekologických závazků při privatizaci (za roky 2018 až 2022), *Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*.

Základním zdrojem financování odstraňování SEZ jsou od roku 2009 příjmy z účastí státu v obchodních společnostech, jejichž podíl na celkových příjmech zvláštních účtů privatizace dosáhl v letech 2018 až 2022 v průměru 95 %. Výše příjmů z účastí státu v obchodních společnostech není stabilní a v čase kolísá (viz tabulka č. 3), přičemž je odvislá především od příjmů z dividend společnosti ČEZ, a. s. Existuje např. riziko poklesu příjmů z dividend společnosti ČEZ, a. s., v souvislosti s její investiční politikou. V souladu s usnesením vlády ČR ze dne 4. září 2017 č. 610 vytvářelo MF na zvláštních účtech privatizace tzv. vázané prostředky na plnění ekologických závazků. Způsob jejich výpočtu byl nastaven tak, aby ve vztahu k ekologickým závazkům státu postačovala jejich výše k pokrytí peněžních závazků vyplývajících z uzavřených smluvních vztahů s dodavateli, s významnější rezervou však nastavený způsob jejich tvorby nepočítá.

Na základě novely zákona č. 178/2005 Sb. byla od roku 2019 zajištěna možnost navýšit peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace převodem ze státního rozpočtu v případě, že nebudou postačovat k pokrytí jejich výdajů. Státní rozpočet se však v letech 2020 až 2022 potýkal s vysokými deficity přesahujícími 350 mld. Kč ročně. Na rok 2023 byl plánován schodek státního rozpočtu ve výši 295 mld. Kč²⁶. S vysokými schodky překračujícími 200 mld. Kč počítá i návrh zákona o státním rozpočtu na rok 2024 a návrh střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2025 a 2026²⁷. Novelizace zákona č. 178/2005 Sb. v roce 2018 rovněž umožnila na základě rozhodnutí vlády převádět peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace do státního rozpočtu bez účelového určení použití převedených peněžních prostředků. Tímto způsobem bylo v letech 2019 až 2022 do státního rozpočtu převedeno celkem 68,5 mld. Kč. Jak je patrné z tabulky č. 3, příjmy zvláštních účtů privatizace v roce 2019 a v roce 2022 byly nižší než výše peněžních prostředků převedená z těchto účtů do státního rozpočtu. V roce 2020 bylo do státního rozpočtu převedeno 97 % příjmů tohoto roku. Zůstatek zvláštních účtů privatizace na konci roku 2022 klesl ve srovnání s koncem roku 2018 o 38 %. Převod prostředků do státního rozpočtu schválila vláda i v roce 2023, a to ve výši 54 mld. Kč²⁸. Pokud bude tento trend v budoucnu pokračovat, hrozí postupný pokles zůstatku peněžních prostředků zvláštních účtů privatizace.

Tabulka č. 3: Příjmy, výdaje a stav peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace (v mil. Kč)

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy celkem	12 043	9 703	16 935	21 809	20 366
- z toho: dividendy	11 844	8 859	14 894	21 424	20 166
- podíl dividend na celkových příjmech	98 %	91 %	88 %	98 %	99 %
Výdaje celkem	4 004	21 048	19 589	13 724	26 151
- z toho: převod do státního rozpočtu	0	18 000	16 500	10 000	24 000
- z toho: výdaje na odstraňování SEZ	976	1 080	917	676	772
- ostatní výdaje (zejména výdaje na revitalizaci území po těžbě nerostů a výdaje na řešení důsledků po chemické těžbě uranu)	3 028	1 968	2 172	3 048	1 379
Stav peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace k 31. prosinci daného roku	30 710	19 365	16 712*	24 797	19 012

Zdroj: data MF, státní závěrečné účty České republiky za jednotlivé roky 2018 až 2021, sešit I „Informace o postupu privatizace a o stavu a použití prostředků vedených na zvláštních účtech (dle zákona č. 178/2005 Sb.)“. Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2022 schválený usnesením vlády České republiky ze dne 26. dubna 2023 č. 277, o státním závěrečném účtu České republiky za rok 2022, sešit I „Informace o postupu privatizace a o stavu a použití prostředků vedených na zvláštních účtech (dle zákona č. 178/2005 Sb.)“.

* K drobnému rozdílu mezi výší peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace k 31. prosinci 2020 (částka 16 712 mil. Kč) a součtem zůstatku peněžních prostředků k 31. prosinci 2019, příjmů a výdajů na těchto účtech v roce 2020 (úhrnně ve výši 16 711 mil. Kč) došlo z důvodu zaokrouhlení.

²⁶ Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023.

²⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. září 2023 č. 703, k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2024 a střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2025 a 2026.

²⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 26. září 2022 č. 808, k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2023 a střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2024 a 2025, usnesení vlády České republiky ze dne 26. července 2023 č. 572, o převodu peněžních prostředků do příjmů státního rozpočtu.

NKÚ poukazuje na riziko nedostatku disponibilních prostředků zvláštních účtů privatizace do budoucna. Je nezbytné zajistit na zvláštních účtech privatizace takový stav peněžních prostředků, který umožní urychlení procesu odstraňování SEZ.

5. Garance státu vyplývající z ekologických smluv nevyjadřují reálnou výši peněžních prostředků potřebných na odstranění zbylých SEZ, MF nedisponuje jejím aktuálním odhadem

Při uzavírání ekologických smluv byla s ohledem na neznalost skutečného rozsahu SEZ na privatizovaném majetku stanovena garance maximálně do výše kupní ceny privatizovaného majetku nebo do výše základního jmění společnosti. Na základě Zásad schválených vládou v roce 2001 mělo dojít ke zrealizování výše poskytnutých garancí na úroveň předpokládaných nákladů na celý sanační zásah vč. započítání 30% rezervy. K tomu však došlo jen v ojedinělých případech. Důvodem byla neochota nabyvatelů uzavřít dodatek k ekologické smlouvě s upravenou výší garance. Rozdíly v čerpání poskytnutých garancí byly přitom značné. Zatímco na odstranění SEZ u některých ekologických smluv postačovalo méně než 5 % poskytnuté garance, v některých případech to bylo více než 95 %, případně poskytnutá garance na odstranění SEZ nepostačovala. **Výše garancí, o kterých MF každoročně v letech 2018 až 2023 informovalo vládu, stále nevyjadřovala reálnou potřebu peněžních prostředků na odstranění zbylých SEZ.**

Na odstranění SEZ stát vynaložil ke dni 30. dubna 2023 již 66,2 mld. Kč. V lednu 2023 MF odhadovalo, že na dokončení odstranění zbylých SEZ bude potřeba vynaložit z peněžních prostředků zvláštních účtů privatizace 25 až 30 mld. Kč. Při tomto vyčíslení MF vycházelo z odhadů, které byly počátkem roku 2023 již více než 10 let staré. Do odhadu nezahrnulo DPH, nezohlednilo nárůst cenové hladiny v ekonomice za posledních 10 let ani budoucí očekávanou míru inflace. MF pouze odečetlo výdaje vynaložené na odstraňování SEZ v meziobdobí od ledna 2012 do ledna 2023. Přesto MF předpokládalo, že odhad ve výši 25 až 30 mld. Kč byl stále platný. Přitom např. ve srovnání s průměrem roku 2015 byly dle údajů ČSÚ ceny stavebních prací a děl ve čtvrtém čtvrtletí roku 2022 vyšší o 40,7 %. Ve druhém čtvrtletí roku 2023 pak došlo k dalšímu nárůstu cen stavebních prací a děl o další tři procentní body, tj. k nárůstu o 43,7 % oproti roku 2015. **Již v roce 2017 NKÚ upozornil, že MF nezajistilo ucelený aktuální odhad peněžních prostředků potřebných na odstranění zbylých SEZ, a toto zjištění přetrvávalo i v kontrolovaném období let 2018 až 2022.**

Seznam zkratk

ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČSÚ	Český statistický úřad
MF	Ministerstvo financí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
nabyvatelé	nabyvatelé privatizovaného majetku nebo jejich právní nástupci
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
SEZ	staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací
Zásady	zásady vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací
zvláštní účty privatizace	peněžní prostředky vedené na zvláštních účtech MF dle zákona č. 178/2005 Sb.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

23/02

Peněžní prostředky státního rozpočtu určené na opatření v oblasti cestovního ruchu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2023 pod číslem 23/02. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Vladimír Koníček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu na opatření v oblasti cestovního ruchu vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od ledna do srpna 2023.

Kontrolováno bylo období od roku 2017 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“);

vybraní příjemci podpory:

Quo Invest s.r.o., Benešov; město Sedlčany; Pavel Víša, Chráštany; G & B beads, s.r.o., Jablonec nad Nisou; Železniční společnost Tanvald o.p.s., Tanvald; Říp, o.p.s., Roudnice nad Labem; KŽC Doprava, s.r.o., Praha; Sauna Třpyt, z.s., Brno; Dopravní podnik města Brna, a.s.; město Prachatice; obec Val; Posázaví o.p.s., Postupice; Destinační agentura České středohoří, o.p.s., Litoměřice; Centrála cestovního ruchu – Jižní Morava, z.s.p.o., Brno; Jihočeská centrála cestovního ruchu, České Budějovice.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 13. listopadu 2023,

schválilo usnesením č. 6/XVI/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky státního rozpočtu určené na opatření v oblasti cestovního ruchu

431,2 mil. Kč	375	956,6 mil. Kč	1 670
Prostředky NPPCRR ¹ vydané na podporu cestovního ruchu	Počet podpořených projektů NPPCRR	Prostředky programů COVID ² vydané na podporu cestovního ruchu	Počet podpořených žadatelů z programů COVID

32 %

Šest projektů posouzených NKÚ jako neúčelné nebo omezeně účelné, z celkového počtu 19 hodnocených projektů NPPCRR.

18 %

Tři projekty NPPCRR posouzené NKÚ jako nevhodné z celkového počtu 17 hodnocených projektů.
Dva projekty nebyly hodnoceny.

26 %

U pěti z 19 prověřovaných projektů NPPCRR zjistil NKÚ skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

MMR nekontrolovalo a neověřilo splnění cílů projektů NPPCRR ani tři roky po jejich ukončení.

¹ Národní program podpory cestovního ruchu v regionech, stav k 21. 7. 2023.

² Podpůrné programy COVID (program COVID – Podpora cestovního ruchu, jehož součástí byly tituly COVID – Cestovní kanceláře, COVID – Cestovní agentury, COVID – Průvodci v cestovním ruchu a COVID – Cestovní kanceláře II, programy COVID – Lázně a COVID – Lázně 2021 a subtitul Záruky cestovním kancelářím), stav k 21. 7. 2023.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků vynakládaných na podporu cestovního ruchu v rámci *Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech 2016–2023* (dále také „NPPCRR“). V rámci NPPCRR byla k 21. 7. 2023 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na podporu cestovního ruchu ve výši cca 503,3 mil. Kč, k témuž datu bylo proplaceno 431,2 mil. Kč. NKÚ také provedl kontrolu podpůrných programů COVID, kde bylo vyčerpáno celkem 956,6 mil. Kč.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu na opatření v oblasti cestovního ruchu vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u MMR, kde se zaměřila na jeho činnost jakožto poskytovatele národních dotací, a rovněž u 15 vybraných příjemců podpory, u nichž byla prověřena realizace 19 projektů schválených k podpoře z NPPCRR. Finanční objem kontrolovaných projektů činil 32,1 mil. Kč. NKÚ se zaměřil z podpůrných programů COVID pouze na program *COVID – Podpora cestovního ruchu*, kde objem kontrolovaných prostředků činil 48,1 mil. Kč.

NKÚ zjistil nedostatky v nastavení, řízení a realizaci NPPCRR na straně poskytovatele i nedostatky u příjemců podpory, které významně snižují účelnost a hospodárnost poskytovaných a čerpaných peněžních prostředků. NKÚ zjistil v systému nedostatky, které umožnily podporu projektů, u kterých nebyly peněžní prostředky vynaloženy účelně a hospodárně. U MMR a některých příjemců podpory z NPPCRR zjistil NKÚ porušení právních předpisů. Při poskytování peněžních prostředků v rámci programu *COVID – Podpora cestovního ruchu* MMR postupovalo v souladu s právními předpisy.

Toto celkové zhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

- a) MMR nastavilo pro NPPCRR obecně definované a neměřitelné cíle. MMR v NPPCRR nekvantifikovalo cíle programu, ale stanovilo pouze parametry/indikátory výstupového charakteru měřící okamžitý výsledek podpory. Není tak možné sledovat plnění účelu programu. NKÚ zjistil rozdílnou míru plnění věcných (výstupových) parametrů NPPCRR. MMR neprovádělo výběr projektů z pohledu jejich přínosu a potřeby pro cestovní ruch v ČR jako takový. Přímý dopad NPPCRR na naplňování cílů státní politiky v oblasti cestovního ruchu není možné vyčíslit.
- b) Obecnost a neměřitelnost cílů NKÚ zjistil také u projektů vybraných ke kontrole. Žadatelé podprogramů Rozvoj i Marketing si stanovili v žádostech o dotaci cíle, které nebyly konkrétní a měřitelné. MMR přesto nepožadovalo úpravu takto formulovaných cílů. Stejně jako u NPPCRR samotného se na úrovni projektů sledovaly pouze jejich okamžité výstupy, dlouhodobé jasně definované cíle vyjadřující konkrétní dopady pro cestovní ruch se v projektech nevyskytovaly.
- c) Jedním ze základních podkladů pro řízení NPPCRR má být pro MMR závěrečné vyhodnocení akce, které příjemce podpory dokládá při ukončení realizace projektu. MMR však kontroly těchto formulářů za výzvy z let 2018–2022 k datu ukončení kontroly neprovedlo, a nemělo tak požadované a úplné informace z podpořených projektů. MMR tak proplatilo žádosti o platbu, u kterých nemá dosud všechny relevantní informace pro posouzení toho, zda realizace příslušných projektů byla řádná, tj. v souladu s pravidly, a zda cílů stanovených ke konci realizace projektu bylo dosaženo. Neprovádění včasné kontroly závěrečných vyhodnocení akce proto NKÚ považuje za závažné selhání vnitřního kontrolního systému MMR.

- d) MMR v dokumentaci NPPCRR stanovilo, že jedním z cílů programu je teritoriální i časové rozproštění návštěvnosti. Pro takto definovaný cíl však MMR nenastavilo žádné parametry/indikátory, které by umožňovaly jeho měření, a tudíž ani cílovou hodnotu, jejíž dosažení by znamenalo účelné vynaložení prostředků programu. NKÚ zjistil, že míra podpory (počet podpořených projektů) mezi regiony je značně odlišná a zejména v případě podprogramu Marketing existuje mnoho lokalit, ve kterých nebyl podpořen žádný projekt. V mnohých případech se jedná o strukturálně postižené regiony.
- e) NKÚ vyhodnotil z pohledu vynaložených peněžních prostředků dvě třetiny (13 z 19) posuzovaných projektů jako účelné, příp. účelné s mírnými nedostatky. Zbýlých šest projektů bylo vyhodnoceno jako omezeně účelné nebo neúčelné. V těchto kategoriích byly čtyři projekty podpořené z podprogramu Rozvoj a dva z podprogramu Marketing.
- f) NKÚ vyhodnotil z pohledu vynaložených peněžních prostředků tři čtvrtiny (14 z 19) kontrolovaných projektů jako hospodárné, případně hospodárné s mírnými nedostatky. Tři projekty byly vyhodnoceny jako zcela nehospodárné (jeden projekt z podprogramu Rozvoj a dva projekty z podprogramu Marketing) a dva projekty nebyly hodnoceny³.
- g) NKÚ zjistil u pěti projektů podpořených z NPPCRR (u tří projektů z podprogramu Rozvoj a dvou projektů z podprogramu Marketing) skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně v důsledku porušení podmínek poskytnuté dotace⁴.
- h) NKÚ ověřil, že MMR postupovalo při poskytování peněžních prostředků z programu *COVID – Podpora cestovního ruchu* v souladu s právními předpisy.

II. Informace o kontrolované oblasti

MMR je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví⁵. MMR je metodickým a koordinačním orgánem pro všechny subjekty působící v oblasti cestovního ruchu.

V roce 2019 cestovní ruch tvořil v ČR 2,9 % HDP⁶ (což činilo 165 mld. Kč). Zaměstnával 240 tisíc osob, tj. každý dvaadvacátý ekonomicky aktivní Čech pracoval v odvětví cestovního ruchu.

Globální cíl pro oblast cestovního ruchu stanovilo MMR v *Koncepci státní politiky cestovního ruchu v České republice 2014–2020* (dále také „Koncepce“), která je základním strategickým dokumentem pro tuto oblast⁷.

MMR od roku 2016 administrovalo národní dotační program NPPCRR, který měl vést ke zvýšení potenciálu a konkurenceschopnosti regionů, usnadnění pohybu návštěvníků v destinacích, rozvoji základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, rozproštění návštěvnosti, rozvoji kvality služeb a v neposlední řadě k podpoře socioekonomických přínosů

³ Z důvodu nedostatečných informací pro vyhodnocení hospodárnosti u těchto dvou projektů.

⁴ Proplacení nezpůsobilých výdajů.

⁵ Dle ustanovení § 14 odst. 1 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁶ Hrubý domácí produkt.

⁷ Míra plnění globálních cílů Koncepce je sledována prostřednictvím kontextových indikátorů.

cestovního ruchu. NPPCRR byl realizován prostřednictvím dvou podprogramů – *Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu* (dále také „Rozvoj“) a *Marketingové aktivity v cestovním ruchu* (dále také „Marketing“), které se dále dělí podle oblasti zaměření do tří dotačních subtitulů⁸.

Celkový finanční plán pro NPPCRR pro období let 2016–2020 činil 1 700 mil. Kč, přičemž pro podprogram Rozvoj bylo plánováno 1 020 mil. Kč, pro podprogram Marketing 680 mil. Kč.

V tabulce č. 1 uvedené v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru je znázorněn finanční plán NPPCRR dle jednotlivých let tak, jak ho MMR předpokládalo v dokumentaci programu. S ohledem na pandemii covidu-19 byl tento program prodloužen prostřednictvím nových výzev i na období 2021 až 2023.

Přehled výzev, v jejichž rámci byly dotační prostředky NPPCRR poskytovány, a průběh čerpání k 21. 7. 2023 je uveden v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

Nárokové dotace týkající se podpůrných programů COVID byly určeny k podpoře odvětví cestovního ruchu. To bylo zasaženo důsledky opatření vlády a Ministerstva zdravotnictví souvisejících s pandemií covidu-19. Konkrétně se jednalo o program *COVID – Podpora cestovního ruchu* (dále též „COVID-Podpora CR“), jehož součástí byly tituly *COVID – Cestovní kanceláře* (dále též „COVID-CK“), *COVID – Cestovní agentury* (dále též „COVID-CA“), *COVID – Průvodci v cestovním ruchu* (dále též „COVID-Průvodci“) a *COVID – Cestovní kanceláře II.* (dále též „COVID-CK II.“). Dále se jednalo o programy *COVID – Lázně* a *COVID – Lázně 2021* (dále též souhrnně „COVID-Lázně“) a subtitul *Záruky cestovním kancelářím* (dále též „Záruky CK“). Přehled těchto programů a jejich čerpání je uveden v tabulkách č. 3 a 4 v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

Celkem bylo podpořeno 375 projektů NPPCRR ve výši 431,2 mil. Kč, resp. 1 670 žadatelů z programů COVID ve výši 956,6 mil. Kč. Kontrolovatelný objem činil 1 387,8 mil. Kč.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu určené na opatření v oblasti cestovního ruchu byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Za účelné se považuje takové použití peněžních prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů⁹. NKÚ při hodnocení účelnosti vycházel z cílů NPPCRR a stanovených cílových hodnot parametrů NPPCRR, které srovnával se skutečností prokazovanou zejména dosaženými hodnotami parametrů.

---

⁸ *Podpora nadregionálních aktivit, Marketingové aktivity na oblastní úrovni, Rozvoj veřejné infrastruktury cestovního ruchu.*

⁹ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

U jednotlivých příjemců podpory byla účelnost peněžních prostředků vynaložených na projekty posuzována v závislosti na dosažení výstupů a cílů, které příjemci podpory stanovili v rámci svých projektů.

Za hospodárné považuje NKÚ takové použití peněžních prostředků, které zajistí plnění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků při dodržení odpovídající kvality plnění úkolů¹⁰. NKÚ posuzoval u poskytovatele dotací zajištění hospodárnosti vynakládaných prostředků s ohledem na nastavené podmínky (například stanovení způsobilosti výdajů, limitů výdajů, podmínek pro výběr dodavatelů, míry podpory – spolufinancování ze strany příjemce podpory).

U příjemců podpory vycházel NKÚ při posuzování hospodárnosti zejména z kritérií pro způsobilost výdajů, dodržování stanovených limitů způsobilých výdajů, ceníků stavebních prací a dodržování závazného rozpočtu projektu a ceny díla/veřejné zakázky.

NKÚ kontrolou prověřil:

- plnění povinností MMR v roli poskytovatele národních dotací z NPPCRR a podpor spojených s programy COVID, a to zejména při přípravě a realizaci těchto podpor. Dále jeho činnost především v oblasti nastavení podmínek podpory, výběru projektů a jejich administrace;
- zda MMR zajistilo podmínky pro účelné a hospodárné čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu;
- zda vybraní příjemci podpory použili peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na podporu v oblasti cestovního ruchu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami.

Za účelem naplnění cíle kontrolní akce NKÚ posuzoval zjištěné skutečnosti k zodpovězení otázek, zda MMR nastavilo cíle a parametry NPPCRR tak, aby poskytovaly informace o účelnosti a hospodárnosti poskytované podpory, dále zda provedlo výběr projektů k podpoře z NPPCRR tak, aby bylo zajištěno poskytnutí podpory účelným a hospodárným projektům a zda nastavilo postupy k ověřování účelnosti a hospodárnosti poskytovaných peněžních prostředků. V neposlední řadě NKÚ posuzoval, zda byly peněžní prostředky na podporu vybraných příjemců podpory z NPPCRR poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. NKÚ také prověřil, zda prostředky vydávané v rámci programu *COVID – Podpora cestovního ruchu* byly poskytovány v souladu s právními předpisy.

Ke kontrole byl vybrán vzorek 19 projektů NPPCRR realizovaných u 15 příjemců podpory (dále také „vybrané projekty“). Vzorek se skládal z 12 projektů realizovaných v podprogramu Rozvoj a ze sedmi projektů realizovaných v rámci podprogramu Marketing. NKÚ vyhodnotil u každého z nich na základě zjištěných skutečností podle čtyřstupňové škály účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků ve smyslu jejich vymezení uvedeném v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

Při výběru projektů určených ke kontrole postupoval NKÚ především podle věcného kritéria, aby bylo zajištěno zastoupení různých typů podporovaných aktivit z obou kontrolovaných podprogramů NPPCRR. Dále NKÚ využil hledisko kvantitativní, kdy při výběru preferoval finančně významnější projekty, jejichž realizace již byla ukončena. Do výběru zahrnul NKÚ také

¹⁰ Dle ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

příjemce podpory, kteří ve sledovaném období realizovali minimálně dva následné projekty spolufinancované z NPPCRR.

Finanční objem kontrolovaných projektů z NPPCRR činil 32,1 mil. Kč, což reprezentuje cca 7,44 % z částky skutečně čerpaných výdajů vynaložených státním rozpočtem na podporu cestovního ruchu v době ukončení kontroly.

Dále NKÚ vybral ke kontrole 10 příjemců podpory z programu *COVID – Podpora cestovního ruchu* určených na podporu cestovního ruchu. V případě programu *COVID – Podpora cestovního ruchu* činil objem kontrolovaných proplacených dotací 48,1 mil. Kč, což představuje cca 5,03 % z celkové čerpané částky na podpůrné programy COVID.

Kontrolovaným obdobím bylo období let 2017 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. MMR nastavilo cíle a parametry NPPCRR tak, že neposkytovaly informace o účelnosti a hospodárnosti poskytované podpory.

Jedním ze základních předpokladů zajištění účelnosti a hospodárnosti poskytování podpory je správné nastavení cílů podpory a indikátorů/parametrů¹¹ stanovených pro jejich sledování. Správně nastavené cíle a parametry mají přinášet významné průběžné informace o dosahované účelnosti a hospodárnosti poskytované podpory, a vést tak případně k jejímu lepšímu zacílení ještě v probíhajícím programu či v jeho pokračování.

→ MMR nestanovilo jednoznačně cíle rozvoje cestovního ruchu v ČR.

Základním strategickým dokumentem v oblasti cestovního ruchu je *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice 2014–2020*¹². Globálním cílem Koncepce je *zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni a udržení jeho ekonomické výkonnosti jako důsledek dosažení rovnováhy mezi ekonomickým, sociokulturním, environmentálním a regionálním rozvojem.*

Soustavu globálního a dalších specifických cílů Koncepce však MMR nenastavilo dostatečně konkrétně a měřitelně, neboť nestanovilo jednoznačné kvantifikované hodnoty, které měly být realizací Koncepce dosaženy. Není proto možné posoudit, zda cíle byly splněny, případně nakolik, a zda byly finanční prostředky využity účelně. NPPCRR přitom zajistil finanční zdroje pro realizaci některých opatření Koncepce.

¹¹ MMR nastavilo pro NPPCRR pouze parametry, proto je v dalším textu tohoto kontrolního závěru používán pouze tento pojem.

¹² Schválena usnesením vlády České republiky ze dne 27. března 2013 č. 220, o *Koncepci státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014–2020.*

→ Parametry NPPCRR neměří výsledek, který dotace přináší. Nemohou tak efektivně sloužit pro řízení provádění programu.

Na úrovni cílů NPPCRR by měly být stanoveny minimálně takové výsledkové indikátory, které prokazují účinky daného programu, resp. jeho přínosy. MMR však stanovilo pro sledování cílů obou podprogramů NPPCRR pouze výstupové parametry, které popisují výhradně činnosti projektů (například: *počet podpořených prvků doprovodné infrastruktury cestovního ruchu – min. 80 prvků*) či výstupy jednotlivých akcí (například *počet akcí monitorovaných elektronickými sčítači – min. 30 akcí*). Takovéto parametry však nepopisují a nemohou měřit výsledek dotace, a sloužit tak pro řízení programu po celou dobu jeho provádění, neboť neumožňují posoudit, zda bylo dosaženo zamýšlené dlouhodobější změny. Nastavené parametry také mj. nemohou nijak měřit přínosy NPPCRR pro cestovní ruch jako celek.

Prostou kontrolou výdajů vzniklých v projektech nemůže MMR učinit závěr, zda realizace NPPCRR, v jehož rámci byly výdaje vynaloženy, je také účelná, efektivní a hospodárná. Tím, že MMR nedostatečně stanovilo, čeho chce dlouhodobě NPPCRR dosáhnout, nesplnilo povinnosti uvedené v ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.¹³, který MMR nařizuje soustavně sledovat a vyhodnocovat hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole.

MMR prodloužilo realizaci NPPCRR do 31. 12. 2023, kdy termín předložení závěrečného vyhodnocení celého programu je stanoven na 31. 12. 2025. V rámci tohoto prodloužení MMR nenavýšilo alokaci NPPCRR. I přes jeho prodloužení a rozličnou dosavadní míru jejich plnění MMR zároveň neprovedlo žádnou úpravu parametrů.

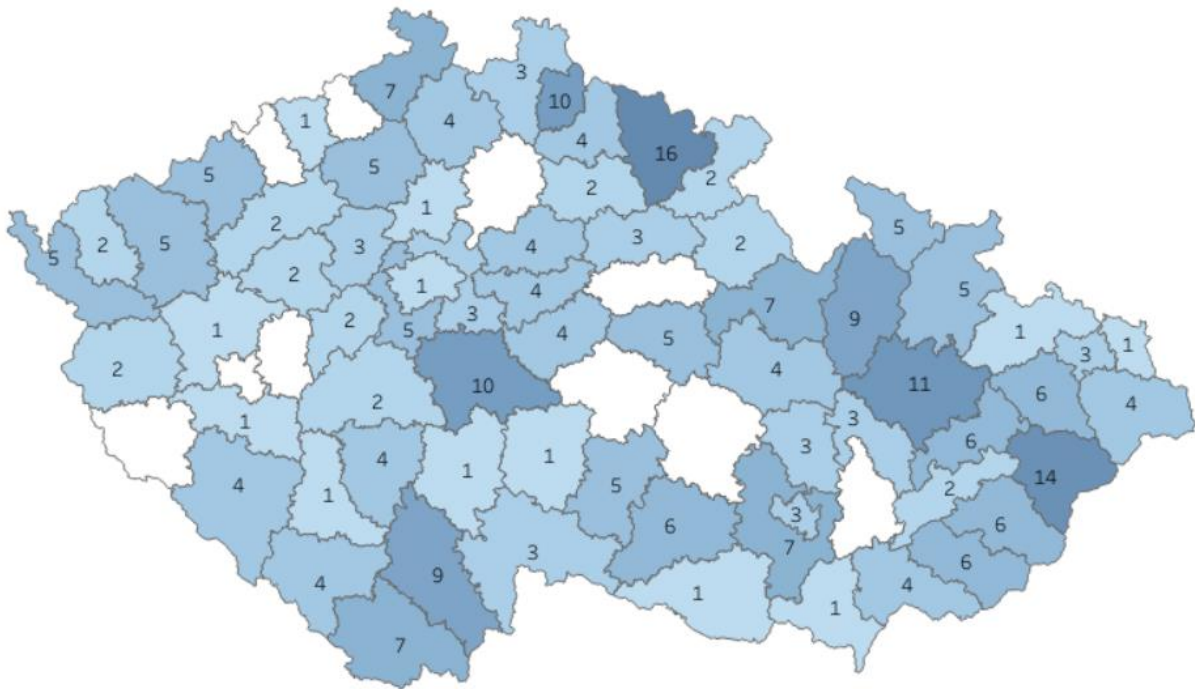
S existencí NPPCRR počítá MMR i v následujícím období. Návrh programu opět obsahuje pouze parametry výstupů a neobsahuje ani jeden výsledkový/dopadový indikátor, ke kterému by realizace programu měla směřovat. Absence dlouhodobějšího přesahu za rámec realizace projektů (tzn. zachycení pouze výstupů) povede ke stejným vyhodnocením, jaká NKÚ učinil ve vztahu ke kontrolovanému NPPCRR.

→ NPPCRR nepřispěl ke snížení regionálních disparit.

MMR v dokumentaci NPPCRR stanovilo, že jedním z cílů programu je teritoriální i časové rozproštění návštěvnosti. Pro takto definovaný cíl však MMR nenastavilo žádné vhodné parametry/indikátory, které by umožňovaly jeho měření, a tudíž ani cílovou hodnotu, jejíž dosažení by považovalo za účelné vynaložení prostředků programu. NKÚ zpracoval následující mapy (viz obrázky č. 1 a 2) demonstrující geografické rozložení realizovaných projektů podpořených NPPCRR v letech 2017–2022 v územním členění podle okresů, podle jednotlivých podprogramů.

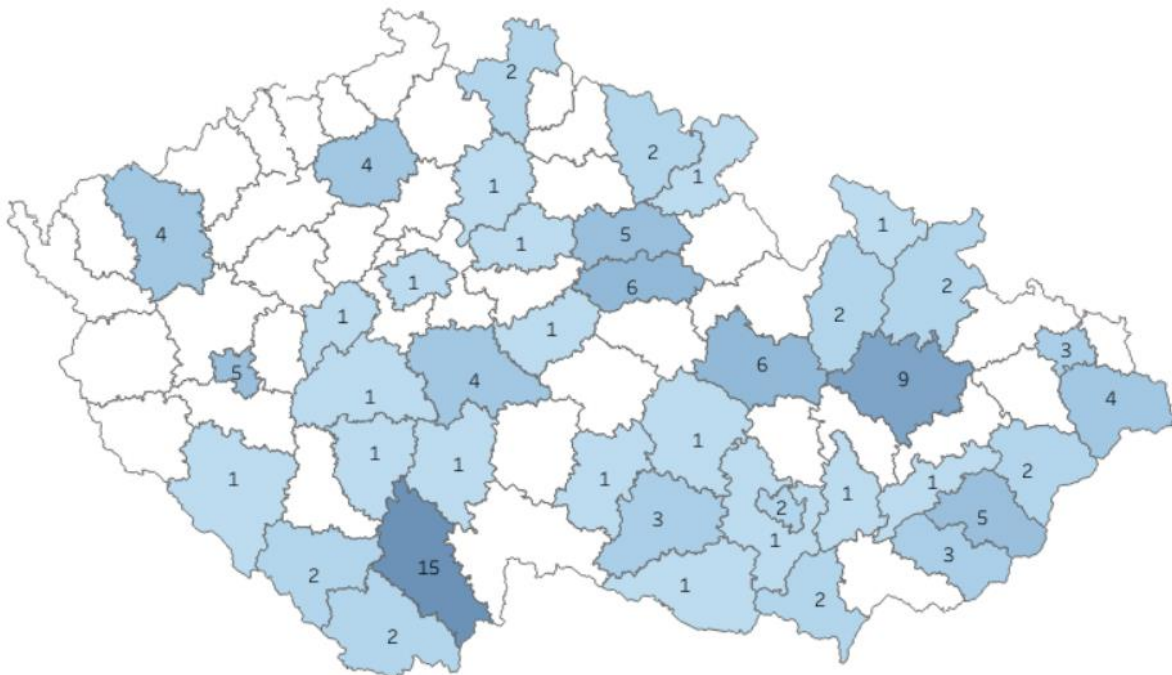
¹³ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Obrázek č. 1: Počty realizovaných projektů podprogramu Rozvoj v jednotlivých okresech

Zdroj: MMR, vypracoval NKÚ.

Obrázek č. 2: Počty realizovaných projektů podprogramu Marketing v jednotlivých okresech

Zdroj: MMR, vypracoval NKÚ.

Pozn.: Interaktivní zobrazení dat obsažených v kontrolním závěru lze najít zde:

<https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=13503>.

NKÚ zjistil, že míra podpory (počet podpořených projektů) mezi regiony je značně odlišná. Zejména v případě podprogramu Marketing existuje mnoho lokalit, ve kterých nebyl

podpořen žádný projekt. Nejvíce projektů bylo podpořeno v okrese České Budějovice, ve kterém byla velká míra podpory i v podprogramu Rozvoj. Naopak je velmi nízká míra podpory v celém Ústeckém či Karlovarském kraji a situace není o mnoho lepší ani v kraji Vysočina nebo ve Středočeském kraji. Těto skutečnosti odpovídají i údaje o finančním čerpání disponibilní alokace uvedené v příloze č. 4 tohoto kontrolního závěru.

Cílové hodnoty parametrů programu a obou jeho podprogramů MMR nastavilo odborným odhadem na základě předchozích zkušeností. K tomu NKÚ dodává, že poskytování dotací podle předchozí míry podpory cestovního ruchu v daném regionu, která de facto odráží ekonomický potenciál regionů, nemůže být efektivním nástrojem k tomu, aby mezi regiony docházelo ke snižování regionálních disparit.

B. MMR nehodnotilo a nesledovalo při výběru projektů NPPCRR k podpoře očekávaný přínos projektů pro cestovní ruch.

Jedním ze základních předpokladů úspěšné realizace NPPCRR je výběr kvalitních projektů splňujících základní kritéria pro účast v programu a přinášejících nejlepší hodnotu za poskytnuté prostředky. Výběr těchto projektů má být proveden prostřednictvím jednoznačných, nediskriminačních a objektivních hodnotících kritérií.

→ Žadatelé podprogramů Rozvoj i Marketing si stanovili v žádostech o dotaci cíle, které nebyly konkrétní a měřitelné.

Na základě analýzy rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále také „RoPD“), podmínek k RoPD a žádostí o dotaci, vč. příloh, NKÚ u vybraných projektů zjistil, že v projektových záměrech nebyly ve všech případech stanoveny konkrétní a měřitelné cíle projektu. Cíle projektu přitom byly v RoPD ze strany MMR stanoveny vždy pouze odkazem na projektový záměr, který byl povinnou přílohou žádosti o dotaci.

Na vzorku vybraných projektů podprogramu Rozvoj a Marketing NKÚ zjistil, že některé z cílů uvedených v žádostech o dotaci nenaplňovaly aspekty konkrétnosti a měřitelnosti, když kromě nedostatků ve formulaci neměly nastaveny jednoznačné kvantitativní a kvalitativní aspekty a způsob, jakým by mělo být dosahování cílů měřeno. Jednalo se zejména o problém s dlouhodobějšími cíli a přínosy realizovaných projektů, který zahrnuje i dobu udržitelnosti projektových záměrů, jak ukazuje příklad č. 1 z podprogramu Rozvoj.

Příklad č. 1

Příjemce podpory realizoval v rámci projektu výstavbu workoutového hřiště. V projektovém záměru uvedl následující cíle a přínosy akce: „Rozšíření nabídky cestovního ruchu ve městě i region, rozšíření cílové skupiny, pro kterou je cestovní ruch nabízen. (...) Bude posílen cestovních ruch pro neorganizované sportovní aktivity. Jak pro ty stávající, kterou tvoří in-line bruslení, skateboard, kondičních běh; tak pro ty nové – cvičení na workoutových a parkourových prvcích“.

NKÚ zjistil, že v žádosti ani jejích přílohách nejsou uvedeny žádné odpovídající parametry, které by stanovily cílové hodnoty (změny), kterých by realizací projektu mělo být ve vztahu k těmto cílům dosaženo. Cíle projektu jsou zcela nekonkrétní a neměřitelné.

Žadatel byl dle zásad pro žadatele povinen sledovat efektivitu a účelnost realizovaných akcí a provádění této činnosti dokládal monitorováním parametrů projektů, které byly stanoveny ve vazbě na parametry NPPCRR. Stejně jako u NPPCRR jako takového, tak i v případech podpořených projektů se tak jednalo pouze o parametry výstupové. V rámci hodnocení

jednotlivých žádostí o dotaci proto MMR nemohlo důsledně hodnotit dlouhodobé přínosy předložených žádostí pro cestovní ruch. MMR následně u podpořených projektů po příjemcích nepožaduje, aby uceleně sledovali a popisovali dosažené přínosy jejich projektů pro cestovní ruch, a to ani během období udržitelnosti dosažených výstupů projektů.

NKÚ dále zjistil, že v důsledku nedostatku peněžních prostředků mezi projektovými záměry neprobíhal žádný další výběr, co se kvality týče. Při výběru projektu ke spolufinancování rozhodovalo pouze to, zda žádost nebyla vyřazena pro nesplnění především formálních náležitostí a přijatelnosti projektu/žadatele, záleželo tedy primárně na kvalitě zpracování žádosti o dotaci po formální stránce.

Analýzou nastavených kritérií a hodnotících listů NKÚ dále zjistil, že v podprogramu Rozvoj MMR na rozdíl od projektů krajů či obcí vůbec nepožadovalo po příjemcích doložení potřebnosti projektů ze strany stanovených subjektů v těch případech, kdy žadatelem byl podnikatelský subjekt¹⁴.

NKÚ na vzorku vybraných projektů přitom zjistil případy projektů, kdy jejich potřebnost pro cestovní ruch nebyla jednoznačně prokazatelná nebo je zpochybnitelná, viz příklad č. 2.

Příklad č. 2

Příjemce podpory v projektovém záměru uvedl, že jeho projekt (výstavba dětského hřiště) má přímou vazbu na trasy cestovního ruchu, což doložil snímkem turistické infrastruktury. Už z tohoto snímku je však patrné, že místo realizace projektu se nenachází přímo u vymezených tras, ale je od nich oddělené mezinárodní silnicí. Připravované zahloubení této silnice přímo v místě realizace projektu, se kterým příjemce podpory počítal, je v současné době odloženo. I po dokončení projektu trvá stav, kdy ohnisko cestovního ruchu, na které se projekt měl především vázat, není snadno dostupné docházkovou vzdáleností.

Jedná se o případ projektu, u kterého MMR neprovádělo žádné hodnocení potřebnosti ve vztahu k cestovnímu ruchu, kdy nevyžadovalo ani vyjádření obce ani kraje. Ve vztahu k NPPCRR a podporovaným oblastem dále NKÚ vyhodnotil, že vybudování dětského hřiště není žádnou z forem doprovodné infrastruktury, na kterou by dokumentace podprogramu Rozvoj příkladně pamatovala (odpočívadla, sociální zázemí, vyhlídky apod.), a hřiště není situováno ani na východištích tras nebo podél těchto tras, ani případně na hojně navštěvovaných turistických lokalitách.

Přesto MMR podporu tomuto projektu poskytlo.

C. MMR nemělo dostatečné informace k ověřování účelnosti a hospodárnosti poskytovaných peněžních prostředků.

Příjemce podpory z NPPCRR má povinnost předložit MMR dokumentaci k závěrečnému vyhodnocení akce (dále také „ZVA“) nejpozději ve lhůtě do jednoho měsíce od dokončení realizace akce (nejpozději v termínu stanoveném v RoPD). ZVA by měla informovat o plnění závazných ukazatelů a podmínek účasti státního rozpočtu na financování akce stanovených v RoPD, a je tak pro MMR stěžejním dokumentem pro kontrolu dosažení účelů podpořených projektů za dobu jejich realizace. Příjemce podpory přikládá k ZVA kromě jiného i fotodokumentaci, ze které bylo patrné splnění podmínek publicity akce.

¹⁴ Kraje či obce k potřebnosti dokládaly: stanovisko kraje zpracované prostřednictvím pracovní skupiny regionální stálé konference pro cestovní ruch, vyjádření rady / zastupitelstva obce / kraje (žadatel obec, kraj, útvar krajského úřadu mající v gesci cestovní ruch) či stanovisko agentury CzechTourism (u podprogramu Marketing).

→ MMR neprovedlo kontroly ZVA z výzev 2018–2022, ...

NKÚ ověřil, že příjemci podpory u projektů vybraných ke kontrole NKÚ předali svá ZVA na MMR v termínu stanoveném v RoPD. MMR dle svých vlastních interních předpisů je povinno údaje ZVA předané příjemcem dotace zkontrolovat, potvrdit ukončení ZVA nejpozději do 12 měsíců od ukončení akce a neprodleně předat správci rozpočtu souhrnnou informaci o ukončení akce, včetně jejího finančního vypořádání. V této souvislosti NKÚ zjistil, že MMR ke dni kontroly NKÚ (dne 15. 6. 2023) nezkontrolovalo údaje ZVA předané příjemci dotací u vzorku 19 projektů, přičemž u 14 z nich již uplynula 12měsíční lhůta stanovená MMR pro jejich kontrolu. Lhůty pro tuto kontrolu MMR překročilo v některých případech až o dva roky.

→ ... a nemělo tak úplné informace z dotačně podpořených projektů z let 2018–2020.

NKÚ zjistil, že MMR provedlo kontrolu pouze část ZVA z výzev roku 2017. NKÚ dále zjistil, že do základního souboru služícího pro výběr vzorku ke kontrole na místě zahrnovalo MMR převážně pouze ukončené akce se schváleným ZVA. Pokud tedy projekt neměl schválené ZVA, nepodléhal zpravidla ani následné veřejnosprávní kontrole ze strany MMR. MMR tak nezjistilo nedostatky projektů, které bylo možné detekovat pouze při kontrole na místě. NKÚ přitom při kontrole na místě zjistil u příjemců podpory významné nedostatky, na které poukazuje v oddílech IV.D a IV.E tohoto kontrolního závěru.

Tím, že MMR neprovedlo kontrolu údajů uvedených v ZVA, zároveň nemá aktuální, správné a úplné informace o efektivnosti akce, včetně naplnění jednotlivých cílů, tedy informace mj. potřebné pro efektivní řízení a provádění NPPCRR. I v případě provedení ZVA nemusí MMR z důvodu nedostatečnosti nastavených cílů na úrovni projektů a požadavků na informování dostat všechny potřebné informace pro hodnocení efektivnosti uskutečněných akcí k tomu, aby plnilo své povinnosti uvedené v ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

Následující příklad pak ilustruje, že nastavení kontrolních procesů na MMR dále vede k tomu, že ponechání některých kontrolních kroků až na kontrolu ZVA ve spojitosti s neprováděním těchto kontrol znamená, že MMR neodhalilo ani některá pochybení, která by byla schopná zachytit účinná administrativní kontrola „od stolu“.

Příklad č. 3

Zásady pro poskytování dotace stanoví, že příjemce podpory bude pro tok vlastních a dotačních peněžních prostředků pro financování akce podpořené v rámci NPPCRR využívat k tomu určený specializovaný účet, který bude užíván pouze pro účely dotace. Příjemce podpory předložil na MMR výpisy z bankovního účtu, ze kterých bylo zřejmé, že bankovní účet používal k úhradě i jiných nákladů, nesouvisejících s realizovaným projektem.

MMR tuto skutečnost ověřuje zpravidla v rámci kontroly ZVA, popř. u průběžné zprávy, ale ani u tohoto projektu nepostupovalo jinak a pochybení příjemce před kontrolou NKÚ neodhalilo. Důsledkem tohoto postupu je dosavadní neuválení sankce dle RoPD, které má činit 0,5 % z poskytnuté částky dotace.

D. Peněžní prostředky na podporu vybraných příjemců podpory z NPPCRR nebyly v některých případech poskytovány a čerpány účelně.

Na základě skutečností zjištěných při kontrole vybraných projektů a u poskytovatele podpory provedl NKÚ vyhodnocení toho, zda peněžní prostředky státního rozpočtu určené na podporu cestovního ruchu byly poskytovány a čerpány účelně. Za tímto účelem NKÚ zpracoval pro

hodnocení projektů pětistupňovou hodnoticí škálou (projekt je: účelný – účelný s mírnými nedostatky – účelný omezeně – neúčelný – projekt nebyl hodnocen) a stanovil jednotná kritéria pro hodnocení (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru). Výsledky posouzení po jednotlivých projektech obsahuje příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

→ Účelnost vynaložených prostředků byla u 13 z 19 kontrolovaných projektů vyhodnocena pozitivně, u tří byla naopak vyhodnocena jako omezeně účelná a u tří jako zcela neúčelná.

Hodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků provedl NKÚ na vybraném vzorku projektů. Projekty s nejasně a nekonkrétně stanovenými cíli (například projekty uvedené jako příklady 1 a 2) NKÚ hodnotil jako omezeně účelné. Závažné případy pochybení v oblasti účelnosti jsou uvedeny v příkladech č. 4 a 5.

Příklad č. 4

Příjemce podpory plánoval zrekonstruovat a zpřístupnit část objektu, ve kterém měl vytvořit stálé expozice kulturně-historických, zemědělských, sportovních a průmyslných zajímavostí v regionu. Vznik těchto expozic, včetně odpovídajících služeb a zázemí, měl za cíl přilákat do místa nové návštěvníky, prodloužit pobyt stávajících návštěvníků a především rozšířit nabídku turistických produktů mimo hlavní sezonu. Příjemce podpory deklaroval, že projekt bude obsahovat tři základní aktivity, a to stavební úpravy, dodávku mobilního hygienického zařízení a mobilních zařízení pro výstavu *Expozice sportu, průmyslu a obchodu* a marketingové činnosti akce.

NKÚ kontrolou fyzické realizace projektu zjistil, že příjemce neprovedl realizaci projektu v souladu se schváleným projektovým záměrem, když v prvním patře objektu, kde měla být expozice průmyslu, obchodu a zemědělství, nebylo z mobilních zařízení pro výstavu instalováno ani jedno. Prostor byl prázdný bez viditelných stavebních úprav. Příjemce přitom uhradil dodavateli veškerá fakturovaná plnění v plné výši, tedy jak stavební úpravy, tak dodávku mobiliáře. Příjemce nedisponoval ani stavebním deníkem. Příjemce dále nedoložil žádný výstup (plnění) vztahující se k odbornému podkladu pro vytvoření informačních panelů ani nedoložil přehled pořízeného vybavení, které mělo být dle předávacího protokolu umístěno (dodáno) v prostorách předpokládané výstavy.

NKÚ vyhodnotil, že příjemce dotace nevynaložil peněžní prostředky ve výši 1 992 320 Kč účelně a hospodárně, když dotaci v této výši nepoužil na úhradu stavebních prací a instalaci některých expozic a nepředložil žádné konkrétní výstupy vztahující se ke zpracování odborných podkladů a pořízení vybavení.

Příklad č. 5

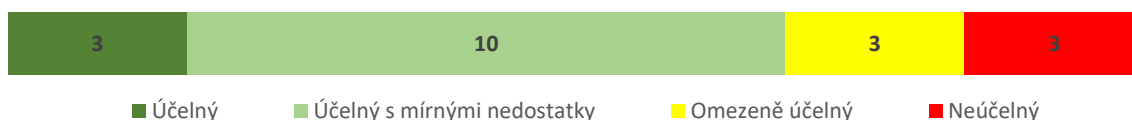
Příjemce podpory v projektovém záměru uvedl, že cílem projektu je vybudování říční sauny umístěné na břehu řeky Svratky za účelem oživit prostor u řeky a vytvořit místo pro celoroční setkávání.

Místním šetřením, monitoringem webové stránky příjemce podpory i jiných webových stránek NKÚ zjistil, že provozní prostor sauny je využíván v rozporu s projektovým záměrem, zásadami i podprogramem Rozvoj, kdy letní provoz sauny se primárně zaměřuje na poskytování stravovacích služeb v pravidelném denním provozu od úterý do neděle v dopoledních i odpoledních hodinách. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že objekt je zcela upraven jako bistro/kavárna.

Zásady pro poskytování dotací podprogramu Rozvoj přitom stanoví, že není podporována výstavba ani rozšíření stravovacích zařízení. Z těchto důvodů NKÚ vyhodnotil vynaložení prostředků z NPPCRR ve výši 1 155 954 Kč na tento projekt jako neúčelné.

Souhrnný výsledek hodnocení účelnosti 19 posuzovaných projektů ukazuje názorně graf č. 1. Celkem 68 % projektů získalo pozitivní hodnocení (projekty byly hodnoceny nejhůře jako účelné s mírnými nedostatky). U šesti projektů bylo hodnocení účelnosti vynaložených prostředků významně sníženo, přičemž tři projekty byly hodnoceny jako zcela neúčelné.

Graf č. 1: Souhrnný výsledek hodnocení účelnosti posuzovaných projektů

Zdroj: vypracoval NKÚ z kontrolních protokolů příjemců podpory.

E. Peněžní prostředky na podporu vybraných příjemců podpory z NPPCRR nebyly v některých případech poskytovány a čerpány hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Na základě skutečností zjištěných při kontrole vybraných projektů a u poskytovatele podpory provedl NKÚ vyhodnocení toho, zda peněžní prostředky státního rozpočtu určené na podporu cestovního ruchu byly poskytovány a čerpány hospodárně. Obdobně jako v případě hodnocení účelnosti zpracoval NKÚ pro hodnocení hospodárnosti projektů pětistupňovou hodnoticí škálu (projekt je: hospodárný – hospodárný s mírnými nedostatky – hospodárný omezeně – nehospodárný – projekt nebyl hodnocen) a stanovil jednotná kritéria pro vyhodnocení (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru). Výsledky posouzení po jednotlivých projektech obsahuje příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

→ Hospodárnost vynaložených peněžních prostředků u 14 z 19 kontrolovaných projektů byla vyhodnocena pozitivně, tři projekty byly vyhodnoceny jako zcela nehospodárné, a dva projekty nebyly hodnoceny.

Hodnocení hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků provedl NKÚ na vybraném vzorku projektů. NKÚ uvádí případy snížení stupně hospodárnosti vynaložených prostředků v příkladech č. 6 a 7:

Příklad č. 6

Příjemce podpory plánoval vytvořit marketingový produkt zaměřený na podporu poskytovatelů služeb cestovního ruchu v oblasti vodní rekreační turistiky na řekách Labi a Vltavě v Ústeckém a Středočeském kraji. Tento produkt pak plánoval prostřednictvím marketingové kampaně vhodně propagovat tak, aby došlo ke zvýšení návštěvnosti tohoto typu služeb a tím i k celkovému rozvoji cestovního ruchu v obou regionech.

NKÚ kontrolou zjistil, že příjemce nedoložil žádný výstup (plnění ve formě dokumentu) vztahující se k provedení aktivit marketingový výzkum, marketingová strategie a marketingový plán a dále ani doklady k aktivitě workshopy. Příjemce tak neměl podklady k výdajům projektu za celkem 702 483 Kč, přičemž tyto výdaje příjemce uhradil dodavateli v plné výši. Příjemce podpory sice předložil závěrečné vyhodnocení projektu (akce) dle požadavků zásad pro žadatele a podmínek RoPD, avšak v tomto vyhodnocení vykázal provedení některých aktivit projektu (marketingové práce a workshopy), jejichž provedení nebylo možné prokázat.

NKÚ tak na základě výše uvedeného hodnotí vynaložení peněžních prostředků tohoto projektu jako neúčelné a nehospodárné.

Příklad č. 7

Tentýž příjemce podpory pak v dalším projektu plánoval nastartovat udržitelný a k životnímu prostředí šetrný cestovní ruch, zvýšit návštěvnost destinace a zároveň prostřednictvím pestré turistické nabídky tuto návštěvnost s ohledem na některá exponovaná místa vhodně rozložit místně, tematicky i v čase.

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že příjemce podpory neuvedl v rámci ZVA pravdivé informace, neboť k ZVA přiložil doklady, které neodpovídaly skutečnosti. Výpisy z účtu předložené jako podklady k ZVA totiž obsahují nepravdivé údaje ohledně proplacení dodavatelských faktur. K proplacení těchto faktur došlo, avšak z jiného účtu příjemce a zejména v rozdílné (nižší) částce. Příjemce nebyl schopen doložit, jak použil část peněžních prostředků určených na realizaci projektu ve výši 516 364 Kč. Vzhledem k rozložení projektových peněžních prostředků v poměru 49 % dotace a 51 % vlastní financování způsobilých výdajů nebyl příjemce schopen řádně doložit využití peněžních prostředků státního rozpočtu ve výši 253 018 Kč, které mu jako nepoužité zbyly tím, že neproplatil dodavatelům celou fakturovanou částku za jejich plnění.

NKÚ tak na základě výše uvedeného hodnotil vynaložení peněžních prostředků tohoto projektu jako nevhodné.

Souhrnný výsledek hodnocení hospodárnosti 19 posuzovaných projektů je uveden v grafu č. 2. Majoritní podíl projektů byl hodnocen jako hospodárný, případně hospodárný s mírnými nedostatky. Jako zcela nevhodné byly hodnoceny tři projekty (viz příklady č. 6 a č. 7) a dva projekty nebyly hodnoceny³.

Graf č. 2: Souhrnný výsledek hodnocení hospodárnosti posuzovaných projektů

Zdroj: vypracoval NKÚ z kontrolních protokolů příjemců podpory.

→ U pěti z 19 prověřovaných projektů zjistil NKÚ skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

NKÚ zjistil významné porušení podmínek dotace a financování nezpůsobilých výdajů u celkem pěti projektů (viz příklady č. 3, 4, 5, 6 a 7). NKÚ u všech pěti případů vyhodnotil uvedená zjištění jako skutečnosti nasvědčující možnému porušení rozpočtové kázně.

F. MMR vynaložilo peněžní prostředky z podpůrných programů COVID v souladu s právními předpisy.

MMR při stanovení alokace programu ve výši 2,5 mld. Kč (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru) vycházelo z odhadované spotřeby vnitřního cestovního ruchu¹⁵ pro rok 2019. Potřebu alokované částky MMR více nezdůvodnilo.

Primárním záměrem MMR v provádění COVID programů nebyla efektivnost podpory, nýbrž zachování rozsahu nabídky tuzemského cestovního ruchu, případně finanční kompenzace podnikatelům, kteří vlivem protiepidemických opatření nemohli provozovat svoji podnikatelskou činnost.

¹⁵ Spotřeba vnitřního cestovního ruchu = export návštěvníků + výdaje rezidentů na domácí cestovní ruch + samostatné vládní výdaje na cestovní ruch.

NKÚ ověřil, že MMR postupovalo při správě a administraci COVID dotačních titulů dle právních předpisů a interních postupů pro oblast národních dotačních titulů a programů. Kontrolní listy a využívané formuláře či tabulky odpovídaly potřebám specifík dotačních titulů a byly využívány v rámci jednotlivých výzev jednotně. NKÚ prověřením vzorku vybraných projektů nezjistil pochybení příjemců při dodržování podmínek stanovených v RoPD.

NKÚ dále ověřil, že MMR při kontrole podpůrných programů COVID postupovalo v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb.¹⁶ a zákonem č. 218/2000 Sb.

Seznam zkratk

COVID-Podpora CR	<i>COVID – Podpora cestovního ruchu</i>
COVID-CK	<i>COVID – Cestovní kanceláře</i>
COVID-CA	<i>COVID – Cestovní agentury</i>
COVID-Průvodci	<i>COVID – Průvodci v cestovním ruchu</i>
COVID-CK II.	<i>COVID – Cestovní kanceláře II.</i>
COVID-Lázně	<i>COVID – Lázně, COVID – Lázně 2021</i>
ČR	Česká republika
Koncepce	<i>Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice 2014–2020</i>
Marketing	podprogram <i>Marketingové aktivity v cestovním ruchu</i>
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPPCRR	<i>Národní program podpory cestovního ruchu v regionech 2016–2023</i>
RoPD	rozhodnutí o poskytnutí dotace
Rozvoj	podprogram <i>Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu</i>
vybrané projekty	kontrolovaný vzorek 19 projektů realizovaných u 15 příjemců podpory z NPPCRR
Záruky CK	záruky cestovním kancelářím
ZVA	závěrečné vyhodnocení akce

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Informace o kontrolované oblasti
- Příloha č. 2: Přehled kontrolovaných projektů NPPCRR a hodnocení jejich účelnosti a hospodárnosti
- Příloha č. 3: Kritéria hodnocení účelnosti a hospodárnosti projektů NPPCRR
- Příloha č. 4: Přehled čerpání alokace v rámci krajů

¹⁶ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Informace o kontrolované oblasti

Tabulka č. 1: Finanční plán NPPCRR dle jednotlivých let (v mil. Kč)

	2016	2017	2018	2019	2020	Součet
	Přidělená alokace	Uvedeno ve výhledu	Uvedeno ve výhledu	Bude požadováno	Bude požadováno	
Státní rozpočet	300	350	350	350	350	1 700
Spolufinancování žadatelů	300	350	350	350	350	1 700
Program celkem	600	700	700	700	700	3 400

Zdroj: programový dokument.

Tabulka č. 2: Přehled výzev NPPCRR v kontrolovaném období 2017–2022

Výzva pro rok	Podprogram, který byl součástí výzvy	Celková alokace výzvy v Kč	Platnost výzvy od-do
2017	Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury v cestovním ruchu	180 000 000	01.11.2016 – 06.01.2017; prodlouženo do 16.01.2017
	Marketingové aktivity v cestovním ruchu	120 000 000	01.11.2016 – 06.01.2017; prodlouženo do 16.01.2017
2018	Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury v cestovním ruchu	150 000 000	20.11.2017 – 12.01.2018
	Marketingové aktivity v cestovním ruchu	100 000 000	25.05.2018 – 29.6.2018.2018; prodlouženo do 20.9.2018
2019	Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury v cestovním ruchu	150 000 000	15.11.2018 – 15.02.2019
	Marketingové aktivity v cestovním ruchu	100 000 000	16.11.2018 – 15.02.2019
2020	Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury v cestovním ruchu	90 000 000	05.11.2019 – 05.02.2020
	Marketingové aktivity v cestovním ruchu	60 000 000	27.05.2020 – 30.06.2020
2021	Marketingové aktivity v cestovním ruchu	60 000 000	07.07.2021 – 17.09.2021
2022	Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury v cestovním ruchu	200 000 000	01.10.2021 – 17.12.2021
Celková alokace výzvy v Kč		1 210 000 000	

Zdroj: data MMR, vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 3: Přehled dotačních titulů v rámci programů COVID

Název programu	Dotační titul	Platnost výzvy	Alokace po změně (v Kč)	% čerpání z celkové alokované částky
Podpora cestovního ruchu	COVID – Cestovní kanceláře	2. 11. 2020 – 11. 1. 2021, prodlouženo do 29. 1. 2021	333 300 000	88,41
	COVID – Cestovní kanceláře II.	1. 4. 2021 – 7. 5. 2021	75 000 000	50,04
	COVID – Cestovní agentury	2. 11. 2020 – 11. 1. 2021, prodlouženo do 29. 1. 2021	66 700 000	93,32
	COVID – Průvodci v cestovním ruchu	2. 11. 2020 – 11. 1. 2021, prodlouženo do 29. 1. 2021	25 000 000	77,44
COVID – Lázně	COVID – Lázně	24. 8. 2020 – 30. 9. 2020	1 000 000 000	31,11
	COVID – Lázně 2021	6. 4. 2021 – 28. 5. 2021	743 800 000	
COVID – Ubytování II.	Záruky cestovním kancelářím	3. 1. 2022 – 30. 6. 2022	250 000 000	0,14
Alokace po změně (v Kč)			2 493 800 000	

Zdroj: data MMR, vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 4: Přehled čerpání z podpůrných programů COVID (v Kč)

Název dotačního titulu	Výdaje			Celkem
	2020	2021	2022	
COVID – Cestovní kanceláře	102 207 420	192 475 330	-	294 682 750
COVID – Cestovní agentury	6 073 500	56 173 760	-	62 247 260
COVID – Průvodci v cestovním ruchu	50 000	19 270 000	40 000	19 360 000
COVID – Cestovní kanceláře II.	-	37 529 380	-	37 529 380
Subtitul Záruky CK	-	-	337 500	337 500
COVID – Lázně, COVID -- Lázně 2021	113 240 000	305 628 000	123 548 000	542 416 000
Výdaje celkem				956 572 890

Zdroj: vypracoval NKÚ dle závěrečných účtů MMR za roky 2020–2022.

K 21. 7. 2023 bylo přijato v pěti výzvách podprogramu Rozvoj celkem 490 žádostí o dotaci v celkové výši 765,9 mil. Kč. MMR vydalo 289 rozhodnutí o poskytnutí dotace v celkové výši 420,8 mil. Kč. K témuž datu bylo proplaceno celkem 265 žádostí o platbu v celkové výši 348,9 mil. Kč.

K 21. 7. 2023 bylo přijato v pěti výzvách podprogramu Marketing celkem 153 žádostí o dotaci v celkové výši 157,5 mil. Kč. MMR vydalo 111 rozhodnutí o poskytnutí dotace v celkové výši 82,5 mil. Kč. K témuž datu bylo proplaceno 110 žádostí o platbu v celkové výši 82,3 mil. Kč.

Přehled kontrolovaných projektů NPPCRR a hodnocení jejich účelnosti a hospodárnosti

Zkr.	Projekt Číslo a název	Kontrolovaný příjemce podpory	Poskytnutá dotace (v Kč)	Hodnocení	
				Účelnost	Hospodárnost
2006	117D721002006 Dětské hřiště u Konopištského parku	Quo Invest s.r.o.	837 727,00	3	X
0041	117D721000041 Výstavba sportovně rekreační zóny Luční ul., Sedlčany	MĚSTO SEDLČANY	2 143 124,00	3	1
0004	117D721000004 Muzeum Chotouň – nová výstavní hala IV	Pavel Víša	645 290,00	1	1
9038	117D721009038 Expozice českého sklářství a bižuterie – II. etapa	G & B beads, s.r.o.	2 962 696,00	2	2
0009	117D721000009 Expozice českého sklářství a bižuterie – III. etapa	G & B beads, s.r.o.	3 043 733,00	2	2
9072	117D721009072 Modernizace pohonu ozubnicové lokomotivy T426.003 pro turistické vlaky	Železniční společnost Tanvald o.p.s.	1 914 585,00	2	2
9035	117D721009035 Odstranění sezónnosti v Roudnici nad Labem jako atraktivním centru Podřipska po celý rok	Říp, o.p.s.	1 992 320,00	4	4
0011	117D721000011 Turistické nádraží Kamenický Šenov	KŽC Doprava, s.r.o.	334 425,00	2	1
0076	117D721000076 Říční sauna Třpyt	Sauna Třpyt, z.s.	1 155 954,00	4	X
9003	117D721009003 Rekonstrukce osobní lodi DALLAS (ex. MOSKVA)	Dopravní podnik města Brna, a.s.	5 000 000,00	1	1
0025	117D721000025 Areál lesních her nad Lázněmi sv. Markéty v Prachaticích, III. etapa	MĚSTO PRACHATICE	962 180,00	2	1
9029	117D721009029 Vybudování zázemí pro vodní turistiku v obci Val	OBEC VAL	2 648 972,00	2	1
Celkem Rozvoj			23 641 006,00 Kč		
M32	117D722001M32 Turistická oblast Posázaví – marketing 2021	Posázaví o.p.s.	1 258 750,00	1	1
M03	117D722009M03 Marketingová podpora poskytovatelů služeb cestovního ruchu na významných vodních cestách v Ústeckém a Středočeském kraji	Destinační agentura České středohoří, o.p.s.	1 577 591,95	4	4
M28	117D722001M28 Propagace významných turistických produktů destinace České středohoří	Destinační agentura České středohoří, o.p.s.	799 550,00	3	4
M05	117D722000M05 Posílení marketingových aktivit a rozvoj partnerství v regionu jižní Morava	Centrála cestovního ruchu – Jižní Morava, z.s.p.o.	590 445,00	2	1
M08	117D722001M08 Posílení marketingových aktivit a rozvoj nabídky destinace Jižní Morava	Centrála cestovního ruchu – Jižní Morava, z.s.p.o.	1 462 344,00	2	1
M21	117D722009M21 Marketingové aktivity Jihočeské centrály cestovního ruchu	Jihočeská centrála cestovního ruchu	1 459 777,00	2	1
M06	117D722001M06 Marketingové aktivity v jižních Čechách	Jihočeská centrála cestovního ruchu	1 292 711,00	2	1
Celkem Marketing			8 441 168,95 Kč		

Stupně hodnocení:

1	Projekt je účelný, resp. hospodárný.
2	Projekt je účelný, resp. hospodárný, s mírnými nedostatky.
3	Projekt je účelný, resp. hospodárný, omezeně.
4	Projekt je neúčelný, resp. nehospodárný.
X	Projekt nebyl hodnocen

Kritéria hodnocení účelnosti a hospodárnosti projektů NPPCRR

1. Vyhodnocení účelnosti

Vynaložené prostředky jsou účelné

Projekt byl řádně realizován a jeho realizací bylo dosaženo stanovených cílů a parametrů nebo existuje předpoklad, že je naplní. Cíle a parametry projektu jsou specifické a měřitelné a jejich plnění je možno ověřit, efekty projektu jsou udržitelné.

Byly naplněny všechny aktivity projektu, aktivity byly realizovány dle harmonogramu projektu a lze konstatovat očekávaný přínos projektu pro cílovou skupinu a pro plnění cílů podprogramu. Očekávaný přínos je možné pozorovat i po skončení realizace projektu (povinnost udržitelnosti).

Standardně se jedná o dosažení 100 % stanovených cílů, parametrů a aktivit, nicméně je potřeba brát v úvahu relevantní důležitost stanoveného cíle, např. čtyři zásadní parametry splněny a jeden marginální parametr nesplněn lze vyhodnotit jako „projekt je účelný“, resp. „všechny splněny“.

Vynaložené prostředky jsou účelné s mírnými nedostatky

Projekt byl správně realizován, neboť podporuje stanovené cílové skupiny a vedl (nebo má předpoklad vést) k plnění cílů podprogramu. Cíle a parametry projektu jsou z větší části specifické a měřitelné a jejich plnění lze ověřit, efekty jsou udržitelné.

Cíle a parametry projektu byly z větší části splněny. Projekt např. splnil více než ¾ svých cílů/parametrů nebo je předpoklad, že je naplní. Nesplnění některých cílů/parametrů nemá podstatný vliv na úspěšnost projektu. Očekávaný přínos (i přes některé drobné odchylky) je možné pozorovat i po skončení realizace projektu (povinnost udržitelnosti).

Kontrolou byly zjištěny některé nepodstatné odchylky v dodržování podmínek stanovených v podprogramech, v nedoložení některých požadovaných dokladů nebo v dodržování harmonogramu.

Projekt funguje jako celek ve prospěch cílové skupiny a povede (vede) k dosažení stanovených cílů.

Vynaložené prostředky jsou účelné pouze omezeně nebo existuje riziko pro účelnost vynaložených prostředků

Některé z předpokladů účelnosti (ad bod vynaložené prostředky jsou účelné) jsou významně zpochybněny.

Žádost o dotaci (zejména projektový záměr) obsahuje např. vágní a neověřitelné údaje, proti kterým nelze měřit výstup a výsledek projektu. Skutečnost potvrzuje nereálnost předpokládaných výstupů a výsledků, např. kdy projekt splnil (nebo pravděpodobně splní) pouze cca ½ svých cílů/parametrů, respektive je předpoklad, že naplní pouze tuto část z nich. Očekávaný přínos projektu je možné pozorovat po skončení realizace projektu pouze v omezené míře, např. u cca ½ svých cílů/parametrů (povinnost udržitelnosti).

Kontrolou byly zjištěny některé podstatné odchylky, a to v dodržování podmínek stanovených v podprogramech, v nedoložení některých požadovaných dokladů, v dodržování harmonogramu nebo v povinnosti zajištění udržitelnosti projektu.

Vynaložené prostředky nejsou účelné

Předpoklady účelnosti (ad bod vynaložené prostředky jsou účelné) jsou zásadně zpochybněny, například některými z dále uvedených nedostatků: cíle projektu nebylo dosaženo, nebylo dosaženo stanovených parametrů projektu, projekt je nepotřebný, projekt neměl být vybrán k financování, projekt nemá reálné cíle či parametry, a není tak možné prokázat jejich splnění, udržitelnost výstupů projektu není reálná, udržitelnost výstupů není zajištěna.

2. Vyhodnocení hospodárnosti

Vynaložené prostředky jsou hospodárné

Zadávací řízení bylo realizováno v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, případně výběrové řízení bylo realizováno v souladu se zásadami a pokynem. Do této kategorie lze zahrnout i řízení, které sice obsahovalo procesní a administrativní nedostatky, nicméně tyto nedostatky nemají vliv na hospodárnost, průběh řízení a výběr nejvhodnější nabídky (např. nedodržení některých lhůt).

Financování projektu/akce proběhlo dle stanovených podmínek podprogramu (rozhodnutí o poskytnutí dotace, zásady, pokyn atd.). Příjemce doložil celkový průběh zadávacího/výběrového řízení, tento průběh je dostatečně

ověřitelný a řádný. Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení průběhu realizace veřejné zakázky (vztah zadavatel/dodavatel) a průběh realizace aktivně řídil. Příjemce při přípravě a výběru řádně zohlednil ceny v místě a čase obvyklé a cenu stanovil dle ověřitelných dokladů.

Vynaložené prostředky jsou hospodárné s mírnými nedostatky

Zadávací řízení obsahovalo některé nedostatky, které mohly mít vliv na omezení počtu uchazečů o plnění zakázky či na snížení konkurenčního prostředí nabídek (mohlo se jednat např. o diskriminační kvalifikační kritéria, krátkou lhůtu na podání nabídek, nerovný přístup k uchazečům).

Financování projektu/akce proběhlo s drobnými procesními nedostatky, nicméně tyto nedostatky nemají vliv na hospodárnost (resp. na cenu projektu/akce) nebo na splnění podmínek dotace.

Příjemce doložil celkový průběh zadávacího/výběrového řízení, tento průběh je dostatečně ověřitelný.

Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení průběhu realizace veřejné zakázky (vztah zadavatel/dodavatel), v řízení průběhu realizace veřejné zakázky byly zjištěny drobné nedostatky (např. neuplatnění včasné reklamace).

I přes drobné nedostatky při přípravě (např. prodlevy v přípravě) a výběru (např. prodlevy ve výběru) zohlednil příjemce ceny v místě a čase obvyklé a stanovení ceny doložil dle ověřitelných dokladů.

Vynaložené prostředky jsou hospodárné pouze omezeně nebo existuje riziko pro hospodárnost vynaložených prostředků

Zadávací řízení obsahovalo nedostatky, které měly prokazatelný vliv na cenu veřejné zakázky, jde např. o neoprávněné vyloučení uchazeče s nižší nabídkou či realizaci veřejné zakázky (resp. díla) v rozporu s projektem/akcí. Byl zjištěn nedostatek mající pravděpodobně vliv na výběr nevhodnější nabídky (riziko diskriminačních zadávacích kritérií, příliš podrobné nastavení technických parametrů díla atd.).

Financování projektu/akce obsahovalo nedostatky mající pravděpodobně vliv na hospodárnost (resp. na cenu projektu/akce). Existuje tak riziko, že prostředky dotace nebyly vynaloženy hospodárně.

Ze strany zadavatele nebyl doložen kompletní průběh zadávacího/výběrového řízení, kompletní průběh nebyl tedy ověřitelný.

Příjemce vytvořil smluvní vztahy pro aktivní řízení průběhu realizace veřejné zakázky (vztah zadavatel/dodavatel), ale tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně neřídil (v průběhu realizace veřejné zakázky byly zjištěny nedostatky), což mělo dopad např. na kvalitu díla nebo mohlo vést k vyšším provozním nákladům.

Příjemce při přípravě a výběru nezohlednil dostatečně ceny v místě a čase obvyklé (nedoložil všechny doklady prokazující řádné zohlednění). Stanovení ceny nebylo možné dostatečně prověřit, neboť příjemce nedoložil všechny doklady prokazující její řádné stanovení). Existuje tedy riziko nehospodárnosti vynaložených prostředků.

Vynaložené prostředky nejsou hospodárné

Dodavatelé nebyli vybráni v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, případně se zásadami a pokynem. Zadávací/výběrové řízení obsahovalo nedostatky mající přímý a prokazatelný vliv na cenu veřejné zakázky a na výběr nevhodnější nabídky. Prostředky dotace byly vynaloženy nehospodárně. Do této kategorie spadá také situace, kdy zadavatel vůbec nepostupoval dle stanovených postupů (zákon o zadávání veřejných zakázek, zásady, pokyn) a dopustil se nedostatků majících přímý a prokazatelný vliv na cenu veřejné zakázky a na výběr nevhodnější nabídky.

Příjemce nevytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení realizace veřejné zakázky (dílo nemohlo být významnou dobu užíváno cílovou skupinou v dané lokalitě/daném regionu nebo byly prokazatelně zvýšeny provozní náklady).

Financování projektu/akce obsahovalo významné nedostatky mající vliv na hospodárnost.

Ze strany zadavatele nebyl vůbec doložen průběh zadávacího/výběrového řízení, průběh nebyl ověřitelný.

Příjemce při přípravě a výběru nezohlednil ceny v místě a čase obvyklé (pro prokázání zohlednění nedoložil žádné doklady) a cenu nestanovil dle ověřitelných dokladů (nedoložil žádné prokazující doklady, stanovení ceny nebylo možné prověřit).

Přehled čerpání alokace v rámci krajů v letech 2017–2020

Tabulka č. 1: Přehled čerpání alokace v programu Rozvoj v rámci krajů v letech 2017–2020

Kraj	Součet disponibilní alokace pro kraj 2017–2020 (výzvy) v Kč	Objem skutečně čerpané dotace na kraj 2017–2020 (RoPD) v Kč	Čerpání dotace na alokaci v %	Počet projektů
Středočeský kraj	35 547 902	33 876 566	95	31
Zlínský kraj	21 773 368	20 150 439	93	18
Liberecký kraj ¹⁷	27 531 558	22 410 972	81	16
Královéhradecký kraj	38 821 368	24 959 364	64	20
Olomoucký kraj	40 042 812	24 593 814	61	20
Jihočeský kraj	44 445 902	26 831 029	60	22
Moravskoslezský kraj	37 775 902	20 423 631	54	15
Pardubický kraj	41 313 082	16 388 870	40	10
Jihomoravský kraj	55 985 902	19 459 620	35	11
Kraj Vysočina	36 195 902	12 402 148	34	10
Plzeňský kraj	25 231 484	7 051 222	28	7
Ústecký kraj	57 351 902	13 652 742	24	16
Karlovarský kraj	33 821 902	5 448 351	16	11
Hlavní město Praha	0	0	0	0

Zdroj: vyhodnocení Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech z hlediska věcného odboru (výzvy 2017–2020).

Tabulka č. 2: Přehled čerpání alokace v programu Marketing v rámci krajů v letech 2017–2020

Kraj	Součet disponibilní alokace pro kraj 2017–2020 (výzvy) v Kč	Objem skutečně čerpané dotace na kraj 2017–2020 (RoPD) v Kč	Čerpání dotace na alokaci v %	Počet projektů
Středočeský kraj	26 209 657	1 899 132	7	4
Zlínský kraj	15 539 325	3 159 496	20	6
Liberecký kraj ¹⁷	17 883 047	1 843 519	10	2
Královéhradecký kraj	25 085 955	1 338 119	5	5
Olomoucký kraj	25 722 873	11 221 760	44	9
Jihočeský kraj	28 806 657	15 926 884	55	17
Moravskoslezský kraj	51 251 657	3 100 203	6	6
Pardubický kraj	27 088 632	3 099 714	11	8
Jihomoravský kraj	29 907 657	4 482 866	15	5
Kraj Vysočina	25 134 657	1 346 418	5	3
Plzeňský kraj	17 664 567	5 006 104	28	5
Ústecký kraj	31 911 657	2 416 182	8	3
Karlovarský kraj	24 435 657	3 379 946	14	3
Hlavní město Praha	14 863 000	0	0	0

Zdroj: vyhodnocení Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech z hlediska věcného odboru (výzvy 2017–2020).

Kontrolní závěr z kontrolní akce

23/03

Peněžní prostředky státního rozpočtu vynaložené Ministerstvem obrany na radiační, chemickou a biologickou ochranu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2023 pod číslem 23/03. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Petr Neuvirt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo obrany vynaložilo peněžní prostředky státního rozpočtu na radiační, chemickou a biologickou ochranu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolováno bylo období od roku 2018 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v období od ledna do září 2023.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo obrany (dále také „MO“).

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 13. listopadu 2023,

schválilo usnesením č. 7/XVI/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Radiační, chemická a biologická ochrana

Chemické vojsko Armády České republiky

(zabezpečuje radiační, chemickou i biologickou ochranu)

6,8 mld. Kč

Finanční potřeba chemického vojska Armády České republiky (dále také „chemické vojsko“) v letech 2018–2022 na realizaci 12 akcí uvedených Ministerstvem obrany v programu 107V08¹.

75 %

MO v letech 2018–2022 nerealizovalo 9 z 12 akcí uvedených pro chemické vojsko v programu 107V08.

7 let

Doba, za kterou MO nebylo schopno pořídit pro chemické vojsko provětrávané protichemické izolační oděvy.

Centrum biologické ochrany TĚCHONÍN

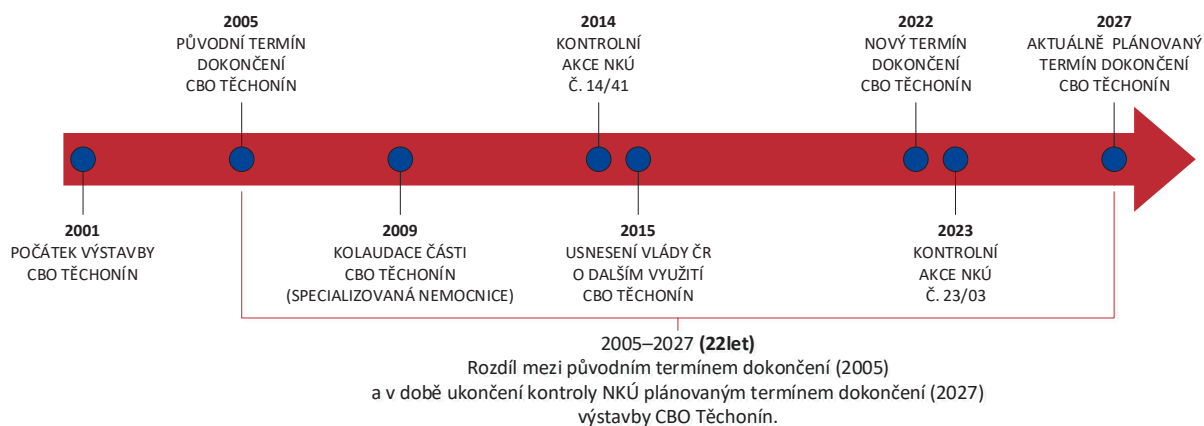
(specializované zařízení Armády České republiky)

3,7 mld. Kč

Výdaje MO na výstavbu Centra biologické ochrany (dále také „CBO“) Těchonín od roku 2001 do roku 2022.

2 z 9

CBO Těchonín neplní ani po 22 letech od zahájení jeho výstavby dvě z devíti statutárních funkcí².

¹ Program 107V08 – *Strategický program pozemních sil Armády České republiky*.

² Statutární funkce CBO Těchonín vyplývají ze statutů Vojenského zdravotního ústavu, který je nadřízeným útvarem tohoto zařízení.

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených MO na radiační, chemickou a biologickou ochranu, kterou představuje ochrana proti účinkům chemických, biologických, radiologických a jaderných zbraní a proti účinkům průmyslových nebezpečných látek. V rámci struktury Armády České republiky (dále také „AČR“) plní uvedené úkoly zejména 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany se sídlem v Liberci (dále také „31. prchbo“). Biologickou ochranu zajišťuje kromě 31. prchbo i Odbor biologické ochrany – Těchonín, pod který spadá CBO Těchonín³, speciální zařízení Armády České republiky.

1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda MO vynaložilo peněžní prostředky státního rozpočtu na radiační, chemickou a biologickou ochranu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Ke kontrole byly vybrány dvě akce programu 107V68 – *Udržení a rozvoj schopností pozemních sil AČR*, sedm akcí programu 107V08 – *Strategický program pozemních sil AČR* a tři akce programu 107V490 – *Udržení a rozvoj schopností zdravotnické podpory*. Akce byly zaměřeny na pořízení techniky a materiálu i investice do nemovitého majetku. NKÚ dále kontroloval dva projekty obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, oba tyto projekty měly podpořit rozvoj schopností chemického vojska. Na vybrané akce a projekty vynaložilo MO celkem 5 419 mil. Kč. NKÚ prověřil i realizaci opatření k odstranění nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí NKÚ č. 14/41⁴.

Celkové vyhodnocení:

1.3 MO při vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu nezajistilo materiální potřeby AČR v oblasti radiační, chemické a biologické ochrany. Důvodem nebyl nedostatek prostředků, roční investiční výdaje resortu obrany se zvýšily v kontrolovaném období o více než 226 %.

1.4 V oblasti radiační a chemické ochrany neuskutečnilo MO plánované akce (např. nákup speciálních chemických automobilů, dekontaminačních prostředků nebo protichemických oděvů)⁵ a tím nesplnilo cíle dokumentací programů reprodukce majetku ani cíle koncepčních dokumentů resortu obrany. MO tak nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb.⁶, když se neřídilo usnesením vlády⁷ České republiky (dále také „ČR“). Z hlediska účelnosti peněžních prostředků státního

³ Název Centrum biologické ochrany Těchonín zahrnuje celý areál, ve kterém se nachází komplex technických a provozních budov, zdravotnických zařízení a dalších staveb sloužících k plnění úkolů AČR.

⁴ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 14/41 – *Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem obrany na zajištění úkolů biologické ochrany* byl zveřejněn v částce 3/2015 *Věstníku NKÚ*.

⁵ Dle dokumentace programu 107V08 měla být akce *Souprava pro řízení RCHPz (VAP-1M)* realizována v roce 2020 (původně v rámci programu 107V68 již v období 2016–2019), akce *Modernizace informačního systému LR-130ch* a akce *Pořízení vozidel pro SIBCRA týmy* v letech 2020 a 2021, akce *Prostředek mobilní dekontaminace* v roce 2021, akce *Malý dekontaminační automobil (MDA)* v letech 2021–2022 (původně v rámci programu 107V68 již v období 2019–2020), akce *Automobil chemicky rozstříkovací (ACHR-90)* v letech 2021–2022 nebo akce *Provětrávaný protichemický izolační oděv (OPCH-05)* v letech 2021–2023 (původně v rámci programu 107V68 již v období 2016–2018).

⁶ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 21. prosince 2015 č. 1094, o *Koncepci výstavby Armády České republiky do roku 2025*.

rozpočtu vynaložených na plánovací a akviziční činnost resortu obrany nedosáhlo MO zamýšlených dopadů nákupů, tj. získání požadovaných schopností AČR či splnění cílů výstavby schopností sil NATO. V rámci kontroly peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených na realizaci vybraných akcí a projektů zjistil NKÚ nedostatky zejména u akce pořízení lehkých obrněných vozidel. MO při realizaci akce nepostupovalo v souladu s ustanovením § 39 zákona č. 218/2000 Sb.⁸ a § 26 zákona č. 320/2001 Sb.⁹

1.5 V oblasti biologické ochrany mělo MO vybudovat CBO Těchonín původně do roku 2005. Termín nedodrželo, v letech 2015–2016 se zavázalo k dobudování zařízení nejpozději do konce roku 2022. Ani tento termín MO nesplnilo a nepostupovalo tak v souladu s ustanovením § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., když se neřídilo usneseními vlády ČR¹⁰. CBO Těchonín dlouhodobě neplní dvě statutární funkce (laboratorní diagnostiku biologických agens¹¹ zneužitelných k bioterorismu nebo k přípravě biologické zbraně a biologický obranný výzkum), MO tedy nedosáhlo zamýšleného dopadu výstavby v podobě vytvoření funkčního celku na nejvyšším stupni biologického zabezpečení a plného využití tohoto zařízení. NKÚ proto vyhodnotil peněžní prostředky státního rozpočtu ve výši 3,7 mld. Kč vynaložené do konce roku 2022 na CBO Těchonín za omezeně účelné.

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností zjištěných kontrolou:

A. V roce 2017 plnilo chemické vojsko v důsledku neodpovídajícího materiálního a technického zabezpečení své úkoly a schopnosti s dílčím omezením. Požadovaných schopností nedosahovalo zejména v oblasti detekce, identifikace a monitorování a individuální a kolektivní ochrany. V koncepčních dokumentech (zejména v KVAČR 2025⁷ a KVPOZS 2017¹²) proto MO stanovilo cíle, které měly negativní stav napravit, a to ve dvou etapách (milnících) k roku 2020, resp. 2025. Cílů plánovalo MO dosáhnout zejména prostřednictvím vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu na přípravu (plánovací a akviziční činnost MO) a realizaci akcí v programu 107V08. NKÚ zjistil, že z celkových 12 akcí v předpokládané výši 6 769 mil. Kč realizovalo MO do doby ukončení kontroly NKÚ pouze tři, z toho jednu částečně (viz tabulka č. 1). MO tak nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., když se neřídilo usnesením vlády ČR⁷, neboť nezajistilo postupné dosahování schopností, které byly požadovány ke splnění všech úkolů a závazků chemického vojska, resp. AČR v souladu s KVAČR 2025.

⁸ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 665, *k dalšímu využití Centra biologické ochrany Těchonín*, a usnesení vlády ČR ze dne 7. dubna 2016 č. 299, *ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 14/41 Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem obrany na zajištění úkolů biologické ochrany*.

¹¹ Pod pojmem biologický agens se rozumí mikroorganismus, a to bakterie, virus nebo houba, v přírodním nebo modifikovaném stavu, ve formě izolované živé kultury nebo substrátu obsahujícího živý materiál, který byl záměrně naočkován nebo nakažen touto kulturou.

¹² Náčelník Generálního štábu AČR schválil *Koncepci výstavby pozemních sil (2017)* dne 20. března 2017.

B. Dopadem nerealizování akcí v plánovaných termínech a rozsahu je omezené, resp. částečné plnění některých cílů výstavby schopností sil NATO. MO například po sedmi letech od zahájení pořizování materiálu k dosažení cíle E6201N¹³ nenakoupilo ani polovinu z požadovaného počtu kusů. V důsledku odložení plánovaného nákupu automobilů chemických rozstříkovačích (ACHR-90), zařízení pro dekontaminaci bojové techniky (LINKA-08), vozidel pro SIBCRA¹⁴ týmy nebo provětrávaných protichemických izolačních oděvů nedošlo k obměně technického vybavení a vybavení prostředky individuální ochrany chemického vojska. To způsobuje, že MO vyčleňuje častěji pro integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) část techniky a materiálu AČR po skončení jejich životnosti s dopadem omezeného využití při plnění úkolů.

C. MO původně v roce 2015 plánovalo na základě prototypu¹⁵ pořízení 14 lehkých obrněných vozidel v letech 2017–2020 v rámci programu 107V68¹⁶. V roce 2016 zásadně změnilo požadavky na schopnosti vozidel a rozhodlo o jejich provedení v párové konfiguraci. MO současně navýšilo počet požadovaných vozidel ze 14 na 80 kusů (resp. 40 párů vozidel) a výši předpokládaných výdajů z 860 mil. Kč na 5 352 mil. Kč (o 522 %). MO nezdůvodnilo nárůst požadovaného počtu vozidel. MO dále nepostupovalo v souladu s ustanovením § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že nesplnilo svou povinnost soustavně sledovat a vyhodnocovat efektivnost vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu, když se při rozhodování o poskytování záloh dodavateli vozidel v letech 2021 a 2022 v celkové výši 2 547 mil. Kč nezabývalo ekonomickou výhodností jejich poskytnutí. MO také nepostupovalo v souladu s ustanovením § 26 zákona č. 320/2001 Sb., když neprovedlo předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku, a to před podpisem dodatků ke kupní smlouvě s dodavatelem vozidel, ale až po jejich podpisu.

D. Od roku 2001 do konce roku 2022 vynaložilo MO na výstavbu a provoz CBO Těchonín peněžní prostředky státního rozpočtu v celkové výši 3 671 mil. Kč, které vyhodnotil NKÚ v době ukončení kontroly jako omezeně účelné. Zařízení totiž nedisponuje dvěma schopnostmi stanovenými prostřednictvím statutárních funkcí (není prováděn biologický obranný výzkum AČR a laboratorní diagnostika biologických agens zneužitelných k bioterorismu nebo k přípravě biologické zbraně), čímž netvoří funkční celek na nejvyšším stupni biologického zabezpečení BSL-4, a není tak plně využito. MO nedodrželo termín výstavby do konce roku 2022 a tím nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., když se neřídilo usneseními vlády ČR¹⁰. MO v době ukončení kontroly NKÚ plánovalo výstavbu CBO Těchonín dokončit v roce 2027, kdy bude dobudován objekt pro vědu a výzkum, nezbytný pro naplnění výše uvedených statutárních funkcí. Kontrolou NKÚ byla prověřena realizovaná opatření k odstranění nedostatků identifikovaných předchozí kontrolní akcí NKÚ č. 14/41 a bylo zjištěno, že u čtyř ze sedmi z nich nedošlo k nápravě.

---

¹³ E6201N – *Základní a pokročilá ochrana před zbraněmi hromadného ničení.*

¹⁴ Týmy SIBCRA (Sampling and Identification of Biological, Chemical and Radiological Agents) jsou zvláště cvičeny a určeny k odběru vzorků a jsou součástí 31. prchbo.

¹⁵ Projekt obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací AČR realizovaný v letech 2009–2013, jehož výsledkem byl prototyp vozidla S-LOV CBRN (*Rekognoskační systém nukleární-biologický-chemický*).

¹⁶ Program 107V68 – *Udržení a rozvoj schopností pozemních sil Armády České republiky.*

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 MO je podle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb. ústředním orgánem státní správy zejména pro zabezpečování obrany ČR, řízení AČR a správu vojenských újezdů. Rozpočet MO a jeho čerpání uvádí příloha č. 1; v letech 2018–2022 se čerpání výdajů zvýšilo z 59,8 mld. Kč na 90,8 mld. Kč, přičemž nejvíce vzrostlo čerpání kapitálových výdajů, a to o 226 % (tj. nárůst ze 7,5 mld. Kč na 24,6 mld. Kč), které jsou určeny na financování akcí programů reprodukce majetku. V rámci těchto programů čerpalo MO v letech 2018–2022 na radiační, chemickou a biologickou ochranu peněžní prostředky státního rozpočtu v celkové výši 5,3 mld. Kč, z toho 96 % těchto prostředků vynaložilo na realizaci jediné akce, a to na pořízení lehkých obrněných vozidel.

2.2 Chemické vojsko¹⁷ má více než stoletou historii. Jednotky chemického vojska se v minulosti mimo jiné zúčastnily operací na území Kuvajtu, Iráku, Afghánistánu nebo na Balkáně. Mezi hlavní úkoly patří zabezpečení radiačního a chemického průzkumu a nespécifického biologického průzkumu, odběr vzorků, laboratorní analýzy radioaktivních a toxických látek i varování před napadením zbraněmi hromadného ničení a únikem toxických látek. Chemické vojsko je nasazováno i na podporu IZS při živelních pohromách, kdy na vyžádání poskytuje zejména pomoc při záchranných a likvidačních pracích formou odřadů¹⁸. MO, resp. AČR na podporu IZS vyčleňuje odřady pro dekontaminaci techniky a osob, speciální mobilní biologický tým, průzkumný biologický tým a specializovanou infekční nemocnici (CBO Těchonín). Vyčleňování sil a prostředků na podporu IZS se řídí dohodami o spolupráci mezi MO, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zdravotnictví.

2.3 Odbor biologické ochrany – Těchonín je specializované zdravotnické zařízení AČR, které slouží ke komplexnímu zabezpečení biologické ochrany AČR. Je jedním ze středisek Vojenského zdravotního ústavu Agentury Vojenského zdravotnictví AČR se sídlem v Praze. Součástí odboru je specializovaná infekční nemocnice pro izolaci a léčení osob se zvláště nebezpečnými a exotickými infekcemi na úrovni stupně biologického zabezpečení BSL-3 a BSL-4 (Biosafety Level 3, 4). Poskytuje izolačně-karanténní kapacity pro vyšetření vojáků po jejich návratu ze zahraničních operací. Je součástí IZS a je zapojena do systému biologické ochrany NATO.

2.4 V oblasti radiační a chemické ochrany byly prověřeny dva programy reprodukce majetku, a to program 107V68 – *Udržení a rozvoj schopností pozemních sil AČR* a 107V08 – *Strategický program pozemních sil AČR*, jejichž cílem bylo pořízení materiálu a techniky k rozvoji schopností chemického vojska. Ke kontrole bylo vybráno devět akcí, jejichž cílem bylo například pořízení přístrojů pro analýzu a detekci bojových chemických

---

¹⁷ Chemické vojsko v současnosti reprezentuje kromě 31. prchbo zejména Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení Univerzity obrany a alianční expertní centrum na problematiku ochrany proti zbraním hromadného ničení JCBRN Defence COE (Joint Chemical Biological Radiological and Nuclear Defence Centre of Excellence). Výzkumem a vývojem v oblasti chemického zabezpečení se zabývá Vojenský výzkumný ústav, s. p.

¹⁸ Podle ustanovení § 4 odst. 3 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, se pojmem odřad rozumí: „Jednotka, která je složena z hasičů nejméně dvou jednotek uvedených v ustanovení § 65 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, nebo z hasičů nejméně jedné jednotky a osob začleněných ve složce integrovaného záchranného systému anebo z hasičů jednotky a osob poskytujících osobní a věcnou pomoc podle ustanovení § 18 a 19 zákona č. 133/1985 Sb.“

látek, pořízení lehkých obrněných vozidel, softwaru CBRN¹⁹ Analysis nebo provětrávaných protichemických izolačních oděvů. V oblasti biologické ochrany byl prověřen program 107V490 – *Udržení a rozvoj schopností zdravotnické podpory*, jehož cílem bylo mimo jiné vytvořit věcné a materiální podmínky pro zajištění hygienicko-protiepidemického zabezpečení a biologické ochrany vojsk. Ke kontrole byly vybrány tři akce, jejichž cílem byla modernizace nástaveb vozidel biologické ochrany (BIOROVER), výstavba temperovaných garáží a výstavba objektu pro vědu a výzkum.

2.5 Projekty obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou určeny mimo jiné k výzkumu nových metod, postupů a technických řešení a vývoji nových zbraňových systémů za účelem získávání nových schopností chemického vojska AČR. MO je poskytovatelem institucionální a účelové podpory, řešitelem, uživatelem i auditorem těchto projektů. Ke kontrole byly vybrány dva projekty, jejichž cílem bylo navrhnout a vyrobit prototyp detektoru chemických látek, který by bylo možné instalovat do lehkých obrněných vozidel a specializovaného vozidla určeného pro týmy provádějící kvalifikované odběry a transport vzorků chemických a biologických látek.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda MO v letech 2018–2022 vynakládalo peněžní prostředky státního rozpočtu na radiační, chemickou a biologickou ochranu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Celkový kontrolovaný objem peněžních prostředků činil 5 419 010 253 Kč (viz příloha č. 2).

3.2 Kontrola se zaměřila na peněžní prostředky státního rozpočtu vynaložené MO na následující činnosti:

- plánovací a akviziční činnost, která je nezbytnou podmínkou pro plnění cílů vybraných programů (107V68 – *Udržení a rozvoj schopností pozemních sil AČR*, 107V08 – *Strategický program pozemních sil AČR* a 107V490 – *Udržení a rozvoj schopností zdravotnické podpory*) a plnění cílů koncepčních dokumentů²⁰ resortu obrany;
- plnění cílů radiační, chemické a biologické ochrany včetně plnění cílů výstavby schopností sil NATO a cílů při vyčleňování prostředků (techniky a materiálu) AČR pro IZS;
- pořizování techniky a materiálu a obnovu nemovité infrastruktury pro chemické vojsko (vybrané akce) prostřednictvím programů 107V68 – *Udržení a rozvoj schopností pozemních sil AČR* a 107V08 – *Strategický program pozemních sil AČR*;
- realizaci vybraných projektů obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací pro potřeby chemického vojska;
- plnění cílů biologické ochrany (CBO Těchonín);
- pořizování techniky a materiálu a obnovu nemovité infrastruktury pro CBO Těchonín (vybrané akce) prostřednictvím programu 107V490 – *Udržení a rozvoj schopností zdravotnické podpory*.

Kontrola ověřila také realizaci opatření k odstranění nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí NKÚ č. 14/41.

¹⁹ Chemical, biological, radiological and nuclear – chemické, biologické, radiologické a nukleární látky.

²⁰ *Koncepce výstavby Armády ČR 2025, Koncepce výstavby Armády ČR 2030, Koncepce výstavby pozemních sil 2017 a Koncepce výstavby pozemních sil 2020.*

3.3 NKÚ na kontrolním vzorku devíti akcí na pořízení techniky a materiálu a obnovu nemovité infrastruktury pro chemické vojsko s celkovými výdaji ve výši 5 306 491 094 Kč, tří akcí pro CBO Těchonín s celkovými výdaji ve výši 70 325 159 Kč a dvou projektů obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací s celkovými výdaji 42 194 000 Kč prověřoval, zda MO vynakládalo peněžní prostředky státního rozpočtu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

3.4 Účelnost vynaložených peněžních prostředků státního rozpočtu posuzoval NKÚ na základě míry splnění cílů uvedených v koncepčních dokumentech a programech 107V68 – *Udržení a rozvoj schopností pozemních sil AČR* a 107V08 – *Strategický program pozemních sil AČR*, prostřednictvím nichž měly být cíle chemického vojska naplňovány, dále podle splnění cíle akce a míry naplnění potřeb a požadavků AČR. U CBO Těchonín prověřil NKÚ účelnost peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených na jeho výstavbu (program 107V490 – *Udržení a rozvoj schopností zdravotnické podpory*) a provoz; tyto výdaje byly posouzeny ve vztahu k plnění úkolů a cílů, pro které bylo CBO Těchonín zřízeno, tj. zda disponuje všemi unikátními schopnostmi stanovenými prostřednictvím statutárních funkcí, zda tvoří funkční celek zdravotnického zařízení na nejvyšším stupni biologického zabezpečení BSL-4 a zda je plně využito.

3.5 Hospodárnost vynaložených peněžních prostředků státního rozpočtu posuzoval NKÚ při kontrole veřejných zakázek – ověřováno bylo, zda MO použilo prostředky k zajištění cílů akcí a cílů vybraných programů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků při dodržení odpovídající kvality. V případě využití výjimky ze zákona²¹ posuzoval NKÚ způsob určení ceny v místě a čase obvyklé. U kontroly projektů obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací prověřil NKÚ zejména dodržení smluvních podmínek (uznatelnost nákladů).

3.6 Kritéria pro posouzení souladu s právními předpisy byla čerpána ze zákonů č. 2/1969 Sb., č. 219/1999 Sb.²², č. 218/2000 Sb., č. 219/2000 Sb.²³, č. 134/2016 Sb., č. 239/2000 Sb.²⁴, č. 320/2001 Sb., č. 89/2012 Sb.²⁵, č. 130/2002 Sb.²⁶ a z vyhlášek č. 416/2004 Sb.²⁷, č. 560/2006 Sb.²⁸ a č. 328/2001 Sb.²⁹ Pojmy hospodárnost a účelnost vymezuje ustanovení § 2 písm. m) a o) zákona č. 320/2001 Sb.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období. Hodnoty peněžních prostředků zahrnují ceny včetně DPH, pokud není uvedeno jinak.

²¹ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

²² Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

²³ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

²⁴ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

²⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁶ Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací).

²⁷ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

²⁸ Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

²⁹ Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

IV. Podrobnosti ke zjištěným skutečnostem

A. MO nedosáhlo požadovaných schopností chemického vojska stanovených v koncepčních dokumentech resortu obrany a programech 107V08 a 107V68

4.1 MO se v kontrolovaném období řídilo zejména těmito koncepčními dokumenty: KVAČR 2025⁷, KVAČR 2030³⁰, KVPozS 2017¹² a KVPozS 2020³¹.

4.2 Usnesením vlády ČR ze dne 21. prosince 2015 č. 1094, o *Koncepci výstavby Armády České republiky do roku 2025*, uložila vláda ministru obrany mj. zajistit postupné dosahování schopností AČR, které jsou požadovány ke splnění všech úkolů AČR dle této koncepce. Úkolem chemického vojska bylo mimo jiné rozvíjet schopnost monitorovat a vyhodnocovat radiační a chemickou situaci. V chemickém zabezpečení pak rozvoj schopností ochrany proti zbraním hromadného ničení zejména v oblasti detekce, identifikace, dekontaminace a kolektivní ochrany. Požadovaného stavu hodlalo MO dosáhnout ve dvou etapách (milník 2020 a milník 2025). Milník 2020 představoval stav, kdy mělo MO odstranit nedostatky předchozího stavu a vytvořit podmínky pro zahájení rozvoje schopností AČR. Nástrojem pro dosažení cílů KVAČR 2025 měla být realizace akcí z programů reprodukce majetku, zejména z programu 107V08³².

4.3 Konkrétní akce zařazené do programu 107V08 stanovilo MO v KVPozS 2017 a tamtéž uvedlo, že výsledkem neefektivního akvizičního procesu i samotné realizace předchozích akcí (mimo jiné i z programu 107V68) byl v roce 2017 stav, kdy chemické vojsko mělo omezené schopnosti mj. a) působit v prostředí kontaminovaném zbraněmi hromadného ničení a průmyslovými toxickými látkami, a to z důvodu nedostatečné vybavenosti prostředky kolektivní a individuální ochrany, b) v oblasti detekce a identifikace CBRN látek z důvodu zastaralé techniky a materiálu a částečné nevybavenosti odběrových a transportních týmů. Proces budování schopností chemického vojska byl v návaznosti na KVAČR 2025 rozdělen do dvou milníků, do roku 2020 a 2025. Do konce roku 2020 měly být např. pořízeny odběrové a transportní soupravy, zahájen nákup lehkých obrněných vozidel nebo realizována obměna přístrojů detekce CBRN látek.

4.4 Program 107V68 – *Udržení a rozvoj schopností pozemních sil AČR* byl realizován v období 2015–2020 s peněžními prostředky státního rozpočtu ve výši 4 948 mil. Kč. Obecným cílem programu mělo být mj. zabezpečení rozvoje a činnosti pozemních sil AČR v oblasti pořízení a zhodnocení movitého a nemovitého majetku. Cílem v oblasti chemického vojska měl být rozvoj schopností ochrany proti účinkům zbraní hromadného ničení zejména v oblasti detekce, identifikace a dekontaminace. Schopnost detekce a identifikace nebezpečných látek byla totiž v roce 2015 zabezpečena pouze na 50 %, v prostředcích kolektivní ochrany byl plněn požadavek u AČR na 25 %. Přestože naléhavost zabezpečení potřeb chemického vojska byla vzhledem k výše uvedenému stavu značná, z osmi plánovaných akcí v celkové výši 1 551 mil. Kč (např. provětrávaný protichemický oděv

³⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 30. října 2019 č. 758, ke *Koncepci výstavby Armády České republiky 2030*.

³¹ Náčelník Generálního štábu AČR schválil *Koncepci výstavby pozemních sil (2020)* dne 15. června 2020.

³² V dokumentaci programu 107V08 MO mj. uvedlo: „Realizace cílů programu bude jedním z nástrojů k naplnění prioritních opatření milníků *Koncepce výstavby AČR 2025 v oblasti pozemních sil ... Plánované roční objemy výdajů umožní resortu MO finančně zabezpečit požadavky vyplývající ze schválené *Koncepce rozvoje Armády České republiky 2025*, spočívající zejména v pokrytí požadavků na modernizaci vojenské techniky a materiálu, zajištění plnohodnotného výcviku a provozu nově pořízené vojenské techniky.“*

OPCH-05, viz část IV. písm. B tohoto kontrolního závěru) alokovalo MO peněžní prostředky státního rozpočtu pouze na jednu akci, a to ve výši 265 mil. Kč (pořízení materiálu k dosažení cíle E6201N dle NATO Capability Targets³³ (dále také „CT“) 2013, viz část IV. písm. B tohoto kontrolního závěru).

4.5 NKÚ dále zjistil, že MO ve skutečnosti na zabezpečení potřeb chemického vojska vynaložilo z programu 107V68 pouze částku 78,94 mil. Kč³⁴ (cca 30 %). Z hlediska účelnosti peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených na plánovací a akviziční činnost resortu obrany nedosáhlo MO stanovených cílů a zamýšlených dopadů, kterými byl především rozvoj schopností ochrany proti účinkům zbraní hromadného ničení zejména v oblasti detekce, identifikace a dekontaminace. Negativní stav materiálního zabezpečení chemického vojska měl změnit navazující program 107V08.

4.6 Program 107V08 – *Strategický program pozemních sil AČR* byl schválen³⁵ na období 2017–2026 (resp. 2029³⁶) s peněžními prostředky státního rozpočtu ve výši 117 033 mil. Kč. Obecným cílem programu je výstavba prvků pozemních sil AČR. MO vyčlenilo v programu na potřeby chemického vojska v období 2017–2022 částku 6 769 mil. Kč. NKÚ zjistil, že skutečné čerpání činilo 5 228 mil. Kč, z toho 98 % výdajů vynaložilo MO na akci č. 107V081001909 *Lehké obrněné vozidlo CBRN – nákup* (viz část IV. písm. C tohoto kontrolního závěru).

4.7 V oblasti chemického vojska měly být dílčím cílem č. 4 programu 107V08 „*vyvážené interoperabilní síly chemického vojska schopné plnit úkoly bojové a odborné (všeobecné) podpory bojových sil na bázi 4. brigády rychlého nasazení a 7. mechanizované brigády*“, přičemž termíny pro dosažení cíle provázalo MO s milníky KVAČR 2025, tj. s roky 2020 a 2025. Stav materiálního zabezpečení chemického vojska se v období 2015–2017 významně nezlepšil³⁷. Proto mělo MO prostřednictvím programu realizovat 12 akcí (viz tabulka č. 1) a tím postupně plnit dílčí cíl dle indikátorů I. etapy (2020), resp. II. etapy (2025).

Tabulka č. 1: Přehled potřeb chemického vojska a stav plnění v době ukončení kontroly NKÚ

Název	Údaje dle dokumentace programu 107V08		Stav plnění v době ukončení kontroly NKÚ	
	Počet ks	Cena (v mil. Kč)		
Modernizace informačního systému LR-130Ch	8 4 ks v roce 2020 4 ks v roce 2021	80	Akce nebyla v letech 2020–2021 realizována. 	MO uvedlo, že zpožděním v realizaci ztratila akce význam vzhledem k době provozu a konci životnosti podvozkové části LR-130 Ch.

³³ NATO Capability Targets – cíle výstavby schopností sil NATO.

³⁴ Částečně realizována byla pouze akce pořízení materiálu k dosažení cíle E6201N dle CT 2013.

³⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 18. září 2017 č. 670, *k výši účasti státního rozpočtu ČR na realizaci programu reprodukce majetku 107V08 – Strategický program pozemních sil AČR.*

³⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 24. srpna 2020 č. 873, *o změně části usnesení vlády ČR ze dne 18. září 2017 č. 670 k výši účasti státního rozpočtu České republiky na realizaci programu reprodukce majetku 107V08 – Strategický program pozemních sil Armády České republiky.*

³⁷ V KVPoS 2017 je mimo jiné uvedeno: „*Technika jednotek radiačního a chemického průzkumu dosahuje u vozidel BRDM-2rch a UAZ-469CH konce životního cyklu ... U zastaralých prostředků PRS-A79 a PRS-B76 byla překročena jejich technická životnost. Technické vybavení jednotek dekontaminace založené na zavedených prostředcích ACHR-90, LINKA-82 a ARS-12M je technologicky nesourodé s nižší úrovní kompatibility. U zastaralých prostředků ARS-12M byla překročena jejich technická životnost. Vybavení AČR prostředky individuální ochrany kvantitativně neodpovídá požadovaným zásobám.*“

VĚSTNÍK NKÚ, KONTROLNÍ ZÁVĚRY

Pořízení vozidel pro SIBCRA týmy	8 4 ks v roce 2020 4 ks v roce 2021	280	Akce nebyla v letech 2020–2021 realizována. ●	MO plánuje akci realizovat v letech 2028–2030.
Pořízení materiálu k dosažení cíle E6201N dle CT 2013	60 10 ks v roce 2017 10 ks v roce 2018 10 ks v roce 2019 10 ks v roce 2020 10 ks v roce 2021 10 ks v roce 2022	318	Akce byla částečně realizována. ●	MO pořídilo v roce 2018 pět kusů a v roce 2020 dvanáct kusů tohoto materiálu (viz část IV. písm. B tohoto kontrolního závěru).
Souprava chemického pozorovatele SCHP-05	30 30 ks v roce 2024	24	Akce nebude v roce 2024 realizována. ●	
SW CBRN Analysis	5 1 ks v roce 2017 1 ks v roce 2018 1 ks v roce 2019 1 ks v roce 2020 1 ks v roce 2021	24	Akce byla realizována. ●	
Souprava pro řízení RCHPz (VAP-1M)	4 4 ks v roce 2020	160	Akce nebyla v roce 2020 realizována. ●	MO plánuje akci realizovat v roce 2027.
Automobil chemický rozstříkovací (ACHR-90)	7 2 ks v roce 2022 5 ks v roce 2023	280	Akce nebyla v letech 2022–2023 realizována. ●	MO plánuje akci realizovat v letech 2028–2030.
Malý dekontaminační automobil (MDA)	5 2 ks v roce 2021 3 ks v roce 2022	150	Akce nebyla v letech 2021–2022 realizována. ●	MO uvedlo, že termín pořízení nebyl stanoven.
Prostředek mobilní dekontaminace	8 8 ks v roce 2021	280	Akce nebyla v roce 2021 realizována. ●	MO plánuje akci realizovat v letech 2028–2030.
Maska ochranná (OM-2015)	20 000 5 000 ks v roce 2023 5 000 ks v roce 2024 5 000 ks v roce 2025 5 000 ks v roce 2026	160	Akce nebude v letech 2023–2026 realizována. ●	MO plánuje akci realizovat v letech 2027–2030.
Provětrávaný protichemický izolační oděv (OPCH-05)	360 120 ks v roce 2021 120 ks v roce 2022 120 ks v roce 2023	67,68	Akce nebyla v letech 2021–2023 realizována. ●	MO plánuje akci realizovat v letech 2023–2025.
Lehká obrněná vozidla (S-LOV-CBRN + LOV CBRN II)	40 3 soupravy v roce 2019 4 soupravy v roce 2020 9 souprav v roce 2021 24 souprav v roce 2022	5 351,51	Akce byla dokončena se zpožděním v roce 2023. ●	

Zdroj: dokumentace programu 107V08, odpovědi Ministerstva obrany.

4.8 V I. etapě (2020) mělo MO doplnit techniku a materiál pro jednotky chemického vojska (např. vozidla pro SIBCRA týmy), neboť výchozí stav naplněnosti techniky jednotek radiačního a chemického průzkumu byl 25 %. U materiálu k ochraně vojsk byl počáteční stav 50 %, a proto měl být mj. pořízen materiál k dosažení cíle E6201N dle CT 2013. Kromě výše uvedených dvou akcí mělo MO dále modernizovat informační systém LR-130Ch, pořídit soupravu pro řízení RCHPz (VAP-1M), lehká obrněná vozidla a nakoupit SW CBRN Analysis. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že z šesti výše uvedených akcí byla k 1. lednu 2021 dokončena pouze jedna (SW CBRN Analysis), jedna akce byla realizována částečně (pořízení materiálu k dosažení cíle E6201N dle CT 2013) a jedna akce (lehká obrněná vozidla) byla sice zahájena, ale k dodání plánovaných sedmi kusů vozidel k uvedenému datu nedošlo. MO k uvedenému datu nesplnilo dílčí cíl č. 4 programu 107V08 ani cíl KVPozS 2017. MO tak nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., když se neřídilo usnesením vlády ČR⁷. Z hlediska účelnosti vynaložených peněžních prostředků státního rozpočtu na plánovací a akviziční proces resortu obrany nedosáhlo MO zamýšlených dopadů nákupů. U vybraných akcí (viz příloha č. 2) nezjistil NKÚ nevhodné nebo neúčelné vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu.

4.9 Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že hlavním druhům chemické techniky a materiálu skončila doba životnosti (mj. UAZ-469CH, BRDM-2RCH, LR-130RCH, ARS-12M nebo ACHR-90M). Jak vyplývá z tabulky č. 1, ani od roku 2021 do doby ukončení kontroly NKÚ nedošlo k zdárné realizaci akcí, jejichž dopad na plnění schopností chemického vojska bude dle KVAČR 2030, KVPozS 2020 a programu 107V08 vyhodnocován Ministerstvem obrany k milníku 2025. MO některé projekty zrušilo (modernizaci informačního systému LR-130Ch, pořízení soupravy chemického pozorovatele SCHP-05), realizaci dalších odložilo až za horizont realizace programu 107V08 (pořízení vozidel pro SIBCRA týmy, automobilů chemických rozstřikovacích ACHR-90, prostředků mobilní dekontaminace nebo ochranných masek). Plnění indikátorů programu 107V08 a milníků koncepčních dokumentů resortu obrany je přitom klíčové pro to, aby chemické vojsko dosahovalo požadovaných schopností zejména v oblasti detekce, identifikace a monitorování či v oblasti individuální a kolektivní ochrany a mohlo díky tomu komplexně podporovat činnost bojových jednotek AČR.

B. MO nerealizuje akce v plánovaných termínech a rozsahu, což mimo jiné způsobuje pouze částečné plnění některých cílů výstavby schopností sil NATO

4.10 Cíle výstavby schopností sil NATO stanovil dokument *NATO Capability Targets* se čtyřletou frekvencí aktualizace (2013, 2017 a 2021). MO se k plnění cílů zavázalo v rámci procesu obranného plánování NATO a cíle pravidelně půlročně vyhodnocuje – uvádí zejména důvody neplnění a přijímá opatření. Plnění cílů vyžadovalo mimo jiné realizovat akce z programů reprodukce majetku. MO proto zařadilo do dokumentací těchto programů např. akce zaměřené na nákup materiálu k dosažení cíle E6201N dle CT 2013 (příklad č. 1).

Příklad č. 1 – „Pořízení materiálu k dosažení cíle E6201N dle CT 2013“

MO plánovalo pořídit v období let 2016–2020 prostřednictvím programu 107V68 celkem 50 kusů materiálu, konkrétně základní a pokročilé ochrany proti zbraním hromadného ničení. MO materiál pořizovalo postupně. V roce 2016 koupilo sedm kusů v rámci akce

č. 107V682001607³⁸ a v roce 2017 také sedm kusů v rámci akce č. 107V682001708³⁹. Za období 2016–2017 tak MO pořídilo v programu 107V68 celkem 14 kusů materiálu. Stanovený cíl 50 kusů MO nesplnilo. MO v nákupech pokračovalo i v navazujícím programu 107V08, od roku 2017 do konce roku 2022 mělo nakoupit 60 kusů materiálu. MO materiál opět pořizovalo postupně. V roce 2018 pořídilo dva kusy v rámci akce č. 107V081001801⁴⁰, v roce 2019 tři kusy v rámci akce č. 107V081001832⁴¹ a v roce 2020 dvanáct kusů v rámci akce č. 107V081001920⁴². Za období 2018 až 2022 tak MO v rámci programu 107V08 nakoupilo 17 kusů materiálu. Stanovený cíl 60 kusů Ministerstvo obrany opět nesplnilo.

MO mělo podle dokumentací programů 107V68 a 107V08 poříditi v období 2016–2022 celkem 80 kusů materiálu. NKÚ zjistil, že ve skutečnosti pořídilo v rámci pěti akcí pouze 31 kusů, tedy 39 %. Materiál k dosažení cíle E6201N dle CT 2013 není ani po sedmi letech od zahájení jeho pořizování nakoupen ani z poloviny plánovaného počtu kusů. Cíl E6201N tak byl Ministerstvem obrany plněn s omezením, resp. částečně.

4.11 Dle zákona č. 219/1999 Sb. může AČR nasadit prostředky ve prospěch IZS, např. k provádění záchranných a likvidačních prací při živelních pohromách a mimořádných událostech nebo při monitorování radiační a chemické situace. Vyčleněné prostředky jsou podle § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb. jednou z ostatních složek IZS⁴³ a v tomto smyslu poskytují pomoc na vyžádání formou odřadů. Na radiační, chemickou a biologickou ochranu vyčleňuje AČR a) odřady pro dekontaminaci techniky a osob, b) speciální a průzkumný mobilní biologický tým, c) specializovanou infekční nemocnici (CBO Těchonín). Vyčleněné prostředky jsou konkretizovány vnitřními předpisy MO a dohodami mezi Ministerstvem obrany a Ministerstvem vnitra (a), resp. Ministerstvem zdravotnictví (b, c).

4.12 Odřady pro dekontaminaci techniky a osob od biologických, chemických a radioaktivních látek zahrnují zejména automobil chemický rozstřikovací (ACHR), nákladní automobily, soupravu dekontaminace osob, linku L-82⁴⁴ a automobily UAZ 469 CH. MO plánovalo v letech 2022–2023 poříditi sedm vozidel ACHR-90 v rámci programu 107V08. NKÚ zjistil, že akci odsunulo o šest let až na roky 2028–2030, a to i přes to, že některé útvary AČR vyčleňují (podle zákona č. 239/2000 Sb.) pro IZS místo vozidel ACHR-90 dokonce starší automobily ARS-12M, kterým skončila životnost již před několika desítkami let (byly vyrobeny v letech 1961, 1965 a 1966). 31. prchbo měl v době kontroly NKÚ k dispozici 20 vozidel ACHR-90, z toho čtyři byla po skončení životnosti a dalším deseti skončí životnost v roce 2023. Nákladní automobily a soupravy dekontaminace osob vyčleňované 31. plukem radiační, chemické a biologické ochrany nebyly po skončení životnosti, na rozdíl od čtyř linek L-82, u kterých životnost skončila již v letech 2009–2012. Přitom akci *Zařízení pro dekontaminaci bojové techniky – LINKA 08* mělo MO realizovat v programu 107V68 již v roce 2020. Automobily UAZ 469 CH jsou v současnosti nahrazovány lehkými obrněnými vozidly.

³⁸ Akce č. 107V682001607 – *Přístroje pro analýzu a detekci – nákup.*

³⁹ Akce č. 107V682001708 – *Prostředky a přístroje pro analýzu a detekci 2017 – nákup.*

⁴⁰ Akce č. 107V081001801 – *Prostředky a přístroje pro analýzu a detekci 2018 – nákup.*

⁴¹ Akce č. 107V081001832 – *Přístroje a prostředky pro analýzu a detekci 2018 – nákup.*

⁴² Akce č. 107V081001920 – *Přístroje a prostředky pro analýzu a detekci 2020 – nákup.*

⁴³ IZS tvoří základní složky (zejména Hasičský záchranný sbor ČR, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky) a ostatní složky IZS.

⁴⁴ Linka L-82 je zařízení určené k provádění speciální očisty automobilové a bojové techniky pozemních jednotek po napadení zbraněmi hromadného ničení protivníka.

4.13 MO vyčleňuje pro průzkum a detekci látek CBRN speciální a průzkumný mobilní biologický tým. Odřady zahrnují zejména speciální zásahová vozidla BIOMASTER, BIOSCAM a BIOROVER a protichemické oděvy. NKÚ zjistil, že vyčleňovaným vozidlům skončila doba životnosti (vyrobena byla v letech 2001–2007 s životností 15 let). Morálně zastaralá vozidla mají např. pro potřeby SIBCRA týmu při plnění odborných úkolů nebo výcviku omezené využití. Přitom akci *Pořízení vozidel pro SIBCRA týmy* mělo MO provést v programu 107V08 v letech 2020–2021 (v době ukončení kontroly plánovalo MO realizaci v letech 2028–2030). Důsledkem nerealizování nebo zpoždění akcí je stav, kdy MO vyčleňuje častěji pro IZS část techniky a materiálu AČR po skončení jejich životnosti s dopadem omezeného využití při plnění úkolů. Několikaleté zpoždění v realizaci akce zjistil NKÚ i v případě nákupu oděvů (akce *Provětrávaný protichemický izolační oděv OPCH-05 – nákup*, viz příklad č. 2).

Příklad č. 2 – nákup provětrávaných protichemických izolačních oděvů OPCH-05

Cílem akce měla být obměna a doplnění oděvů k ochraně specialistů chemického vojska při práci s toxickými, agresivními kapalinami a vysoce toxickými výpary. Důvodem plánované obměny byla omezená doba životnosti oděvu (10 let) a pokles zásob z důvodu spotřeby v rámci výcviku. MO plánovalo akci již v programu 107V68 s tím, že v roce 2016 nakoupí 85 ks oděvů a v roce 2018 nakoupí 80 ks oděvů, tj. celkem 165 ks. MO však akci nerealizovalo. V návaznosti na KVPozS 2017 zařadilo nově do programu 107V08 pořízení 360 kusů těchto oděvů v období 2021–2023. Nákup byl zároveň jedním z indikátorů splnění cíle tohoto programu v rámci I. etapy (2020).

MO začalo akci připravovat v roce 2019, neboť držba tohoto majetku byla nezbytnou podmínkou úspěšné certifikace jednotek AČR vyčleňovaných do pohotovostních sborů NATO a pro udržení schopností deklarovaných v CT. V případě nepořízení mělo dojít k ohrožení plnění úkolů chemického vojska, zdravotnické služby a hygienicko-epidemiologických pracovišť. V roce 2020 snížilo MO počet pořizovaných oděvů na 120 ks, následně zahájené zadávací řízení v roce 2021 zrušilo, neboť odchylky technických parametrů oděvů v jediné předložené nabídce by vyžadovaly změnu technických podmínek a novou certifikaci akreditovanými zkušebnami. MO v době ukončení kontroly NKÚ uvedlo, že akce bude realizována v období 2023–2025. MO tak majetek, který je mj. nezbytný pro zabezpečení výcviku, činnosti ve prospěch IZS, vedení operací i udržení schopností deklarovaných v CT, ani po sedmi letech nepořídilo.

4.14 NKÚ dále zjistil, že v období let 2014–2022 nebyl ze strany Ministerstva zdravotnictví vznesen požadavek na aktivaci specializované infekční nemocnice CBO Těchonín a v zařízení nebyl v uvedeném období hospitalizován žádný pacient (viz část IV. písm. D tohoto kontrolního závěru).

C. MO při pořizování lehkých obrněných vozidel nepostupovalo v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. a zákonem č. 320/2001 Sb.

4.15 MO plánovalo pořídit lehká obrněná vozidla na základě prototypu, který byl výsledkem projektu obranného experimentálního vývoje realizovaného v letech 2009–2013. Dle dokumentace programu 107V68 Ministerstvo obrany původně plánovalo pořídit v letech 2017–2020 celkem 14 kusů vozidel za 860 mil. Kč. Na realizaci akce ale nevyčlenilo peněžní prostředky, a proto ji přesunulo do navazujícího programu 107V08, avšak se zcela jinými

parametry. MO nově plánovalo v letech 2019–2022 pořídit 40 párů vozidel (kromě hlavní soupravy S-LOV-CBRN také druhé párové vozidlo LOV-CBRN II) za 5 352 mil. Kč. MO nárůst potřeby ze 14 vozidel na 80 ks (resp. 40 párů vozidel) a zvýšení investice z 860 mil. Kč na 5 352 mil. Kč (o 522 %) nezdůvodnilo. Např. investiční záměr akce přitom obsahoval část *Hodnocení efektivnosti vynaložených prostředků*, ve které mělo MO povinnost vyhodnotit dosažení nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů chemického vojska pořizovanými vozidly ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění.

4.16 MO vybralo dodavatele vozidel (Vojenský výzkumný ústav, s. p.) bez soutěže na základě ustanovení o vertikální spolupráci podle § 189 zákona č. 134/2016 Sb. MO uzavřelo s dodavatelem do doby ukončení kontroly NKÚ celkem sedm dodatků ke kupní smlouvě, které obsahovaly zejména změny harmonogramu dodání zboží, navýšení záloh a změny harmonogramu vyúčtování záloh. Při uzavření dvou dodatků (č. 2 a č. 5) nepostupovalo MO v souladu s ustanovením § 26 zákona č. 320/2001 Sb. a s ustanoveními § 10 a § 13 vyhlášky č. 416/2004 Sb., neboť neprovedlo předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku, ale až po podepsání těchto dodatků.

4.17 MO mohlo poskytnout dodavateli na realizaci dodávek vozidel zálohy za podmínky doložení ekonomické výhodnosti. V letech 2018–2019 poskytlo MO první zálohu ve výši 2 000 mil. Kč, jejíž ekonomická výhodnost spočívala ve slevě oproti nabídkové ceně poskytnuté dodavatelem ve výši 147 mil. Kč. V letech 2021–2022 poskytlo MO druhou zálohu ve výši 2 547 mil. Kč, v tomto případě však bez poskytnutí slevy ze strany dodavatele, resp. bez doložení její ekonomické výhodnosti. MO nepostupovalo v souladu s ustanovením § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., neboť nesplnilo svou povinnost soustavně sledovat a vyhodnocovat efektivnost vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu. Celkem MO poskytlo dodavateli zálohy ve výši 4 547 mil. Kč (tj. cca 89 % z kupní ceny).

4.18 Kupní smlouva uzavřená s dodavatelem stanovila termíny pro vyúčtování záloh ve vazbě na termíny dodání vozidel. Dodavatel nesplnil ve třech případech termíny dodávek (č. 1, č. 2 a č. 5). MO tím vznikl nárok na uplatnění smluvních pokut za nevyúčtování zálohy za každé vozidlo nedodané včas v celkové výši 11 mil. Kč. MO do doby ukončení kontroly NKÚ smluvní pokuty nepožadovalo, ačkoliv nárok na část smluvní pokuty vznikl již dne 16. prosince 2021. Zároveň tím, že dodavatel nedodal dodávky ve smluvně stanoveném termínu, vznikl MO nárok na smluvní pokutu za pozdní dodání zboží ve výši 22 mil. Kč. Ani tyto smluvní pokuty však MO do doby ukončení kontroly NKÚ nepožadovalo, ačkoliv nárok na část smluvní pokuty vznikl rovněž ke dni 16. prosince 2021. MO stanovilo termín ukončení realizace akce na 31. července 2023, do konce června 2023 převzalo 35 ze 40 párů vozidel.

4.19 Kontrola dále zjistila, že MO nemělo ani po pěti letech od uzavření kupní smlouvy s dodavatelem⁴⁵ zabezpečeny požadavky na zajištění životního cyklu pořizovaných vozidel, přestože již v roce 2016 v rámci *Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025*⁴⁶ deklarovalo, že se bude zabývat životním cyklem techniky a bude uplatňovat u dodavatelů požadavky na garanci zabezpečení dodávek náhradních dílů a servisu po celou dobu životního cyklu. NKÚ zjistil, že od roku 2022 do doby ukončení kontroly bylo u 11 vozidel přidělených 31. prchbo odhaleno celkem 149 závad, jež byly odstraňovány v rámci záručních podmínek. Rámcovou dohodu o opravách a udržování

⁴⁵ Kupní smlouvu uzavřelo MO s Vojenským výzkumným ústavem, s. p., dne 30. srpna 2018.

⁴⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 19. prosince 2016 č. 1166, *ke Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025*.

vozidel Ministerstvo obrany v průběhu kontroly NKÚ teprve připravovalo a předpokládalo, že bude uzavřena nejdříve v prosinci 2023. Účel akce, kterým bylo pořízení lehkých obrněných vozidel pro jednotky radiačního, chemického a biologického průzkumu, byl nicméně splněn. Vozidla byla Ministerstvem obrany přiřazena k příslušným útvarům AČR.

4.20 V rámci kontroly dvou vybraných projektů obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (*DENPL-V – Náhrada přístroje pro vysoce citlivou detekci NPL GSA-12* a *LOV-V – Vzorkovací a transportní vozidla pro tým SIBCRA*) NKÚ zjistil, že MO u obou projektů vyplatilo účelovou podporu v celkové výši 29 mil. Kč příjemcům dříve, než byly schváleny průběžné zprávy o postupu řešení projektu a doklady o vynaložených nákladech. MO tak nepostupovalo v souladu s ustanovením § 26 zákona č. 320/2001 Sb. a ustanoveními § 10 a § 14 vyhlášky č. 416/2004 Sb. U vybraných projektů NKÚ nezjistil, že by docházelo k ne hospodárnému a neúčelnému vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu.

D. MO do doby ukončení kontroly NKÚ nedobudovalo CBO Těchonín, vynaložené peněžní prostředky státního rozpočtu vyhodnotil NKÚ jako omezeně účelné

4.21 KVAČR 2025 a KVAČR 2030 obsahují obecný závazek MO zajistit činnost biologické ochrany AČR včetně zajištění provozu CBO Těchonín. Konkrétní úkoly vymezilo MO v *Koncepci rozvoje Vojenské zdravotnické služby*⁴⁷, a to k milníkům let 2020 a 2025. K milníku 2020 Ministerstvo obrany mj. uvedlo, že bude plněno usnesení vlády ČR č. 665/2015 (viz dále) a s dostavbou objektu pro vědu a výzkum bude postupně navyšován počet laboratorních vědeckých pracovníků.

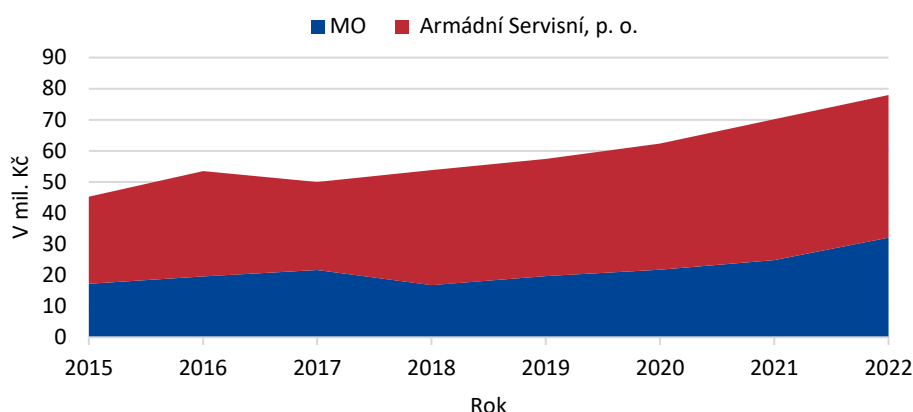
4.22 Vláda ČR svým usnesením ze dne 20. srpna 2015 č. 665 mj. uložila ministru obrany zajistit další využívání CBO Těchonín a realizovat do 31. prosince 2016 opatření nezbytná pro řádné plnění úkolů CBO Těchonín. Zmíněnými úkoly měly být mj. forenzní laboratorní diagnostika biologických látek a provádění biologického obranného výzkumu, a to na nejvyšším stupni biologické bezpečnosti BSL-4.⁴⁸ Jelikož tyto úkoly nebyly plněny, zavázalo se MO k dobudování mj. souvisejících forezních a výzkumných biologických laboratoří, a to také s cílem rozšířit potenciál využití CBO Těchonín a navýšit příjmy z jeho činnosti. Další rozvoj CBO Těchonín podepřelo MO rovněž závazkem na snížení provozních výdajů.

4.23 Vývoj provozních výdajů (výdajů na energie, služby, opravy a udržování nehmotného majetku) CBO Těchonín v letech 2015–2022 je uveden v grafu č. 1, ten zobrazuje jak výdaje MO, tak výdaje Armádní servisní, p. o., která zajišťuje provoz zařízení. NKÚ zjistil, že se výdaje zvýšily z 45,2 mil. Kč (rok 2015) na bezmála 78 mil. Kč⁴⁹ (rok 2022), tj. o 72 %. MO tak závazek snížit provozní výdaje nesplnilo.

⁴⁷ Schválena dne 17. září 2018 náčelníkem Generálního štábu AČR (čj. MO 227629/2017-3416).

⁴⁸ Tyto úkoly pokrývají i tzv. statutární funkce CBO Těchonín dle přílohy č. 2 uvedeného materiálu, k zmíněným funkcím patří mj. biologický obranný výzkum AČR a laboratorní diagnostika biologických agens zneužitelných k bioterorismu nebo k přípravě biologické zbraně.

⁴⁹ Růst provozních výdajů v období 2020–2022 byl částečně způsoben externími vlivy (růstem cen energií), které MO nemohlo ovlivnit.

Graf č. 1: Provozní výdaje CBO Těchonín v letech 2015–2022

Zdroj: data MO; graficky zpracoval NKÚ.

4.24 NKÚ v kontrolním závěru z KA č. 14/41 – *Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem obrany na zajištění úkolů biologické ochrany* mj. vyhodnotil, že CBO Těchonín nedosahuje plánovaných schopností z důvodu nedokončené výstavby. Vláda proto svým usnesením ze dne 7. dubna 2016 č. 299¹⁰ mj. uložila ministru obrany realizovat opatření obsažená v materiálu čj. 1459/15 k odstranění nedostatků zjištěných NKÚ. V materiálu Ministerstvo obrany mj. uvedlo, že přijetím usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 665 a stanovením úkolů v rámci usnesení vlády ČR ze dne 7. dubna 2016 č. 299 byly vytvořeny podmínky pro realizaci opatření v oblastech financování nebo rozvoje spolupráce se zahraničními i národními subjekty. V oblasti zvýšení efektivity činnosti CBO Těchonín a nabídky jím poskytovaných služeb se MO opět zavázalo dobudovat mj. forenzní a výzkumné biologické laboratoře. Usnesením Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 9. března 2017 č. 251 ke kontrolnímu závěru NKÚ z KA č. 14/41 požádal Kontrolní výbor vládu, aby mj. uložila ministru obrany dokončit realizaci výstavby CBO Těchonín nejpozději do konce roku 2022.

4.25 Informaci MO o vyhodnocení realizovaných opatření k odstranění nedostatků zjištěných NKÚ⁵⁰ projednala vláda dne 5. dubna 2017. MO mj. uvedlo, že kompletní dobudování CBO Těchonín do roku 2022 dle výše uvedeného návrhu Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR není v rozporu s jeho záměrem. NKÚ vyhodnotil dopad realizovaných opatření MO a zjistil, že u čtyř ze sedmi zjištěných NKÚ⁵¹ nedošlo k odstranění nedostatků.

- 1) *MO nedokončilo výstavbu CBO Těchonín* – výstavba začala v roce 2001 a měla skončit v roce 2005, termín nebyl dodržen. MO poté stanovilo minimální rozsah akcí za účelem zprovoznění a plnění úkolů CBO Těchonín. Jednalo se o akce:
  - a) rekonstrukce vodního hospodářství, b) výstavba objektu pro vědu a výzkum,

⁵⁰ *Vyhodnocení opatření Ministerstva obrany ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 14/41 Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem obrany na zajištění úkolů biologické ochrany* (čj. SpMO 12708/2017-1322).

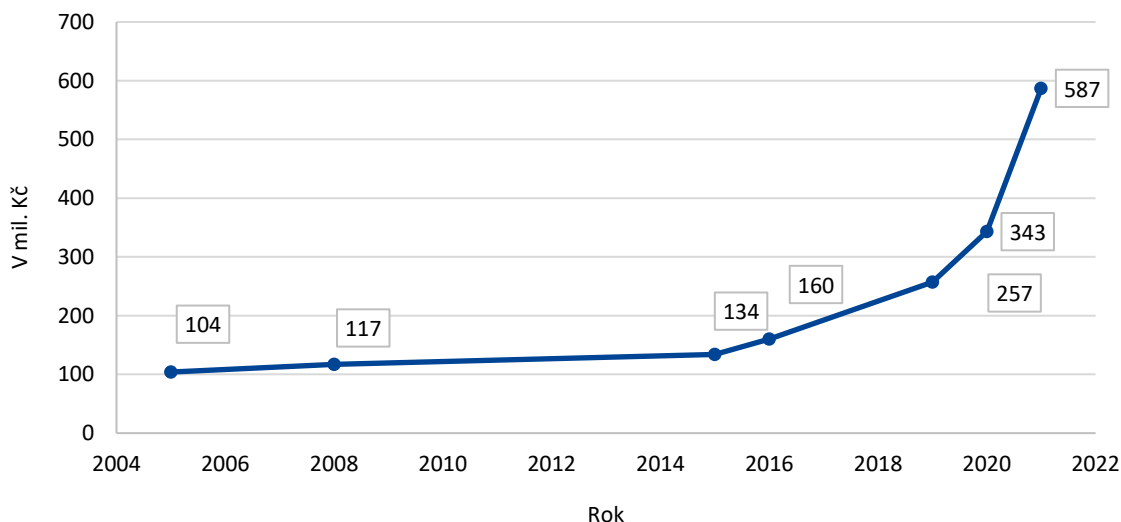
⁵¹ Realizovanými opatřeními odstranilo MO tyto tři nedostatky zjištěné NKÚ: 1) *MO provedlo velký počet organizačních změn, což nepodporuje fungování MO*; 2) *MO zabezpečovalo od září roku 2013 správu a provoz CBO na základě smluvního vztahu s nedostatečnými specifikacemi služeb*; 3) *MO koncepčně nevyřešilo rozvoj a efektivní využití objektu CBO Těchonín*.

c) výstavba temperovaných garáží⁵². NKÚ zjistil, že MO realizovalo pouze akce a) a c). Akce b) výstavba objektu pro vědu a výzkum (viz příklad č. 3) nebyla v době ukončení kontroly NKÚ dokončena, opatření MO tak nejsou splněna. MO přitom uskutečnilo v CBO Těchonín v letech 2014–2022 akce za bezmála 269 mil. Kč (např. rekonstrukce objektu pro ubytování, rekonstrukce velitelsko-štábní budovy). V následujících letech plánuje MO investovat do zařízení další stovky milionů korun (zejména do objektu pro vědu a výzkum a do obměny technologií). Aktuálně platný investiční záměr objektu pro vědu a výzkum je z roku 2020, stavební povolení bylo vydáno rok poté, MO předpokládá výstavbu v letech 2024–2027. V době ukončení kontroly NKÚ běžela lhůta pro podání nabídek na zhotovitele stavby.

Příklad č. 3 – „Těchonín – výstavba objektu pro vědu a výzkum“

MO připisuje objektu pro vědu a výzkum zásadní roli, neboť bez jeho výstavby nelze plnit statutární funkce (viz níže odrážka č. 2) CBO Těchonín, rozšířit potenciál využití centra nebo dosáhnout navýšení příjmů z jeho činnosti. Tento objekt měl být dobudován již v roce 2005. Plánované náklady výstavby mezitím vzrostly ze 104,2 mil. Kč (2005) na 586,8 mil. Kč (2022), tj. na více než pětinasobek.

Graf č. 2: Růst plánovaných nákladů na výstavbu objektu pro vědu a výzkum v CBO Těchonín v letech 2005–2022 (v mil. Kč)

Zdroj: data MO; graficky zpracoval NKÚ.

⁵² V rámci kontroly realizace akce nezjistil NKÚ nedostatky.

- 2) *CBO Těchonín plnilo určené úkoly v omezené míře* – úkoly stanovilo MO formou devíti statutárních funkcí. Funkce č. 1 – *řízení specifického obranného systému v boji proti bioterorismu a při ochraně vojsk před biologickými zbraněmi* je plněna, CBO Těchonín je udržováno ve stavu nepřetržité pohotovosti. Aktivace je řešena realizační dohodou Ministerstva obrany s Ministerstvem zdravotnictví. NKÚ zjistil, že v kontrolovaném období nebyl Ministerstvem zdravotnictví vznesen požadavek na aktivaci CBO Těchonín, a to ani v rámci pandemie covidu-19. Také funkce č. 2, 3, 4 a 5⁵³ jsou plněny. Funkce č. 6 – *provádění karanténních opatření u jednotek AČR vracejících se z epidemiologicky rizikových oblastí* je plněna, nicméně vlastní mikrobiologická vyšetření jsou z důvodu absence objektu pro vědu a výzkum z části prováděna i mimo CBO Těchonín. V letech 2014–2022 prošlo vyšetřením v CBO Těchonín ročně průměrně 765 vojáků, zařízení bylo touto činností vytíženo ročně průměrně po dobu přibližně dvou a půl měsíce (78 dní), tj. zhruba pětinu roku. Funkce č. 7 – *biologický obranný výzkum AČR* je plněna pouze v omezené míře. Z důvodu absence objektu pro vědu a výzkum nelze mj. plně provádět výzkumné projekty zaměřené na vysoce riziková biologická agens; v době ukončení kontroly NKÚ existovala v zařízení laboratoř na nejvyšším stupni biologické bezpečnosti pouze pro účely klinické, nikoliv pro účely výzkumné⁵⁴. Také funkce č. 8 – *laboratorní diagnostika biologických agens zneužitelných k bioterorismu nebo k přípravě biologické zbraně* je plněna pouze v omezené míře, a to z důvodu absence plnohodnotné mikrobiologické laboratoře na nejvyšším stupni biologické bezpečnosti (taktéž součást plánovaného objektu pro vědu a výzkum) a rovněž z důvodu nedostatečného počtu laboratorních pracovníků. Předpoklady pro plnění funkce č. 9 – *izolace a hospitalizace osob s vysoce nebezpečnými nákazami* jsou splněny, v CBO Těchonín je vyčleněno osm lůžek pro intenzivní péči, 20 lůžek pro standardní péči a 100 lůžek pro karanténu. V letech 2014–2022 nebyla v CBO Těchonín izolována ani hospitalizována ani jedna osoba s vysoce nebezpečnou nákazou. Opatření MO nejsou splněna, neboť dvě z devíti statutárních funkcí nejsou plněny.
- 3) *MO nezajistilo personální kapacity pro pohotovostní ani pro plný provoz CBO* – NKÚ zjistil, že ke dni 1. 1. 2023 chyběli z 11 lékařů dle požadovaného tabulkového počtu dva lékaři pro mírový stav a tři lékaři pro válečný stav. MO dále vyčlenilo pro podporu činnosti CBO Těchonín jednotku aktivních záloh v počtu 220 osob, její naplněnost ke konci ledna 2023 činila 60 %. Opatření MO nejsou splněna.
- 4) *MO neplnilo v plném rozsahu deklarované schopnosti v oblasti biologické ochrany* – opatření MO nejsou splněna; zejména bylo zjištěno omezené plnění dvou statutárních funkcí CBO Těchonín (viz výše odrážka č. 2).

---

⁵³ Funkce č. 2 – *garance specializace AČR v Alianci na OPZHN v oblasti biologické ochrany; současně podpora JCBRN Defence COE v této oblasti*; funkce č. 3 – *školení a výcvik specialistů vojenské zdravotnické služby pro plnění úkolů biologické ochrany na národní a mezinárodní úrovni*; funkce č. 4 – *řešení úkolů ve prospěch IZS*; funkce č. 5 – *uložení vojenské a specializované zdravotnické techniky pro mobilní biologické týmy, mobilní hospitalizační jednotku a mobilní polní mikrobiologickou laboratoř; současně zajištění výcviku těchto prvků k nasazení do misí*.

⁵⁴ V případě aktivace CBO Těchonín do plného provozu by musel být výzkum v laboratořích přerušen ve prospěch klinických vyšetření.

4.26 Tím, že MO do doby ukončení kontroly NKÚ nedobudovalo CBO Těchonín, nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., když se neřídilo usneseními vlády ČR¹⁰. MO vynaložilo v letech 2001–2014 na výstavbu CBO Těchonín částku 2 932 mil. Kč⁴. Od roku 2015 do roku 2022 pak dalších 739 mil. Kč, celkem tedy 3 671 mil. Kč. Vynaložené peněžní prostředky státního rozpočtu vyhodnotil NKÚ v době ukončení kontroly jako omezeně účelné, neboť CBO Těchonín nedisponuje unikátními schopnostmi stanovenými prostřednictvím statutárních funkcí (pouze omezeně plní funkci biologického obranného výzkumu AČR i funkci laboratorní diagnostiky biologických agens zneužitelných k bioterorismu nebo k přípravě biologické zbraně), čímž netvoří funkční celek zdravotnického zařízení na nejvyšším stupni biologického zabezpečení BSL-4 a není tak plně využito. V době ukončení kontroly plánovalo MO dobudování objektu pro vědu a výzkum v roce 2027, tj. 26 let od zahájení výstavby⁵⁵ CBO Těchonín.

---

⁵⁵ Výstavbu CBO Těchonín zahájilo MO v roce 2001 bezprostředně po 11. září 2001 na základě úkolového listu ministra obrany číslo 642/2001-8764.

Seznam použitých zkratk

31. prchbo	31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany
AČR	Armáda České republiky
ACHR, ARS	automobil chemický rozstřikovací
CBO	Centrum biologické ochrany Těchonín
CBRN	chemical, biological, radiological and nuclear – chemické, biologické, radiologické a nukleární látky
CT	NATO Capability Targets – cíle výstavby schopností NATO
ČR	Česká republika
DENPL	detektor nervově paralytických látek
DPH	daň z přidané hodnoty
E6201N	cíl výstavby schopností sil NATO: E6201N – <i>Základní a pokročilá ochrana před zbraněmi hromadného ničení</i>
HDP	hrubý domácí produkt
chemické vojsko	chemické vojsko Armády České republiky
IZS	integrováný záchranný systém
JCBRN Defence COE	Joint Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Defence Centre Of Excellence – Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení Vyškov
KA	kontrolní akce
KVAČR	koncepce výstavby Armády České republiky
KVPoS	koncepce výstavby pozemních sil Armády České republiky
LOV CBRN	lehké obrněné vozidlo radiačního, chemického a biologického průzkumu
LR	Land Rover
MDA	malý dekontaminační automobil
MO	Ministerstvo obrany
NATO	North Atlantic Treaty Organization – Severoatlantická aliance
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OM	ochranná maska
OPCH-05	provětrávaný protichemický izolační oděv
OPZHN	ochrana před zbraněmi hromadného ničení
program 107V08	program 107V08 – <i>Strategický program pozemních sil AČR</i>
program 107V490	program 107V490 – <i>Udržení a rozvoj schopností zdravotnické podpory</i>
program 107V68	program 107V68 – <i>Udržení a rozvoj schopností pozemních sil AČR</i>
PRS-A79, B76	středisko radiační pojízdné A79, B76
RCHPZ	radiační a chemický průzkum
SCHP	souprava chemického pozorovatele
SIBCRA	Sampling and Identification of Biological, Chemical and Radiological Agents – odběr a identifikace biologických, chemických a radiologických látek
S-LOV-CBRN	souprava lehkého obrněného vozidla CBRN
SW	software
VAP	výpočetně analytické pracoviště

Rozpočet MO a jeho čerpání v letech 2018–2022

(v mil. Kč)

Rok	Prostředky (oblast výdajů)	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	Výdaje vůči HDP (v %)
2018	<i>Běžné výdaje</i>	50 907,41	50 717,89	52 261,84	1,13 %
	<i>Kapitálové výdaje</i>	7 985,94	8 294,04	7 537,60	
	Celkem	58 893,35	59 011,93	59 799,44	
2019	<i>Běžné výdaje</i>	54 392,53	55 717,33	55 613,82	1,21 %
	<i>Kapitálové výdaje</i>	12 342,27	11 552,76	12 707,26	
	Celkem	66 734,80	67 270,09	68 321,08	
2020	<i>Běžné výdaje</i>	57 983,99	58 563,69	58 353,41	1,32 %
	<i>Kapitálové výdaje</i>	14 616,37	14 650,30	15 957,18	
	Celkem	72 600,36	73 213,99	74 310,59	
2021	<i>Běžné výdaje</i>	52 824,37	60 983,72	60 264,01	1,39 %
	<i>Kapitálové výdaje</i>	22 535,53	24 914,99	24 680,45	
	Celkem	75 359,90	85 898,71	84 944,46	
2022	<i>Běžné výdaje</i>	65 109,70	65 948,82	66 179,05	1,35 %
	<i>Kapitálové výdaje</i>	24 035,24	24 728,11	24 627,70	
	Celkem	89 144,94	90 676,93	90 806,75	

Zdroj: závěrečné účty MO, informační portál MONITOR.

**Kontrolované akce a projekty obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
v oblasti radiační, chemické a biologické ochrany (v Kč)**

Číslo akce	Název akce	Realizace	Kontrolovaný objem výdajů
Program 107V68			
107V682001607	Přístroje pro analýzu a detekci – nákup	2016	41 635 132,00
107V682001708	Prostředky a přístroje pro analýzu a detekci 2017 – nákup	2017	37 298 269,36
Program 107V08			
107V081001801	Prostředky a přístroje pro analýzu a detekci 2018 – nákup	2018	3 978 480,00
107V081001832	Přístroje a prostředky pro analýzu a detekci 2018 – nákup	2018–2019	36 280 465,50
107V081001920	Přístroje a prostředky pro analýzu a detekci 2020 – nákup	2020	46 328 719,68
107V081001821	Upgrade SW CBRN Analysis	2017–2022	28 080 591,00
107V081002189	Provětrávaný protichemický izolační oděv OPCH-05 – nákup	2021–2023	0,00
107V081001909	Lehké obrněné vozidlo CBRN – nákup	2018–2023	5 110 918 346,60
107V082002307	Liberec – garáže pro KOV a S-LOV-CBRN	2022–2023	1 971 090,00
Program 107V490			
107V491001908	Modernizace nástaveb BIOROVER	2020	23 079 540,00
107V492001702	Výstavba temperovaných garáží	2017–2019	39 271 658,67
107V492002103	Výstavba objektu pro vědu a výzkum*	*	7 973 960,50
Projekty obranného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací			
–	DENPL-V – Náhrada přístroje pro vysoce citlivou detekci NPL GSA-12	2020–2022	17 250 000
–	LOV-V – Vzorkovací a transportní vozidla pro tým SIBCRA	2022–2026	24 944 000
Celkový kontrolovaný objem			5 419 010 253,31

Zdroj: Evidenční dotační systém / Správa majetku ve vlastnictví státu.

* U této akce jsou v tabulce uvedeny výdaje ke dni ukončení kontroly NKÚ; výstavba objektu pro vědu a výzkum nebyla ke dni ukončení kontroly NKÚ zahájena.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

23/06

Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané na opatření *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2023 pod číslem 23/06. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Kinšt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na vybraná opatření *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy a zda došlo k naplnění cílů opatření *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále též „MZe“);

Státní zemědělský intervenční fond, Praha (dále též „SZIF“);

vybraní příjemci dotací:

AGRODRUŽSTVO BLÍŽKOVICE, družstvo; Ing. Karel Horák, Žehuň; Ing. Ondřej Kříženecký, Načeradec; Ing. Zdeněk Kupský, Valtice; ZEAS Lysice, a.s.; ZEMSPOL DEŠNÁ, s.r.o.

Kontrolováno bylo období od roku 2014 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od března 2023 do října 2023.

Kolegium NKÚ na svém I. jednání, které se konalo dne 15. ledna 2024,

schválilo usnesením č. 12/I/2024

kontrolní závěr v tomto znění:

PODPORA ROZVOJE VENKOVA V OBDOBÍ 2014–2020

ZÁKLADNÍ FAKTA

115 184 mil. Kč Prostředky přidělené
na
PRV 2014–2020**18 478 mil. Kč**Prostředky přidělené
na opatření
kontrolovaná NKÚ
u PRV 2014–2020**15 645 mil. Kč**Celková výše vyplacených
prostředků v rámci
kontrolovaných opatření
ke dni 7. 9. 2023**10 993**Počet podpořených
projektů v rámci
kontrolovaných
opatření ke dni
7. 9. 2023

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

**Nemožnost vyhodnotit
dopad podpory na rozvoj
venkova**MZe nenastavilo vhodné indikátory pro sledování
a hodnocení dosažení cílů PRV 2014–2020
a přínosů poskytované podpory.**75 %**15 z 20 kontrolovaných projektů mělo nedostatky z hlediska
účelnosti vynaložených prostředků.**50 %**10 z 20 kontrolovaných projektů vykazovalo chybné údaje
v monitorovacích zprávách.**Vyhodnocení
až v roce 2026**MZe provede vyhodnocení přínosů a dopadů
PRV 2014–2020 až v roce 2026.**Neoznámení skutečností
nasvědčujících spáchání
trestného činu**MZe ani SZIF v několika případech neoznámily skutečnosti
nasvědčující spáchání trestného činu.

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků vynakládaných na vybraná opatření v rámci *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (dále také „PRV 2014–2020“). Na realizaci PRV 2014–2020 vyčlenilo MZe prostředky ve výši cca 115 184 mil. Kč. Na opatření, která NKÚ kontroloval, bylo vyčleněno cca 18 478 mil. Kč.

1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na vybraná opatření *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy a zda došlo k naplnění cílů opatření *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*. Kontrola byla provedena u Ministerstva zemědělství, kde se zaměřila na jeho činnost jakožto řídicího orgánu PRV 2014–2020, a dále byla kontrola provedena u SZIF, kde se zaměřila na jeho činnost jakožto platební agentury. NKÚ provedl kontrolu rovněž u šesti vybraných příjemců dotací, u nichž prověřil realizaci 20 projektů schválených k podpoře. Finanční objem kontrolovaných projektů činil cca 107 mil. Kč.

1.3 NKÚ zjistil nedostatky v nastavení, řízení a realizaci PRV 2014–2020, které snižují účelnost poskytovaných a čerpaných peněžních prostředků a omezují ověřitelnost naplnění cílů a přínosů podpory.

MZe nedefinovalo cíle jednotlivých opatření a operací zcela konkrétně a měřitelně. MZe nenastavilo indikátory, na jejichž základě by mohlo sledovat a hodnotit účelnost, výsledky projektů a dopady podpory. Monitorovací zprávy předkládané podpořenými příjemci navíc často obsahovaly nesprávné údaje. SZIF správnost údajů nekontroloval a nepožadoval proto jejich revizi, což dále omezovalo jejich využitelnost pro hodnocení účelnosti poskytovaných peněžních prostředků. Z důvodu nedostatečně nastavených cílů a monitorovacích indikátorů nelze vyhodnotit, jak daná podpora přispěla k rozvoji venkova a jaké jsou její dopady.

Při kontrole vybraných 20 projektů u příjemců NKÚ zjistil, že příjemci peněžní prostředky na jejich realizaci vynaložili hospodárně a v souladu s právními předpisy. U pěti z vybraných projektů byly vynaloženy peněžní prostředky účelně. U 12 projektů měl NKÚ výhradu, kdy příjemci nenastavili konkrétní a měřitelné cíle k hodnocení účelnosti vynaložených prostředků. U tří projektů konstatoval NKÚ jen omezenou účelnost, protože příjemci významně nedosahovali předpokládaných ekonomických výsledků z nezemědělské činnosti, na niž obdrželi z PRV 2014–2020 podporu.

NKÚ také zjistil, že MZe ani SZIF ve třech případech neoznámily orgánům činným v trestním řízení skutečnosti nasvědčující tomu, že byl ze strany žadatelů o podporu spáchán trestný čin.

1.4 Toto celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

- a) Při nastavování PRV 2014–2020 neprovedlo MZe průzkum zájmu potenciálních žadatelů o dotaci. MZe zařadilo mezi oblasti podpory takové operace, o které nebyl ze strany žadatelů zájem (podpora na výstavbu bioplynových stanic – operace 6.4.3), a opatření, které se vůbec nepodařilo zahájit (podpora poradenství – opatření M02). Ke zrušení opatření M02 a převedení nečerpaných prostředků do jiných oblastí přistoupilo MZe až v roce 2018, tedy tři roky po schválení první verze programu a v pátém roce programového období (viz odst. 4.1 až 4.3).

- b) MZe nenastavilo cíle jednotlivých operací zcela dle principu SMART¹. Problémem bylo především neprovázání cílů s vhodnými indikátory, na jejichž základě by bylo možné provést vyhodnocení plnění cílů, přínosů a dopadů podpory. Žadatelé v rámci projektů nedefinovali – a MZe ani SZIF to po žadatelích ani nepožadovaly – konkrétní a měřitelné cíle projektů, kterých by měli prostřednictvím podpory z PRV 2014–2020 dosáhnout. Ze vzorku 50 projektů kontrolovaných u SZIF nebyly cíle dle principu SMART u 31 projektů, nebylo tak možné hodnotit dosažitelnost těchto cílů a posoudit výsledky a přínosy předmětných projektů, tedy účelnost vynaložených peněžních prostředků (viz odstavce 4.4 až 4.10).
- c) MZe nestanovilo obsah monitorovacích zpráv požadovaných od příjemců tak, aby obsahovaly údaje a informace, které by MZe a SZIF mohly využívat ke sledování plnění cílů projektů. Uváděné údaje a informace jsou často obecné, neprovázané s údaji vykazovanými v žádosti o dotaci a žádosti o platbu a navíc také často nesprávné. SZIF správnost a relevantnost jednotlivých dat a informací poskytovaných ze strany příjemců nekontroluje, pouze ověřuje, zda příjemci odevzdali monitorovací zprávy ve stanoveném termínu. MZe v současné době nemá informace o výsledcích a přínosech PRV 2014–2020; jeho vyhodnocení provede až v roce 2026 (viz odst. 4.11 až 4.20).
- d) Preferenční kritéria MZe pro hodnocení a výběr projektů nezohledňovala, jakou měrou hodnocený projekt přispěje k plnění cílů operací a opatření. Minimální bodovou hranici pro získání dotace u operací, kde se nedařilo čerpat vyčleněné prostředky (na podporu vzdělávání – opatření M01 a podporu výroby tvarovaných biopaliv – operace 6.4.1 záměr c), MZe v průběhu programového období výrazně snižovalo (viz odst. 4.21 až 4.24).
- e) MZe a SZIF ve třech případech neoznámily orgánům činným v trestním řízení skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin (viz odst. 4.25 až 4.28).
- f) NKÚ ohodnotil z pohledu vynaložených peněžních prostředků 15 projektů z 20 (75 % projektů) sníženým stupněm hodnocení účelnosti (viz přílohy č. 2 a 3). Nejhorší hodnocení z hlediska účelnosti získaly projekty zaměřené na rozšíření nezemědělské činnosti příjemců. Žádný z těchto projektů nevyhodnotil NKÚ jako zcela účelný. Z celkového počtu třinácti projektů zaměřených na rozšíření nezemědělských činností bylo deset vyhodnoceno jako účelných s výhradou, protože příjemci nenastavili cíle svých projektů konkrétním a měřitelným způsobem (MZe to po nich ani nepožadovalo – viz písm. b) tohoto výčtu), a nebylo tak možné ověřit jejich naplnění. Zbývající tři projekty vyhodnotil NKÚ z hlediska vynaložení peněžních prostředků jako účelné pouze omezeně, protože příjemci významně nedosahovali předpokládaných ekonomických výsledků z nezemědělské činnosti, na něž podporu z PRV 2014–2020 získali. NKÚ naopak konstatuje, že příjemci dotací u všech 20 kontrolovaných projektů čerpali poskytnuté peněžní prostředky hospodárně a v souladu s právními předpisy (viz odst. 4.29 až 4.35).

1.5 NKÚ na základě výsledků kontroly doporučuje v programových obdobích následujících po kontrolovaném období PRV 2014–2020:

- a) Ministerstvu zemědělství stanovit na úrovni programu rozvoje venkova konkrétní a měřitelné cíle a provázat je s takovými indikátory, na jejichž základě by bylo možné provést vyhodnocení plnění cílů, přínosů a dopadů podpory. Současně nastavit

---

¹ SMART cíle jsou: konkrétní (Specific), měřitelné (Measurable), dosažitelné (Attainable), relevantní (Relevant) a časově vymezené (Timely).

povinnost žadatelům definovat konkrétní a měřitelné cíle u projektů, aby bylo možné provádět hodnocení účelnosti vynaložených prostředků;

- b) Ministerstvu zemědělství provést přezkum požadovaných informací a dat (jež uvádějí příjemci v žádostech o dotaci, žádostech o platbu a monitorovacích zprávách), a to za účelem sjednocení těchto dat a informací, aby byly vzájemně porovnatelné a využitelné pro sledování a hodnocení cílů, přínosů a dopadů poskytované podpory;
- c) Ministerstvu zemědělství ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem stanovit příjemcům dotací povinnost uvádět v monitorovacích zprávách úplné a pravdivé informace a tuto povinnost vymáhat;
- d) Ministerstvu zemědělství a Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu stanovit účinné postupy pro zajištění plnění zákonem stanovené povinnosti oznamovat skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu orgánům činným v trestním řízení.

II. Informace o kontrované oblasti

2.1 Hlavním strategickým cílem rozvoje zemědělství dle *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*² (dále též „Strategie 2030“) je podílet se na dlouhodobém a trvalém zajištění potravinové bezpečnosti na národní a evropské úrovni a přispět k energetické soběstačnosti ČR v rámci stanoveného energetického mixu, a to při podstatném zvýšení jeho efektivnosti a konkurenceschopnosti a vztahů k jím užívaným přírodním zdrojům a rozvoji venkova, včetně zvyšování jeho rekreačního potenciálu.

2.2 *Program rozvoje venkova na období 2014–2020* je strategický dokument, který schválila vláda ČR v červenci 2014.³ Mezi cíle PRV 2014–2020 patří např. obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Dále program podporuje diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Horizontální prioritou je předávání znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenství či spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví.

2.3 PRV 2014–2020 je spolufinancován z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova*. Evropská komise schválila finální znění programového dokumentu *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* v květnu 2015. V průběhu programového období byl PRV 2014–2020 jedenáctkrát aktualizován, přičemž poslední aktualizace proběhla v červenci 2023. Poslední schválená výše přidělených peněžních prostředků na realizaci PRV 2014–2020 byla v celkovém objemu 115 184 mil. Kč⁴ (viz tabulka č. 1).

² Strategický dokument schválený usnesením vlády České republiky ze dne 2. května 2016 č. 392, *ke Strategii resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*.

³ Usnesení vlády České republiky ze dne 9. července 2014 č. 532, *o Programu rozvoje venkova na období let 2014 až 2020*.

⁴ Alokaci na PRV 2014–2020 schválila Evropská komise v eurech. Celková částka alokovaná na realizaci programu je 3 076 mil. €. NKÚ provedl přepočtení měnovým kurzem 24,075 Kč/€ určeným Českou národní bankou ke dni 31. 8. 2023. I další částky uvedené v kontrolním závěru jsou přepočteny tímto kurzem.

Tabulka č. 1: Finanční alokace PRV 2014–2020 dle poslední aktualizace z července 2023

Celkové veřejné prostředky v Kč	z toho:	
	– příspěvek EU (v Kč)	– příspěvek ČR (v Kč)
115 184 434 553	74 048 156 391	41 136 278 162

Zdroj: programový dokument PRV 2014–2020 (11. aktualizace); zpracováno NKÚ.

2.4 MZe jako řídicí orgán PRV 2014–2020 zodpovídá za účinné, účelné a správné řízení a provádění programu. MZe je zodpovědné za monitorování⁵ a hodnocení programu a předávání informací o pokroku realizace PRV 2014–2020 Evropské komisi. MZe v roli řídicího orgánu provádí monitorování PRV 2014–2020 prostřednictvím monitorovacích indikátorů. Jedná se o indikátory výsledku a výstupu (indikátorová soustava), kterým v závislosti na výši alokovaných zdrojů nastavilo MZe cílové hodnoty. Soubor společných indikátorů je stanoven na základě nařízení o financování společné zemědělské politiky⁶ a byl vymezen prováděcím nařízením EK (EU) č. 834/2014⁷. Současně odpovídá i za nastavení podmínek pro poskytování dotací. Pro jednotlivá kola příjmu žádostí o dotace vydávalo MZe v rámci *Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (dále též „Pravidla“) jednak „obecné podmínky pro poskytnutí dotace“, jednak pro jednotlivé operace „specifické podmínky pro poskytnutí dotace“. MZe v těchto Pravidlech mj. definovalo způsobilost žadatele, stanovilo podmínky pro získání dotace, definovalo způsobilé výdaje i jejich limity a další podmínky platné pro žadatele, resp. příjemce.

2.5 SZIF jako platební agentura zodpovídá za administrativní kontrolu žádostí o dotaci, hodnocení a výběr projektů dle stanovených kritérií, vytváří a podepisuje s vybranými příjemci dohodu o poskytnutí dotace. Dále je zodpovědný za administraci a kontrolu žádostí o proplacení, zajišťuje provádění plateb příjemcům dotací a realizuje kontrolu na místě u příjemců po proplacení dotací. Současně SZIF spravuje informační systém, v němž o jednotlivých projektech shromažďuje údaje, které získává z žádostí o proplacení a následně (po dobu vázanosti projektu na účel) z monitorovacích zpráv od příjemců dotací. Tento informační systém je hlavním zdrojem dat pro monitorování a hodnocení programu.

2.6 V rámci PRV 2014–2020 mohou žadatelé podávat žádosti o dotaci ve dvou typech opatření. Prvním typem jsou *neprojektová opatření* prováděná na základě nařízení vlády. Zde neprobíhá výběr žádostí, na dotaci mají nárok všichni žadatelé, kteří splnili stanovené závazné podmínky. Jedná se např. o dotace na podporu ekologického zemědělství, agroenvironmentálních opatření nebo dobrých životních podmínek zvířat. Druhým typem jsou *projektová opatření*, kde žadatelé předkládají žádosti o dotaci na jednotlivé projekty. Těchto opatření bylo v rámci PRV 2014–2020 celkem šest. V jejich případě jsou žádosti o dotaci podrobeny hodnocení a výběru, a to na základě předem nastavených kritérií.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013, o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 834/2014 ze dne 22. července 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro uplatňování společného rámce pro sledování a hodnocení společné zemědělské politiky.

2.7 Kontrola NKÚ se zaměřila na projektová opatření na podporu:

- vzdělávání,
- investičních projektů na rozvoj zemědělských podniků,
- nezemědělských podnikatelských činností.

Konkrétně šlo o následující opatření a operace, ze kterých bylo ke dni 7. 9. 2023 podpořeno celkem 10 993 projektů:

Opatření M01	<ul style="list-style-type: none"> • operace 1.1.1 – <i>Vzdělávací akce</i> • operace 1.2.1 – <i>Informační akce</i>
Opatření M02	
Opatření M04	<ul style="list-style-type: none"> • operace 4.1.1 – <i>Investice do zemědělských podniků</i>
Opatření M06	<ul style="list-style-type: none"> • operace 6.1.1 – <i>Zahájení činnosti mladých zemědělců</i> • operace 6.4.1 – <i>Investice do nezemědělských činností</i> • operace 6.4.2 – <i>Podpora agroturistiky</i> • operace 6.4.3 – <i>Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů</i>

Opatření M01 – Předávání znalostí a informační akce

2.8 Cílem tohoto opatření bylo posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Opatření se dělilo na dvě operace (viz odst. 2.7). Celková alokace na toto opatření činila 308 mil. Kč.

Opatření M02 – Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství

2.9 Cílem tohoto opatření měla být podpora poskytování odborných individuálních poradenských služeb. MZe se nepodařilo toto opatření zahájit a v roce 2018 ho zrušilo a peněžní prostředky určené na poradenství převedlo na podporu vzdělávání.

Opatření M04 – Investice do hmotného majetku

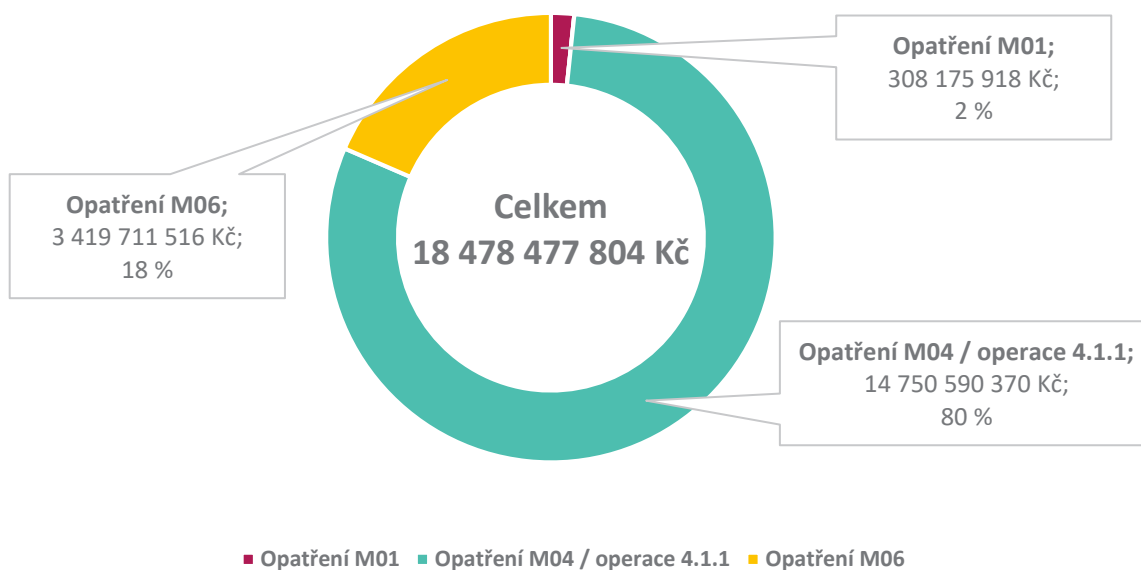
2.10 Cílem tohoto opatření bylo zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních zemědělských podniků. Účelem bylo přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Opatření se dělilo na čtyři operace. V rámci provedené kontroly byla prověřena operace 4.1.1 s celkovou alokací 14 750 mil. Kč (viz odst. 2.7).

Opatření M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti

2.11 Cílem tohoto opatření bylo napomoci generační obnově v zemědělství a současně usnadnit vstup dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví. Dalším cílem bylo usnadnit rozšíření činnosti zemědělských podniků do nezemědělských činností a stimulovat tak vytváření pracovních míst. Opatření se členilo na čtyři operace (viz odst. 2.7). Celková alokace na toto opatření činila 3 420 mil. Kč.

2.12 Celkový přehled o alokaci prostředků na vybraná opatření uvádí graf č. 1. Přehled podpory výše uvedených opatření a v nich zahrnutých operací a jejich čerpání obsahuje příloha č. 1.

**Graf č. 1: Alokace peněžních prostředků na vybraná opatření PRV 2014–2020
(stav ke dni 31. 8. 2023)**

Zdroj: programový dokument PRV 2014–2020 (11. aktualizace); graficky zpracoval NKÚ.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na vybraná opatření *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy a zda došlo k naplnění cílů opatření *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*.

3.2 Za účelné se považuje takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.⁸ Poskytování a čerpání peněžních prostředků bylo tedy účelné, pokud došlo k naplnění optimální míry stanovených cílů PRV 2014–2020 a jednotlivých projektů například v oblasti předávání znalostí a informací, zvýšení konkurenceschopnosti a modernizace zemědělských podniků, diverzifikace příjmů z nezemědělské činnosti a zahájení podnikání mladých zemědělců.

3.3 Za hospodárné se považuje takové použití veřejných prostředků, které vede k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.⁹

Čerpání peněžních prostředků bylo tedy hospodárné, pokud:

- příjemce dotace použil prostředky v odpovídající výši na realizaci projektu dle dohody;
- peněžní prostředky vynaložené na pořízení výrobků a služeb v rámci projektu byly vynaloženy dle stanovených podmínek způsobilosti, přiměřeně a za ceny v místě a čase obvyklé, resp. za ceny dle katalogu cen stavebních prací;

⁸ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁹ Dle ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

- výběr dodavatelů proběhl v souladu se zákonem¹⁰ nebo s *Příručkou pro zadávání zakázek Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (dále též „Příručka“) a vedl k hospodárnému vynaložení peněžních prostředků a byly vytvořeny podmínky, které preventivně zamezily vzniku dodatečných nákladů;
- došlo k využívání všech technických vlastností/funkcionalit pořízeného výrobku.

3.4 NKÚ provedl kontrolu u MZe jako řídicího orgánu PRV 2014–2020, u SZIF jako platební agentury tohoto programu a u vybraných příjemců dotací.

3.5 U MZe a SZIF kontrola posoudila nastavení a účinnost systému poskytování peněžních prostředků u vybraných opatření a operací z hlediska zajištění účelnosti a hospodárnosti poskytování veřejných prostředků a souladu s právními předpisy. Při kontrole systému poskytování podpory posoudil NKÚ zejména stanovení cílů jednotlivých opatření a operací a jejich dosahování, monitorování výstupů a výsledků, vyhodnocování dopadů poskytnuté podpory, nastavení a aplikaci pravidel k zajištění výběru projektů k podpoře splňujících podmínky účelnosti a hospodárnosti a nastavení a provádění kontrolní činnosti u příjemců dotací.

3.6 U vybraných příjemců dotací bylo kontrolou NKÚ posouzeno, zda použití prostředků na realizaci projektů bylo účelné, hospodárné a v souladu se stanovenými podmínkami. NKÚ pomocí čtyřstupňové škály vyhodnotil u každého projektu na základě zjištěných skutečností účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků ve smyslu jejich vymezení uvedeného v odstavci 3.2 a 3.3; podrobnosti ke kritériím vyhodnocení jsou uvedeny v příloze č. 2. Dále NKÚ u příjemců dotací ověřil dodržení podmínek poskytnuté podpory stanovených v Pravidlech, v Příručce a v dohodách o poskytnutí dotace.

3.7 Ke kontrole u SZIF byl vybrán vzorek 50 projektů z operací uvedených v odst. 2.7. NKÚ na tomto vzorku ověřoval nastavení a účinnost řídicího a kontrolního systému poskytování peněžních prostředků. Dále kontrola ověřovala, zda SZIF prováděl administraci a kontrolu v souladu s předpisy, nastavenými podmínkami a Pravidly a tak, aby byla zajištěna účelnost a hospodárnost vynaložených prostředků a aby projekty vedly k naplnění stanovených cílů.

3.8 NKÚ provedl kontrolu u šesti příjemců, u nichž ověřil vzorek 20 projektů¹¹, na které čerpali podporu z PRV 2014–2020. Vzorek se skládal z jednoho projektu z operace 6.4.3, ze čtyř projektů z operace 6.4.2, osmi projektů z operace 6.4.1 a sedmi projektů z operace 4.1.1. Přehled vybraných projektů je součástí přílohy č. 3. Při výběru projektů určených ke kontrole postupoval NKÚ především podle věcného kritéria, aby bylo zajištěno zastoupení různých typů podporovaných projektů a různých typů příjemců (fyzické a právnické osoby). Dále využil hledisko kvantitativní, kdy při výběru preferoval finančně významnější projekty, jejichž realizace již byla ukončena. Do výběru zahrnul NKÚ příjemce, kteří ve sledovaném období realizovali více projektů z různých operací.

3.9 Do kontrolního vzorku ověřovaného u příjemců nezahrnul NKÚ projekty z opatření M01 (vzdělávání a informační akce). S podklady k těmto projektům (prezenční listiny, doklady, materiály ke školením a informačním akcím) disponoval SZIF, a proto byly projekty z tohoto opatření prověřeny v rámci kontroly u SZIF.

¹⁰ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹¹ Vzorek projektů prověřovaných u příjemců byl součástí i vzorku 50 projektů ověřovaných u SZIF.

3.10 Kontrolovaným obdobím byly roky 2014 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrolovaný objem činil u MZe 18 478 mil. Kč (prostředky alokované na vybraná opatření, resp. operace), u SZIF 15 645 mil. Kč (objem prostředků vyplacených ve vybraných operacích) a u vybraných příjemců 107 mil. Kč (prostředky poskytnuté příjemcům).

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Nastavení programového dokumentu PRV 2014–2020

4.1 Jedním z předpokladů účelnosti PRV 2014–2020 je jeho soulad se strategiemi ČR v oblasti podpory zemědělského sektoru. Pro přípravu programového dokumentu je proto nutné, aby MZe jako řídicí orgán definovalo priority a potřeby sektoru, k jejichž plnění má program přispět. Obdobně by mělo analyzovat tzv. absorpční kapacitu pro vybraná opatření a operace PRV 2014–2020 za účelem nastavení odpovídající alokace peněžních prostředků na předpokládané množství a finanční objem projektů, které zajistí dosažení stanovených cílů. NKÚ proto zjišťoval, zda nastavené cíle PRV 2014–2020 korespondují s cíli klíčového strategického dokumentu pro toto období (Strategie 2030 – viz odst. 2.1) a zda MZe nastavilo odpovídajícím způsobem i alokaci peněžních prostředků na opatření a operace programu, kterými chce cílů programu dosáhnout.

→ MZe neprovedlo průzkum zájmu žadatelů, a zařadilo tak do PRV 2014–2020 opatření, o která žadatelé neměli zájem, a dlouho tuto situaci adekvátně neřešilo.

4.2 MZe zařadilo do PRV 2014–2020 celkem 13 opatření, jejichž pomocí chtělo přispět k dosahování cílů stanovených ve Strategii 2030. NKÚ ověřil, že tato opatření byla v souladu s definovanými potřebami sektoru a strategiemi MZe. Při tvorbě programového dokumentu vycházelo MZe zejména z kvantifikace cílových skupin příjemců a ze zkušeností z předchozího programového období, avšak nikoliv na základě průzkumu skutečného zájmu potenciálních žadatelů o dotace dle nastavených podmínek. Programový dokument tak až do 5. aktualizace (tedy do roku 2018, který byl pátým rokem programového období) obsahoval operace, o které nebyl ze strany žadatelů zájem, resp. opatření, které se vůbec nepodařilo zahájit.

4.3 Neprovedení průzkumu zájmu potenciálních žadatelů ze strany MZe se projevilo zejména u opatření M02 – *Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství*, u kterého se poskytování podpory pro nezájem žadatelů nepodařilo vůbec zahájit, a u operace 6.4.3 – *Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů* v případě předpokládané podpory bioplynových stanic, v této oblasti nebyla podána ani jedna žádost o dotaci. MZe ani externí hodnotitel, který pro MZe vypracoval hodnocení ex-ante¹², neidentifikovali v rámci přípravy PRV 2014–2020 překážky v implementaci opatření M02. MZe přes výše uvedené skutečnosti zrušilo opatření M02 až v roce 2018, tedy více než tři roky po schválení první verze programového dokumentu Evropskou komisí. Prostředky vyčleněné na opatření M02

¹² Ex-ante evaluace (předběžné zhodnocení) programu probíhá na začátku programového cyklu v rámci příprav strategie programu.

převadlo do opatření M01. Prostředky alokované na podporu bioplynových stanic převadlo MZe do opatření M08 – *Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů.*

B. Nastavení cílů opatření/operací/projektů a jejich monitorování

4.4 Jedním ze základních předpokladů zajištění účelnosti poskytovaných peněžních prostředků je správné nastavení cílů jednotlivých opatření, operací, projektů a indikátorů pro sledování jejich dosažení. Správně nastavené cíle a indikátory mají přinášet průběžné informace o dosahované účelnosti poskytovaných peněžních prostředků a vést tak k případným úpravám nastavení opatření a operací v zájmu dosažení nastavených cílů v probíhajícím programovém období.

→ MZe nenastavilo cíle operací v některých případech tak, aby bylo možné vyhodnotit jejich naplnění.

4.5 NKÚ posoudil nastavení cílů jednotlivých operací a následně i cíle projektů zahrnutých v kontrolním vzorku, tedy zda jsou jednotlivé cíle na úrovni programu a jeho jednotlivých opatření i projektů nastaveny dle zásad SMART.

4.6 Jak je zřejmé z tabulky č. 2, MZe nenastavilo cíle jednotlivých operací zcela dle principu SMART. Opakujícím se problémem u všech prověřovaných operací byl zejména nedostatek u aspektu měřitelnosti, tedy provázání cílů s takovými indikátory, na jejichž základě by bylo možné provést vyhodnocení plnění cílů, přínosů a dopadů podpory (viz také odst. 4.10). To NKÚ zjistil u všech kontrolovaných operací.

Tabulka č. 2: Vyhodnocení nastavení cílů u jednotlivých operací dle zásad SMART

Cíle		M01	4.1.1	6.1.1	6.4.1	6.4.2	6.4.3
(S)	Konkrétní	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
(M)	Měřitelné	ANO s výhradou	ANO s výhradou	NE	ANO s výhradou	ANO s výhradou	ANO s výhradou
(A)	Dosažitelné	NE	ANO s výhradou	ANO s výhradou	ANO s výhradou	ANO s výhradou	ANO s výhradou
(R)	Relevantní	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
(T)	Časově vymezené	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

Zdroj: programový dokument PRV 2014–2020 a „specifické podmínky“ Pravidel.

4.7 Obdobný nedostatek zjistil NKÚ i v nastavení cílů na úrovni projektů. MZe v Pravidlech pro jednotlivé operace nenastavilo pro žadatele, resp. příjemce, povinnost stanovit si cíle projektu v souladu s principy SMART. Dokonce ani přesně nestanovilo, co má popis projektu a jeho výsledků obsahovat. Z tohoto důvodu ani SZIF při administraci žádostí o dotaci nepožadoval po příjemcích, aby pro své projekty nastavili konkrétní a měřitelné cíle, jejichž plnění by bylo možné následně ověřit. NKÚ kontrolou vybraného vzorku projektů na SZIF zjistil, že ve většině případů (v 62 % projektů) nenastavili příjemci cíle jako SMART, což se projevilo zejména u projektů v operaci 4.1.1 a u projektů z opatření M06. Vyhodnocení cílů v opatření M01, M06 a v operaci 4.1.1, které NKÚ u SZIF provedl, je uvedeno v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Přehled projektů a nastavení jejich cílů

Operace	Počet prověřených projektů u SZIF	Cíle dle principu SMART (počet projektů)	Obecné a nespecifické cíle (počet projektů)
M01			
1.1.1	5	5	0
1.2.1	5	5	0
M04			
4.1.1	12	3	9
M06			
6.1.1	6	6	0
6.4.1	10	0	10
6.4.2	10	0	10
6.4.3	2	0	2
Celkem	50	19	31

Zdroj: žádosti o dotaci vybraného vzorku projektů.

4.8 NKÚ vyhodnotil, že cíle všech prověřovaných projektů z opatření M01 a operace 6.1.1 nastavili příjemci dle principu SMART. Současně i u operace 4.1.1 vyhodnotil NKÚ některé cíle jako SMART. Správně nastavený cíl projektu (SMART) ilustruje příklad č. 1.

Příklad č. 1 – SMART cíl v žádosti o dotaci

U projektu č. 2030 na modernizaci farmy příjemce v žádosti o dotaci uvedl cíle, resp. výsledky projektu:

„Žadatel realizací projektu uzavře svůj obrat stáda prasat a stane se plně soběstačným. Výsledkem projektu budou budovy pro chov prasat splňující nejpřísnější standardy a normy pro welfare chovu prasat.

Žadatel hospodaří na dvou farmách, a to:

1) Farma A – průměrný počet prasat (bez prasnic) za rok 2018 je 6 435,81 ks a průměrný počet prasnic za rok 2018 je 625,02 ks;

2) Farma B – průměrný počet prasat (bez prasnic) za rok 2018 je 831,88 ks.

Realizací tohoto projektu vznikne nových 8 480 ustájovacích míst v areálu farmy A. Výsledkem projektu je zvýšení počtu ustájovacích míst min. o 20 %...“

Dále příjemce v žádosti o dotaci uvedl předpokládaný rozsah výroby „8 480 ustájovacích míst, intenzitu výroby: maso třída jakosti I 233,3 kg za ustájené místo a jednotkovou cenu 31 Kč/Kg“.

Příjemce v žádosti o dotaci uvedl konkrétní a měřitelné cíle projektu a termín jeho dokončení, z tohoto důvodu NKÚ vyhodnotil dané cíle projektu jako SMART.

4.9 SZIF dle nastavených podmínek Pravidel ale schválil i projekty, které neměly nastaveny SMART cíle a k nim relevantní indikátory, na jejichž základě by SZIF mohl sledovat a hodnotit míru dosažení výsledků a cílů projektu (hlavně u projektů zaměřených na rozvoj nezemědělských činností vedoucích k diverzifikaci příjmů). Tři případy obecně nastavených cílů jednotlivých projektů ilustruje příklad č. 2.

Příklad č. 2 – příliš obecné cíle v žádosti o dotaci

U projektu, který byl kontrolován u SZIF a byl zaměřen na investice do nezemědělských činností, příjemce v žádosti o dotaci uvedl cíle, resp. výsledky projektu:

„Výsledkem projektu je nákup cisterny na vodu, zametacího kartáče a návěsu na převoz sutí na staveništích. Pořízením strojů dojde k zefektivnění prací a lepší nabídce v poskytování služeb.“

U projektu č. 0976 na wellness příjemce v žádosti o dotaci uvedl cíle, resp. výsledky projektu:

„Vybudováním wellness dojde k uspokojení občanů a návštěvníků obce Choťovice a okolí a zároveň zvýšení návštěvnosti tohoto kraje.“

U projektu č. 0617 zaměřeného na investice do nezemědělských činností uvedl příjemce v žádosti o dotaci tyto cíle, resp. výsledky projektu:

„Zajištění možnosti rozvoje výroby žadatele, zajištění kvalitní a dostupné služby, zlepšení konkurenčního prostředí, využití potenciálu venkova a venkovského prostředí, podpora a stabilizace podnikatelských aktivit, sekundární efekt v podobě podpory venkovského podnikání, zlepšení kvality života ve venkovských oblastech.“

Příjemci v žádostech o dotaci nenastavili konkrétní a měřitelné cíle projektů. Žádosti neobsahují ani relevantní indikátory, na jejichž základě by SZIF mohl sledovat a hodnotit míru dosažení výsledků a cílů projektu. Z tohoto důvodu vyhodnotil NKÚ dané cíle projektů jako příliš obecné a neměřitelné.

→ MZe nenastavilo indikátory jednotlivých operací PRV 2014–2020 tak, aby vypovídaly o kvalitě realizace operací a projektů.

4.10 NKÚ zjistil, že MZe nastavilo indikátory sledující celkové veřejné výdaje (v eurech) na podpořené projekty nebo počty podpořených projektů¹³, příp. počty účastníků vzdělávacích akcí apod. Kvantitativní indikátory tohoto typu však nevypovídají o kvalitě realizace operací, a obdobně ani projektů, ve vztahu k cílům, tedy očekávanému výsledku a dopadu jejich realizace. NKÚ navíc zjistil, že cíle jednotlivých operací a monitorovací indikátory nebyly vždy vzájemně provázány. Neprovozánost cílů a indikátorů ilustruje příklad č. 3.

Příklad č. 3 – neprovázání cílů a indikátorů operace**Operace 6.1.1 – Zahájení činnosti mladých zemědělců**

V poslední, jedenácté aktualizaci programového dokumentu z července 2023 stanovilo MZe pro operaci 6.1.1 následující cíle:

- podpora podnikatelských plánů – investice v živočišné a rostlinné výrobě vedoucí k zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců,
- usnadnění vstupu dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví zemědělství, a zejména generační obnovy v tomto odvětví.

Pro sledování těchto cílů si MZe stanovilo v programovém dokumentu PRV 2014–2020 celkem pět indikátorů: *celkové veřejné výdaje (92501), celkové investice (92500), počet podpořených zemědělských podniků/příjemců (93701), podíl zemědělských podniků s podporou z programu rozvoje venkova na plán rozvoje podnikatelské činnosti/investice pro mladé zemědělce (94201) a standardní produkce (93800).*

¹³ Např. indikátor výsledku u opatření M01 – (92302) *Počet účastníků, kteří se v rámci období 2014–2020 účastnili min. dvou akcí*; indikátor výstupu u operace 6.4.1 – O.3 (92702) *Počet podpořených operací*; indikátor výstupu u operací 6.1.1 a 4.1.1 – O.4. (93701) *Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců*.

Prostřednictvím takto nastavených indikátorů nelze sledovat a hodnotit pokrok plnění stanovených cílů, kterými jsou např. úspěšnost generační obměny nebo vstup kvalifikovaných mladých zemědělců. Současně NKÚ zjistil, že MZe zařadilo do programového dokumentu PRV 2014–2020 indikátor (*93800 Standardní produkce*), který vůbec neměl vazbu na cíl operace.

→ **Monitorovací zprávy projektů nenavazovaly na stanovené cíle a příjemci je vyplňovali nesprávně.**

4.11 MZe stanovilo ve „specifických podmínkách“ Pravidel u všech vybraných opatření, resp. operací, povinnost pro příjemce dotace předkládat po proplacení projektu monitorovací zprávy, a to po celou tzv. lhůtu vázanosti projektu na účel¹⁴. Tyto monitorovací zprávy a informace v nich uvedené mají sloužit jako podklad pro monitorování PRV 2014–2020. NKÚ proto zjišťoval, zda monitorovací zprávy poskytují informace o plnění stanovených cílů projektů.

4.12 Kontrola ukázala, že MZe v Pravidlech nenastavilo jednoznačným způsobem povinnost vykazovat v rámci monitorovacích zpráv správné informace. MZe stanovilo pouze povinnost poskytovat „úplné informace“. Jak NKÚ zjistil, příjemci tím byli výslovně (pod sankcí) zavázáni pouze k předkládání monitorovacích zpráv. Toto sankční ustanovení se však již nevztahuje na případnou nesprávnost poskytovaných informací.

4.13 NKÚ dále zjistil, že SZIF nekontroluje správnost a relevantnost jednotlivých dat a informací poskytovaných ze strany příjemců v monitorovacích zprávách. Stejně tak SZIF tyto informace ani nijak nevyužívá¹⁵.

4.14 V případě neinvestičních projektů realizovaných z opatření M01 (operace 1.1.1 a 1.2.1) obsahují monitorovací zprávy pouze „*Obecnou část*“. Informace uváděné v této části přitom nesouvisí se samotným projektem. Jedná se o ekonomická data, která podniky musí zveřejňovat v rámci účetní závěrky. Výjimkou je pouze bod „*Zhodnocení projektu a jeho dopadů od data podání žádosti o platbu*“. V tomto bodě uváděli někteří příjemci jen velmi obecný komentář k úspěšnosti projektu, který navíc opakovali ve všech následujících monitorovacích zprávách. Obecný komentář uváděný příjemcem v monitorovacích zprávách ilustruje příklad č. 4. Požadavek na vykazování ekonomických dat podniku u opatření M01 v souvislosti s předkládáním monitorovacích zpráv považuje NKÚ za zbytečnou administrativní zátěž příjemce.

¹⁴ Lhůta vázanosti projektu na účel, a tedy i doba, po kterou musí příjemci předkládat monitorovací zprávy, je pět let. Pouze v případě M01 stanovilo MZe povinnost předkládat monitorovací zprávu po dobu dvou let.

¹⁵ SZIF v této záležitosti Nejvyššímu kontrolnímu úřadu sdělil: „SZIF odpovídá za kontrolu odevzdání všech formulářů Monitorovacích zpráv ... a upozorňuje opakovaně příjemce dotace na neodevzdané Monitorovací zprávy... SZIF nekontroluje v rámci ex post kontrol u jednotlivých projektů správnost jednotlivých dat, vyplněných příjemcem dotace v Monitorovací zprávě, a ani tyto data nijak ke své činnosti nevyužívá...“

Příklad č. 4 – pouze obecný komentář k úspěšnosti projektu v monitorovacích zprávách příjemců

U projektu, který byl kontrolován u SZIF a byl zaměřen na vzdělávací akci, příjemce v monitorovací zprávě v bodě *Zhodnocení projektu a jeho dopadů od data podání žádosti o platbu* uvedl: „*beneficienti si nabyté poznatky pochvalují, jsou použitelné v jejich praxi.*“

U projektu kontrolovaného u SZIF a zaměřeného na informační akci uvedl příjemce v monitorovací zprávě v bodě *Zhodnocení projektu a jeho dopadů od data podání žádosti o platbu* tento komentář: „*Projekt VÚVeL Fest IV měl pozitivní dopad do zemědělské prvovýroby, protože zajistil přenos nových výsledků výzkumu do zemědělské praxe. Význam akce dokládá stále se zvyšující zájem o dané semináře ze strany pracovníků v zemědělství a pozitivní ohlasy účastníků na probíraná témata. Byly navázány i hlubší pracovní vztahy mezi VÚVeL a některými účastníky za účelem řešení aktuálních problémů v zemědělské výrobě. Zejména v aplikaci nových poznatků pro řešení poruch zdraví a jejich prevence s cílem zdravotně nezávadné a kvalitní produkce surovin pro výrobu potravin.*“

Příjemci v monitorovacích zprávách v bodě *Zhodnocení projektu a jeho dopadů od data podání žádosti o platbu* slovně popisovali přínosy vzdělávacích a informačních akcí. Tyto popisy jsou ovšem obecné, na jejich základě nemohl SZIF provádět sledování plnění cílů projektu.

4.15 NKÚ dále kontrolou u vybraného vzorku příjemců dotací zjistil následující nedostatky:

- Monitorovací zprávy obsahovaly obecné informace o příjemci (finanční údaje z účetních závěrek). Tuto skutečnost zjistil NKÚ u všech 20 kontrolovaných projektů. V jednom případě (projekt zaměřený na výrobu tvarovaných biopaliv) monitorovací zprávy obsahovaly pouze tuto obecnou část, nikoliv ale i část specifickou, která by se měla týkat projektu.
- Informace a údaje, které příjemci uváděli v žádosti o dotaci, v žádosti o proplacení a následně v monitorovacích zprávách po proplacení projektu, nejsou vůbec provázány, a nelze je tudíž použít k ověření, zda realizací projektu došlo k naplnění cíle (příp. výsledku), jež příjemce uvedl v žádosti o dotaci. Tuto skutečnost zjistil NKÚ u 15 projektů z 20. Neprovozanost údajů mezi žádostmi a monitorovacími zprávami ilustruje příklad č. 5.
- Příjemci často v monitorovacích zprávách vykazují zcela nesprávné hodnoty. Například nevykazují tržby za projekt, ale za celý podnik, nebo nevykazují žádné tržby, ačkoliv jich dosáhli. Tuto skutečnost zjistil NKÚ u celé poloviny projektů, tedy u 10 projektů z 20 kontrolovaných. Nesprávně vyplněné údaje v monitorovacích zprávách ilustruje příklad č. 6.

Příklad č. 5 – neprovozanost údajů

U projektu č. 0805 na výstavbu penzionu (podpora agroturistiky) příjemce v žádosti o dotaci uvedl indikátor „*předpokládaný počet obsazených lůžek za rok*“, v monitorovacích zprávách však již uvedl indikátor „*počet hostů bez rozlišení počtu nocí strávených na ubytování*“.

Z důvodu rozdílných a nesrovnatelných indikátorů získaných z monitorovacích zpráv tak není možné ověřit naplnění cílů projektu bez provedení kontroly u příjemce dotace.

Příklad č. 6 – špatně vykazované hodnoty v monitorovacích zprávách

U projektu č. 0140 na pořízení stroje uvedl příjemce v žádosti o platbu a v monitorovacích zprávách údaje o celkových tržbách podniku a tržbách z nezemědělské činnosti, aniž by měly přímou vazbu na konkrétní kontrolovaný projekt. V žádosti o platbu a monitorovacích zprávách pak nebyly uvedeny údaje týkající se počtu hodin využití pořízeného stroje, které byly uvedeny v žádosti o dotaci.

V monitorovacích zprávách za roky 2020 až 2022 příjemce uvedl nesprávně tržby z nezemědělské činnosti, když je vykázal ve zjevně nepravdivé výši 0 Kč.

NKÚ kontrolou ověřil, že ve skutečnosti realizace projektu (nákup stroje) generovala příjemci tržby např. v roce 2021 ve výši 705 200 Kč.

4.16 NKÚ proto shrnuje, že z výše uvedených důvodů došlo k významnému omezení využitelnosti informací uváděných v monitorovacích zprávách příjemců. Tyto nedostatky snižují vypovídací hodnotu informací získaných pro průběžné hodnocení účelnosti PRV 2014–2020, obdobně pak i jejich potenciál pro jeho závěrečné vyhodnocení po skončení programového období. Obecně pak snižují význam a smysl takového způsobu monitorování. V důsledku omezené využitelnosti uvedených informací pak tento monitoring znamená i nadbytečnou administrativní zátěž pro příjemce dotací.

→ MZe v současné době nemá informace o výsledcích a přínosech PRV 2014–2020; vyhodnocení přínosů a dopadů PRV 2014–2020 provede až v roce 2026.

4.17 Vzhledem k výše popsaným nedostatkům nemá MZe na konci roku 2023, tedy na samém konci realizace PRV 2014–2020, potřebné informace o plnění cílů a očekávaných dopadů PRV 2014–2020.

4.18 NKÚ dále upozorňuje, že v průběhu programového období upravovalo MZe výši cílových hodnot některých stanovených indikátorů. V některých případech šlo o drobné, nevýznamné změny, ale například v rámci opatření M01 se jednalo o více než 50% snížení cílových hodnot u indikátorů sledujících např. počet účastníků školení nebo vzdělávacích akcí oproti předchozí (desáté) aktualizaci programového dokumentu PRV 2014–2020 (viz příloha č. 4). I přes takto zásadní snížení cílových hodnot indikátorů v rámci M01 není dle posledních dat pravděpodobné, že dojde k jejich naplnění. Hodnota plnění je u opatření M01 velmi nízká např. u indikátoru „celkové veřejné výdaje za operace 1.1.1, 1.2.1“, dosáhla výše pouze 12,2 %. Dále např. indikátor „celkový počet vyškolených účastníků“ dosáhl úrovně plnění 35,4 %.

4.19 U opatření M06 a operace 4.1.1 vykazovalo MZe k 30. 6. 2023 naopak vysoká procenta plnění cílových hodnot indikátorů. U opatření M06 např. u indikátoru 6.4.1 *Počet podpořených operací* bylo dosaženo úrovně 120,5 % a plnění indikátoru „podíl podniků, u kterých došlo ke zvýšení hrubé přidané hodnoty“ dosáhlo úrovně 187,7 %. Dále v případě operace 4.1.1 dosáhlo plnění indikátoru „podíl podniků, u kterých došlo ke zvýšení výkonů“ hodnoty 178,3 %. Přesto MZe nemůže v současné době vyhodnotit, jak daná podpora přispěla k rozvoji venkova a jaké jsou její dopady, a to hlavně z důvodu ne zcela správně nastavených monitorovacích indikátorů (viz odst. 4.6 a 4.10 a příklad č. 3).

4.20 NKÚ dále upozorňuje, že vyhodnocení přínosů a dopadů peněžních prostředků poskytnutých prostřednictvím PRV 2014–2020 provede MZe až v roce 2026, tedy v předposledním roce současného programového období 2023–2027. Bez ohledu na to, jaké informace bude hodnotitel schopen pro celkové vyhodnocení přínosů a dopadů

PRV 2014–2020 využít, nebude mít MZe do roku 2026 souhrnnou informaci, jaký vliv měly poskytnuté prostředky na rozvoj venkova a jak se podařilo naplnit stanovené cíle PRV 2014–2020.

C. Výběr projektů k financování z PRV 2014–2020

4.21 Proces hodnocení projektů je soubor činností, které jsou vykonávány při kontrole přijatelnosti, kontrole formálních náležitostí a věcném hodnocení. Cílem procesu hodnocení projektů je vybrat transparentně kvalitní projekty, na které budou účelně vynaloženy peněžní prostředky tak, aby naplnily věcné i finanční cíle PRV 2014–2020. Za tím účelem NKÚ ověřil, zda MZe nastavilo pravidla a kritéria pro výběr potřebných, kvalitních a účelných projektů a zda tato kritéria zaručují rovný přístup k žadatelům.

→ *MZe se při výběru projektů nezaměřilo na přínosy projektů ke splnění stanovených cílů.*

4.22 MZe ve „specifických podmínkách“ Pravidel stanovilo pro jednotlivé operace kritéria pro výběr projektů. Nastavilo tzv. *kritéria přijatelnosti projektu*, která každý navrhovatel projektu musel splnit, aby se stal způsobilým k získání dotace. Kritéria přijatelnosti projektů byla základními podmínkami, které ale nebyly zaměřeny na kvalitu a přínosy jednotlivých projektů ke splnění cílů opatření a priorit sektoru. Proto MZe definovalo tzv. *preferenční kritéria*, na jejichž základě projekty „soutěží“ mezi sebou. SZIF dle těchto kritérií nastavených v Pravidlech prováděl výběr projektů.

4.23 Pro výběr projektů však nastavilo MZe kritéria, která nebyla zaměřena na významnost nebo míru přínosu projektů ke splnění stanovených cílů jednotlivých opatření programu.

4.24 MZe kromě preferenčních kritérií stanovilo pro jednotlivé operace a kola příjmu žádostí minimální hranici bodů pro to, aby se žádosti staly způsobilými k financování. NKÚ však zjistil, že výše minimální bodové hranice se v průběhu programového období měnila. Nejvýznamnější pokles v minimálním požadovaném počtu bodů nastal u opatření M01 a operace 6.4.1 – záměr c). O toto opatření, resp. operaci projevovali žadatelé malý zájem. Žadatelům o dotaci v operacích, kde nebyl příliš velký zájem, stačilo ke konci období splnit jen základní kritéria přijatelnosti a jejich žádosti o dotaci prošly hodnocením a staly se způsobilými k financování. V posledních kolech příjmu žádostí stačily žadatelům například jen dva body z 20 (opatření M01).

D. Kontrolní systém

4.25 MZe a SZIF uzavřely v září 2015 Dohodu o vymezení kompetencí¹⁶. Předmětem této dohody je vymezení kompetencí a způsobu spolupráce mezi řídicím orgánem PRV 2014–2020 (tedy MZe) a platební agenturou (SZIF). NKÚ zjišťoval, zda MZe i SZIF plní povinnosti vyplývající z Dohody o vymezení kompetencí. Dále na vybraném vzorku 50 projektů ověřil nastavení a funkčnost kontrolního systému SZIF v jednotlivých fázích administrace (kontrola žádosti o dotaci, žádosti o proplacení, kontroly na místě po proplacení dotace).

4.26 NKÚ zjistil, že kontrolní systém SZIF je v souladu s právními předpisy a nastavenými Pravidly a je funkční.

¹⁶ Dohoda o vymezení kompetencí a způsobu spolupráce mezi Řídicím orgánem PRV a platební agenturou při zabezpečování závazků vyplývajících pro Českou republiku při čerpání podpory z Evropského fondu pro rozvoj venkova (dále též „Dohoda o vymezení kompetencí“).

→ MZe a SZIF ve třech případech neoznámily skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu.

4.27 NKÚ však zjistil významný nedostatek, kdy MZe ani SZIF nepodaly orgánům činným v trestním řízení oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu. Tato povinnost je upravena v § 8 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

4.28 NKÚ prověřil u MZe i SZIF shodný vzorek 15 projektů, u kterých příjemci podávali odvolání proti rozhodnutí, kterým SZIF nepodpořil jejich žádost o dotaci, a MZe provádělo přezkum rozhodnutí SZIF. Kontrolou bylo zjištěno, že ve čtyřech případech obsahovaly materiály pro přezkum a složky jednotlivých projektů u SZIF popis skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu. V prověřovaných čtyřech případech jak MZe, tak i SZIF prokazatelně disponovaly informacemi o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu. Přesto SZIF podal pouze jedno trestní oznámení tak, jak ukládá výše zmíněné ustanovení zákona č. 141/1961 Sb. V dalším případě podal oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu jiný subjekt, díky kterému bylo zahájeno trestní stíhání podezřelé osoby. O této skutečnosti se SZIF dozvěděl až poté, co byl kontaktován Policií ČR.

E. Účelnost a hospodárnost peněžních prostředků u vybraných příjemců dotací

4.29 NKÚ provedl kontrolu u šesti vybraných příjemců, kteří realizovali investiční projekty s podporou PRV 2014–2020. Na kontrolním vzorku 20 projektů realizovaných těmito příjemci prověřil NKÚ vynaložené peněžní prostředky z hlediska jejich účelnosti a hospodárnosti. Za tímto účelem vypracoval pro hodnocení projektů čtyřstupňovou hodnoticí škálu a stanovil jednotná kritéria pro hodnocení (viz příloha č. 2). Výsledky posouzení jednotlivých projektů obsahuje příloha č. 3. Kontrola také ověřila, zda příjemci dotací postupovali při realizaci svých projektů v souladu se stanovenými podmínkami a právními předpisy.

4.30 Ve vybraných projektech nezjistil NKÚ neoprávněné čerpání dotací, porušení Pravidel, pravidel pro zadávání veřejných zakázek nebo nedodržení dalších závazných podmínek a právních předpisů. Současně NKÚ při kontrole nezjistil nevhodné vynaložení peněžních prostředků. Všechny uplatněné výdaje byly způsobilé dle stanovených podmínek, odpovídaly stanoveným limitům výdajů uvedeným v Pravidlech pro jednotlivé operace a současně příjemci použili veřejné prostředky k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Všech 20 projektů ohodnotil NKÚ jako hospodárné, tedy stupněm 1 (viz příloha č. 2).

4.31 NKÚ posuzoval výdaje vynaložené na projekt z hlediska účelnosti především z pohledu naplnění (nebo předpokladu naplnění) všech cílů a aktivit projektu uvedených v žádosti o dotaci. Současně NKÚ posuzoval splnění (nebo předpoklad splnění) cílových hodnot monitorovacích indikátorů projektu, pokud byly stanoveny. Cíle uvedené v žádostech o dotaci příjemci popisovali převážně jako kvalitativní změnu a u většiny vybraných projektů nebyla změna kvantifikována měřitelným indikátorem.

→ Vynaložené prostředky byly u tří kontrolovaných projektů vyhodnoceny jako pouze omezeně účelné, u dvanácti projektů jako účelné s výhradou.

4.32 V případě hodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků pouze pět projektů vyhodnotil NKÚ jako zcela účelné, tedy stupněm 1 (viz příloha č. 2). Všechny účelné projekty byly z operace 4.1.1 a byla na ně poskytnuta dotace z PRV 2014–2020 ve výši 78,3 mil. Kč. Projekt, kde NKÚ vyhodnotil vynaložené prostředky jako účelné, ilustruje příklad č. 7.

Příklad č. 7 – účelné vynaložení peněžních prostředků

U projektu č. 2567 na výstavbu stáje pro výkrm brojlerů uvedl příjemce v žádosti o dotaci jako hlavní cíl projektu vybudování nové haly s kapacitou 30 000 kusů pro výkrm kuřat. Příjemce dále uvedl: „*nová technologie napájení, krmení; topení a ventilace splňující požadavky na welfare zvířat; instalace nové technologie ke snížení emisí NH3...*“ Dále příjemce v žádosti o dotaci uvedl výstupy realizovaného projektu: „*drůbež / kuřata jatečná –30 000 ustájovacích míst (UM), množství 15,2 UM/kg, jednotková cena 23,50 Kč/kg, příjmy z tržeb za rok – 10 716 000 Kč/rok.*“

Příjemce naplnil realizací projektu cíl v počtu chovaných kuřat (ustájovacích míst) i cíl v oblasti tržeb z prodeje kuřat (tj. cíle uvedené v žádosti o dotaci). Realizací projektu došlo navíc i ke zvýšení prodejní hmotnosti kuřat a ke snížení úhynu. V rámci provozu výkrmu kuřat došlo ke snížení spotřeby zemního plynu, elektrické energie a produkce amoniaku. Z těchto důvodů NKÚ vyhodnotil prostředky vynaložené na tento projekt jako účelné.

4.33 Dalších dvanáct projektů v celkové výši dotace 20,7 mil. Kč poskytnuté z PRV 2014–2020 vyhodnotil NKÚ jako účelné s výhradou, tedy stupněm 2 (viz příloha č. 2). U těchto projektů, ze kterých dva byly zaměřeny na investice do zemědělských podniků a deset na rozvoj nezemědělské činnosti, příjemci většinou nenastavili konkrétní a měřitelné cíle, takže se jejich dosažení dalo ověřit pouze omezeně. Byly však v souladu s obecnými cíli jednotlivých operací a opatření PRV 2014–2020, a proto NKÚ dále nesnižoval stupeň hodnocení. Nastavení příliš obecných cílů projektu ilustruje příklad č. 2 (projekt č. 0617).

4.34 Poslední tři projekty v celkové výši dotace 8,1 mil. Kč poskytnuté z PRV 2014–2020 vyhodnotil NKÚ jako účelné pouze omezeně, tedy stupněm 3 (viz příloha č. 2). Projekty, které NKÚ hodnotil jako účelné pouze omezeně, realizovali příjemci v operacích zaměřených na rozvoj nezemědělské činnosti (operace 6.4.1 a 6.4.2). Příjemci v rámci těchto projektů nenastavili konkrétní a měřitelné cíle (nedodrželi zásady SMART) a současně dosáhli např. výrazně nižších tržeb nebo výrazně nižšího využití investic, než předpokládali v žádosti o dotaci či v žádosti o platbu. Projekty hodnocené tímto stupněm ilustrují příklady č. 8 a 9.

Příklad č. 8 – pouze omezeně účelné vynaložení peněžních prostředků

U projektu č. 0617 na investici do nezemědělských činností uvedl příjemce v žádosti o dotaci jako předmět projektu pořízení stavebního stroje (smykem řízeného nakladače) včetně rekonstrukce manipulační plochy. Příjemce v žádosti o dotaci uvedl další výsledky (dílní cíle) projektu: „*zajištění možnosti rozvoje výroby žadatele, zajištění kvalitní a dostupné služby, zlepšení konkurenčního prostředí, využití potenciálu venkova a venkovského prostředí, podpora a stabilizace podnikatelských aktivit, sekundární efekt v podobě podpory venkovského podnikání, zlepšení kvality života ve venkovských oblastech.*“ V žádosti o dotaci uvedl příjemce výstupy realizovaného projektu: „*SLUŽBA – stavebnictví – smykem řízený nakladač, rozsah výroby 500 motohodin, příjmy z tržeb za rok 300 000 Kč při jednotkové ceně 600 Kč/motohodina.*“

Za prověřované období let 2017 až 2022 vykázal příjemce nejvyšší tržby v roce 2019, a to v celkové výši 44 240 Kč. V roce 2021 vykázal příjemce nulové tržby. Celkově výše tržeb z projektu za jednotlivé roky nepřesáhla 15 % předpokládaných tržeb uvedených v žádosti o dotaci.

Cíle projektu byly nastaveny obecně a bez měřitelných indikátorů, tedy v rozporu s principy SMART. NKÚ hodnotí projekt jako pouze omezeně účelný z důvodu výrazně nižšího

využívání pořízeného stroje v rámci diverzifikace činností příjemce (přítom právě diverzifikace byla primárním cílem a smyslem daného opatření) a rovněž z důvodu nižších tržeb z nezemědělské činnosti oproti předpokladu uvedenému v žádosti o dotaci.

Příklad č. 9 – pouze omezeně účelné vynaložení peněžních prostředků

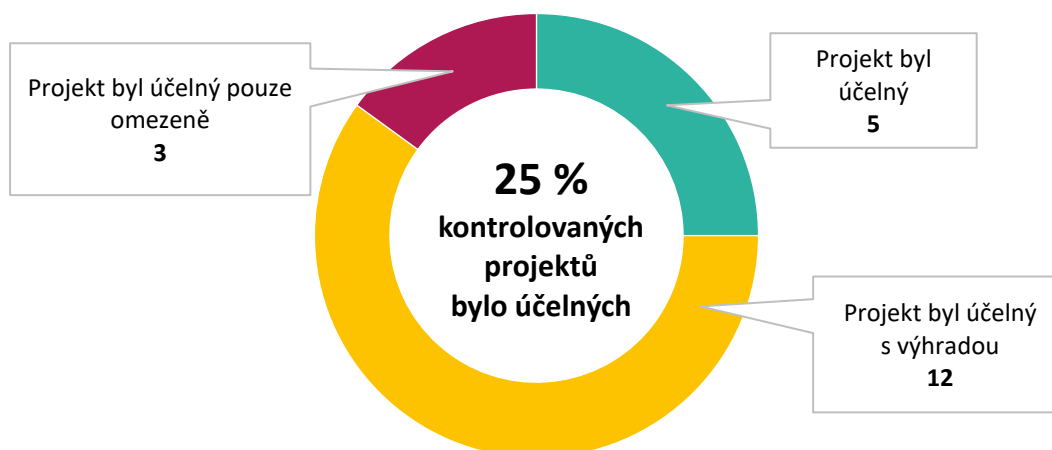
U projektu č. 0125 na investice do mycí linky uvedl příjemce v žádosti o dotaci cíl, resp. výsledek projektu: „zavedení nové provozovny CZ NACE G45.20, opravy a údržba motorových vozidel, rozšíření portfolia nezemědělských činností a diverzifikace příjmů žadatele. Mycí linka poskytne prostor pro očistu zemědělských strojů, traktorů, nákladních a osobních aut, který bude šetrný k přírodě (čistírna odpadních vod).“ Příjemce očekával i finanční přínos, jelikož služba neměla být využívána pouze pro vlastní účely, ale i pro širokou veřejnost a další firmy podnikající v nákladní dopravě či zemědělství. V žádosti o dotaci uvedl příjemce výstupy realizovaného projektu: „mytí techniky – osobní automobily 500 ks/rok; mytí techniky – nákladní automobily, zemědělská technika 600 ks/rok; příjmy z tržeb za rok 311 000 Kč.“

Počty umytých aut (osobních i nákladních) a zemědělské techniky a tržby z provozu mycí linky vykazovaly stále se snižující trend, kdy počty umytých nákladních vozidel a zemědělské techniky zákazníků klesly v roce 2022 na hodnotu 309, což byla pouze cca polovina oproti očekávané hodnotě 600, a tržby klesly v roce 2022 až na hodnotu 103 240 Kč, což je pouze cca jedna třetina oproti očekávané hodnotě 311 000 Kč.

NKÚ hodnotí projekt jako pouze omezeně účelný z důvodu výrazně nižšího využívání pořízené mycí linky i z důvodu nižších tržeb oproti předpokladu uvedenému v žádosti o dotaci. Podpora v rámci opatření k diverzifikaci činností příjemce tím byla naplněna jen v omezené míře oproti předpokladům.

4.35 NKÚ kontrolou u vybraných příjemců neidentifikoval žádný zcela neúčelný projekt. Souhrnný výsledek hodnocení účelnosti posuzovaných projektů ukazuje názorně graf č. 2.

Graf č. 2: Souhrnný výsledek hodnocení účelnosti posuzovaných projektů

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
Dohoda o vymezení kompetencí	<i>Dohoda o vymezení kompetencí a způsobu spolupráce mezi Řídicím orgánem PRV a platební agenturou při zabezpečování závazků vyplývajících pro Českou republiku při čerpání podpory z Evropského fondu pro rozvoj venkova</i>
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EURI	nástroj Evropské unie na podporu oživení po krizi způsobené covidem-19
Komise	Evropská komise
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NR	nerrelevantní údaj – opatření nebyly přiděleny prostředky EURI
Pravidla	<i>Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020</i>
PRV 2014–2020	<i>Program rozvoje venkova na období 2014–2020</i>
Příručka	<i>Příručka pro zadávání zakázek Programu rozvoje venkova na období 2014–2020</i>
SMART	SMART cíle jsou: konkrétní (Specific), měřitelné (Measurable), dosažitelné (Attainable), relevantní (Relevant) a časově vymezené (Timely)
„specifické podmínky“ Pravidel	<i>Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 – specifické podmínky pro poskytnutí dotace na základě Programu rozvoje venkova platné pro XY. kolo příjmu žádostí</i>
Strategie 2030	<i>Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030</i>
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ZZVZ	zákon o zadávání veřejných zakázek (zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek)
ŽoD	žádost o dotaci

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled kontrolovaných operací PRV 2014–2020

Příloha č. 2: Kritéria hodnocení účelnosti a hospodárnosti projektů PRV 2014–2020

Příloha č. 3: Přehled kontrolovaných projektů PRV 2014–2020 u příjemců a hodnocení účelnosti a hospodárnosti těchto projektů

Příloha č. 4: Plnění cílových hodnot monitorovacích indikátorů v kontrolovaných operacích

Přehled kontrolovaných operací PRV 2014–2020 Opatření M01 – Předávání znalostí a informační akce

Operace 1.1.1 podporovala odborné vzdělávání v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví. V rámci této operace bylo podporováno realizování vzdělávacích akcí (tj. školení, odborné vzdělávání), které měly směřovat ke zvýšení kvalifikace pracovníků v uvedených oblastech. Počet účastníků na jedné akci byl limitován na 5–20 osob.

Částka výdajů, ze které byla stanovena dotace, mohla na jeden projekt činit od 50 000 Kč do 1 000 000 Kč. Z počátku byla míra podpory stanovena ve výši 85 %, od 12. kola příjmu žádostí došlo k navýšení až na 100 % způsobilých výdajů.

Mezi lety 2015 až 2023 mohli potenciální zájemci podat žádost o dotaci celkem dvanáctkrát.

V rámci operace 1.1.1 bylo k 7. 9. 2023 proplaceno z veřejných prostředků celkem 19,5 mil. Kč.

Operace 1.2.1 podporovala poskytování informací a předávání zkušeností, které bylo možné aplikovat v zemědělské výrobě, potravinářství a lesnictví, a to především v kontextu inovací. Informační akce měly poskytovat informace o možnostech využívání nových metod výroby a informovat o aktuálních inovačních postupech. Počet účastníků informační akce byl limitován na 20–100 osob.

Částka výdajů, ze které byla stanovena dotace, mohla na jeden projekt činit od 50 000 Kč do 1 000 000 Kč. Z počátku byla míra podpory stanovena ve výši 85 %, od 12. kola příjmu žádostí došlo k navýšení až na 100 % způsobilých výdajů.

Mezi lety 2015 až 2023 mohli potenciální zájemci podat žádost o dotaci celkem jedenáctkrát.

V rámci operace 1.2.1 bylo k 7. 9. 2023 proplaceno z veřejných prostředků celkem 21,6 mil. Kč.

Opatření M04 – Investice do hmotného majetku

Operace 4.1.1 podporovala v živočišné a rostlinné výrobě investice vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů zemědělské prvovýroby, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšímu přístupu k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem. O podporu mohl žádat zemědělský podnikatel, včetně školních statků a státních podniků, pokud splňovaly definici zemědělského podnikatele.

Částka výdajů, ze které byla stanovena dotace, se lišila dle záměru a jednotlivých kol a pohybovala se od 1 000 000 Kč do 150 000 000 Kč nebo později od 2 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (v posledním kole příjmu žádostí došlo k dalšímu snížení maximální hranice dle komodit na 50 000 000 Kč, resp. 30 000 000 Kč).

Mezi lety 2015 až 2023 mohli potenciální zájemci podat žádost o dotaci celkem šestkrát.

V rámci operace 4.1.1 bylo k 7. 9. 2023 proplaceno z veřejných prostředků celkem 12 681 mil. Kč.

Opatření M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti

Operace 6.1.1 podporovala zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců (v živočišné a rostlinné výrobě) v zemědělských podnicích prostřednictvím realizace podnikatelského plánu. O podporu mohl žádat mladý zemědělec, tedy osoba, která dosáhla ke dni podání žádosti o dotaci věku 18 let a zároveň k témuž dni nebyla starší 40 let.

Mezi lety 2015 až 2023 mohli potenciální zájemci podat žádost o dotaci celkem pětkrát. Dotace činila 45 000 €, tj. cca 1 200 000 Kč, a byla poskytnuta ve třech/dvou splátkách (počet splátek se v průběhu programového období měnil).

V rámci operace 6.1.1 bylo k 7. 9. 2023 proplaceno z veřejných prostředků celkem 1 364 mil. Kč.

Operace 6.4.1 podporovala založení nebo rozvoj nezemědělských činností vedoucích k diverzifikaci příjmů zemědělců, vytváření nových pracovních míst a posílení ekonomického potenciálu ve venkovských oblastech, a to podporou vybraných ekonomických činností. Jednalo se zejména o oblasti zpracovatelského průmyslu a maloobchodu.

Částka výdajů, ze které byla stanovena dotace, činila na jeden projekt minimálně 200 000 Kč a maximálně 10 000 000 Kč.

Mezi lety 2015 až 2023 mohli potenciální zájemci podat žádost o dotaci celkem osmkrát.

V rámci operace 6.4.1 bylo k 7. 9. 2023 proplaceno z veřejných prostředků celkem 1 196 mil. Kč.

Operace 6.4.2 podporovala diverzifikaci činností v oblasti agroturistiky; investice měly vést k zajištění diverzifikace příjmů, vytváření pracovních míst i pro nekvalifikované pracovní síly, k podpoře širšího využití zemědělských farem a k využití venkovských brownfieldů.

Částka výdajů, ze které byla stanovena dotace, činila na jeden projekt minimálně 200 000 Kč a maximálně 10 000 000 Kč.

Mezi lety 2015 až 2023 mohli potenciální zájemci podat žádost o dotaci celkem pětkrát.

V rámci operace 6.4.2 bylo k 7. 9. 2023 proplaceno z veřejných prostředků celkem 341 mil. Kč.

Operace 6.4.3 podporovala investice zaměřené na diverzifikaci činností zemědělských subjektů do nezemědělských činností, tyto investice měly vést k diverzifikaci příjmů a využívání vedlejších produktů a surovin pro účely biologického hospodářství, zejména měly směřovat do oblasti výstavby zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie (investice do zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv a do bioplynových stanic).

Částka výdajů, ze které byla stanovena dotace, činila na jeden projekt u záměru a) *Výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv* od 200 000 Kč do 10 000 000 Kč a u záměru b) *Výstavba a modernizace bioplynové stanice* od 200 000 Kč do 50 000 000 Kč.

Žadatelé neměli o tuto operaci téměř zájem, a proto byla v roce 2018 zrušena. Oblast podpory výroby tvarovaných biopaliv přesunulo MZe do operace 6.4.1 zaměřené na diverzifikaci nezemědělských činností.

V rámci operace 6.4.3 bylo k 7. 9. 2023 proplaceno z veřejných prostředků celkem 22 mil. Kč.

V rámci projektů zaměřených na diverzifikaci příjmů (operace 6.4.1, 6.4.2 a 6.4.3) mohl podporu žádat zemědělský podnikatel, který byl minimálně po dobu 2 let před podáním žádosti o dotaci evidován v „*evidenci zemědělského podnikatele*“.

Kritéria hodnocení účelnosti a hospodárnosti projektů PRV 2014–2020

Tabulka č. 1 – stupně účelnosti

Stupeň účelnosti projektu	Definice stupně účelnosti
<p style="text-align: center;">1.</p> <p style="text-align: center;">Vynaložené prostředky jsou účelné</p>	<p>Projekt byl řádně realizován a jeho realizací bylo dosaženo stanovených cílů, výsledků a výstupů projektu a předpokládaných přínosů. Cíle stanovené v ŽoD (nejen monitorovací indikátory) jsou specifické a měřitelné a jejich plnění je možné ověřit; přínosy stanovené v ŽoD jsou formulovány jasně a jsou dlouhodobě udržitelné (minimálně po stanovenou dobu udržitelnosti, respektive po dobu provozuschopnosti pořízeného majetku).</p> <p>Byly naplněny stanovené aktivity, dílčí cíle, výsledky projektu a předpokládané přínosy dle harmonogramu projektu a lze konstatovat očekávaný přínos projektu pro plnění cílů operací a opatření. Očekávaný přínos tam, kde je to relevantní, je možné pozorovat i po skončení realizace projektu.</p> <p>Výstupy projektu (převážně investiční akce) jsou využívány příjemcem dotace v předpokládaném rozsahu a v souladu s projektem.</p> <p>Pozn.: Standardně se jedná o dosažení 100 % stanovených cílů, nicméně je třeba brát v úvahu jejich relativní důležitost. Např. hlavní předpokládané cíle a přínosy byly splněny a nesplnění některého z méně významných cílů nemělo vliv na celkový přínos projektu – lze vyhodnotit jako „projekt dosáhl stanovených cílů a předpokládaných přínosů“.</p>
<p style="text-align: center;">2.</p> <p style="text-align: center;">Vynaložené prostředky jsou účelné s výhradou</p>	<p>Většina stanovených aktivit, cílů, výsledků projektu a předpokládaných přínosů byla splněna. Nesplnění některých dílčích aktivit nebo cílů nemá podstatný vliv na celkový přínos projektu k plnění cílů programu.</p> <p>Cíle projektu nejsou nastaveny konkrétně a nejsou měřitelné, přínosy v ŽoD jsou formulovány pouze obecně a jejich dosažení lze ověřit omezeně. Jako celek ale projekt povede k naplnění cílů jednotlivých operací a opatření PRV 2014–2020.</p> <p>Výstupy investičního projektu jsou z větší části využívány ke stanovenému účelu.</p>

<p style="text-align: center;">3.</p> <p style="text-align: center;">Vynaložené prostředky jsou účelné pouze omezeně</p>	<p>Některé z předpokladů účelnosti jsou významně zpochybněny, ale nelze ještě konstatovat, že vynaložené prostředky nejsou účelné.</p> <p>Žádost o dotaci např. obsahuje vágní a neověřitelné údaje, na jejichž základě nelze měřit výsledek projektu.</p> <p>Cíle a přínosy projektu nejsou v ŽoD uvedeny.</p> <p>Skutečnost potvrzuje nereálnost předpokládaných výsledků, např. projekt splnil (nebo pravděpodobně splní) pouze cca ½ svých cílů, respektive je předpoklad, že naplní pouze tuto část z nich, nebo je pochybnost o jejich udržitelnosti.</p> <p>Výstupy investičního projektu jsou využívány jen omezeně a zároveň neexistuje důvodný předpoklad významnějšího zlepšení v budoucnu.</p>
<p style="text-align: center;">4.</p> <p style="text-align: center;">Vynaložené prostředky nejsou účelné</p>	<p>Předpoklady účelnosti jsou zásadně zpochybněny.</p> <p>Stanovené aktivity, cíle, výsledky a předpokládané přínosy projektu nebyly splněny.</p> <p>Pořízený majetek není téměř využíván a neexistuje ani důvodný předpoklad pro jeho využívání v budoucnu.</p> <p>Projekt byl poskytovatelem podpory vybrán v rozporu s příslušnými podmínkami, a byl tudíž od počátku neúčelný.</p>

Tabulka č. 2 – stupně hospodárnosti

Stupeň hospodárnosti projektu	Definice stupně hospodárnosti
<p style="text-align: center;">1.</p> <p style="text-align: center;">Vynaložené prostředky jsou hospodárné</p>	<p>Vynaložené prostředky jsou hospodárné, pokud všechny uplatněné výdaje projektu byly v pořádku.</p> <p>Uplatněné výdaje byly způsobilými dle stanovených podmínek a odpovídaly stanoveným limitům a výdaje na stavební práce odpovídaly cenám dle katalogů cen stavebních prací.</p> <p>Dodavatelé hlavních aktivit projektu byli vybráni v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek (dále také „ZZVZ“) nebo Příručkou. Kontrolující nezjistili nedostatek, který mohl mít vliv na výběr nejvhodnější nabídky.</p> <p>Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů a tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně řídil; ve smlouvě sjednal sankce,</p>

	<p>reklamace, pokuty, penále, servis apod. a dbal na uplatňování těchto ujednání.</p> <p>Příjemce pořídil výstupy projektu v přiměřené kvalitě, tj. kontrolující nezjistili, že by u kontrolovaných zakázek některé z požadovaných parametrů (užitných vlastností) byly nepřiměřené potřebám zadavatele a deklarovanému účelu. Zároveň příjemce pořídil výstupy projektu v přiměřeném množství.</p>
<p style="text-align: center;">2.</p> <p>Vynaložené prostředky jsou hospodárné s výhradou</p>	<p>Vynaložené prostředky jsou hospodárné s mírnými nedostatky, pokud většina uplatněných výstupů projektu byla v pořádku a docházelo pouze k menším nedostatkům.</p> <p>Uplatněné výdaje byly způsobilými dle stanovených podmínek a odpovídaly stanoveným limitům a výdaje na stavební práce odpovídaly cenám dle katalogů cen stavebních prací. Docházelo jen k menším nedostatkům, např. u některé položky převyšovala pořizovací cena stanovený limit nebo neodpovídala ceníku stavebních prací. Tyto nedostatky však neměly vliv na hospodárnost projektu.</p> <p>Dodavatelé hlavních aktivit projektu byli vybráni v souladu se ZZVZ nebo Příručkou. Kontrolující nezjistili nedostatek, který mohl mít vliv na výběr nejvhodnější nabídky.</p> <p>Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů a tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně řídil s menšími nedostatky, např. neuplatnil včas reklamaci.</p> <p>Kontrolující identifikovali riziko, že příjemce pořídil výstupy projektu v nepřiměřené kvalitě, tj. u kontrolované zakázky některé z požadovaných parametrů byly nepřiměřené potřebám zadavatele a deklarovanému účelu. Zároveň kontrolující zjistili, že příjemce pořídil v rámci projektu výstupy v přiměřeném množství.</p>

<p style="text-align: center;">3.</p> <p>Vynaložené prostředky jsou hospodárné pouze omezeně</p>	<p>Vynaložené prostředky jsou hospodárné pouze omezeně nebo existuje riziko pro hospodárnost vynaložených prostředků, pokud docházelo k větším nedostatkům, ale ještě se nedá konstatovat, že vynaložené prostředky nejsou hospodárné.</p> <p>Uplatněné výdaje projektu byly způsobilými dle stanovených podmínek a odpovídaly stanoveným limitům a výdaje na stavební práce odpovídaly cenám dle katalogů cen stavebních prací, ale docházelo k nedostatkům; např. u některých položek převyšovala pořizovací cena stanovené limity nebo neodpovídala ceníkům stavebních prací. Tyto nedostatky ovšem měly vliv na hospodárnost projektu.</p> <p>Kontrolující zjistili nedostatek, který mohl mít vliv na výběr nejvhodnější nabídky, např. riziko diskriminačních zadávacích kritérií, příliš podrobné nastavení technických parametrů u kontrolovaných zakázek. K potvrzení tohoto rizika může přispět zjištění, že ne všechny užité vlastnosti (funkce/funkcionality) pořízeného majetku/výstupů z projektu požadované v zadávacích podmínkách jsou využívány (viz následující odstavce). Dále např. riziko neodůvodněného, případně nedostatečně zdůvodněného navýšení ceny veřejné zakázky.</p> <p>Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů, avšak tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně neřídil, což mělo dopad např. na technické problémy s pořízeným majetkem nebo nutnost jeho odstávky po dobu opravy.</p> <p>Kontrolující zjistili, že příjemce pořídil v rámci projektu majetek/výstupy v nepřiměřené kvalitě, tj. několik z požadovaných parametrů bylo u kontrolovaných zakázek stanoveno nepřiměřeně potřebám zadavatele a deklarovanému účelu, resp. byly nesprávně nastaveny technické parametry předmětu výběrového řízení.</p> <p>Kontrolující zjistili, že bylo pořízeno nepřiměřené množství majetku/výstupů.</p>
<p style="text-align: center;">4.</p> <p>Vynaložené prostředky nejsou hospodárné</p>	<p>Vynaložené prostředky nejsou hospodárné, pokud projekt a jeho realizaci provázely zásadní nedostatky, výdaje vynaložené na realizaci projektu byly nepřiměřené nebo rozpočet (rozpis) výdajů projektu byl výrazně překročen bez řádného doložení, velká část výdajů nesouvisela s realizací projektu, výdaje projektu byly uplatněny v rámci jiného projektu a dotačního programu/opatření.</p>

	<p>Uplatněné výdaje nebyly způsobilými dle stanovených podmínek a neodpovídaly stanoveným limitům a výdaje na stavební práce neodpovídaly cenám dle katalogů cen stavebních prací.</p> <p>Dodavatelé hlavních aktivit projektu nebyli vybráni v souladu se ZZVZ nebo Příručkou. Zadavatel buď podle těchto předpisů vůbec nepostupoval, nebo podle těchto předpisů sice postupoval, ale porušil je takovým způsobem, že to mohlo mít zásadní vliv na výběr nejvhodnější nabídky.</p> <p>Příjemce nevytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů. V důsledku toho došlo např. k technickým problémům s pořízeným majetkem.</p> <p>Kontrolující zjistili, že většina z požadovaných parametrů kontrolovaných zakázek byla nepřiměřená potřebám zadavatele a deklarovanému účelu. Příjemce tak pořídil v rámci projektu výstupy v nepřiměřené kvalitě a/nebo nepřiměřeném množství.</p>
--	--

Příloha č. 3

Přehled kontrolovaných projektů PRV 2014–2020 u příjemců a hodnocení účelnosti a hospodárnosti těchto projektů

Zkratka	Číslo projektu	Název projektu	Kontrolovaný příjemce podpory	Poskytnutá podpora v Kč	Hodnocení	
					Účelnost	Hospodárnost
1745	17/005/0411h/564/001745	Modernizace farmy Blížkovice	AGRODRUŽSTVO BLÍŽKOVICE, družstvo	12 799 398,00	1	1
3324	18/007/0411h/564/003324	Modernizace farmy		18 803 896,00	1	1
0140	19/008/0641a/564/000140	Diverzifikace podniku		875 000,00	2	1
0161	20/011/0641a/564/000161	Investice do nezemědělských činností		847 446,00	2	1
0617	17/004/0641a/564/000617	Investice do nezemědělských činností - Ing. Zdeněk Kupský	Ing. Zdeněk Kupský	584 550,00	3	1
0805	17/004/0642a/564/000805	Podpora agroturistiky - Ing. Zdeněk Kupský		2 848 491,00	2	1
0479	19/008/0642a/564/000479	Podpora agroturistiky ZK	ZEAS Lysice, a.s.	1 727 607,00	2	1
2567	17/005/0411j/564/002567	Stáj pro výkrm brojlerů Lysice		4 000 000,00	1	1
3255	18/007/0411j/564/003255	Stáj pro výkrm brojlerů Lysice II	Ing. Karel Horák	5 172 677,00	1	1
2703	21/012/0411l/564/002703	Modernizace skladu a pořízení techniky pro sady Lysice		1 965 844,00	2	1
0976	16/002/0642a/120/000976	Wellness Choťovice	Ing. Karel Horák	4 455 000,00	3	1
0208	17/004/0641a/120/000208	Investice do nezemědělské techniky		1 111 077,00	2	1
2844	17/005/0411d/120/002844	Jímka		1 890 459,00	2	1
0817	20/011/0642a/120/000817	Sportoviště pro děti		1 124 325,00	2	1

Zkratka	Číslo projektu	Název projektu	Kontrolovaný příjemce podpory	Poskytnutá podpora v Kč	Hodnocení	
					Účelnost	Hospodárnost
0238	18/006/0641a/120/000238	Kovoobrábění	Ing. Ondřej Kříženecký	846 537,00	2	1
0404	18/006/0641c/120/000404	Paletizační linka pro distribuci peletek		1 795 500,00	2	1
0171	19/008/0641a/120/000171	Prodejní sklad dřevovýroby		4 403 133,00	2	1
0240	17/004/0643a/120/000240	Balička pelet		1 260 000,00	2	1
2030	18/007/0411i/231/002030	Modernizace farmy Dešná	ZEMSPOL DEŠNÁ, s.r.o.	37 499 620,00	1	1
0125	17/004/0641a/231/000125	Investice do mycí linky		3 039 488,00	3	1
Celkem PRV 2014–2020				107 050 048,00		

Stupně hodnocení:

1	Vynaložené prostředky jsou účelné/hospodárné
2	Vynaložené prostředky jsou účelné/hospodárné s výhradou
3	Vynaložené prostředky jsou účelné/hospodárné pouze omezeně
4	Vynaložené prostředky jsou neúčelné/nehospodárné

Příloha č. 4

Plnění cílových hodnot monitorovacích indikátorů v kontrolovaných operacích

M01 – Předávání znalostí a informační akce

Změny indikátorů ve verzích programového dokumentu PRV 2014–2020							
Typ indikátoru / číslo opatření	Název indikátoru	Cílová hodnota indikátoru – 10. aktualizace	Cílová hodnota indikátoru – 11. aktualizace	Dosažená výše indikátoru ke dni 31. 3. 2023	Dosažená výše indikátoru ke dni 30. 6. 2023	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 10. aktualizaci	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 11. aktualizaci
M01	O.12 (92301) Počet účastníků vzdělávání – priorita 2A (1.1.1)	10 972	5 251	3 096	3 096	28,22	58,96
	O.12 (92301) Počet účastníků vzdělávání – priorita 2B (1.1.1)	240	240	681	681	283,75	283,75
	O.12 (92301) Počet účastníků vzdělávání – priorita 2C (1.1.1)	952	952	0	0	0,00	0,00
	O.12 (92301) Počet účastníků vzdělávání – priorita 3A (1.1.1)	5 236	5 236	2 879	3 040	58,06	58,06
	O.12 (92301) Počet účastníků vzdělávání – priorita 4 (1.1.1) – zemědělství	31 594	15 452	3 278	3 278	10,07	19,98
	O.12 (92301) Počet účastníků vzdělávání – priorita 4 (1.1.1) – lesnictví	952	952				
	O.12 (92301) Počet účastníků vzdělávání – priorita 5 (1.1.1) – lesy	476	476	0	0	0,00	0,00
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 2A (1.1.1)	1 766 185	400 092	235 891	235 891	13,36	58,96
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 2B (1.1.1)	90 744	90 744	53 931	53 931	59,43	59,43
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 2C (1.1.1)	99 956	99 956	0	0	0,00	0,00
Výstup / M01	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 3A (1.1.1)	549 759	549 759	195 182	230 134	41,86	41,86
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 4 (1.1.1) – zemědělství	6 812 209	2 679 978	189 564	189 564	2,74	6,82
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 4 (1.1.1) – lesnictví	99 956	99 956				
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 5 (1.1.1) – lesy	49 978	49 978	0	0	0,00	0,00

Změny indikátorů ve verzích programového dokumentu PRV 2014–2020									
Typ indikátoru / číslo opatření	Název indikátoru	Cílová hodnota indikátoru – 10. aktualizace	Cílová hodnota indikátoru – 11. aktualizace	Dosažená výše indikátoru ke dni 31. 3. 2023	Dosažená výše indikátoru ke dni 30. 6. 2023	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 10. aktualizaci	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 11. aktualizaci		
Výstup / M01	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) (1.1.1)	9 468 787	3 970 463	674 567	709 520	7,49	17,87		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 2A (1.1.1, 1.2.1)	2 526 452	2 526 452	235 891	436 349	17,27	17,27		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 2B (1.1.1, 1.2.1)	199 226	199 226	53 931	121 114	60,79	60,79		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 2C (1.1.1, 1.2.1)	152 003	152 003	0	0	0,00	0,00		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 3A (1.1.1, 1.2.1)	1 002 018	1 002 018	195 182	407 046	40,62	40,62		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 4 (1.1.1, 1.2.1) – zemědělství	8 722 658	8 722 658	590 694	590 694	6,66	6,66		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 4 (1.1.1, 1.2.1) – lesnictví	145 899	145 899	0	0	0,00	0,00		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) – priorita 5 (1.1.1, 1.2.1) – lesy	52 404	52 404	0	0	0,00	0,00		
	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (EUR) (1.1.1, 1.2.1)	12 800 661	12 800 661	674 567	1 555 202	12,15	12,15		
	T1 (92510) Podíl výdajů podle čl. 14 nařízení EU č. 1305/2013 v poměru k celkovým výdajům PRV	0,27 %	0,27 %	0,031 %	0,033 %	12,22	12,22		
Výsledek / M01	T3 Celkový počet vyškolených účastníků podle čl. 14 nařízení EU č. 1305/2013	50 422	28 559	9 934	10 095	20,02	35,35		
	92303 Počet účastníků absolvujících akce se zaměřením na zavádění a předávání inovací	30 000	30 000	23 389	23 631	78,77	78,77		
	92302 Počet účastníků, kteří se v rámci období 2014–2020 účastnili min. dvou akcí	7 500	7 500	16 212	16 212	216,16	216,16		
	60000 Celkový počet účastníků	27 500	27 500	29 701	29 701	108,00	108,00		

Zdroj: programový dokument PRV 2014–2020 a Přehled plnění cílových hodnot indikátorů ke dni 30. 6. 2023.

M04 – Investice do hmotného majetku

Změny indikátorů ve verzích programového dokumentu PRV 2014–2020											
Typ indikátoru / číslo operace	Název indikátoru	Cílová hodnota indikátoru – 10. aktualizace		Cílová hodnota indikátoru – 11. aktualizace		Dosažená výše indikátoru ke dni 31. 3. 2023	Dosažená výše indikátoru ke dni 30. 6. 2023	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 10. aktualizaci	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 11. aktualizaci		
		10. aktualizace	Financováno EUR ¹⁷	11. aktualizace	Financováno EUR ¹⁷						
Výstup / 4.1.1	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (4.1.1)	629 275 553	113 207 547	612 693 265	113 314 849	457 831 669	489 973 490	77,86	79,97		
	O.2 (92500) Celkové investice (4.1.1) v EUR	1 352 698 952	243 352 423	1 296 563 988	239 793 646	986 252 758	1 049 617 515	77,59	80,95		
	O.4 (93701) Počet podpořených zemědělských podniků (4.1.1)	6 941	1 971	6 941	1 971	7 416	8 036	115,78	115,78		
	94000 Počet zemědělských podniků s investiční podporou (4.1) (bez vícenásobného započítání)	5 090	1 445	5 090	1 445	4 330	4 581	90,00	90,00		
	94901 Počet projektů v podpořených podnicích, které zajišťují dobré životní podmínky zvířat	4 287	808	4 287	808	2 679	2 786	64,99	64,99		
Výsledek / 4.1.1	92701 Počet podpořených inovativních projektů	622	118	622	118	686	716	115,11	115,11		
	R1/74 (93710) Podíl zemědělských podniků s podporou z PRV na investice do restrukturalizace nebo modernizace	26,45 %	7,51 %	26,45 %	7,51 %	28,26 %	30,62 %	115,77	115,77		
	92020 Podíl podniků, u kterých došlo ke zvýšení hrubé přidané hodnoty	30,00 %	30,00 %	30,00 %	30,00 %	49,7 %	49,7 %	165,67	165,67		
	92010 Podíl podniků, u kterých došlo ke zvýšení výkonů	30,00 %	30,00 %	30,00 %	30,00 %	53,5 %	53,5 %	178,33	178,33		
	93801 Změna hodnoty zemědělské produkce v přepočtu na plný ekvivalent pracovní síly (RPJ) u podpořených oproti nepodpořeným podnikům.	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	Vyhodnocení ex-post	Vyhodnocení ex-post	Vyhodnocení ex-post	Vyhodnocení ex-post		

Zdroj: programový dokument PRV 2014–2020 a *Přehled plnění cílových hodnot indikátorů ke dni 30. 6. 2023.*

¹⁷ Nástroj Evropské unie, pro který byly na roky 2021 a 2022 uvolněny finanční zdroje na řešení dopadu krize způsobené covidem-19 a jejich následků pro odvětví zemědělství a venkovské oblasti EU. Tento nástroj byl zřízen nařízením Rady (EU) 2020/2094 ze dne 14. prosince 2020, kterým se zřizuje Nástroj Evropské unie na podporu oživení, jehož účelem je podpořit oživení po krizi COVID-19.

M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti

Změny indikátorů ve verzích programového dokumentu PRV 2014–2020										
Typ indikátoru / číslo operace	Název indikátoru	Cílová hodnota indikátoru – 10. aktualizace		Cílová hodnota indikátoru – 11. aktualizace		Dosažená výše indikátoru ke dni 31. 3. 2023	Dosažená výše indikátoru ke dni 30. 6. 2023	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 10. aktualizaci	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 11. aktualizaci	
		10. aktualizace	Financováno EURI	11. aktualizace	Financováno EURI					
Výstup / 6.1.1	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (6.1.1) v EUR	57 272 242	6 013 290	56 714 940	5 905 988	48 658 894	48 926 509	85,43	86,27	
	O.2 (92500) Celkové investice (6.1.1) v EUR	76 762 342	8 059 650	65 222 181	6 791 886	59 612 416	59 684 835	77,75	91,51	
	O.4 (93701) Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců (6.1.1)	1 273	134	1 260	131	1 256	1 257	98,74	99,76	
Výsledek / 6.1.1	R3/T5 (94201) Podíl zemědělských podniků s podporou z programu rozvoje venkova na plán rozvoje podnikatelské činnosti/investice pro mladé zemědělce (6.1.1)	4,85 %	0,51 %	4,80 %	0,50 %	4,79 %	4,79 %	98,76	99,79	
	93800 Standardní produkce (EUR) (6.1.1)	11 111 111	1 116 218	11 111 111	1 116 218	25 774 073	25 774 073	231,97	231,97	
Výstup / 6.4.1	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (6.4.1) v EUR	63 652 657	NR ¹⁸	64 635 778	NR	41 876 681	45 622 379	71,67	70,58	
	O.2 (92500) Celkové investice (6.4.1) v EUR	159 673 359	NR	162 139 527	NR	97 632 845	106 483 220	66,69	65,67	
	O.3 (92702) Počet podpořených operací (6.4.1)	826	NR	847	NR	927	1 021	123,61	120,54	
	O.4 (93701) Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců (6.4.1)	826	NR	847	NR	927	838	101,45	98,94	
Výsledek / 6.4.1	R21/T20 (94700) Pracovní místa vytvořená v rámci projektů (6.4.1)	460	NR	467	NR	358	379	82,39	81,16	
	T16 (94510) Celkové investice do výroby energie z obnovitelných zdrojů (EUR)	4 497 331	NR	4 497 331	NR					
	92512 Podíl celkových veřejných výdajů na operaci k celkovému rozpočtu	1,33 %	NR	1,35 %	NR	0,873 %	0,951 %	71,50	70,44	
	93720 Podíl zemědělských podniků s podporou z PRV do investic na založení nebo rozvoj zemědělských činností (6.4.1) vůči všem zemědělským podnikům	3,15 %	NR	3,23 %	NR	3,532 %	3,193 %	101,37	98,85	
	92020 Podíl podniků, u kterých došlo ke zvýšení hrubé přidané hodnoty	30,00 %	NR	30,00 %	NR	56,3 %	56,3 %	187,67	187,67	

18 Nerelevantní údaj – opatření nebyly přiděleny prostředky EURI.

Změny indikátorů ve verzích programového dokumentu PRV 2014–2020									
Typ indikátoru / číslo operace	Název indikátoru	Cílová hodnota indikátoru – 10. aktualizace		Cílová hodnota indikátoru – 11. aktualizace		Dosažená výše indikátoru ke dni 31. 3. 2023	Dosažená výše indikátoru ke dni 30. 6. 2023	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 10. aktualizaci	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 11. aktualizaci
		10. aktualizace	Financováno EURI	11. aktualizace	Financováno EURI				
Výstup / 6.4.2	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (6.4.2) v EUR	20 874 181	NR	19 841 015	NR	14 508 401	15 377 157	73,67	77,50
	O.2 (92500) Celkové investice (6.4.2) v EUR	47 441 320	NR	45 093 216	NR	28 350 475	30 284 796	63,84	67,16
	O.3 (92702) Počet podpořených operací (6.4.2)	198	NR	188	NR	136	144	72,73	76,60
	O.4 (93701) Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců (6.4.2)	198	NR	188	NR	136	131	66,16	69,68
Výsledek / 6.4.2	R21/T20 (94700) Pracovní místa vytvořená v rámci projektů (6.4.2)	200	NR	190	NR	137	160	80,00	84,21
	92512 Podíl celkových veřejných výdajů na operaci k celkovému rozpočtu	0,44 %	NR	0,41 %	NR	0,302 %	0,320 %	72,73	78,05
	93720 Podíl zemědělských podniků s podporou z PRV do investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností (6.4.2) vůči všem zemědělským podnikům	0,75 %	NR	0,71 %	NR	0,518 %	0,500 %	66,67	70,42
	92020 Podíl podniků, u kterých došlo ke zvýšení hrubé přidané hodnoty	30,00 %	NR	30,00 %	NR	56,3 %	56,3 %	187,67	187,67
Výstup / 6.4.3	O.1 (92501) Celkové veřejné výdaje (6.4.3) v EUR	852 359	NR	852 359	NR	852 360	852 360	100,00	100,00
	O.2 (92500) Celkové investice (6.4.3) v EUR	2 047 785	NR	2 047 785	NR	2 047 785	2 047 785	100,00	100,00
	O.3 (92702) Počet podpořených operací (6.4.3)	14	NR	14	NR	14	14	100,00	100,00
	O.4 (93701) Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců (6.4.3)	14	NR	14	NR	14	14	100,00	100,00

Změny indikátorů ve verzích programového dokumentu PRV 2014–2020									
Typ indikátoru / číslo operace	Název indikátoru	Cílová hodnota indikátoru – 10. aktualizace		Cílová hodnota indikátoru – 11. aktualizace		Dosažená výše indikátoru ke dni 31. 3. 2023	Dosažená výše indikátoru ke dni 30. 6. 2023	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 10. aktualizaci	% plnění k 30. 6. 2023 vůči 11. aktualizaci
		10. aktualizace	Financováno EURI	11. aktualizace	Financováno EURI				
Výsledek / 6.4.3	92512 Podíl celkových veřejných výdajů na operaci k celkovému rozpočtu	0,02 %	NR	0,02 %	NR	0,018 %	0,018 %	88,82	88,82
	93720 Podíl zemědělských podniků s podporou z PRV do investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností (6.4.3) vůči všem zemědělským podnikům	0,05 %	NR	0,05 %	NR	0,053 %	0,050 %	100	100,00
	92020 Podíl podniků, u kterých došlo ke zvýšení hrubé přidané hodnoty	30,00 %	NR	30,00 %	NR	0	0	0	0
	T16 (94510) Celkové investice do výroby energie z obnovitelných zdrojů (EUR)	2 047 785	NR	2 047 785	NR	2 047 785	2 047 785	100	100

Zdroj: programový dokument PRV 2014–2020 a *Přehled plnění cílových hodnot indikátorů ke dni 30. 6. 2023.*

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Ročník 32.

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Komunardů 1634/44, 170 00 Praha 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.cz

Částka 1/2024 vyšla dne 28. března 2024

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

